Rialtas na hÉireann
Government of Ireland

RIALTAS NA hÉIREANN
CÚNAMH OIFIGIÚIL FORBARTHA
TUARASCÁIL BHLIANTÚIL 2021

Clúdach: Trezeria Jone ag cur uisce ar phlandaí in Gorongosa
© Gorongosa Media

Rialtas na hÉireann
Government of Ireland

irishaid.ie

RIALTAS NA hÉIREANN
CÚNAMH OIFIGIÚIL FORBARTHA
TUARASCÁIL BHLIANTÚIL 2021

Ábhar

04	Gluais Ar Leith
06	Réamhrá – An tAire Coveney
08	Réamhrá – An tAire Brophy
10	**Léargas ar ár gCuid Oibre**
10	An chaoi a n-oibrímid
11	Cur Chuige Uile-Rialtais na hÉireann
16	Cuntasacht agus Trédhearcacht
18	Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe
21	**Súil Siar ar an mBliain**
21	Straitéis na hAfraice
23	Rannpháirtíocht Dhéthaobhach / Cuairteanna
24	Caidreamh idir an tAontas Eorpach agus an tAontas Afracach
24	Straitéisí Tíre Nua laistigh den Afraic
25	**Gníomhú ar son na hAeráide: Freagairt na hÉireann don Ghéarchéim Aeráide**
26	An Aeráid agus Forbairt
27	Tosaíochtaí Aeráide na hÉireann
28	Oiriúnú agus Teacht Aniar
29	Aigéin Inbhuanaithe agus an Geilleagar Gorm
29	An Aeráid agus Slándáil
30	Taidhleoireacht Aeráide na hÉireann
31	Airgeadas Aeráide na hÉireann
33	**Ár gComhpháirtithe**
34	Ag obair leis na Náisiúin Aontaithe
38	Ag obair le hInstitiúidí Idirnáisiúnta Airgeadais
40	Ag obair le ENRanna (eagraíochtaí neamhrialtasacha)
44	Ciste Cobhsaíochta
45	Oideachas Saoránachta Domhanda
46	Ár gcomhpháirtíochtaí
47	Comhpháirtíochtaí Nua le hEagraíochtaí Óige, Daoine Fásta agus le hEagraíochtaí Oideachais Pobail
48	Stáit Oileán Beag i mBéal Forbartha (SIDS)
50	**Buaicphointí an Chláir**
50	Clár Aeráide
52	Ag Freagairt do COVID-19
54	Comhionannas Inscne
58	An Gá le Riachtanas Daonnúil a Laghdú
63	Rialachas a Neartú
65	**Buaicphointí an Mhisin**
65	Gníomhú ar son na hAeráide
67	An Gá le Riachtanas Daonnúil a Laghdú
69	Comhionannas Inscne
72	Rialachas a Neartú
74	Ag Freagairt do COVID-19
76	**Insintí an Mhisin**
76	An Aetóip
78	An Chéinia
80	An Libéir
82	An Mhaláiv
84	Mósaimbíc
86	An Phalaistín
88	Siarra Leon
90	Deisceart na hAfraice (an Afraic Theas agus an tSiombáib)
92	an Tansáin
94	Uganda
96	an Áise Thoir Theas (an Chambóid, Laos, Maenmar, Vítneam)
98	An tSaimbia
100	**Iarscríbhinní**[1]

1 Tá na figiúirí ceart ag am an fhoilseacháin.
Tá iarscríbhinní airgeadais breise ar fáil ar shuíomh gréasáin Chúnamh Éireann: www.irishaid.ie

Gluais ar leith

ADB	Banc Forbartha na hÁise
AfDB	Banc Forbartha na hAfraice
CBOnna	Eagraíochtaí Pobalbhunaithe
COP	Comhdháil na bPáirtithe
COVAX	Rochtain Dhomhanda ar Vacsaíní COVID-19
CSUnna	Eagraíochtaí na Sochaí Sibhialta
DFA	An Roinn Gnóthaí Eachtracha
AE	An tAontas Eorpach
FGM	Ciorrú Ball Giniúna Ban
GBV	Foréigean ar Bhonn Inscne
HDI	An tInnéacs um Fhorbairt Dhaonna
FSS	Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte
IATI	Tionscnamh Trédhearcachta um Chúnamh Idirnáisiúnta
ICC	Cúirt Choiriúil Idirnáisiúnta
IDA	An Comhlachas Forbartha Idirnáisiúnta
IDPanna	Daoine Easáitithe de Thír
IFInna	Institiúidí Idirnáisiúnta Airgeadais
IFP	Clár Comhaltaí na hÉireann
IPCC	Painéal Idir-Rialtasach ar an Athrú Aeráide
LDCanna	Na Tíortha Is Lú Forbairt
NAP	Plean Gníomhaíochta Náisiúnta
NAPanna	Pleananna Náisiúnta Oiriúnaithe
OCHA	Oifig na Náisiún Aontaithe le haghaidh Comhordú Gnóthaí Daonnúla
COF	Cúnamh Oifigiúil Forbartha
ECFE DAC	Coiste Cúnaimh Forbartha ECFE
OHCHR	Oifig NA an Ard-Choimisinéara um Chearta an Duine
PBF	Ciste NA um Chothú na Síochána
PPE	Trealamh Cosanta Pearsanta
SDG	Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe
SGBV	Foréigean Gnéasach agus Foréigean ar Bhonn Inscne
SIDS	Stáit Oileán Beag i mBéal Forbartha
SRH	Sláinte Ghnéasach agus Shíolraithe
ETIM	Eolaíocht, Teicneolaíocht, Innealtóireacht agus Matamaitic
UN	Na Náisiúin Aontaithe
UNAIDS	Comhchlár na Náisiúin Aontaithe ar VEID/SEIF
UNDP	Clár Forbartha na Náisiún Aontaithe
UNDRR	Oifig na Náisiún Aontaithe um Bhaol na Tubaiste a Laghdú
UNEP	Clár Timpeallachta na Náisiún Aontaithe
UNFCCC	Creat-Choinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar an Athrú Aeráide
UNFPA	Ciste na NA ar mhaithe leis an bPobal
UNFPA	Ciste na Náisiún Aontaithe ar mhaithe leis an bPobal
UNICEF	Ciste Leanaí na Náisiún Aontaithe,
UNIDO	Eagraíocht Forbartha Tionscail na NA

UNRWA	Gníomhaireacht na Náisiún Aontaithe um Fhóirithint agus Oibreacha ar mhaithe le dídeanaithe Palaistíneacha sa Neasoirthear
UNSC	Comhairle Slándála na Náisiún Aontaithe
UNSC	Rún ó Chomhairle Slándála na Náisiún Aontaithe
UNV	Oibrithe Deonacha na NA
WBG	Grúpa an Bhainc Dhomhanda
EDS	an Eagraíocht Dhomhanda Sláinte
WPHF	Ciste Síochána agus Daonnúil na mBan
WPS	Síocháin agus Slándáil na mBan
WROnna	Eagraíochtaí um Chearta na mBan
WTO	An Eagraíocht Dhomhanda Trádála

Selina Edward (19) ag iompar a mic darb ainm Steven Joseph, nár laga Dia a cara Mary Albert (17) agus bean eile atá ina máthair den chéad uair, is as Kasulu Kigoma an bheirt acu. Tá ról ag na seirbhísí sláinte máthartha a d'fhéadfadh a bheith cinniúnach maidir le feabhsúchán ar an tsláinte shíolraithe

© UNFPA an Tansáin / Warren Bright

Réamhrá

© DFA

An tAire Gnóthaí Eachtracha, Simon Coveney, T.D.

Ghlac Éire lena suíochán ar an 1 Eanáir 2021, mar chomhalta tofa ar Chomhairle Slándála na NA. Rinneamar iarracht i gcaitheamh na bliana chun ár dtosaíochtaí forbartha agus polaitíochta a chomhtháthú chun cur le mandáid riachtanach síochána agus slándála na Comhairle. Bhaineamar tairbhe as na ceachtanna ónár gclár forbartha idirnáisiúnta le linn do chách a bheith ag dul i ngleic le géarchéimeanna daonnúla, coimhlint, an t-athrú aeráide agus paindéim COVID-19, rudaí a bhí ar siúl ag an am céanna. In ainneoin dúshlán agus buillí maidir le dul chun cinn do na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe, leanamar ar aghaidh go diongbháilte agus dhíríomar ár n-iarrachtaí ar A Better World a chur i bhfeidhm, beartas na hÉireann maidir le comhar um fhorbairt.

Agus muid ag obair ar son forbairt cheart, shuaimhneach, thairbheach agus inbhuanaithe, déantar cur chuige comhtháite a chinntiú. Bainimid feidhm as freagairtí dioplómaitiúla, forbartha, daonnúla agus iltaobhacha agus muid ag obair lenár gcomhpháirtithe, agus bímid i gcónaí réidh ceachtanna beartais a fhoghlaim ónár dtaithí ar an saol le roinnt de na pobail is leochailí ar domhan.

Ba é seo an cur chuige a bhí againn chun comhpháirtíochtaí na hÉireann a neartú leis na Stáit Oileán Beag i mBéal Forbartha (SIDS). Is iad seo an dá rud atá mar chrann taca ag an gcomhpháirtíocht seo: aghaidh a thabhairt ar thionchar neamhchothrom na hathraithe aeráide agus forbairt inbhuanaithe na farraige móire a chur chun cinn. Ag COP 26, d'fhógair mé go gcuirfí pacáiste dar luach €2.1 milliún ar fáil chun dul i ngleic le tionchar na hathraithe aeráide ar SIDS agus ar phobail cois cósta, chomh maith leis sin, d'óstáil mise agus ár gcomhoileánaigh díospóireachtaí chun feasacht dhomhanda a chur chun cinn ar na dúshláin maidir leis an aeráid, dúshláin atá roimh SIDS. Mar náisiúin oileánda bíonn imní orainn faoi na rudaí céanna, chomh maith le taithí ar na rudaí céanna, lena n-áirítear diaspóra suntasach domhanda. Ba iad na dialóga ardleibhéil le comhpháirtithe as SIDS i réigiún Mhuir Chairib, san Afraic agus san Aigéan Ciúin in 2021 a chuir deis iontach ar fáil chun taithí a chéile a roinnt agus deis chun foghlaim ón taithí chéanna.

Thug mé cuairt ar Phoblacht na Céinia, ceann dár dtíortha comhpháirtíochta i mí Iúil 2021. Ba í ceann de mo phríomhaidhmeanna ná plé a dhéanamh ar chuid de na deacrachtaí is tábhachtaí ar an gclár oibre de chuid Chomhairle Slándála na NA, comhairle ar a bhfuil Éire agus an Chéinia baill thofa. Tá an Chéinia agus Éire mór le chéile le blianta fada agus ba í an chuairt ar Phoblacht na Céinia a bhí ina cabhair chun ár gcomhpháirtíochtaí eacnamaíochta, forbartha agus polaitíochta a athnuachan.

Chuireamar tús le trí chlár forbartha ar leith le linn na cuairte agus rinne ár nAmbasáid in Nairobi, i gcomhpháirtíocht leis an gCéinia, stiúrthóireacht ar na cláir. Tá comhionannas inscne ar cheann de na príomhthosaíochtaí de chuid A Better World, agus tá sé mar phríomhghné dár gclár sa Chéinia. Rinne na cláir seo níos mó ná 13,000 fiontraí ban a chumhachtú faoi cheann dheireadh na bliana 2021, ar fud réimse leathan tionscal.

Thaisteal mé go dtí Mogaidisiú sa tSomáil chomh maith chun tuiscint níos fearr a fháil ar dhúshláin chasta dhaonnúla, forbartha agus slándála atá roimh an tír. Chuir an chuairt leis an dlúthpháirtíocht atá ag Éirinn le muintir na Somáile, chuir, agus chothaigh sí ár dtacaíocht d'aistriú slándála na Somáile trínár ról ar an gComhairle Slándála lena n-áirítear mar Chathaoirleach Choiste Ceadaithe na Somáile.

Bhí an choimhlint thragóideach, leanúnach san Aetóip ar cheann de na saincheisteanna ba dheacra a stiúir Éire sa Chomhairle Slándála. Tá páirt dhioplómaitiúil ag Éirinn san Aetóip ó bhí 1994 ann, agus í ag obair i gcomhpháirtíocht le Rialtas agus muintir na hAetóipe chun tacú le forbairt na tíre. Lean ár nAmbasáid in Addis Ababa ar aghaidh lena cuid oibre sa tréimhse dhúshlánach seo, obair a mbaineann an-tábhacht léi, agus í go hiomlán rannpháirteach le heagraíochtaí idirnáisiúnta atá bunaithe in Addis go háirithe, lena n-áirítear an tAontas Afracach agus IGAD. Tugann Éire tacaíocht mhór do ról an Aontais Afracaigh agus í ag tóraíocht réiteach suaimhneach don choimhlint san Aetóip. Chothaíomar ár ndlúthpháirtíocht le muintir na hAetóipe agus chuireamar €40.6 milliún ar fáil in 2021 chun cúnamh forbartha agus daonnúil a chur a fáil.

Thaistil mé go hIosrael agus go dtí an Phalaistín i mí na Samhna, mo chúigiú cuairt mar Aire Gnóthaí Eachtracha. Chas mé le réimse comhpháirtithe lena n-áirítear ceannairí sinsearacha polaitíochta, oifigigh na NA agus le hionadaithe sochaí sibhialta. Chomh maith leis sin, bhí an deis agam cuairt a thabhairt ar na pobail sa Bhruach Thiar chun eolas díreach a fháil faoi na dúshláin a bhí rompu agus faoin gcaoi a dtugann maoiniú Chúnamh Éireann tacaíocht d'oibreoirí daonnúla chun freagairt dá riachtanais. Ansin, thaistil mé go dtí an Iordáin agus d'oscail mé Ambasáid nua na hÉireann go hoifigiúil. Ó bunaíodh í in 2019, dhaingnigh an Ambasáid lorg na hÉireann sa cheantar agus neartaigh sí na naisc idir Éire agus an Iordáin, tá sí mar chomhpháirtí le pobail teifeach, le hoibreoirí daonnúla agus le hionadaithe gnó.

Lean ár bhfreagairtí do ghéarchéimeanna daonnúla ar aghaidh ag taispeáint go bhfuil cur chuige na hÉireann bunaithe ar riachtanais agus ní ar an áit atá i gceist. Tá díláithriú éigeantach páistí, ban agus fear i gceantair ar fud an domhain ar cheann de na fadhbanna is dúshlánaí atá romhainn mar phobal idirnáisiúnta. D'fhág níos mó Veiniséalach a dtír in 2021 ná mar a d'fhág riamh roimhe. Tá an tionchar ar shaol daoine go han-dona fós agus is measa an cás anois tar éis do phaindéim COVID-19 a bheith ann. Gealladh go dtabharfaí €2 mhilliún d'Eagraíocht Idirnáisiúnta na hImirce agus do Rialtas Cheanada ag Comhdháil Idirnáisiúnta na nDeontóirí 2021 i ndlúthpháirtíocht le Teifigh agus le hImircigh Veiniséalacha arna chomóradh ag Oifig NA le haghaidh Gnóthaí Daonnúla a Chomhordú.

Lean an tSaiheil ar aghaidh i gcaitheamh an ama ag tabhairt aghaidh ar ghéarchéimeanna casta, daonnúla a bhí ag tarlú ag am céanna. Tá tionchar ag coimhlint armáilte ar Bhuircíne Fasó, Sead, Mailí, agus an Nígir. Chomh maith leis sin, imríonn an t-athrú aeráide tionchar mór orthu. Tá an t-uafás díláithrithe ann de bharr na ngéarchéimeanna seo, agus le déanaí, tá beatha ag éirí níos gainne, rud atá ina údar mór imní. Chuir Éire €2 mhilliún eile ar fáil do Choiste Idirnáisiúnta na Croise Deirge, coiste atá ina pháirtí tábhachtach chun freagairt do riachtanais dhaonnúla ar fud an domhain a d'eascair as coimhlint armáilte. Cuireadh an €2 mhilliún sin ar fáil mar aon le bunmhaoiniú dar luach €10 milliún, €2.5 milliún as ucht a cuid oibre sa tSiria agus €600,000 as ucht a cuid oibre i Mósaimbíc.

Táimid ag leanúint ar aghaidh ag tabhairt aghaidh ar bhunchúiseanna na coimhlinte agus ar na rudaí a chothaíonn an choimhlint lena n-áirítear tionchar an athraithe aeráide ag gach leibhéal. Rinne muid agus an Nígir cathaoirleacht ar ghrúpa oibre na Comhairle Slándála ar Aeráid agus ar Shlándáil in 2021. Chuir Éire agus an Nígir Rún ar fáil a bhaineann leis an aeráid don Chomhairle Slándála den chéad uair i mí na Nollag. Bhí cur chuige níos córasaí chomh maith le gníomhú in obair na Comhairle ag teastáil ón Rún seo ar anailís aeráide. Faraor, in ainneoin go bhfuair an Rún céanna an dara líon is mó comhurraitheoirí ó bhall an Chomhthionóil Ghinearálta ó thús na NA, chros Cónaidhm na Rúise an Rún. Níltear ag cur stop linn chun an clár oibre a bhaint amach agus táimid ag leanúint ar aghaidh agus muid rannpháirteach i dtaidhleoireacht maidir leis na naisc idir an Aeráid agus an tSlándáil, chomh maith leis sin, táimid ag cur maoiniú ar fáil do chláir chun aghaidh a thabhairt ar na deacrachtaí seo i gcuid de na stáit is leochailí ar domhan.

Agus ár n-obair agus infheistíochtaí ag dul ar aghaidh, chuir paindéim COVID-19 ár leochaileacht dhomhanda ar ár súile dúinn chomh maith lenár gcomhfhreagracht chun bearta a dhéanamh. Cuireann sé i gcuimhne dúinn nach ar na tíortha atá i mbéal forbartha amháin atá an fhreagracht dul i ngleic leis na dúshláin atá rompu, dúshláin a d'eascair as coimhlint agus leochaileacht. Táimid ag leanúint ar aghaidh chun ár n-iarrachtaí a athnuachan chun freagairt láidir, dhomhanda don phaindéim a chur i bhfeidhm, le linn dúinn a bheith ag obair as lámh a chéile chun dul i ngleic leis na bunchúiseanna leis an gcoimhlint. Thugamar tacaíocht d'iarrachtaí domhanda chun vacsaíní a chur ar fáil agus rinneamar infheistíocht i gcórais sláinte, go háirithe na cinn atá in áiteanna a bhfuil coimhlint iontu.

Ní mór cur chun cinn agus cosaint chearta an duine do chách, do chomhionannas inscne agus do riail an dlí a chomhtháthú go fiúntach i straitéisí a chuirfidh ar ár gcumas téarnamh a dhéanamh tar éis na paindéime. Tá sé seo fíorthábhachtach chun aghaidh a thabhairt ar na bunchúiseanna le coimhlint agus chun tacaíocht a thabhairt d'fhorbairt inbhuanaithe.

Simon Coveney, T.D.
An tAire Gnóthaí Eachtracha

Réamhrá

© DFA

An tAire Stáit do Chúnamh Forbartha Thar Lear agus Diaspóra, Colm Brophy, T.D.

Tá mé an-bhródúil mar an tAire Stáit d'Fhorbairt agus Diaspóra Thar Lear, bródúil as an obair a rinne ár gclár forbartha idirnáisiúnta chun aghaidh a thabhairt ar an tionchar atá ag dúshláin chasta dhomhanda ar chuid de na daoine agus pobail is leochailí. Bhí an phaindéim COVID-19 ag imirt tionchar ar ár gcuid oibre ar fad i gcaitheamh na bliana 2021 agus níos measa fós, d'imir sí tionchar ar shaol na ndaoine inár dtíortha comhpháirtíochta. Chuir sí leis an bhfulaingt do phobail leochaileacha a bhí ag déileáil le tionchar na ngéarchéimeanna daonnúla, an t-athrú aeráide agus coimhlint. Is í a chuireann sí chun solais a thábhachtaí atá sé go ndírítear clár na hÉireann ar chúnamh a thabhairt do na daoine atá sna cásanna is boichte.

Chuireamar tacaíocht riachtanach ar fáil le linn na bliana 2021 do pháirtithe chun cláir vacsaínithe a sheachadadh ar fud an domhain. Thugamar tacaíocht d'iarrachtaí Fhoireann na hEorpa chun aghaidh a thabhairt ar na dúshláin a d'eascair as scaipeadh COVID-19 agus scaipeadh a n-athraitheach. Thug Foireann na hEorpa os cionn €46 billiún do 130 tír comhpháirtíochta mar fhreagairt éigeandála do riachtanais dhaonnúla a bhaineann leis an bpaindéim. Cuireadh beagnach ceathrú den - €10 billiún - céanna chuig an Afraic.

Bhí sé mar thosaíocht ag tíortha ar fud an domhain a chinntiú go raibh rochtain chothrom acu ar vacsaíní COVID-19, rud a d'fhág gur bunaíodh COVAX, an Clár um Rochtain Dhomhanda ar Vacsaíní COVID-19. Chuir Éire €8.5 milliún ar fáil do COVAX, agus thacaigh an t-airgead sin le vacsaíní a sholáthar agus a riaradh i dtíortha íseal-mheánioncaim. Cuireadh vacsaíní ar fáil do thíortha comhpháirtíochta ar nós Uganda, de bharr ár dtiomantais chun 2 mhilliún dáileog vacsaíne a chur ar fáil ónár soláthar náisiúnta.

Bhíomar rannpháirteach agus thugamar tacaíocht do pháirtithe áitiúla agus d'Airí Sláinte agus a bhfreagairtí don phaindéim á gcomhordú sa Mhaláiv agus sa Tansáin. Agus Éire ag freagairt don fho-athraitheach Oimiocrón i dtreo dheireadh na bliana in 2021, bhí Éire tiomanta a soláthar vacsaíní a mhéadú go dtí 5 mhilliún mar chuid de chur chuige Fhoireann na hEorpa, chomh maith lenár dtabhartais vacsaíní a mhéadú don Eagraíocht Dhomhanda Sláinte.

D'imir paindéim COVID-19 tionchar ar mhná agus ar chailíní go díréireach, agus bhí méadú ar fhoréigean ar bhonn inscne dá réir, chomh maith le rátaí níos airde de chailíní ag éirí as an scoil, méadú ar phóstaí éigeantais, agus leibhéil níos airde dífhostaíochta. Is é ceann de na phríomhphrionsabail de A Better World - Beartas na hÉireann le haghaidh Forbairt Idirnáisiúnta ár dtiomantas do ghníomhú práinneach agus leanúnach maidir le comhionannas inscne chomh maith le cumhachtú ban agus cailíní. Rangaigh an Coiste Cúnaimh Forbartha ECFE, Éire mar cheann de na ballstáit a bhfuil an bhéim is mó aici ar chomhionannas inscne, toisc gur ag Éirinn atá an bhéim is mó ar chomhionannas inscne inár gCúnamh Oifigiúil Forbartha.

Thug mise ráiteas na hÉireann ag an díospóireacht Ardleibhéil de chuid Chomhairle Slándála na Náisiún Aontaithe i mí Dheireadh Fómhair maidir le Réigiún na Lochanna Móra inar labhair mé ar thrí phríomhphointe. Labhair mé ar an tábhacht riachtanach le comhoibriú réigiúnach, chun aghaidh a thabhairt ar na bunchúiseanna le coimhlint agus leis na rudaí a chuireann le héagobhsaíocht i réigiún na Lochanna Móra. Thug mé chun solais go raibh an dúshaothrú neamhdhleathach agus trádáil na mianraí agus na n-acmhainní nádúrtha ag cur go

mór leis an gcoimhlint san Afraic agus go raibh sé ag cur go mór le cúiseanna eile le héagobhsaíocht. Thagair mé don tábhacht le réitigh bhuana agus inbhuanaithe ar éagobhsaíocht réigiúnach.

Thug mé cuairt ar Uganda agus ar Ruanda i mí Dheireadh Fómhair freisin. Chas mé le hAire Gnóthaí Eachtracha de chuid Uganda, leis an gCéadbhean agus leis an Aire Oideachais. Chomh maith leis sin, chas mé leis an tsochaí shibhialta agus thug mé cuairt ar ár gcláir i réigiún Karamoja, agus ar shuíomh ina dtugtar amach vacsaíní in Kampala.

Bhí mé i nGlaschú i mí na Samhna le haghaidh na Comhdhála Aeráide de chuid COP. Is "Comhdháil na bPáirtithe" é COP a bhíonn ar siúl gach bliain le haghaidh Chreat na NA ar an Athrú Aeráide. Bíonn Éire rannpháirteach go gníomhach gach bliain chun iarracht a dhéanamh comhaontú a chur chun cinn maidir leis an gcaoi is fearr chun bac a chur ar an athrú aeráide agus chun aghaidh a thabhairt air. Ag tús an COP, d'fhógair an Taoiseach gur méadaíodh airgeadas aeráide na hÉireann go suntasach, agus gur seoladh os cionn dhá oiread an maoiniú a chuirimid ar fáil chuig na tíortha atá i mbéal forbartha chun €225 milliún a bhaint amach in aghaidh na bliana ar a laghad faoi cheann na bliana 2025. Téann an chuid is mó den mhaoiniú seo chuig tíortha ata i mbéal forbartha chun oiriúnú de réir thionchar an athraithe aeráide atá ag éirí níos mó. Bhí sé de chuspóir agam díriú ar athrú agus oiriúnú ag COP. Bhí mé rannpháirteach i ndíospóireachtaí beartais agus chas mé le comhpháirtithe chun rannpháirtíocht na hÉireann a chur chun cinn maidir leis an deacracht chriticiúil seo. D'fhógair mé maoiniú nua dar luach €3.5 milliún chuig tionscnaimh oiriúnaithe sna Tíortha is Lú Forbairt agus i Stáit Oileán Beag i mBéal Forbartha.

Is iad straitéisí tíre na hÉireann inár dtíortha comhpháirtíochta a chuireann an struchtúr ar fáil dár rannpháirtíocht. Sheol ár nAmbasáid sa Mhaláiv straitéis tíre cúig bliana in 2021 ina leagtar amach an scóip ina hiomláine dár gcuid oibre forbartha a bhfuiltear le tabhairt fúithi sa tréimhse idir 2022 agus 2026. Cuireann an straitéis bunús agus réasúnaíocht ar fáil le haghaidh rannpháirtíocht na hÉireann sa Mhaláiv le linn don mhisean a bheith ag déanamh iarrachta comhpháirtíochtaí polaitíochta níos láidre a chruthú chun aghaidh a thabhairt ar dhúshláin náisiúnta, réigiúnacha agus dhomhanda. Leagann an straitéis amach tacaíocht na hÉireann d'iarrachtaí na Maláive chun na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe a bhaint amach le béim ar na daoine 'is mó ar gcúl', mná go háirithe, agus déanann an straitéis iarracht chun naisc atá tairbheach don dá thaobh a bhaint amach idir Éirinn agus an Mhaláiv thar raon réimsí agus cuireann sí béim ar rannpháirtíocht duine le duine. Díríonn an straitéis ar idirghabhálacha a bhaineann le mná óga a chumhachtú; agus beatha, ioncam agus slándáil fuinnimh a mhéadú do na daoine is leochailí maidir leis an athrú aeráide; agus díríonn sí ar thionchar na ngéarchéimeanna daonnúla a laghdú.

Ba mhaith liom mo bhuíochas a chur in iúl do chách a raibh baint acu le clár comhpháirtíochta forbartha na hÉireann a sheachadadh. Ní bheifí in ann ár gcuid oibre a chur i bhfeidhm go rathúil d'uireasa na hoibre dícheallaí a rinne ár gcomhghleacaithe sa bhaile agus sa réimse ná d'uireasa an chomhoibrithe dhlúith lenár gcomhpháirtithe, lena n-áirítear leis an tsochaí shibhialta. Fuair ár bhfoirne ar fad an ceann is fearr ar an dúshlán ollmhór a d'eascair as paindéim COVID-19 agus rinne siad a gcuid oibre a oiriúnú go han-mhaith dá réir. Ní bheimis in ann leanúint ar aghaidh leis na spriocanna a chur i gcrích agus ag tacú leis na daoine ba mhó a bhí ar chúl ar dtús d'uireasa an tiomantais seo.

Colm Brophy, T.D.

An tAire Stáit do Chúnamh Forbartha Thar Lear agus Diaspóra

Léargas ar Ár gCuid Oibre

Tá sé mar aidhm ag an gClár oifigiúil um chúnamh forbartha thar lear na hÉireann bochtaineacht dhomhanda, ocras agus riachtanas daonnúil a laghdú. Oibrímid go díreach le, agus trí chomhpháirtí i níos mó ná 130 tír, le béim faoi leith ar an Afraic fho-Shahárach.

Tá Éire tiomanta do Spriocanna Forbartha Inmharthana a sheachadadh (SDGanna), chomh maith leis an treoirphlean roinnte, a chuir an pobal idirnáisiúnta i bhfeidhm in 2015, le haghaidh síochána agus rathúnais do dhaoine agus don domhan ar fad. Sa cháipéis bheartais *A Better World: Beartas na hÉireann le haghaidh Forbairt Idirnáisiúnta* (2019), leagamar amach an chaoi a mbeadh ár ngníomhú forbartha idirnáisiúnta ina chabhair chun na spriocanna seo a leanas a bhaint amach.

Is iad seo a leanas tosaíochtaí na hÉireann:

» Riachtanas daonnúil a laghdú

» Tacú le gníomhú ar son na haeráide

» Comhionannas inscne a chur chun cinn

» Rialachas a neartú

Cuirimid cúnamh ar fáil chun tacú leis na pobail is leochailí, agus déanaimid iarracht chun feabhsúcháin bhuana a chruthú i saol na ndaoine atá ar an ngannchuid. Chun na críche sin, cruthaímid comhpháirtíochtaí le rialtais, le heagraíochtaí idirnáisiúnta, le grúpaí sochaí sibhialta, le heagraíochtaí san earnáil phoiblí agus le heagraíochtaí neamhrialtasacha idirnáisiúnta. Creidimid gur éifeachtaí aghaidh a thabhairt ar fhadhbanna domhanda trí chomhghníomhaíocht.

Bhí dúshláin nach raibh a leithéid ann riamh, le blianta beaga anuas, paindéim COVID-19 go háirithe agus tionchar reatha an athraithe aeráide. Tarraingítear aird sa tuarascáil bhliantúil seo ar an obair a bhfuil Éire ag tabhairt fúithi thar lear, inár misin agus inár n-ambasáidí, chun aghaidh a thabhairt orthu agus ar dhúshláin eile.

An chaoi a n-oibrímid

D'infheistigh Rialtas na hÉireann os cionn €976 milliún i gCúnamh Oifigiúil Forbartha in 2021. Rinne an Roinn Gnóthaí Eachtracha formhaoirseacht agus bainistíocht ar an gcuid is mó den mhaoiniú seo (€569 milliún) trí chlár forbartha idirnáisiúnta an rialtais, ar a dtugtar Cúnamh Éireann. Rinne ranna eile bainistíocht ar an €407 milliún eile, lena n-áirítear, an Roinn Airgeadais, Sláinte; agus Talmhaíochta, Bia agus Mara. Cuimsítear leis an bhfigiúr deiridh sin, ranníocaíocht na hÉireann chuig buiséad Comhair um Fhorbairt an AE, chomh maith le ranníocaíochtaí measúnaithe agus deonacha chuig eagraíochtaí idirnáisiúnta arb é a gcaidreamh príomhúil, caidreamh le ranna rialtais eile.

Labhraíonn an tAire Colm Brophy le Comhairle Slándála na Náisiún Aontaithe i mí Dheireadh Fómhair 2021

© Grianghraf NA/Manuel Elías

Cur chuige Uile-Rialtais na hÉireann

Tá cur chuige uile-rialtais ag Éirinn maidir le beartas eachtrach, lena n-áirítear ár gcuid oibre i bhforbairt idirnáisiúnta. Braitheann cur i bhfeidhm ár ngníomhaíochta forbartha ar bhaint na ranna rialtais agus na ngníomhartha rialtais eile, lena n-áirítear Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte, an Roinn Talmhaíochta agus an Roinn Airgeadais.

FEIDHMEANNACHT NA SEIRBHÍSE SLÁINTE (FSS)

Le linn phaindéim COVID-19, bhí an FSS páirteach i dtionscadal comhpháirtíochta leis an Aetóip, tionscadal a raibh sé mar aidhm aige feabhas a chur ar fholláine intinne na n-oibrithe sláinte.

Tá sé riachtanach go bhfuil lucht oibre sláinte éifeachtach ann ionas go seachadfar seirbhísí sláinte riachtanacha. D'eascair dúshlán faoi leith as paindéim COVID-19; bhí crá agus imní le feiceáil go láidir agus go fairsing i measc oibrithe sláinte, rud a tuairiscíodh ar fud an domhain le linn na paindéime. Níorbh aon eisceacht í an Aetóip ina leith seo, bhí ciapadh síceolaíoch chomh hard le 78.3% agus bhí neamhchodladh chomh hard le 50.2% i measc oibrithe sláinte. Bhí ar oibrithe sláinte na hAetóipe déileáil lena strus agus imní féin agus le strus agus imní a gcairde agus a dteaghlach. Chomh maith leis sin, bhí orthu déileáil le stiogma de bharr na bpost a bhí acu agus de bharr gur cuireadh ag obair iad in ionaid chóireála COVID-19.

Páistí ag súgradh i leaba abhann atá triomaithe amach de bharr fairsingiú fásaigh in imchuach Loch Shead

© UNDP

Chruinnigh os cionn 330 scoláire, seaimpín mná, oifigeach rialtais, ball ENR (eagraíocht neamhrialtasach) agus ball an phobail ó cheantar Kampot agus Kep chun iarracht a dhéanamh 3,000 coill mangróbh a chur chun imeallbhord na Cambóide a chaomhnú, faoi ActionAid, feachtas 100,000 Mangróbh, na Cambóide, ar thug UNDP tacaíocht dó tríd an tionscadal 'Eolas Aeráide a Neartú agus Córais Luathrabhaidh sa Chambóid

© UNDP Cambodia/Manuth Buth

Ba é Clár Sláinte Domhanda an FFS, arna mhaoiniú ag Cúnamh Éireann, a d'oibrigh i gcomhar le hAireacht Sláinte na hAetóipe chun oiliúint athléimneachta a chur ar fáil don fhoireann túslíne a bhí ag obair in ionaid chóireála COVID-19 in Addis Ababa. Tionóladh foireann gairmithe sa Chlár ó dhisciplíní éagsúla (lena n-áirítear sláinte phoiblí, meabhairshláinte, feabhsú cáilíochta agus ionchuimsiú sóisialta) agus chomhoibrigh sé go dlúth leis an síceolaí sinsearach agus lena bhfoireann ag an Tascfhórsa Bainistithe Cásanna COVID-19 in Aireacht Sláinte na hAetóipe.

Reáchtáil foireann saineolaithe de chuid FFS agus an síceolaí sinsearach sraith comhdhálacha fíorúla chun roinnt gnéithe d'ábhar agus dearadh na gceardlann a oiriúnú agus chun teacht ar chomhaontú i leith na ngnéithe céanna. D'oibríomar as lámh a chéile chun na ceardlanna a oiriúnú de réir riachtanais na mball foirne, agus cruthaíodh ceardlanna bainistithe struis a dearadh go cruthaitheach, a bhí inseachadta go háitiúil, agus a raibh scaradh sóisialta i bhfeidhm iontu, cuireadh na ceardlanna ar fáil do na baill foirne ó mhí Iúil 2020 agus le linn 2021.

Dearadh an tionscadal ionas go mbeadh sé inbhuanaithe, agus is féidir é a chomhtháthú isteach sa tseirbhís sláinte ar fad le bheith mar chuid de chláir folláine rialta do na baill foirne. Gné eile de atá tábhachtach is ea gur féidir é a chur i bhfeidhm arís agus géarchéimeanna sláinte eile ag teacht chun cinn sa todhchaí. Chomh maith leis sin, d'fhorbair na foirne físeán oideachais ar féidir teacht air ar líne, ina ndírítear ar athléimneacht mhothúchánach a chothú. Tá an acmhainneacht ag an uirlis foghlama seo tacaíocht a thabhairt don fhoireann sláinte ag leibhéal náisiúnta níos leithne, agus chun cur ar chumas na mball foirne rochtain a fháil ar fhoghlaim ina spás féin agus i ndálaí ina gcosnaítear a bpríobháideachas.

Is feimineach í Fifi Baka chomh maith le bheith ina gníomhaí ar son chearta an duine atá ina cónaí i bPoblacht Dhaonlathach an Chongó

© Grianghraf NA/Ley Uwera

AN ROINN TALMHAÍOCHTA, BIA AGUS MARA (DAFM)

Fuarthas cúnamh forbartha idirnáisiúnta ón Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara (DAFM) dar luach €27.8 ina iomláine in 2021. Cuimsíodh leis seo, €25 milliún a tugadh don Chlár Bia Domhanda (WFP) chun tacaíocht a thabhairt do roinnt eagraíochtaí agus iad ag freagairt do na géarchéimeanna is measa ar domhan le linn dóibh a bheith ag tabhairt cúnamh do na daoine is mó a n-imríonn paindéim COVID-19 tionchar orthu.

Nuair a fuair an WFP an ranníocaíocht seo ó Éirinn, bhí an WFP in ann oibríochtaí a mhéadú ar an bpointe boise san Afganastáin, bhí sé in ann gníomhartha tarrthála a chothú i Madagascar agus cúnamh a chur ar fáil do dhaoine díláithrithe i Mósaimbíc. Chomh maith leis sin, chuir DAFM ar chumas an WFA tacú leis na hoibríochtaí sa tSiria, i mBuircíne Fasó, san Aetóip agus sa tSiombáib agus chun na hoibríochtaí céanna a chothú.

Ní hamháin gur thug Éire a síntiús bliantúil dar luach €1.56 milliún don Eagraíocht Bhia agus Talmhaíochta (FAO), ach chuir DAFM os cionn €1 mhilliún ar fáil do thionscadail FAO ar leith, lena n-áirítear na samplaí seo a leanas:

- Cuireadh cúnamh talmhaíochta éigeandála ar fáil do na pobail ar imir coimhlintí feirmeora-aoire tionchar orthu in iarthuaisceart na Nigéire.
- Cuireadh cúnamh éigeandála ar fáil chun slite beatha na dteaghlach sa Chéinia a chosaint, slite beatha de chuid na dtréadaithe ar imir triomach tionchar orthu.
- Chuir maoiniú tacaíochta ó DAFM ar chumas caoga duine ó na Tíortha is Lú Forbairt chun freastal ar an 11ú Comhdháil Prátaí Domhanda (WPC) i mBaile Átha Cliath i mí na Bealtaine 2022.
- Thacaigh maoiniú DAFM le clár píolótach a dhéanann fiontraithe ban tuaithe a chumhachtú i Meicsiceo.

AN ROINN AIRGEADAIS (DOF)

Tá príomhfhreagracht ag an Roinn Airgeadais as caidreamh na hÉireann le hinstitiúidí airgeadais idirnáisiúnta, amhail Grúpa an Bhainc Dhomhanda (WBG) agus bainc forbartha réigiúnacha. Gheall an Roinn Airgeadais (DoF) €106 milliún a thabhairt do mhaoiniú a athsholáthar don Chomhlachas Forbartha Idirnáisiúnta (IDA), atá ina Chiste Bainc Dhomhanda, in 2021. Tá an IDA ar cheann de na foinsí is mó cúnaimh do na 74 tír is boichte ar domhan; tá 39 de na tíortha sin san Afraic. Is é an IDA an deontóir is mó de bhunseirbhísí sóisialta sna tíortha seo.

Ba é an téama uileghabhálach d'athsholáthar IDA 2021, IDA20, é "Building Back Better from the Crisis: Toward a Green, Resilient and Inclusive Future". Gheall na deontóirí 23.5 billiún dollar SAM a thabhairt agus ba é €106 milliún, gealltanas na hÉireann, an gealltanas ba mhó dár thug sí riamh. Déanfar an maoiniú a ghiaráil ach úsáid a bhaint as samhail hibrideach maoinithe an IDA chun 93 billiún dollar SAM i ndeontais a sheachadadh chomh maith le hiasachtaí ar lacáiste do na tíortha is mó atá ar an ngannchuid.

Dírítear cuid shuntasach de mhaoiniú an IDA ar aghaidh a thabhairt ar an athrú aeráide, agus cuirtear béim ar chúnamh a thabhairt do thíortha oiriúnú de réir thionchar an athraithe aeráide atá ag teacht chun cinn agus chun bithéagsúlacht a chaomhnú. Faoi théarmaí IDA20, tiocfaidh méadú ar chomhthairbhí aeráide go dtí 35% de bharr na híocaíochta amach agus beidh airgeadas oiriúnaithe i gceist le leath den airgeadas a bhaineann leis an aeráid ina hiomláine. Is comhthairbhí iad na hacmhainní airgeadais a gheall an Banc Domhanda d'oibríochtaí forbartha, a sheachadann tairbhí dearfacha comhcheangailte le hastaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú, agus/nó trí phríomhthairbhithe tionscadail a chumasú chun oiriúnú de réir thionchar an athraithe aeráide.

Tá Grúpa an Bhainc Dhomhanda ar cheann de phríomhpháirtithe na hÉireann agus tá sé ar an soláthraí iltaobhach is mó d'airgeadas aeráide do na Tíortha is Lú Forbairt Chuir an Banc Domhanda airgeadas aeráide ar fáil dar luach 26 billiún dollar SAM in 2021. Tá sé mar aidhm ag Plean nua Gníomhaíochta

Cailíní ag clós súgartha na hardscoile Sayef, in Faizabad, Badakhshan, limistéar tuaisceartach na hAfganastáine © UNICEF/Frank Dejongh

um Athrú Aeráide de chuid Ghrúpa an Bhainc Dhomhanda (CCAP), a seoladh i mí an Mheithimh 2021, díriú ar dheacrachtaí aeráide a chomhtháthú isteach sna hiarrachtaí forbartha ar fad, le béim ar ghás ceaptha teasa a laghdú agus chun oiriúnú go rathúil. Tá an Tuarascáil Aeráide agus Forbartha Tíre ina huirlis dhiagnóiseach de chuid CCAP, agus beidh sí mar chúnamh do thíortha gníomhú ar son na haeráide agus iarrachtaí forbartha a ailíniú, chomh maith leis sin, déanfaidh sé eolas do chainteanna agus d'infheistíochtaí de chuid Ghrúpa an Bhainc Dhomhanda.

Anuas air sin, ba iad an tAire Airgeadais, Rialtóir de Chiste Forbartha na hÁise (ADF) agus Banc Forbartha na hÁise (ADB), a gheall €13 milliún don 12ú hathsholáthar an ADF (ADF-13) in 2020 don tréimhse 2021-24. D'aontaigh deontóirí ar sholáthar os cionn 4 bhilliún dollar SAM do ADF-13 agus dá Chiste Cúnaimh Theicniúil Speisialta.

Is é ADF-13 an chéad athsholáthar chun tacú le cur i bhfeidhm *Strategy 2030: Achieving a Prosperous, Inclusive, Resilient, and Sustainable Asia and the Pacific*. Is é seo straitéis chorparáideach ADB chun maoiniú a chur ar fáil do chláir thábhachtacha ghnó, ar nós stát atá leochaileach agus stát a n-imríonn coimhlint tionchar orthu, lena n-áirítear an Afganastáin, agus Stáit Oileán Beag i mBéal Forbartha (SIDS).

Bhí Éire rannpháirteach i gCiste Forbartha na hAfraice a athsholáthar mar bhall iomlán den chéad uair in 2021. Thug Éire tacaíocht d'aidhm Bhanc Forbartha na hAfraice (AfDB) maidir le hoiriúnú aeráide agus maidir le hairgeadas aeráide. Mhéadaigh AfDB a airgeadas aeráide go dtí 41% dá gceaduithe iomlán do 2021, ceaduithe atá cothrom le 2.59 billiún dollar SAM ina n-iomláine.

Tionscadal chun fáil réidh le mianaigh a bhí ann arna mhaoiniú ag Cúnamh Éireann agus arna stiúradh ag Halo Trust i Vítneam
© HALO Trust 2021

Ciste Forbartha Na hÁise – Cruinniú Deontóirí, mí Aibreán 2021

© DFA

Cuntasacht agus Trédhearcacht

Déanann meastóirí inmheánacha agus seachtracha clár cúnaimh thar lear na hÉireann a iniúchadh agus déanann siad measúnú ar an gclár céanna go rialta chun trédhearcacht agus luach éifeachtach ar airgead a bhaint amach. I ndeireadh na dála, táimid freagrach don Oireachtas (Parlaimint na hÉireann) agus ar deireadh thiar táimid freagrach do mhuintir na hÉireann.

Chomh maith leis sin, is é Coiste Cúnaimh Forbartha na hEagraíochta um Chomhar agus Fhorbairt Eacnamaíochta (ECFE DAC), atá lonnaithe i bPáras a dhéanann monatóireacht ar ár gcaiteachas cúnaimh. Cuireann ECFE DAC dea-chleachtais chun cinn ach caighdeáin a shocrú do chomhar um fhorbairt, agus coinníonn sé na deontóirí freagrach ach piarmheasúnuithe a dhéanamh go rialta.

Agus muid ag obair le ECFE DAC, cuirtear ar ár gcumas foghlaim agus feabhsú i gcónaí, agus tugtar an deis fhíorthábhachtach dúinn tionchar a imirt ar dhea-chleachtas ag leibhéal idirnáisiúnta, chomh maith leis an deis chun oibriú i dtreo riachtanas daonnúil a laghdú, gníomhú ar son na haeráide a chur chun cinn agus rialachas a neartú ar fud an domhain.

Déanann gníomhaithe eile monatóireacht agus measúnú orainn, ar nós Institiúid Mheithle Machnaimh Idirnáisiúnta Forbartha Thar Lear (ODI) atá ina príomh-mheitheal mhachnaimh dhomhanda. Rangaigh sí Éire mar an deontóir is fearr chun cúnamh ar bhonn prionsabail a chur ar fáil ina *hInnéacs um Chúnamh ar Bhonn Prionsabail* 2020. Ach ar ndóigh, ó tosaíodh an rangú in 2013, shainaithin an ADI Éire go seasmhach mar cheann de na deontóirí is mó a chuireann cúnamh ar fáil ar bhonn prionsabail.

Is go hinmheánach, coinníonn an Roinn Gnóthaí Eachtracha na caighdeáin is airde macántachta, trédhearcachta agus cuntasachta. Taispeánann cur i bhfeidhm na mbeartas agus na nósanna imeachta seo ár dtiomantas don mhaoiniú poiblí a úsáid go cuí agus go freagrúil. Anuas air sin, tá Éire mar bhall den Tionscnamh Trédhearcachta um Chúnamh Idirnáisiúnta (IATI) agus tugann sí tacaíocht do chaighdeán trédhearcach IATI atá aitheanta go domhanda, mar an modh is fearr chun níos mó trédhearcachta a sheachadadh maidir le cúnamh idirnáisiúnta.

Tugtar breithmheas dian ar na cláir ar fad de chuid Chúnamh Éireann a d'fhéadfadh maoiniú a fháil ach úsáid a bhaint as critéir shoiléire chun a chinntiú go bhfaigheann na faighteoirí dírithe an maoiniú, chomh maith leis na daoine is leochailí. Tá na cláir a fhaigheann maoiniú faoi réir monatóireacht rialta agus maoirseachta lena fháil amach an bhfuil na torthaí bhfuiltear ag súil leo á mbaint amach agus chun a chinntiú gur úsáideadh na hacmhainní go héifeachtach agus go cuí. Is iad meascán de bhaill foirne sainchláir, iniúchóirí inmheánacha atá bunaithe san ambasáid agus saineolaithe neamhspleácha a dhéanann an mhaoirseacht seo.

Is faoinár gcur chuige caighdeánach maidir le bainistíocht deontais, a dháileann an DFA maoiniú trí dheontais agus ranníocaíochtaí ar réimse eagraíochtaí (lena n-áirítear comhpháirtithe rialtais, eagraíochtaí iltaobhacha agus idirnáisiúnta, eagraíochtaí sochaí sibhialta, agus ENRanna áitiúla agus idirnáisiúnta). Tá rioscaí ag baint leis na gníomhaíochtaí seo, aithníonn an DFA na rioscaí céanna agus déanann sé iarracht iad a bhainistiú agus a laghdú trí chreat bainistíochta riosca. Tuigimid luach na hoibre seo, agus déanaimid teagmháil rialta lenár n-eagraíochtaí comhpháirtíochta chun measúnú a chur ar, agus chun breithmheas a thabhairt ar, a gcórais rialachais, ar a mbainistíocht, agus ar a smacht inmheánach ar bhonn leanúnach.

Cuireann Aonad Measúnaithe agus Iniúchta (EAU) an DFA le héifeachtúlacht agus le hinbhuanaitheacht ár bhforbartha agus ár gclár taidhleoireachta ach measúnuithe neamhspleácha a reáchtáil. Déanann na measúnuithe scrúdú ar an méid atá ag oibriú go maith, déanann siad machnamh ar an méid a chaithfimid a athrú chun éifeachtúlacht a uasmhéadú agus chun deiseanna a shainaithint le haghaidh foghlama.

Déanann Coiste Iniúchta an DFA obair an EAU a mheasúnú, rud a chuireann breithmheas neamhspleách ar fáil ar fheidhm an iniúchta agus an mheasúnaithe. Chomh maith leis sin, déanann an próiseas breithmheasa measúnú ar an dul chun cinn a rinneadh maidir leis na moltaí a eascraíonn as iniúchtaí agus measúnuithe a chur i bhfeidhm. Tá sonraí faoi luach na gcalaoisí a bhfuil amhras fúthu — sloinnte in euro agus mar chéatadán de COF — ar fáil sa chuid Measúnú agus Iniúchadh de shuíomh gréasáin DFA.

CÁS-STAIDÉAR:

CUNTASACHT AGUS TRÉDHEARCACHT I STRAITÉIS MHISIN NA hÉIREANN DO VÍTNEAM

Chuir an tAonad Measúnaithe agus Iniúchta an tuarascáil *Athbhreithniú ar Straitéis Mhisin na hÉireann do Vítneam agus d'fho-réigiún Mekong 2017–2020* in 2021. Ba mheasúnú í an tuarascáil seo atá neamhspleách agus bunaithe ar fhianaise ar straitéis misin de chuid Ambasáid na hÉireann do Vítneam sa tréimhse 2017–2020. Rinne an tuarascáil measúnú ar éifeachtúlacht, comhleanúnachas, ceachtanna a fhoghlaim ar fud na gcúig phríomhréimse toraidh. Ba iad príomhchuspóirí an phróisis athbhreithnithe chun eolas a dhéanamh do dhearadh na straitéise misin nua (2022–2027), chun cur le foghlaim eagraíochtúil agus chun feidhmiú mar chóras cuntasachta.

Fuarthas amach sa tuarascáil gur chuir an Ambasáid príomhthosaíochtaí beartais eachtraigh na hÉireann i bhfeidhm ach freastal ar a cuid saoránach (lena n-áirítear le linn na géarchéime domhanda), ach a bheith rannpháirteach chun leas eacnamaíochta, polaitíochta agus dioplómaitiúil na hÉireann a chur chun cinn agus trí chúnamh éifeachtach forbartha a chur ar fáil i Vítneam, Lao PDR, sa Chambóid agus i Maenmar. Ba é €39.1 milliún caiteachas iomlán measta an chláir idir 2017 agus 2020. Cuimsítear leis an gcaiteachas seo, réimse deontas chuig eagraíochtaí rialtais, iltaobhacha, neamhrialtais agus chuig an tsochaí shibhialta.

Ar an iomlán, chuir an Ambasáid ranníocaíochtaí tábhachtacha thar réimse raonta, i gcásanna oibriúcháin dhinimiciúil agus dhúshlánaigh go heagraíochtúil agus laistigh de Vítneam agus d'fho-réigiún Mekong. Bhí an Ambasáid géarchúiseach agus nuálaíoch ó thaobh na polaitíochta de, agus chuir sí leis an mbunú a rinneadh le linn d'Éirinn a bheith i láthair go dioplómaitiúil i Vítneam ar feadh 15 bliana. Ba shampla é chun gach gné dá cuid oibre a chomhtháthú agus a threisiú chun straitéis a sheachadadh atá ábhartha agus a fhreastalaíonn ar thosaíochtaí beartais eachtraigh na hÉireann san fho-réigiún. Ba é cur i bhfeidhm na straitéise misin ba chúis le tacaíocht a bheith ar fáil do réimse leathan comhpháirtithe atá rannpháirteach i mbochtanas a laghdú, le béim láidir ar mhionlaigh eitneacha, fáil réidh le mianaigh, oideachas bhaol na mianach agus cothú. Chuir an straitéis le hacmhainneacht a chothú agus le naisc straitéiseacha a neartú idir Éirinn agus Vítneam.

COISTE CÚNAIMH FORBARTHA (DAC) DE CHUID ECFE

Is le Coiste Cúnaimh Forbartha (DAC) de chuid ECFE a chuimsítear an 29 príomhthír soláthair maidir le comhar um fhorbairt agus an tAontas Eorpach. Is í príomhobair an DAC chun trédhearcacht a sholáthar ach monatóireacht a dhéanamh ar Chúnamh Forbartha Thar Lear (CFTL), chun dea-chleachtais a chur chun cinn ach chaighdeáin a shocrú le haghaidh comhar um fhorbairt, agus chun ligean do na gníomhairí ábhartha a chéile a thabhairt chun cuntais ach piarmheasúnuithe a dhéanamh go rialta.

Cuireann ár gcuid oibre le ECFE DAC ar ár gcumas foghlaim agus feabhsú ar bhonn leanúnach, agus tugann sé an deis thábhachtach dúinn tionchar a imirt ar dhea-chleachtas ar leibhéal idirnáisiúnta agus oibriú chun riachtanas daonnúil a laghdú, gníomhú ar son na haeráide a chur chun cinn, agus rialachas a neartú ar fud an domhain.

Bhí Éire rannpháirteach i roinnt príomhghaiscí de chuid DAC in 2021. Tá Éire mar phríomhthacadóir sa chomhrac in aghaidh an athraithe aeráide, agus bhí sí rannpháirteach i bhforbairt Dhearbhú DAC maidir leis an Aeráid. Leagann Dearbhú DAC maidir leis an Aeráid cur chuige nua amach a bheidh ina chabhair aghaidh a thabhairt ar an athrú aeráide agus ar thionchar dá chuid ach SDGanna agus Comhaontú Pháras COP 21 a thabhairt le chéile. Tá Éire ar cheann de na príomhsheaimpíní maidir le comhionannas inscne, agus stiúir sí obair chun Treoirnóta Inscne ECFE a chuireann comhairle dea-chleachtais faoi inscne a phríomhshruthú maidir leis an gcomhar um fhorbairt ar fad. Chomh maith leis sin, thug Éire a cur chuige uathúil maidir le leochaileacht chun tosaigh in obair leanúnach chun moladh DAC a chur i bhfeidhm, moladh ar an Nasc idir an Chabhair Dhaonnúil, an Fhorbairt agus an tSíocháin.

Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe (SDGanna)

Tá Éire tiomanta do na SDGanna a chur i bhfeidhm go hiomlán sa bhaile agus do bheith ag cur lena ngaisce go domhanda. Bhaineamar úsáid as cur chuige uile-rialtais maidir leis na SDGanna a bhaint amach, agus tuairisciú agus rianú rialta ar chaiteachas mar chuid dár bpróiseas cuir i bhfeidhm.

Taispeánann na samplaí seo a leanas an chaoi a bhfuil gníomhú forbartha na hÉireann thar lear ag tabhairt faoi SDGanna faoi leith.

Mhéadaigh Éire a tacaíocht don fhreagairt dhomhanda do phaindéim COVID-19 de bharr a gealltanais do COVAX, EDS agus do go leor comhpháirtithe áitiúla. Chomh maith leis sin, lean Éire ar aghaidh ag cur tacaíocht ar fáil do na cláir a chuireann sláinte ghnéasach agus shíolraithe chun cinn, mar aon le sláinte mháthartha agus sláinte óige. D'imir paindéim COVID-19 tionchar díréireach ar mhná agus ar chailíní. Cuireadh seirbhísí sláinte síolraithe agus gnéasaí ar fáil do os cionn 27,000 ógánach agus duine óg sa Tansáin, de bharr thacaíocht na hÉireann do UNFPA.

Tacaíonn Éire le hoideachas agus cuireann sí chun cinn é inár dtíortha comhpháirtíochta ar fad. Cuimsíodh lenár dtacaíocht sa réimse seo freagairtí ar thionchar phaindéim COVID-19 ar an oideachas. Mar shampla, chuir Éire ranníocaíocht dar luach €5 milliún ar fáil i Mósaimbíc chun ardáin leictreonacha a neartú chun éascaíocht a dhéanamh ar chianfhoghlaim don scoláire agus don mhúinteoir.

Tá Éire tiomanta d'athruithe a dhéanamh i dtreo foinsí fuinnimh atá inbhuanaithe, glan agus atá ar phraghas réasúnta. Mar shampla, chuir Éire tacaíocht ar fáil sa Phalaistín chun soláthar na gcóras fuinnimh gréine inbhuanaithe a mhaoiniú do phobail leochaileacha nach bhfuil fáil acu ar aibhléis sa Bhruach Thiar.

Is iad na Cláir Aistrithe Airgid Thirim sa Mhaláiv, a chuir ar chumas mhuintir na tíre iasachtaí a fháil chun gnólachtaí a thosú. Mar shampla, bunaíodh gnólacht ar scála beag, gnó díolta glasraí agus torthaí, agus bunaíodh é i sráidbhaile Majo, Ceantar Balaka.

Bhí baint ag Éirinn i réimse leathan tionscadal i Mósaimbíc atá ina gcabhair chun cathracha agus pobail inbhuanaithe a fhorbairt. Baineann an tionscadal Solar Giraffe úsáid as fuinneamh in-athnuaite chun cur ar chumas na bpobal nach bhfuil fáil acu ar an eangach leictreachais eolas a fháil agus le bheith rannpháirteach in idirghníomhaíochtaí sóisialta agus eacnamaíochta. Chomh maith leis sin, cuireann an clár soilsiú ar fáil, cuireann sé rochtain ar an idirlíon ar fáil agus déanann sé craoladh clársceidealaithe raidió a éascú.

Tugann Éire tacaíocht dá comhpháirtithe chun cúnamh teicniúil agus tacaíocht airgeadais a chur ar fáil d'agra-ghnólachtaí chun caidrimh chomhthairbheacha a chruthú idir feirmeoirí beaga agus agra-chomhlachtaí. Neartaíonn sé seo an bonn soláthartha do phróiseáil agus margaíocht bianna cothaitheacha, agus méadaítear coinneáil custaiméirí dá réir.

Thug Éire tacaíocht do thionscadal a bhaineann le cearta na mban chun talún, sa tSaimbia, agus a chuireann in aghaidh dífhoraoisithe ach a bheith ag tacú le táirgí cothaitheacha foraoise nach bhfuil adhmaid iontu amhail mil agus muisiriún mar fhoinsí ioncaim. Cuireadh 3,200 síológ crainn sa Mhaláiv, trínár gcomhpháirtí a dtugtar Save the Children orthu.

Ba i réigiún Somáilise na hAetóipe a d'oibrigh Éire le comhpháirtithe chun tacú le dialóg idirpháirtí i measc na gceithre phríomhpháirtí pholaitiúla. Táthar ag súil go nglacfaidh tuilleadh ban páirt sa phróiseas polaitíochta de bharr thionscnamh Spás Dialóige na mBan (WDS).

Thug Ambasáid na hÉireann tacaíocht d'aistriú airgid thirim maidir le COVID-19 go sonrach tríd an gClár um Aistriú Airgid Thirim sa Mhaláiv, chun an tionchar airgeadais ar na daoine is boichte a laghdú. Fuair os cionn 23,000 teaghlach cúnamh a bhuí le tacaíocht na hÉireann.

Oibríonn Éire le réimse leathan comhpháirtithe i bpobail feirmeoireachta ina tíortha comhpháirtíochta. Cuireann Éire an clár díothú an ocrais chun cinn ach cleachtais talmhaíochta aeráid-chliste a chur chun cinn, síolta atá frithsheasmhach in aghaidh triomaigh a chur ar fáil agus uisciúchán inbhuanaithe.

Chuir Éire maoiniú ar fáil do thionscadal i Vítneam chun ceannaireacht pholaitíochta na mban a chur chun cinn. Chuir an tionscadal 77 cúrsa oiliúna agus cruinniú líonraithe ar fáil d'ionadaithe polaitiúla ban. Chomh maith leis sin, eagraíodh sraith seisiún oiliúna chun acmhainneacht a fhorbairt d'iarratasóirí ban a bhí ag seasamh sna toghcháin náisiúnta agus áitiúla. Taispeántar i dtorthaí na hoibre seo gur tháinig méadú ar líon na dteachtaí ban i gceantair agus i gcúigí a ndíríodh orthu.

Tá déine agus minicíocht na n-imeachtaí aeráide amhail triomach ag méadú, agus tá sé ag imirt tionchar dochrach ar chúrsaí ar fud an domhain. Thug Éire tacaíocht do rialtais chúige i Mósaimbíc chun baoil a bhaineann leis an aeráid a laghdú. Faigheann pobail rochtain ar uisce glan i gcaitheamh na bliana ar fad ach úsáid a bhaint as grianchumhacht chun uisce a phumpáil amach ó thoibreacha doimhne.

Mhéadaigh Éire a tacaíocht d'fhiontraithe glaise le linn na bliana 2021. Thug ár gcuid oibre misin tacaíocht do chóitseáil agus comórtais a bhfuil cuma Dragon's Den orthu a rolladh amach. Chuir ár maoiniú oiliúint ar fáil do bhreis is 130 gnólacht nua-thionscanta. Bhí na gnólachtaí tar éis réimse leathan tograí gnó a fhorbairt ar nós tograí le haghaidh beatha ghrianchumhachta agus toilleadh leighis, scagairí uisce inbhuanaithe agus réitithe airgeadais do ghnólachtaí fuinnimh in-athnuaite.

Tacaíonn Éire le comhionannas inscne sa Tansáin agus le hathchóiriú polaitíochta a dhíríonn ar mhíchothromaíochtaí a laghdú. Ghlac Ciste Mná na Tansáine (WFT) páirt i gcruinniú cheannairí chearta na mban leis an Uachtarán, inar cuireadh béim ar an ngá le beartais a athchóiriú chun feabhas a chur ar rannpháirtíocht pholaitiúil na mban sa Tansáin. Thacaigh an Ambasáid le WFT chun 19 ndeontas a chur ar fáil d'eagraíochtaí ar son chearta na mban in 2021.

Tá gníomhú ar son na haeráide ar cheann de cheithre phríomhthosaíocht de chuid straitéis reatha na hÉireann le haghaidh forbairt idirnáisiúnta, mar a leagtar amach in A Better World (2019). Tháinig Éire agus comhbhaill eile de chuid Choiste Cúnaimh Forbartha (DAC) ECFE ar chomhaontú le linn na bliana 2021, chun a gcuid oibre forbartha idirnáisiúnta a ailíniú le spriocanna Chomhaontú Pháras maidir leis an athrú aeráide, ar chomhaontaigh 196 tír air in 2015. I mí Dheireadh Fómhair 2020, shocraigh an Roinn Gnóthaí Eachtracha Aonad Aeráide chun tacaíocht a thabhairt do chuspóir méadaithe aeráide na hÉireann agus é a mhúnlú agus a chomhordú thar lear.

Tá sé mar aidhm ag Éirinn geilleagar gorm inbhuanaithe a chur chun cinn ar bhealach ina bhfreastalaítear ar riachtanais eacnamaíochta ach éiceachórais thréana a úsáid. Tá sé mar aidhm againn aigéan atá glan, sláintiúil agus atá éagsúil ó thaobh na bitheolaíochta de a chruthú, aigéan atá táirgiúil, a úsáidtear ar bhealach inbhuanaithe agus atá athléimneach maidir le tionchar an athraithe aeráide agus an aigéadaithe aigéin. Is gné thábhachtach í ár gcuid oibre ar an ngeilleagar gorm inbhuanaithe dár rannpháirtíocht níos doimhne i Stáit Oileán Beag i mBéal Forbartha.

Cuireann Éire maoiniú ar fáil d'éascaitheoirí straitéiseacha de chuid córas forbartha na NA, lena n-áirítear an Comhchiste SDG agus Ciste Iontaobhais do Chuspóir Speisialta le haghaidh chóras Chomhordaitheoir na gCónaitheoirí. Ba é ranníocaíocht na hÉireann dar luach €500,000 chuig an gComhchiste SDG a chuir ar a chumas na hacmhainní a thabhairt d'Fhoirne Tíre na NA chun tacú le tíortha atá páirteach sa chlár ach tacaíocht chomhtháite, idirdhisciplíneach agus tacaíocht beartais chatalaíoch a chur ar fáil dóibh atá dírithe ar dhlús a chur le dul chun cinn i dtreo na SDGanna.

Súil Siar ar an mBliain

Ba í an bhliain 2021 ceann de na blianta ba dhúshlánaí a bhí ag ár gclár comhair um fhorbairt, chomh maith lenár gcomhpháirtithe agus ag an bpobal domhanda ina iomláine. Bhí an chuma ar an scéal nach dtiocfadh meath dá laghad ar phaindéim COVID-19, agus bhí na hathraithigh víris ag teacht chun cinn i gcónaí, rud a chuir dúshláin roimh chláir rollta amach na vacsaíní idirnáisiúnta. Ba í an choimhlint i dtíortha comhpháirtíochta, san Aetóip go háirithe, a d'imir tionchar ar ár gcumas chun an clár a sheachadadh sna háiteanna sin gan locht. Mar sin féin, d'éirigh linn agus lenár gcomhpháirtithe leanúint ar aghaidh chun cúnamh fíorthábhachtach a chur ar fáil do na daoine a bhí ar an ngannchuid agus a bhí i gcruachás ar fud an domhain in ainneoin na ndúshlán ar fad.

Straitéis na hAfraice

In ainneoin na ndúshlán forleathan a d'eascair as paindéim COVID-19, lean Éire ar aghaidh ag déanamh dul chun cinn maidir leis na cuspóirí de chuid *Éire Dhomhanda: Straitéis na hÉireann don Afraic go dtí 2025*, agus rinneadh roinnt gaiscí sonracha in 2021. Le linn na bliana ar fad, bhí an tUachtarán, an Taoiseach agus na hairí rialtais rannpháirteach i réimse saincheisteanna san Afraic agus bhí siad i dteagmháil le réimse páirtithe leasmhara ar fud na hAfraice.

Osclaíodh Ambasáid nua i Maracó in 2021 mar chuid de *Éire Dhomhanda 2025*, tionscnamh níos leithne chun lorg domhanda na hÉireann a mhéadú faoi dhó, agus d'fhógair rialtas na hÉireann go n-osclófaí Ambasáid nua eile sa tSeineagáil in 2022. Is iad seo a leanas na chéad ambasáidí sna háiteanna san Afraic ina labhraítear Fraincis, agus cuirfidh siad feabhas ar ár gcomhpháirtíochtaí san Afraic Thuaidh agus Thiar agus iad ann. Chuir an tAire Coveney iarratas na hÉireann isteach i mí Bealtaine 2021, ar Lá Domhanda na Portaingéilise, le haghaidh stádas an Bhreathnadóra Chomhlaigh i bPobal Thíortha na Portaingéilise (CPLP). Rinne na Ceannasaithe Stáit CPLP agus an Rialtas iarratas na hÉireann a fhaomhadh ag cruinniú mullaigh CPLP in Angóla i mí Iúil 2021. Cuirfidh sé seo feabhas ar ár naisc pholaitiúla, thrádála agus chomhair um fhorbairt leis na tíortha ina labhraítear an Phortaingéilis san Afraic agus timpeall an domhain.

Is feirmeoir Sorgam é Yunus Chanzi i mbaile Nyabu, agus baineann sé tairbhe as an tionscadal Talmhaíochta Aeráidchliste arna mhaoiniú ag Cúnamh Éireann agus arna chur i bhfeidhm ag an gClár Bia Domhanda
© DFA

Saothraíonn ógbhean caife in Gorongosa
© Gorongosa Media/Brett Kuxhausen

Tá Éire ina ball tofa de Chomhairle Slándála na Náisiún Aontaithe (UNSC), agus bhí ról ceannaireachta aici dá réir chun cur le síocháin agus slándáil san Afraic in 2021. Tá Éire ag obair go dlúth le comhpháirtithe na hAfraice mar bhall UNSC agus tá sí ag cruthú traidisiún uasal tacaíochta le haghaidh síochána agus cobhsaíochta san Afraic, go háirithe trí imscaradh phearsanra Óglaigh na hÉireann agus na saineolaithe saoránaigh chuig misin chun an tsíocháin a choimeád agus chuig misin Chomhbheartas Slándála agus Cosanta an AE. Chuir rannpháirteachas Óglaigh na hÉireann lenár gcur chuige uile-rialtais tuilleadh, lena n-áirítear ranníocaíochtaí an FSS, na Roinne Talmhaíochta, Bia agus Mara, agus na Roinne Airgeadais. D'imir Éire tionchar suntasach ar fud obair na Comhairle Slándála ar ghéarchéimeanna na hAfraice, agus ghlac sí ról ceannaireachta ar roinnt comhad. Mar shampla, d'oibrigh Éire leis an Nígir mar chomhchróite pinn ar Oifig na NA don Afraic Thiar agus don tSaiheil, mar chomhchathaoirligh an Ghrúpa Saineolaithe Neamhfhoirmeálta ar an Aeráid agus Slándáil, agus mar phointí fócasacha neamhfhoirmeálta ar Ocras agus Coimhlint.

Rannpháirtithe i gceardlann arna eagrú ag Tionscnamh Amani faoi Idirthréimhse Phráinnfhreagartha COVID-19 an WPHF in Uganda. Ba é maoiniú solúbtha, institiúideach an WPHF a chuir ar a gcumas a mbonneagar TF a neartú chun leanúint lena gcuid oibre tábhachtaí i dtaca le bac a chur ar phósadh páistí agus síocháin a chothú ina bpobail

© Tionscnamh Amani

Rannpháirteachas Déthaobhach / Cuairteanna

Thug an tAire Simon Coveney cuairt ar an gCéinia agus ar an tSomáil le haghaidh sraith cruinnithe polaitiúla ardleibhéil chun eolas a dhéanamh d'obair na hÉireann ar Chomhairle Slándála NA agus chun feabhas a chur ar chaidrimh dhéthaobhacha. Chas an tAire Coveney le comhpháirtithe tábhachtacha forbartha gnó agus pobail, sa Chéinia, agus le rúnaí feidhmiúcháin an Údaráis Idir-Rialtasaigh ar Fhorbairt (IGAD). Chomh maith leis sin shínigh an tAire Coveney comhaontú um chánachas dúbailte agus sheol sé trí chlár forbartha. Chas an tAire Coveney le hoifigigh shinsearacha na Somáile, an AE agus na NA, agus le gníomhaithe na sochaí sibhialta sa tSomáil. Chuir an chuairt seo deis ar fáil chun plé a dhéanamh ar phríomhdhúshláin réigiúnacha, ar an gcoimhlint in Tigray agus i dtuaisceart na hAetóipe go háirithe.

Thionóil Brophy an tAire Stáit, roinnt cruinnithe le comhpháirtithe na hAfraice i gcaitheamh na bliana. Thug an tAire Brophy cuairt ar Ruanda i mí Dheireadh Fómhair chun freastal ar an dara Cruinniú Airí AR-AE, áit ar chas sé le hairí ó chuid de chomhpháirtithe Afracacha na hÉireann. Chomh maith leis sin, thug an tAire Brophy cuairt ar Uganda i mí Dheireadh Fómhair, agus chas sé le hairí tábhachtacha de chuid an rialtais chun plé a dhéanamh ar spás na sochaí sibhialta, ar fhorbairtí réigiúnacha agus iad ag teacht chun cinn, ar thacaíocht na hÉireann don fhreagairt do COVID-19, agus ar thiomantas seanbhunaithe na hÉireann don earnáil oideachais in Uganda.

Lean Éire ar aghaidh ag forbairt a rannpháirtíochta in 2021 in áiteanna na hAfraice ina labhraítear Fraincis. Is é Ken Thompson toscaire speisialta na hÉireann d'áiteanna na hAfraice agus na Saiheile ina labhraítear Fraincis, agus thug sé faoi chlár forleathan de chruinnithe (cruinnithe cianda agus i bpearsa) le réimse teagmhálaithe ardleibhéil ón AE, de chuid na hAfraice agus ó eagraíochtaí idirnáisiúnta sa réigiún. Cuireadh ionadaíocht sna tíortha de chreidiúnú tánaisteach in 2021, agus bhí ambasadóirí na hÉireann ag cur faisnéis aitheantais i láthair in Cabo Verde agus i nGuine Bissau den chéad uair.

Caidreamh idir an tAontas Eorpach agus an tAontas Afracach

Tá an chomhpháirtíocht idir an AE agus an Afraic mar phríomhthosaíocht ag an AE, agus tá Éire rannpháirteach go gníomhach i gcónaí chun an chomhpháirtíocht a dhéanamh níos uaillmhianaí, níos éifeachtaí agus níos tairbhí don dá thaobh. Rinne Colm Brophy an tAire Stáit, ionadaíocht ar Éirinn ag an dara cruinniú Airí AR-EU in Ruanda, rud a bhí ina ghné thábhachtach maidir leis na hullmhúcháin don 6ú Cruinniú Mullaigh AR-EU in 2022. Rinne Airí Gnóthaí Eachtracha an AE plé ar an gcomhpháirtíocht AE–Afraic i mí na Bealtaine 2021 ag a gcruinniú Gymnich neamhfhoirmeálta, ar fhreastail an tAire Coveney air. Bhí Martin Heydon, an tAire Stáit ón Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara rannpháirteach sa 4ú Comhdháil Talmhaíochta Airí AR-EU i mí an Mheithimh 2021, agus thug sé óráid faoi thaighde agus nuálaíocht talmhaíochta. Bhí an Taoiseach Micheál Martin agus roinnt ceannairí AE agus na hAfraice rannpháirteach i ndinnéar oibre neamhfhoirmeálta faoin gcomhpháirtíocht AE–Afraic, i mí Mheán Fómhair 2021. D'óstáil Charles Michel, uachtarán na Comhairle Eorpaí an t-imeacht. I mí Dheireadh Fómhair 2021, thug an tAire Brophy cuairt ar Kigali, Ruanda, i mí Dheireadh Fómhair, chun páirt a ghlacadh sa dara Cruinniú Airí AR-EU, agus ba dheis ardleibhéil a bhí ann le hullmhú don Chruinniú Mullaigh EU-AR, cruinniú a tharla ina dhiaidh sin, i mí Feabhra 2022.

Chomh maith leis sin, bhí Éire rannpháirteach go gníomhach le linn 2021 i gcláreagrú forbartha an AE faoin Ionstraim nua Comhoibrithe Comharsanachta, Forbartha agus Idirnáisiúnta (NDICI) "an Eoraip Dhomhanda", agus bhí Éire rannpháirteach go gníomhach i dTionscadail Suaitheanta Fhoireann na hEorpa a phleanáil. Ba í an phríomhaidhm chun tionchar agus próifíl rannpháirtíocht an AE san Afraic a mhéadú.

Straitéisí Tíre Nua laistigh den Afraic

Thosaigh ár n-ambasáid sa Mhaláiv ag cur na straitéisí ilbhliantúla nua i bhfeidhm le linn 2021. Chomh maith leis sin, rinne ár n-ambasáidí sa Tansáin, san Afraic Theas agus sa tSaimbia, rinne siad measúnuithe ar a straitéisí misin reatha agus chuir siad tús le dearadh na straitéisí misin nua atá le cur i bhfeidhm ó 2022 ar aghaidh. Cuireann gach straitéis misin béim mhór ar chúnamh a thabhairt do na daoine is mó atá ar chúl i dtosach agus déanann siad machnamh ar na tosaíochtaí beartais de chomhionannas inscne, rialachas neartaithe, gníomhú ar son na haeráide agus riachtanas daonnúil a laghdú, mar a leagtar amach in *A Better World*.

Rannpháirtithe i gceardlann arna eagrú ag Tionscnamh Amani faoi Idirthréimhse Phráinnfhreagartha COVID-19 an WPHF in Uganda. Ba é maoiniú solúbtha, institiúideach an WPHF a chuir ar a gcumas a mbonneagar TF a neartú chun leanúint lena gcuid oibre tábhachtaí i dtaca le bac a chur ar phósadh páistí agus síocháin a chothú ina bpobail © Tionscnamh Amani

Gníomhú ar Son ar hAeráide: Freagairt na hÉireann don Ghéarchéim Aeráide

Saothraíonn Victoria Manejo caife in Gorongosa
© Gorongosa Media/Brett Kuxhausen

I mí Dheireadh Fómhair 2020, shocraigh an Roinn Gnóthaí Eachtracha (DFA) Aonad Aeráide chun tacaíocht a thabhairt do chuspóir méadaithe aeráide na hÉireann agus é a mhúnlú agus a chomhordú thar lear. Oibríonn an tAonad Aeráide le baill foirne ar fud na roinne, sa bhaile agus i misin, chun róil agus gníomhaíochtaí na hÉireann maidir leis an aeráid a chur chun cinn agus a chomhordú Chomh maith leis sin, comhordaíonn sé oibleagáidí tuarascála ar airgeadas aeráide, agus oibríonn sé chun foghlaim agus acmhainní aeráide a roinnt.

Chomh maith leis sin, tá an DFA tiomanta cláir chúnaimh na hÉireann ar fad a dhéanamh athléimneach ó thaobh na haeráide de chun a chinntiú go mbeidh siad réidh don todhchaí agus go mbeidh siad in ann tacú le pobail ar bhealach inbhuanaithe. Is é ról an Aonaid Aeráide chun an príomhshruthú seo den aeráid a chomhordú agus le feidhmiú mar mhol chun feabhas a chur ar fhoghlaim aeráide ar fud líonra an misean agus na n-eagraíochtaí sochaí sibhialta atá rannpháirteach inár gcláir forbartha.

An Aeráid agus Forbairt

Ní hamháin go bhfuil ról criticiúil ag gníomhú ar son na haeráide chun bac a chur ar an athrú aeráide, ach tá sé riachtanach chun forbairt inbhuanaithe an duine agus an gheilleagair a bhaint amach. Tá sé ina chabhair feabhas a chur shlándáil bhia agus uisce, chun tacú le síocháin agus slándáil, agus chun slite beatha a chosaint chomh maith le tairbhe a dhéanamh do shláinte an duine. Is é seo an fáth a bhfuil Éire ag oibriú chun ról feiceálach na haeráide a neartú mar bhunghné inár dtacaíocht do thíortha atá i mbéal forbartha.

Tá gníomhú ar son na haeráide ar cheann de cheithre phríomhthosaíocht de chuid straitéis reatha na hÉireann le haghaidh forbairt idirnáisiúnta, *A Better World*. Thug os cionn 9.5% de Chúnamh Oifigiúil Forbartha na hÉireann tacaíocht do thionscadail aeráide, in 2021.

Tháinig Éire agus a comhbhaill eile de chuid Coiste Cúnaimh Forbartha (DAC) ECFE ar chomhaontú le linn na bliana 2021, chun a gcuid oibre forbartha idirnáisiúnta a ailíniú le spriocanna Chomhaontú Pháras, ar chomhaontaigh 196 tír air in 2015. D'aithin comhaltaí DAC go mbeadh sé riachtanach aghaidh a thabhairt ar an athrú aeráide chun bochtanas a laghdú agus thug siad gealltanas cúnamh a thabhairt do thíortha comhpháirtíochta chun conairí ísealcharbóin aeráidseasmhacha chuig forbairt a bhunú.

Méadóidh Éire a gníomhú idirnáisiúnta ar son na haeráide sna blianta amach romhainn. Déanfaimid é seo trínár dtaidhleoireacht aeráide, trínár n-airgeadas aeráide agus trínár gcuid oibre chun an aeráid a phríomhshruthú laistigh dár gcláir forbartha.

Cuireann Humphrey Mwaura crann óg le baill an phobail áitiúil i bhForaois Olooua i Nairobi, an Chéinia mar chuid de ghlasú timpeallachta na hAmbasáide do Lá Fhéile Pádraig. Is ball foirne d'Ambasáid na hÉireann i Nairobi é Humphrey Mwaura

© Douglas Mutunga

Tosaíochtaí Aeráide na hÉireann

Fuarthas amach sna torthaí is déanaí ón bPainéal Idir-Rialtasach ar an Athrú Aeráide (IPCC) nach raibh athruithe chomh mór leis na hathruithe atá againn faoi láthair sa chóras aeráide le blianta fada agus leis na mílte bliain seans, agus nach mór dúinn cinneadh a dhéanamh gníomhú chun téamh fíochmhar a sheachaint le linn an deich mbliana seo. Chomh maith leis sin, taispeántar sna torthaí is déanaí go n-imrítear tionchar míchothrom ar na daoine agus na córais is leochailí ar fud na n-earnálacha agus na réigiún.

Stiúrann an prionsabal gur cheart go bhfreastalófar ar na daoine is mó atá ar chúl, stiúrann an prionsabal sin iarrachtaí uile na hÉireann i bhforbairt idirnáisiúnta. Ní mór braistint láidir ceartais aeráide a bheith ag duine chun é seo a chomhtháthú le gníomhú ar son na haeráide agus tús áite a thabhairt do na daoine nár chuir mórán leis an athrú aeráide ach atá an-leochaileach maidir lena thionchar agus nach bhfuil ullmhaithe chun déileáil lena thionchar. Tá a fhios againn freisin go n-imríonn an t-athrú aeráide tionchar díréireach ar mhná agus ar dhaoine óga sna tíortha ina n-oibrímid. Déanann Éire iarracht chun na grúpaí seo a chumhachtú trínár gcomhpháirtíochtaí aeráide.

Díríonn Éire ar na Tíortha is Lú Forbairt (LDCanna), go háirithe san Afraic, agus i Stáit Oileán Beag i mBéal Forbartha (SIDS) inár ngníomhú domhanda ar son na haeráide. Chuaigh thart ar 75% d'airgeadas déthaobhach aeráide na hÉireann chuig LDCanna in 2021. Chomh maith leis sin, thugamar €2.5 milliún don Chiste do na Tíortha is Lú Forbairt chun tacú le gníomhú ar son na haeráide.

Tá an t-athrú aeráide ag imirt tionchar as cuimse ar dhaoine i dtíortha agus i réigiúnacha leochaileacha amhail an triomach fada i gCorn na hAfraice agus tionchair Stoirm Grace i Háítí. Bhí téamh an domhain ag imirt tionchar fíochmhar ar go leor de na tíortha agus réigiúin seo cheana. Tá an t-athrú aeráide ag cur le dúshláin a bhí ann cheana freisin amhail neamhshlándáil bhia agus bochtanas. Tá réigiún na hAfraice Theas ag téamh dhá oiread níos sciobtha ná an ráta domhanda, mar shampla. Cuirtear béim faoi leith ar uisce, agus nuair a bhreathnaítear ar an mbaill atá ar an Aeráid, meastar go n-imreoidh ardstrus an uisce tionchar ar thart ar 250 milliún duine ar an ilchríoch agus go ndíláithreoidh sé suas le 700 milliún duine aonair faoi 2030. Maireann thart ar thrian amháin de dhaonáireamh SIDS ar thalamh atá níos lú ná cúig méadar os cionn leibhéal na farraige.

Agus muid ag tabhairt aghaidh ar an athrú aeráide, ní mór dúinn céimeanna a ghlacadh chun méid na n-astaíochtaí gás ceaptha teasa a dhéanaimid a laghdú (maolú), agus/nó bearta chun cuidiú le pobail dul in oiriúint do thionchair an athraithe aeráide agus chun ullmhú lena n-aghaidh. D'athraigh Éire a fócas chun oibriú ar thrí phríomhréimse ina gníomhú idirnáisiúnta ar son na haeráide le linn 2021, tar éis di athbhreithniú a dhéanamh ar an gcaoi is fearr ar féidir léi cur le taidhleoireacht agus airgeadas aeráide:

i. Oiriúnú agus teacht aniar in aghaidh an athraithe aeráide a chothú

ii. Aigéin inbhuanaithe agus an geilleagar gorm

iii. An aeráid agus slándáil

Oiriúnú agus Teacht Aniar

Le linn don phobal idirnáisiúnta a bheith ag obair chun bac a chur ar an teocht dhomhanda ag ardú, tá an t-athrú aeráide ag imirt tionchar fíochmhar ar go leor tíortha atá i mbéal forbartha cheana, lena n-áirítear imeachtaí adhaimsire, triomach agus leibhéal na farraige ag ardú. Tá sé an-deacair do na tíortha sin idirghabháil a dhéanamh sách sciobtha chun beatha, slite beatha, bairr agus bonneagar a chosaint de bharr ganntanas inniúlachta, acmhainní agus eolais. Ba iad na tíortha atá i mbéal forbartha, agus LDCanna agus SIDS go háirithe, a bhí ag iarraidh tacaíocht dhomhanda níos láidre d'iarrachtaí oiriúnaithe agus de theacht aniar a chothú.

Tá na riachtanais oiriúnaithe dhomhanda deich n-uaire níos mó ná na leibhéil reatha ar féidir leis an airgeadas oiriúnaithe aghaidh a thabhairt orthu. Meastar nach maoiníonn ach 25% den airgeadas aeráide na bearta oiriúnaithe, agus ní fhaigheann na LDCanna agus SIDS ach píosa beag de seo. Faigheann na leibhéil áitiúla agus chosmhuintire cion níos lú fós.

Is iad na comhaontaithe ar thángthas orthu le linn COP26 i mí na Samhna 2021 a mholann do na tíortha maoiniú oiriúnaithe a mhéadú faoi dhó faoi 2025.

Tá oiriúnú ina láidreacht agus fócas seasmhach i straitéis gníomhaithe na hÉireann ar son na haeráide. Caitear an chuid is mó d'airgeadas aeráide na hÉireann ar chláreagrú oiriúnaithe (clúdaíonn 89% den mhaoiniú oiriúnú, agus déanann 47% de seo leas do mhaolú).

CAILLTEANAS AGUS DAMÁISTE

Cuirfear éiceachórais agus daoine leochaileacha faoi níos mó brú ó thaobh a n-inniúlachta chun oiriúnú de, go fiú más féidir téamh domhanda a choinneáil laistigh de 1.5°C, agus déanfar dochar nach féidir a leigheas dá réir. Taispeántar i dtuarascáil Fheabhra 2022 an IPCC gur cinnte gur sáraíodh roinnt tairseach oiriúnaithe agus go sárófar roinnt eile agus muid beo, luath nó mall.

Tá méadú ag teacht ar thionchar fíordhiúltach an athraithe aeráide, rud a fhágann go gcaillfear agus go ndéanfar dochar do bheatha, do shlite beatha, do thithe agus d'oidhreacht chultúrtha na bpobal leochaileach. Is é an tionchar céanna is cúis le bithéagsúlacht agus éiceachórais a chailleadh agus leis an dochar a dhéantar dóibh, chomh maith le caillteanais eacnamaíochta ar mórscála i mbonneagar, i seirbhísí poiblí agus i gcórais gheilleagracha. D'fhéadfadh tionchar dá leithéid dul chun cinn forbartha deich mbliana a scriosadh faoi cheann cúpla lá, agus is bagairtí eiseacha iad do roinnt mhaith daoine, lena n-áirítear tréadaithe agus daoine a mhaireann ar oileáin bheaga.

Mar sin féin, is féidir go leor beart a dhéanamh chun caillteanas agus damáiste a sheachaint, a laghdú agus chun dul i ngleic leis an gcaillteanas agus damáiste céanna, lena n-áirítear córais luathfholáirimh, córais uisciúcháin agus ballaí tuile. Mhéadaigh Éire a rannpháirtíocht maidir leis na bearta agus gníomhaíochtaí chun tacú le tosaíochtaí na LDCanna agus na SIDS. Is gné lárnach é ceartas aeráide i gcur chuige na hÉireann, agus, mar sin, aithnímid go bhfuil an fhreagracht is lú ag na daoine is leochailí as caillteanas agus damáiste atá ann de bhrí na haeráide. Téann Éire i ngleic leis an deacracht seo trína taidhleoireacht aeráide agus trí thacaíocht a thabhairt d'obair sa réimse seo, lena n-áirítear iarrachtaí chun feabhas a chur ar chomhordú agus chun beartais a fhorbairt i measc gníomhaithe daonnúla, forbartha, aeráide agus rialtais.

Aigéin Inbhuanaithe agus an Geilleagar Gorm

Tá ról riachtanach ag na haigéin i rialáil ár n-aeráide domhanda, ach tá siad an-leochaileach go deo don athrú aeráide agus do chleachtais neamh-inbhuanaithe amhail ró-iascaireacht, astarraingt breoslaí iontaise agus truailliú plaisteach. Aithníonn na SDGanna go bhfuil beatha ar domhan i gcontúirt mura bhfuil aigéin shláintiúla againn. Caillfidh sochaithe timpeall an domhain an cumas iad féin a chothú, gan acmhainní aigéin.

Tá sé mar aidhm ag Éirinn geilleagar gorm inbhuanaithe a chur chun cinn ar bhealach ina bhfreastalaítear ar riachtanais eacnamaíochta ach éiceachórais thréana a úsáid. Tá sé mar aidhm againn aigéan glan, sláintiúil agus atá éagsúil ó thaobh na bitheolaíochta de bheith againn, aigéan atá táirgiúil, a úsáideann daoine go ar bhealach inbhuanaithe, agus atá athléimneach d'éifeachtaí an athraithe aeráide agus aigéadú aigéin. Is gné thábhachtach í ár gcuid oibre ar an ngeilleagar gorm inbhuanaithe dár rannpháirtíocht níos doimhne le SIDS.

An Aeráid agus Slándáil

Tá méadú ag teacht ar an mbunús fianaise ina leagtar amach an baol atá ag an athrú aeráide ar shíocháin agus ar shlándáil idirnáisiúnta. Agus teochtaí domhanda ag ardú, caithfidh daoine timpeall an domhain aghaidh a thabhairt ar leibhéal na farraige ag ardú, le stoirmeacha atá níos rialta agus níos fíochmhaire, le triomach fada, agus le ganntanas acmhainní. Daingníonn na rudaí seo gníomhaithe eacnamaíochta, sóisialta agus polaitíochta de neamhdhaingneacht, agus is iad is cúis le daoine leochaileacha a bheith neamhchosanta ar ghéarchéimeanna. Óstálann ocht dtír de na 15 tír is leochailí do rioscaí aeráide, óstálann siad misin Síochánaíochta nó misin pholaitiúla speisialta de chuid na NA.

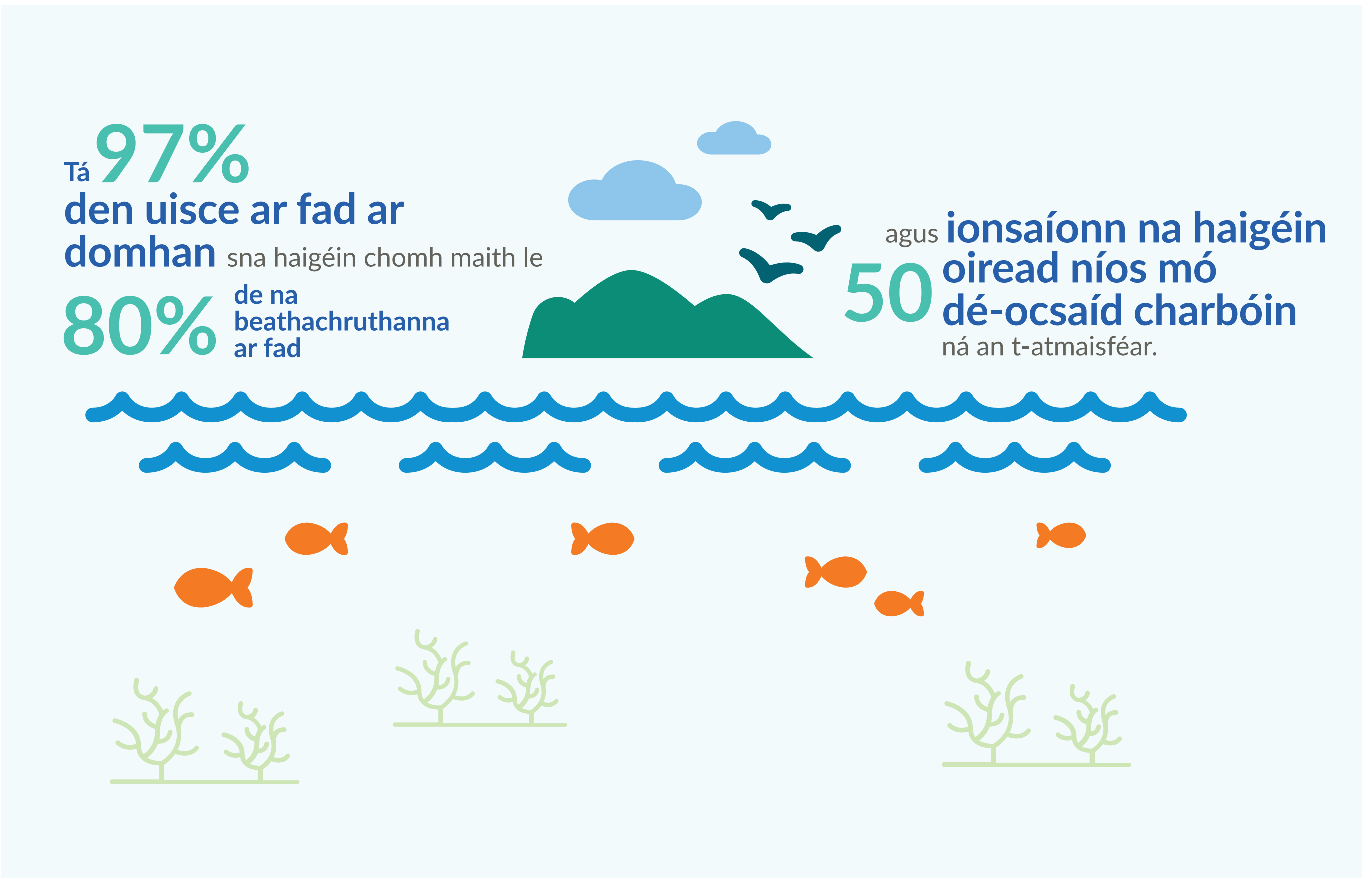

Cuirtear iallach ar phobail de chuid Uganda taisteal níos faide do sholáthairtí uisce

© GOAL Global

Taidhleoireacht Aeráide na hÉireann

Cuireann Éire a réimsí tosaíochta ina cuid oibre chun cinn trína taidhleoireacht aeráide. Nuair a chuir Éire tús le téarma dhá bhliain mar bhall de Chomhairle Slándála na NA (UNSC) i mí Eanáir 2021, roghnaigh Éire an aeráid agus slándáil mar cheann dá saincheisteanna tosaíochta. Táimid den tuairim, go bhfuil gníomhú ar son na haeráide é féin tábhachtach, ach go ndéanann sé an tsíocháin a chothú freisin. Rinne Éire agus an Nígir comhchathaoirleacht ar an nGrúpa Saineolaithe Neamhfhoirmiúil ar an Aeráid agus ar Shlándáil le linn 2021 agus le chéile chuir síos rún téamach síos ag an UNSC. Bhí sé mar aidhm ag an rún seo cumas an UNSC a neartú chun thuiscint a fháil agus aghaidh a thabhairt ar chontúirtí slándála maidir leis an aeráid, laistigh de raon a mhandáide. Rinne 113 tír comhurraíocht ar an rún, rud a fhágann gurb é an dara dréacht is mó ar tugadh tacaíocht dó de chuid an UNSC riamh.

Sheol Éire, an Ísiltír, an Danmhairg, an tSualainn, an Ríocht Aontaithe agus an Fhionlainn an Grúpa Seaimpíní ar Airgeadas Oiriúnaithe, le linn an 76ú Comhthionól Ginearálta i mí Mheán Fómhair, agus tá sé mar aidhm aige cainníocht agus caighdeán an airgeadais aeráide a chaitear ar oiriúnú agus teacht aniar a mhéadú i dtíortha atá i mbéal forbartha. Chomh maith leis sin, tá an grúpa céanna ag obair chun a chinntiú go bhfuil cothromaíocht idir maoiniú le haghaidh maolaithe maidir le hairgeadas poiblí aeráide a sholáthar, go ndíríonn airgeadas oiriúnaithe ar LDCanna agus SIDS, agus go dtabharfar aghaidh ar na dúshláin atá roimh thíortha maidir le airgeadas oiriúnaithe a mheas.

Tugann Éire go leor tacaíochta do Chomhaontú Pháras agus do Chreat-Choinbhinsiún na Náisiún Aontaithe maidir leis an Athrú Aeráide (UNFCCC) mar na struchtúir idirnáisiúnta uileghabhálacha atá ag déanamh iarrachta bac a chur ar leibhéil chontúirteacha téimh dhomhanda chomh maith le teorainn a chur leo. Glacann Éire páirt i gcruinniú darb ainm Comhdháil na bPáirtithe (COP) gach bliain, ina ndéantar cinntí faoi chur i bhfeidhm na ngealltanas aeráide domhanda.

Clár Bia Domhanda, An Tionscadal Aeráide Cliste Talmhaíochta arna mhaoiniú ag Cúnamh Éireann

© DFA

Tá Éire ar cheann de thrí thír fhorbartha a bhfuil suíochán aici sa Ghrúpa Saineolaithe de Thíortha is Lú Forbairt (LEG) faoin UNFCCC.

Bhí COP26 ar siúl i nGlaschú, in Albain, i mí na Samhna 2021, agus bhí an Taoiseach Micheál Martin i láthair ag an gCruinniú Mullaigh de Cheannairí Domhanda chun gealltanais aeráide na hÉireann a thabhairt chun solais. D'fhreastail Simon Coveney, an tAire Gnóthaí Eachtracha ar an COP agus chuir sé saincheist na n-aigéan inbhuanaithe agus an geilleagar gorm chun cinn go háirithe. Shínigh an tAire an dearbhú darb ainm Because the Ocean, rud a fhágann go gcaithfidh Éire gealltanas a thabhairt gníomhú aigéin a chomhtháthú isteach ina pleanáil maidir le gníomhú ar son na haeráide agus chun a mianta a ardú i leith chosaint na n-aigéan. Bhí Brophy, an tAire Stáit rannpháirteach i roinnt díospóireachtaí freisin le tíortha agus comhpháirtithe a bhfuil an tosaíocht oiriúnaithe chéanna agus an teacht aniar céanna acu. D'óstáil Éire imeachtaí ar an taobh faoi ról an aigéin i gceartas aeráide do SIDS, agus faoi fheabhas a chur ar airgeadas oiriúnaithe.

Rinne Éire comhurraíocht ar rún a aithníonn an ceart chun timpeallacht ghlan shláintiúil agus inbhuanaithe mar cheart an duine, ag an 48ú seisiún de Chomhairle na NA um Chearta an Duine, i mí Dheireadh Fómhair 2021. Rith an Chomhairle an rún.

Airgeadas Aeráide na hÉireann

Chomhaontaigh tíortha forbartha maoiniú agus acmhainní a chur ar fáil do thíortha atá i mbéal forbartha faoin UNFCCC agus faoi Chomhaontú Pháras mar chabhair orthu an t-athrú aeráide a laghdú agus chun oiriúnú dó. Tugtar "airgeadas aeráide" ar an maoiniú.

Thug Éire gealltanais chun a maoiniú a mhéadú. D'fhógair Micheál Martin, an Taoiseach, ag COP26, go méadódh Éire a hairgeadas aeráide faoi dhó agus os a chionn chun €225 milliún a bhaint amach gach bliain faoi 2025. Ó thaobh an fhadtéarma de, thug Éire gealltanas an céatadán dá COF ar airgeadas aeráide é a mhéadú faoi dhó faoi 2030.

Chun an méadú seo a bhaint amach, thosaigh Éire le forbairt a treochláir in 2021 chun an chonair agus na céimeanna riachtanacha a leagan amach chun ár spriocanna airgeadais aeráide a bhaint amach. Tá an treochlár á fhorbairt ar fud na ranna rialtais a chuireann le feabhas ar airgeadas aeráide.

Tá Éire tiomanta chun tacaíocht airgeadais do thíortha atá i mbéal forbartha a thuairisciú go trédhearcach agus go seasta. Foilsíonn an Roinn Gnóthaí Eachtracha tuarascáil airgeadais aeráide bhliantúil gach bliain, rud a thugann léargas ginearálta ar airgeadas aeráide agus timpeallachta na hÉireann, lena n-áirítear eolas ar leibhéil, cainéil agus fócas téamach na tacaíochta.

Chuir Éire beagán os cionn €92 milliún ar fáil in airgeadas aeráide in 2021. Tagann an maoiniú seo ó fhoinsí poiblí agus is iad an DFA, an Roinn Airgeadais agus an Roinn Timpeallachta, Aeráide agus Cumarsáide, agus an Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara a chuireann ar fáil é.

Chomh maith leis sin, tacaíonn Éire le gníomhú ar son na haeráide trínár ranníocaíochtaí chuig an AE. Seoltar cuid mhór de seo trí Fhorbairt Comharsanachta agus Uirlis Chomhoibrithe Idirnáisiúnta – an Eoraip Dhomhanda, a leagann sprioc de 30% amach do chaiteachas an Aontais a úsáid chun tacaíocht a chur ar fáil do chuspóirí aeráide.

Airgeadas Aeráide

Mhéadaigh **Banc Forbartha na hAfraice** **a airgeadas aeráide go dtí 41% dá dhearbhaithe iomlán do 2021,** dearbhaithe atá comhluach le **2.59 dollar SAM ina n-iomláine.**

Ba le haghaidh oiriúnaithe é

67%
d'acmhainní airgeadais aeráide an Bhainc
(USD 1.74 billiún)

33%
le haghaidh maolaithe
(USD 853.33 milliún).

Rinne an Banc **gealltanas cloí go hiomlán d'ailíniú 100% le Comhaontú Pháras** i gcomhréir leis na hoibríochtaí nua le maolú, oiriúnú leis an athrú aeráide faoi cheann mhí na Nollag 2023.

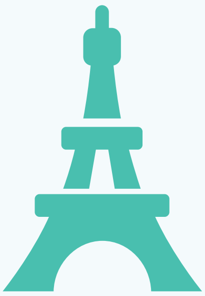

Ailíniú 100% le bloic thógála de chuid na straitéise tíre, rannpháirtíocht agus forbairt beartais, tuairisciú, agus ailíniú na ngníomhaíochtaí inmheánacha– faoi cheann mhí na Nollag 2025.

Dearadh 92% de na tionscadail, straitéisí tíre, agus cáipéisí beartais arna bhfaomhadh ag Bainc **dearadh iad ach machnamh a dhéanamh ar an athrú aeráide agus fás inbhuanaithe ó thaobh an chomhshaoil de roimh ré** in 2021.

Rinne an ADB **gealltanas feabhas a chur ar a n-infheistíochtaí in oiriúnú aeráide agus teacht aniar** go dtí iomlán carnach dar luach **USD 9 mbilliún** faoi 2024 agus **USD 34 billiún faoi 2030.**

Gheall ADB **USD 4.766 milliún a chur ar fáil in airgeadas aeráide in 2021**

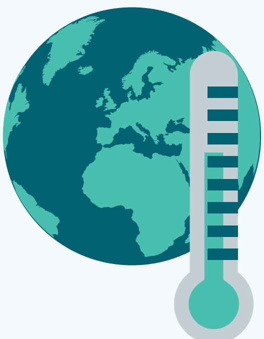

agus táthar ag súil **USD 3.438 milliún** (72.1%) den mhéid sin a chur ar fáil **chun an t-athrú aeráide a laghdú** agus **USD 1.328 milliún** (27.9%) **go dtí oiriúnú.**

Ár gComhpháirtithe

Mhéadaigh an AE agus a 27 ballstát a gCúnamh Oifigiúil Forbartha do thíortha comhpháirtíochta go suntasach in 2021 go dtí €70.2 billiún, méadú 4.3% le linn 2020. Chinntigh sé seo gurb é an AE agus a bhallstáit an deontóir is mó ar domhan, agus in 2021 chuir sé 43% den chúnamh domhanda ar fáil agus é a dhéanamh iarracht na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe a bhaint amach. Chuir Éire ranníocaíocht dar luach €265 milliún ina hiomláine ar fáil do COF AE in 2021, nó thart ar cheathrú de COF na hÉireann. Ba í an fhreagairt dhomhanda do phaindéim COVID-19 í ba chúis le cuid mhaith den mhéadú céanna in 2021. Bhí freagairt “Foireann na hEorpa” ríthábhachtach, ina raibh ról lárnach ag Éire inti, ag am a bhí dúshláin shuntasacha sláinte, eacnamaíochta agus sóisialta ag cuid mhaith daoine. Thug Foireann na hEorpa os cionn €46 billiún do 130 tír chomhpháirtíochta faoi mhí Feabhra 2022, mar fhreagairt éigeandála do riachtanais dhaonnúla a bhaineann leis an bpaindéim. Cuireadh beagnach ceathrú den — €10 billiún — céanna chuig an Afraic.

Tar éis plé agus ullmhúchán roinnte idir ballstáit an AE agus an Coimisiún i mí na Nollag 2021, cuireadh na Cláir Tháscacha Ilbhliantúla i bhfeidhm (MIPanna) faoin Uirlis Forbartha Chomharsanachta agus Chomhoibrithe Idirnáisiúnta nua (NDICI-an Eoraip Dhomhanda). Tá buiséad dar luach beagnach €80 billiún ag an uirlis nua seo le haghaidh na tréimhse idir 2021 agus 2027, dearadh an uirlis seo chun an tsolúbthacht a thabhairt don AE freagairt do na dúshláin dhomhanda reatha atá ag teacht chun cinn, le linn don uirlis a bheith ag tacú le tosaíochtaí an domhain amhail síocháin agus cobhsaíocht, dea-rialachas, trádáil agus fás ionchuimsitheach agus inbhuanaithe. D’éirigh go maith le hÉirinn sa ról a bhí aici chun a chinntiú go gcuirfí tosaíochtaí A Better World san áireamh i bpleanáil NDICI-an Eoraip Dhomhanda, agus go ndíreofaí ar na Tíortha is Lú Forbairt (LDCanna) agus ar na Stáit Oileán Beag i mBéal Forbartha (SIDS) go héifeachtach.

Chuir Éire €1.85 milliún ar fail do na heagraíochtaí bunaithe sa Ghinéiv in 2021 a thacaíonn le Cúnamh le haghaidh trádála, eadhon, an tIonad Comhairliúcháin do Dhlí an WTI (an Eagraíocht Dhomhanda Trádála), an Clár Misin Intéirneachta Fraincis-Éireannach WTO, Áis Chaighdeáin agus Thrádáil an WTO, an tIonad Trádála Idirnáisiúnta, agus Clár um Bhainistiú Calafoirt de Chomhdháil na NA ar Thrádáil agus Forbairt. Bhí Éire rannpháirteach i gCúnamh fíorúil an WTO i mí Márta 2021 don Imeacht Stocáirimh, ina ndearnadh suirbhé ar thionchair thrádála phaindéim COVID-19 agus rinne sé cás ar son leas a bhaint as Cúnamh um airgeadas Trádála chun tacú le téarnamh agus chun teacht aniar a chothú.

Is í Foireann na hEorpa an deontóir is mó de vacsaíní COVID-19 dá bhfuil ag an Afraic:

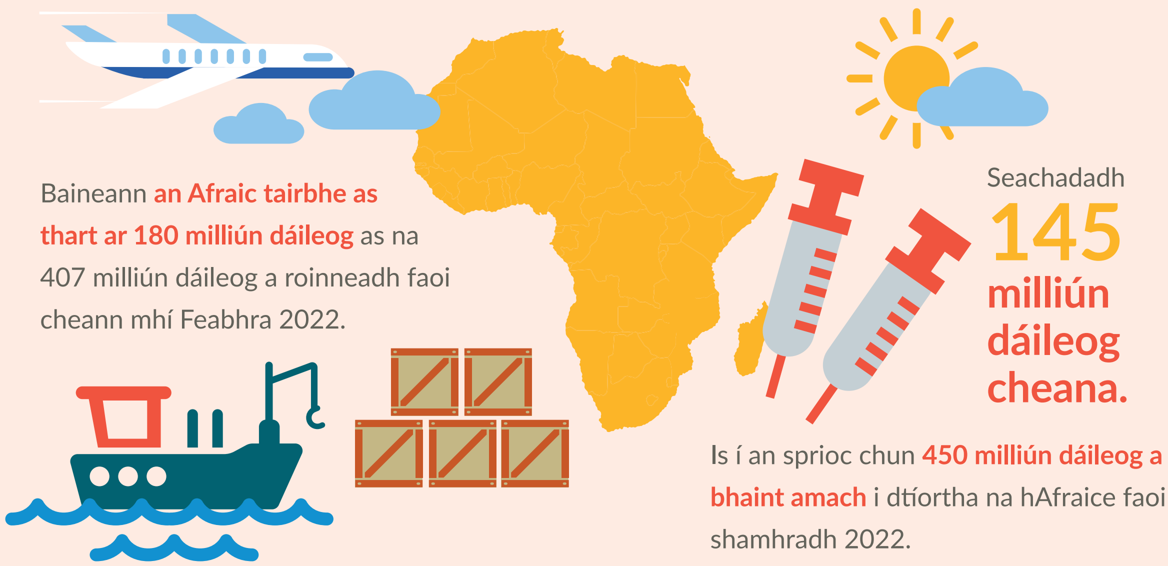

Tacaíocht maidir le slite beatha agus tacaíocht shíceasóisialta d'imircigh fillte agus dá bpobal a phléann le leochaileachtaí atá ann de bharr na paindéime COVID 19.

© IOM (an Eagraíocht Idirnáisiúnta um Imirce) - Imirce NA/2020

Ag obair leis na Náisiúin Aontaithe

Tacaíonn Éire le réimse comhpháirtithe iltaobhacha lena n-áirítear na Náisiúin Aontaithe agus Institiúidí Idirnáisiúnta Airgeadais (IFInna). Úsáidimid ár mballraíocht sna heagraíochtaí seo chun a chinntiú go bhfreastalaíonn a mbeartais agus a gcláir ar riachtanais na daoine is mó atá ar chúl, agus chun aird a tharraingt ar an ngá chun freagairt don athrú aeráide. Leanamar ar aghaidh ag obair lenár gcomhpháirtithe iltaobhacha in 2021 chun freastal ar na riachtanais láithreacha a bhí ann de bharr phaindéim COVID-19. Chuir Éire bunmhaoiniú solúbtha ar fáil do ghníomhaireachtaí NA, maoiniú chun aghaidh a thabhairt ar an mbochtanas, chun rialachas a neartú, chun aghaidh a thabhairt ar neamh-chomhionannas inscne, riachtanais dhaonnúla agus ar an ngéarchéim aeráide, ar aon dul leis na prionsabail a leagtar amach in *A Better World* .

Thug Éire tacaíocht do chomhlachtaí NA in 2021 a bhí ag obair i réimsí tosaíochta, lena n-áirítear cearta an duine, comhionannas inscne, cothú na síochána, sláinte agus forbairt inbhuanaithe, rudaí eile atá riachtanach chun aghaidh a thabhairt ar ghéarchéim an athraithe aeráide.

Bhí bunmhaoiniú solúbtha na hÉireann ina chabhair chun acmhainneacht na gcomhlachtaí NA agus ba é a chur ar a gcumas cláir a phleanáil níos éifeachtaí, seirbhísí riachtanacha a chur ar fáil agus a mandáid a sheachadadh.

CLÁR FORBARTHA NA NÁISIÚN AONTAITHE

D'fhreagair Clár Forbartha na Náisiún Aontaithe (UNDP) don ghéarchéim aeráide trína Ghealltanas Aeráide, rud a stiúrann obair UNDP le 120 tír chun a n-astaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú agus chun oiriúnú do thionchar an athraithe aeráide a neartú. Is é an Gealltanas Aeráide a thacaíonn le 80% de na tíortha atá i mbéal forbartha faoi láthair chun feabhas a chur ar a Ranníocaíochtaí arna gCinneadh go Náisiúnta agus ar a bpleananna gníomhaithe ar son na haeráide chun astaíochtaí a laghdú agus chun oiriúnú do tionchar na haeráide.

OIFIG ARD-CHOIMISINÉIR NA NÁISIÚN AONTAITHE LE HAGHAIDH DÍDEANAITHE (UNHCR)

Tá Oifig Ard-Choimisinéir na Náisiún Aontaithe le haghaidh Dídeanaithe (UNHCR) faoi shainordú chun gníomhaíocht idirnáisiúnta a stiúradh agus a chomhordú chun teifigh a chosaint ar fud an domhain chomh maith lena gcearta agus a bhfolláine a chosaint. Chomh maith leis sin, cuidíonn UNHCR le hiar-theifigh a d'fhill ar a dtír dhúchais, agus le daoine a díláithríodh go hinmheánach (IDPanna), agus le daoine gan náisiúntacht nó daoine nach bhfuiltear cinnte faoina náisiúntacht.

Asia_Samsunnahar, Eagarthóir Deonach Pobail na NA, a oibríonn le UNDP sa Bhanglaidéis
© UNDP

Leanann Éire ar aghaidh chun tacaíocht ghníomhach a thabhairt d'obair an UNHCR i dtimpeallachtaí ar minic iad a bheith casta agus contúirteach. Fanann formhór na ndaoine a theitheann ó choimhlint nó géarchéimeanna eile, fanann siad chomh gar don bhaile agus is féidir, agus is minic a dhíláithrítear iad; laistigh dá dtíortha dúchasacha nó mar theifigh i dtíortha in aice láimhe. Aithníonn Éire flaithiúlacht agus dlúthpháirtíocht na dtíortha ina n-óstáiltear pobail mhóra teifeach, chomh maith leis an strus a chuirtear ar na tíortha céanna, ar na pobail agus ar na teifigh iad féin dá réir.

Cuireadh ár dtacaíocht ar fáil ar dhá phríomhbhealach, in 2021.

1. In 2021, méadaíodh bunmhaoiniú nár cuireadh in áirithe ó €9 milliún (an figiúr 2020) go dtí €10.5 milliún. Cuireann an maoiniú ar chumas UNHCR i gcás éigeandálaí chun cúnamh a chur ar fáil sula ndéantar achainí, rud a chuireann ar chumas na ndaoine is imeallaithe agus is leochailí teacht ar an maoiniú. Tá maoiniú solúbtha riachtanach chun tacú le géarchéimeanna a ligeadh i ndearmad nó le géarchéimeanna atá gann ar acmhainní, rud a chuireann ar chumas UNHCR cúnamh a chothú tar éis na ngéarchéimeanna. Tá sé seo fíorthábhachtach mar nach gcuirtear deireadh le riachtanas daonnúil nuair atá an chéim tosaigh éigeandála thart.
2. Cuireadh €9 milliún ar fáil chun aghaidh a thabhairt ar ghéarchéimeanna faoi leith. Thacaigh an maoiniú céanna le obair UNHCR in Afganastáin, san Aetóip, sa Tansáin, in Uganda san Iordáin sa Bhanglaidéis, agus thacaigh sé lena fhreagairt do ghéarchéim Veiniséala.

Tá Éire ina ball buan de Choiste Feidhmiúcháin UNHCR (bord rialúcháin), agus bíonn an Roinn Gnóthaí Eachtracha rannpháirteach le UNHCR ar bhonn leanúnach ar feadh na bliana, lena n-áirítear trínár Misean Buan chuig na NA sa Ghinéiv.

Bhuail Cioclón Idai Ceantar Sofala i Mósaimbíc in 2019, ina bhfuil duine as gach seisear ag déileáil le VEID. Nuair a bhuail an cioclón, chaill buachaill a bhí 14 bliana d'aois gach dá raibh aige, lena n-áirítear a chógas agus a chárta aitheantais. Thug UNAIDS tacaíocht do ghníomhaithe pobail agus bhí sé ina chabhair air cárta aitheantais nua a fháil ionas go mbeadh sé in ann clárú arís ag an gclinic sláinte agus leigheas frith-aisvíreasach nua a fháil.

© UNAIDS/P.Caton

CISTE NA DO LEANAÍ (UNICEF)

Sheol UNICEF Innéacs Riosca Aeráide do Leanaí in 2021, inar thug sé chun solais go raibh an ghéarchéim aeráide ina géarchéim maidir le cearta do leanaí. Fuarthas amach san innéacs go bhfuil dúshlán "marfach" roimh bheagnach leath na leanaí ar domhan (2.2 billiún) de bharr suaitheadh aeráide agus timpeallachta.

MNÁ NA NA

Is eagraíocht NA é Mná NA a sheachadann cláir, beartais agus caighdeáin chun seasamh le cearta na mban. Is é ceann de na spriocanna atá ag Mná NA, chun a chinntiú go bhfuil comhionannas i lár na freagartha domhanda don ghéarchéim aeráide, rud a imríonn tionchar ar mhná agus ar chailíní go díréireach. D'fhoilsigh Mná NA tuarascáil in 2021 *Beyond COVID-19: A Feminist Plan for Sustainability and Social Justice*, inar tarraingíodh aird ar an ngá chun ghníomhú go tapa agus go radacach chun tacú le geilleagair ghlasa agus chun comhionannas inscne a chur chun cinn i gcomhthéacs an athraithe aeráide.

MAKING EVERY WOMAN AND GIRL COUNT (TIONSCNAMH Ó MHNÁ NA)

Is é Clár Mhná NA Making Every Woman and Girl Count (a dtabharfar Woman Count air as seo amach) atá ag freagairt don ghá le sonraí inscne iontaofa chun eolas a dhéanamh do fhreagairtí don ghéarchéim aeráide atá bunaithe ar fhianaise. Thacaigh ranníocaíocht na hÉireann don Chlár Women Count lena chuid oibre chun feabhas a chur ar tháirgeadh, rochtain agus úsáid na staitisticí inscne.

CISTE IONTAOBHAIS NA NA CHUN DEIREADH A CHUR LE FORÉIGEAN IN AGHAIDH BAN

D'fhéadfadh mná agus cailíní a bheith i mbaol foréigin ar bhonn inscne níos mó de bharr géarchéim aeráide. Ba í ranníocaíocht na hÉireann 2021 a chuir ar chumas an chiste seo tacú le tionscadail a dhíríonn ar chosc a chur ar fhoréigean dá leithéid. Mhaoinigh ár ranníocaíocht 157 tionscadal i 68 tír agus ceantar.

CISTE NA NA UM CHOTHÚ NA SÍOCHÁNA (UN PBF)

Rinne UN PBF infheistíocht os cionn USD 63 milliún i dtreo slándáil aeráide, ag cur cosc ar choimhlint agus á réiteach ach úsáid a bhaint as diminsean athraithe aeráide, lena n-áirítear trí chomórtas a laghdú d'acmhainní nádúrtha agus trí chomhaontuithe ar oiriúnú aeráide a chothú. In 2021, mar shampla, stiúir Slándáil Aeráide arna mhaoiniú ag PBF, i dtionscadal an Aigéin Chiúin, stiúir sé próiseas comhairliúcháin fairsing agus ionchuimsitheach chun eolas a dhéanamh do dhearadh na dtionscnamh píolótach ag leibhéal tíre. Ba iad na comhairliúcháin a leag béim ar leibhéal na mara ag ardú sna hOileáin Marshall chomh maith leis na himeallbhoird á gcreimeadh a bhí mar phríomhúdair imní i measc pobail áitiúla.

UNAIDS

Tacaíonn UNAIDS leis na daoine a bhfuil an víreas easpa imdhíonachta daonna (VEID) orthu, lena n-áirítear na daoine ar imir géarchéimeanna a bhaineann leis an aeráid tionchar orthu, chun a chinntiú go bhfuil rochtain acu ar na seirbhísí VEID a theastaíonn uathu. Chomh maith leis sin, cuireann UNAIDS cláir i bhfeidhm chun cosc a chur ar fhoréigean ar bhonn inscne agus chun dul i ngleic leis an bhforéigean céanna. Is minic go méadaíonn a leithéid d'fhoréigean de bharr éigeandálaí a bhaineann leis an aeráid, rud a chuireann leis na fachtóirí riosca do daoine leochaileacha. Chuir UNAIDS Straitéis Dhomhanda VEID 2021–2026 nua i bhfeidhm in 2021, ina dtarraingítear aird ar an ngá chun deireadh a chur le míchothromaíochtaí agus chun dlús a chur le comhpháirtíochtaí idir an fhreagairt VEID agus gluaiseachtaí eile, lena n-áirítear gluaiseachtaí a théann i ngleic leis an athrú aeráide.

Ag obair le hInstitiúidí Idirnáisiúnta Airgeadais

Thug Éire tacaíocht do réimse Institiúidí Idirnáisiúnta Airgeadais (IFInna) in 2021, institiúidí a oibríonn ar ár réimsí tosaíochta, lena n-áirítear deireadh a chur le bochtanas, dul i ngleic leis an ngéarchéime aeráide, comhionannas inscne a chur chun cinn agus tacaíocht a thabhairt do thíortha chun forbairt inbhuanaithe a bhaint amach.

Is iad na IFInna seo a leanas atá ina bpríomhfhoinse infheistíochta poiblí agus príobháidí do thíortha atá i mbéal forbartha.; Grúpa an Bhainc Dhomhanda (WBG), Banc Forbartha na hAfraice (AfDB) agus Banc Forbartha na hÁise (ADB) Is iad na hiasachtaí agus deontais, mar aon le saineolas teicniúil chun cumas a chruthú, a thacaíonn le baint amach na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe. Tá ról tábhachtach tionóil ag na IFInna, chun ranníocaíochtaí na rialtas a threisiú, chomh maith le heagraíochtaí iltaobhacha, an tsochaí shibhialta agus an earnáil phríobháideach le haghaidh tionchar ar fhorbairt inbhuanaithe.

Stiúrann an Roinn Airgeadais na IFInna, atá Éire mar bhall díobh, agus tugann sí ranníocaíochtaí dóibh. Is iad na IFInna céanna a chuireann ar ár gcumas ár luachanna a chur chun cinn mar atá leagtha amach in A Better World. Baineann Éire tairbhe as na hinstitiúidí seo agus iad i go leor tíortha, agus baineann sí leas as a n-eolas. Is é a gcumhacht leathan idirnáisiúnta a chuireann ar ár gcumas tionchar a imirt ar bheartais dhomhanda, réigiúnacha agus náisiúnta agus ar oibríochtaí agus beartais a dhéanann leas do dhaoine i dtíortha atá i mbéal forbartha agus do daoine atá i gcruachás de bharr géarchéimeanna daonnúla.

GRÚPA AN BHAINC DHOMHANDA

Comhaontaíodh IDA20 i mí na Nollag 2021, ba é an t-athsholáthar ba mhó d'acmhainní IDA dár chomhaontaíodh riamh, agus bhí luach USD 93 billiún air ina iomláine. Beidh IDA20 ar siúl go dtí 2025, agus beidh sé ina chabhair ar thíortha ísealioncaim teacht ar ais ar a seanléim tar éis phaindéim COVID-19, bochtanas agus éagothroime a laghdú, agus chun freagairt don athrú aeráide. Gheall Éire €106 milliún a thabhairt do IDA20, sin méadú de €4 milliún ónár ranníocaíocht IDA19.

In 2021, chuir WBG tús lena *Phlean Gníomhaíochta maidir leis an athrú aeráide 2021–2025*. Déanann an plean gníomhaíochta nua ionadaíocht ar athrú ar an gcur chuige chun tacú le geilleagair iomlána a ghlasú seachas chun tacú le tionscadail ghlasa amháin. Chomh maith le bheith ag obair i dtreo srianta intomhaiste in astaíochtaí gás ceaptha teasa, aithníonn an plean gníomhaíochta an tábhacht atá le caipiteal nádúrtha, bithéagsúlacht agus seirbhísí éiceachórais.

Cistí Iontaobhais ar thug Éire tacaíocht dóibh

Cuireann Éire maoiniú ar fáil do chistí iontaobhais chun tacú le taighde, comhroinnt eolais agus cláir nuálacha a chuireann chun cinn na tosaíochtaí atá leagtha amach in *A Better World*, lena n-áirítear comhionannas inscne, slándáil bhia agus rialachas a neartú. Chuir Éire maoiniú ar fáil do Thionscnamh Leochaileacht na hAfraice in 2021 a mbíonn Corparáid Airgeadais Idirnáisiúnta WBG á riaradh. Is clár comhairleach cúig bliana é an tionscnamh a thugann tacaíocht d'fhás agus forbairt na hearnála príobháidí i 32 tír de chuid na hAfraice. Thug Éire ranníocaíocht do PROBLUE in 2021 chomh maith, is ciste iontaobhais an Bhainc Dhomhanda é PROBLUE a thacaíonn le hacmhainní muirí agus cósta atá comhtháite, inbhuanaithe agus sláintiúil a fhorbairt sna Tíortha is Lú Forbairt (LDCanna) agus i Stáit Oileán Beag i mBéal Forbartha (SIDS).

Baill foirne agus comhpháirtithe na hAmbasáide i Nairobi ag cur crann le pobal Coillte Oloolua
© Brian Inganga

BANC FORBARTHA NA hÁISE

Is banc forbartha réigiúnach é Banc Forbartha na hÁise agus tá a cheanncheathrú sna Filipínigh. Tá é mar aidhm aige an Áis agus réigiún an Aigéin Chiúin a dhéanamh tairbheach, ionchuimsitheach, athléimneach agus inbhuanaithe, le linn dó leanúint ar aghaidh ag fáil réidh le bochtanas foircneach sa réigiún. Chuir an ADB USD 22.8 billiún ar fáil in 2021 trí iasachtaí agus deontais chun tacú lena mballstáit atá i mbéal forbartha. Tá Éire ar cheann de na 19 mball den Bhanc nach bhfuil sa réigiún.

Straitéis 2030, cuimsítear le creat fadtéarmach straitéiseach an ADB le haghaidh forbartha; "aghaidh a thabhairt ar an athrú aeráide, teacht aniar in aghaidh na haeráide agus tubaiste a chruthú, agus feabhas a chur ar inbhuanaitheacht aeráide" mar cheann dá seacht dtosaíocht oibriúcháin. Tá an ADB tiomanta a chinntiú go mbeidh 75% dá n-oibriúcháin thiomanta ag tacú leis an athrú aeráide a laghdú agus le hoiriúnú don athrú aeráide faoi cheann 2030.

Tá comhpháirtíocht na hÉireann leis an ADB ina gné thábhachtach dár *Strategy for Partnership with Small Island Developing States.* a sheachadadh. Riarann an Banc Ciste Iontaobhais na hÉireann chun Tacú leis an Athrú Aeráide agus le Teacht Aniar in aghaidh Tubaiste in Stáit Oileán Beag i mBéal Forbartha. Chuir an Ciste Iontaobhais os cionn USD 2.5 milliún ar fáil chun tacú le tionscadail in 2021, lena n-áirítear tionscadal talmhaíochta agus uisce in Timor-Leste, tionscadal teacht aniar cósta dúlrabhunaithe i bhFidsí, tacú le plean oiriúnaithe náisiúnta sna hOileáin Marshall agus gníomhú óigethreoraithe ar son na haeráide sna Náisiúin Atall.

In Aibreán 2021, sheol an tAire Brophy agus Ahmed M. Saeed, Leas-Uachtarán ADB, sheol siad comhairliúchán fíorúil leis na ceannairí ó SIDS an Aigéin Chiúin agus díríodh sa chomhairliúchán ar ullmhúchán le haghaidh téarnamh inbhuanaithe i ndiaidh COVID-19. Mhéadaigh Éire a gealltanas airgeadais ach €2.1m a chur leis in 2021 don Chiste Iontaobhais freisin.

BANC FORBARTHA NA hAFRAICE

Tá sé mar aidhm ag Banc Forbartha na hAfraice (AfDB) forbairt gheilleagrach inbhuanaithe agus dul chun cinn sóisialta a chur chun cinn ina mballstáit réigiúnacha, agus cuirtear le laghdú bochtaineachta dá réir. Is é Ciste Forbartha na hAfraice (ADF), ionad airgeadais deonaíochta AfDB a thacaíonn le forbairt eacnamaíochta agus shóisialta sna 38 tír is lú forbairt san Afraic trí chúnamh agus maoiniú teicniúil a chur ar fáil do thionscadail agus do chláir. Chuir deontóirí USD 7.6 billiún ar fáil don ADF in 2019 le haghaidh na tréimhse 2020–2022.

Ghlac an AfDB sa Ghrúpa Seaimpíní ar Airgeadais Oiriúnaithe, rud a seoladh i mí Mheán Fómhair 2021 agus bhí Éire ar cheann de na tíortha a bhunaigh an Grúpa. Agus Éire ina ball den AfDB tá sé mar aidhm aici airgeadais oiriúnaithe aeráide a mhéadú.

Agus tacaíocht á fáil ag HelpAge ó Chúnamh Éireann, d'oibrigh siad le Herina chun cártaí aitheantais a fháil agus chun clárú le haghaidh Bunchlár Fóirdheontais Shóisialta arna mhaoiniú ag an rialtas.

© Fairpicture

Ag obair le ENRanna (eagraíochtaí neamhrialtasacha)

Oibríonn ár gcomhpháirtithe sochaí sibhialta go dlúth le pobail fud fad an domhain le linn dóibh a bheith ag oiriúnú do thionchar an athraithe aeráide, agus coinníonn siad rialtais agus lucht déanta beartas cuntasach ina n-iarrachtaí maidir le gníomhú ar son na haeráide.

Tá tionchar an athraithe aeráide an-chrua ar fheirmeoirí beaga go háirithe, ó tharla go mbíonn bairr níos lú acu agus uaireanta teipeann ar an bhfómhar fiú, mar gheall ar phátrúin dhiana aimsire neamhiontaofa. D'oibrigh GOAL, Concern, Trócaire, Self Help Africa, Vita, Tearfund, agus War on Want NI ar fad le feirmeoirí beaga le linn 2021 chun cleachtais feirmeoireachta a chur i bhfeidhm chun déileáil níos fearr le tionchar an athraithe aeráide.

Cuimsíodh leis sin, pobail feirmeoireachta sa Mhaláiv, an tSiombáib, an Aetóip, an Eiritré, Guatamala, Ruanda, Sead, an tSaimbia, an Chéinia, Mósaimbíc, agus Uganda. Maidir le go leor cásanna, feidhmíonn eagraíochtaí na sochaí sibhialta mar nasc riachtanach idir feirmeoirí agus institiúidí talmhaíochta, rud a éascaíonn traenáil ar chleachtais talmhaíochta aeráid-chliste, feabhas a chur ar shíolta atá frithsheasmhach in aghaidh triomaigh, tacaíocht a thabhairt d'uisciúchán inbhuanaithe agus rochtain ar eolas níos fearr aimsire a chur ar fáil. Mar shampla, thug Self Help Africa tacaíocht do bhreis is 4,500 feirmeoir sa tSaimbia in 2021 chun úsáid a bhaint as cleachtais talmhaíochta aeráid-chliste, agus thug Concern Worldwide tacaíocht do 1,200 teaghlach feirmeoireachta ach traenáil a chur ar fáil dóibh i dtalmhaíocht chaomhantais i Sead. Rinne GOAL éascaíocht ar roinnt seisiún pleanáilte cásanna le feirmeoirí sa Mhaláiv, ach úsáid a bhaint as eolas aimsire séasúraí ón Oifig Meitéareolaíochta.

Chuireadh bearta maolaithe aeráide chun cinn chomh maith le hoiriúnú aeráide. Mar shampla, d'oibrigh Vita le pobail tuaithe san Aetóip agus san Eiritré maidir le roinnt beart maolaithe aeráide. Cuimsítear leis na bearta seo úsáid na sorn feabhsaithe cócaireachta a chur chun cinn, soirn a dteastaíonn níos lú adhmaid uathu (rud a fhágfaidh nach gcaithfear an oiread sin crann a leagadh le haghaidh adhmad tine) chomh maith le pumpaí uisce a dheisiú ionas go mbeifear in ann gearradh siar ar an méid adhmad tine a theastaíonn chun uisce a fhiuchadh sula n-úsáidfear é.

Dhírigh ár gcomhpháirtithe sochaí sibhialta ar phobail imeallaithe a ionchuimsiú i ndíospóireachtaí athraithe aeráide náisiúnta agus idirnáisiúnta. Cuireann sé seo ar chumas na ndaoine is mó ar imir an t-athrú aeráide tionchar orthu a n-eispéiris agus a gceachtanna a d'fhoghlaim siad in oiriúnú aeráide a roinnt, agus chun an lucht déanta beartas a choinneáil freagrach as neamhghníomhartha agus laigí ina n-iarrachtaí chun aghaidh a thabhairt ar an athrú aeráide. Mar shampla, bhunaigh Trócaire meicníocht chun éascaíocht a dhéanamh ar mhonatóireacht ar an bpobal agus ar aiseolas an phobail chun eolas a dhéanamh do bheartais náisiúnta an athraithe aeráide agus do bheartais bainistíochta riosca i gcás tubaiste sa Mhaláiv. D'fhreastail go leor dá gcomhpháirtithe áitiúla ar an gcomhdháil aeráide idirnáisiúnta COP26 i nGlaschú, áit a raibh siad mar chuid de thoscaireacht náisiúnta na Maláive.

Cuireann an rannpháirtíocht sa phobal leis an obair a dhéanann ár gcomhpháirtithe sochaí sibhialta in Éirinn, inar thug siad páirt do phobal na hÉireann maidir le diminsin dhomhanda an athraithe aeráide. Cé go bhfuil go leor daoine ar aon eolas faoi dheacrachtaí ginearálta an athraithe aeráide, agus faoin gcaoi a n-imríonn siad tionchar ar Éirinn, b'fhéidir nach mbeadh siad chomh heolach céanna faoin gcaoi a bhfuil an t-athrú aeráide ag imirt tionchar ar phobail leochaileacha ar fud an domhain. D'oibrigh ár gcomhpháirtithe sochaí sibhialta chun oideachas a chur ar mhuintir na hÉireann faoi na hiarmhairtí diúltacha do na pobail leochaileacha.

Is feirmeoir é Elias san Aetóip Theas, áit a n-imríonn pátrúin athraithe aimsire tionchar ar a fhómhar de bharr an athraithe aeráide.

© Mulugeta Dejenu, Tearfund Ireland

Felekech agus a sorn traidisiúnta injiora

© Risko Asefa, Vita

CÁS-STAIDÉAR:

TACAÍOCHT A THABHAIRT DO SHEANDAOINE ROCHTAIN A FHÁIL AR THAIRBHÍ SÓISIALTA

Maidir le scéal Herina, is bean í atá 80 bliain d'aois agus atá ina cónaí i gcúige Tete, i Mósaimbíc; taispeánann sí an tábhacht leis an gcáipéisíocht a theastaíonn uathu a chur ar fáil do dhaoine i bpobail leochaileacha chun rochtain a fháil ar thairbhí sóisialta. Thug HelpAge International tacaíocht do Herina le gairid chun rochtain a fháil ar an mBunchlár Fóirdheontais Shóisialta (PSSB) arna mhaoiniú ag an rialtas. Cé go bhfuil seandaoine i dteideal na tairbhe sóisialta céanna, ní féidir le go leor acu í a fháil de bharr nach mbíonn na cáipéisí aitheantais riachtanacha acu. Faigheann HelpAge tacaíocht ó Chúnamh Éireann chun oibriú le Grúpaí Monatóireachta Seanóirí chun tacú leis na seandaoine cártaí aitheantais a fháil agus chun clárú sa PSSB.

Tá tábhacht ar leith ag baint leis seo ó tharla gur minic go mbíonn an tionchar is fíochmhaire ag athrú aeráide ar sheandaoine. Is minic a bhraitheann siad ar an mbia óna bhfeirmeacha féin amháin, agus má theipeann ar an mbarr de bharr aimsir anróiteach, ní bhíonn mórán ioncam sa bhreis acu chun bia a fháil. Is í comhpháirtíocht HelpAge leis na grúpaí pobail seo a chuidíonn leis na seandaoine rochtain a fháil ar íocaíochtaí riachtanacha cosanta sóisialta le linn na dtréimhsí crua seo.

CÁS-STAIDÉAR:

ÚSÁID AN ADHMAID TINE A LAGHDÚ SAN AETÓIP

Agus modhanna cócaireachta atá breosla-éifeachtúil á gcur chun cinn, is féidir leo a bheith ina gcabhair maidir leis an dúshlán chun an t-athrú aeráide a laghdú. Reáchtálann Felekech gnó rathúil ina ndíoltar arán, injiora, mar phríomhbhia, ina baile san Aetóip Theas, agus tugann sí aire dá seachtar páistí freisin. Bhíodh sí ag cócaráil injiora ag baint úsáid as sorn traidisiúnta, ar theastaigh go leor adhmad tine uaidh, mar a theastaigh ó go leor sorn dá leithéid. Ba é an dífhoraoisiú a tharla dá réir sa cheantar, a chuir le hithirchreimeadh agus tá pobail ar na fánaí leochaileach do sciorradh talún agus do thuilte, go mór mór nuair a bhíonn an aimsir fíochmhar. D'athraigh Felekech a sorn go sorn breosla-éifeachtúil, mar chuid de chlár aeráide Vita, agus teastaíonn níos lú ná leath an adhmaid tine uaidh agus a theastaigh ón sorn a bhí aici roimhe sin.

Thug Felekech difríocht mhór mhillteach faoi deara sa mhéid adhmad tine a úsáideann sí go laethúil.

> *Ní úsáidim ach trí bheartán de bhreosla adhmaid sa lá anois, ba é deich mbeartán a d'úsáidinn le haghaidh gnó amháin. Táimid ag laghdú dífhoraoisithe dá bharr seo. Mar a fheiceann tú, tá biseach ag teacht ar an timpeallacht. Agus laghdaíonn sé an méid deataigh agus teasa a dhéantar, rud a laghdaíonn gortuithe craicinn. Agus ar ndóigh, feabhsaíodh caighdeán an injiora!*

Irish Aid
An Roinn Gnóthaí Eachtracha
Department of Foreign Affairs

Straitéis Chúnamh Éireann maidir le hOideachas Saoránachta Domhanda ag déanamh dul chun cinn ar oideachas saoránachta domhanda ar fud na hÉireann 2020–2021

Is féidir le

79%

de na daoine a ndearnadh suirbhé orthu
sampla a thabhairt den chaoi ar imir imeacht Oideachais Saoránachta Domhanda tionchar ar a ndearcthaí agus ar a n-iompraíocht

256

táirge eolais atá nua nó athbhreithnithe*

* leabhair, físeáin, dialanna agus cluichí a fhorbraíonn eagraíochtaí agus institiúidí oideachais na sochaí sibhialta chun teagmháil a dhéanamh le foghlaimeoirí

Fuair

4,361

múinteoir bunscoile atá faoi oiliúint,
fuair siad oiliúint ar Oideachas Saoránachta Domhanda

Freastalaíodh ar

541,660

foghlaimeoir go náisiúnta

Tacaíodh le

34%

de na bunscoileanna

agus le

71%

de na hiar-bhunscoileanna sa tír

D'fhreastail

2,083

múinteoir iar-bhunscoile

ar fhorbairt ghairmiúil leanúnach (FGL) ar thug Cúnamh Éireann tacaíocht di

Irish Aid
An Roinn Gnóthaí Eachtracha
Department of Foreign Affairs

Chuir 21 de na 23

Institiúid Ardoideachas in Éirinn, chuir siad cúrsaí Oideachas Saoránachta Domhanda ar fáil chomh maith le tacaíochtaí eile arna maoiniú ag Cúnamh Éireann

Rinneadh teagmháil le 2,910

foghlaimeoir san earnáil oideachais pobail agus in earnáil oideachais an duine fásta

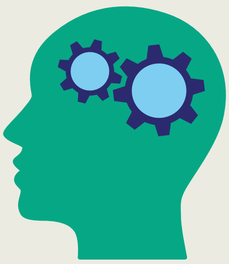

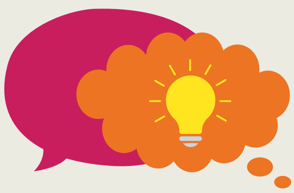

D'fhreastail 1,924

duine ar cheardlanna Ionad Chúnamh Éireann ar líne

Fuair 1,599

duine óg rochtain ar Oideachas Saoránachta Domhanda trí eagraíochtaí óige

D'fhreastail 2,040

múinteoir iar-bhunscoile agus oideachasóir aosach agus pobail ar fhorbairt ghairmiúil leanúnach (FGL) ar thug Cúnamh Éireann tacaíocht di

56

iontráil bhunscoile
ar Dhámhachtainí Chúnamh Éireann: An Domhan Seo Againne

Faigheann Cang, Uasal, feirmeoir in Huc Commune, i gCeantar Huong Hoa, Cúige Quang Tri, pacáiste éigeandála ó Plan International Vietnam. Tá sí ar dhuine de phríomhthairbhithe mhaoiniú Rialtas na hÉireann le haghaidh freagairt agus athléimneacht éigeandála a chothú i gcúige Quang Tri i ndiaidh stoirmeacha agus tuilte i ndiaidh a chéile i mí Dheireadh Fómhair 2020

© Plan International Vietnam

Ciste Cobhsaíochta

Cuireann an Ciste Cobhsaíochta maoiniú ar fáil do thionscnaimh chun síocháin agus slándáil a chur chun cinn ag leibhéil dhomhanda, réigiúnacha, náisiúnta agus áitiúla. Is é an tionscadal a dtacaíonn Éire leis a dhíríonn ar chosc a chur ar choimhlint, ar choimhlint a bhainistiú agus a réiteach; ar chothú na síochána; ar dhí-armáil agus ar neamhleathadh; ar chomhionannas inscne, ar chearta an duine, ar chosc a chur ar chéasadh; agus ar ghníomhaíochtaí a chuireann le gealltanais na hÉireann a chur i bhfeidhm faoi Rún 1325 ó Chomhairle Slándála na Náisiún Aontaithe ar Mhná, Síocháin agus Slándáil. Cuireadh €7.22 milliún ar fáil do 57 eagraíocht in 21 tír in 2021. Bhí réimse comhpháirtithe ann ó chomhlachtaí NA agus ENRanna idirnáisiúnta go dtí eagraíochtaí sochaí sibhialta agus institiúidí taighde.

Ó tharla gurbh é sin an chéad bhliain de thionacht na hÉireann ar Chomhairle Slándála na NA, tugann Ciste Cobhsaíochta tacaíocht do chláir a bhí comhsheasmhach le tosaíochtaí agus prionsabail ár dtéarma ar an gComhairle Slándála: síocháin a chothú, cosc ar choimhlint a neartú agus cuntasacht a chinntiú.

Cuimsítear an méid seo a leanas leis na tionscadail ar thug an Ciste Cobhsaíochta tacaíocht dóibh in 2021:

AN TSÍOCHÁIN A CHOTHÚ: CLUICHÍOCHT LE HAGHAIDH NA SÍOCHÁNA

Bhí Éire rannpháirteach i bhfeachtais síochánaíochta ar fud an domhain le beagnach 60 bliain anuas. Seachadtar an tionscadal Cluichíocht le haghaidh na Síochána de chuid Choláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath trí chluiche digiteach rólimeartha a chuireann ar chumas coimeádaithe síochána taithí a fháil ar dhearcthaí an phearsanra ó eagraíochtaí eile agus ar dhearcthaí de chuid inscní agus náisiúntachtaí eile.

Tá an tionscadal seo ina chabhair thábhachtach chun feabhas a chur ar oiliúint réamh-imscartha i misin síochánaíochta agus i misin dhaonnúla. Nuair a ardaítear na leibhéil feasachta maidir le hinscne agus le cultúr i measc pearsanra síochánaíochta, éiríonn timpeallachtaí na misean níos inrochtana agus sábháilte do mhná, bíonn tuiscint níos fearr ann idir eagraíochtaí agus bíonn tuiscint idirchultúrtha níos fearr ann freisin, rud a dhéanann an tsíocháin níos éifeachtúla agus níos inbhuanaithe.

COSC AR CHOIMHLINT A NEARTÚ: CISTE SÍOCHÁNA AGUS DAONNÚIL NA mBAN

Is ciste iontaobhais é Ciste Síochána agus Daonnúil na mBan (WPHF) a bhfuil roinnt comhpháirtithe ann a thugann tacaíocht d'eagraíochtaí áitiúla na mban atá ag oibriú ar shíocháin agus ar shlándáil agus ar fhreagairt dhaonnúil. Seoladh an WPHF in 2016 agus chuir sé maoiniú ar fáil do os cionn 200 tionscadal i 25 tír chun cosc a chur ar choimhlint agus chun í a bhainistiú, chun rannpháirtíocht na mban a neartú maidir le freagairt do choimhlint agus chun tacaíocht faoisimh agus téarnaimh a chur ar fáil do phobail.

Is í comhpháirtíocht WPHF a chuireann ar chumas Éireann tacaíocht a thabhairt do rannpháirtíocht na mban in oibriúcháin síochána agus slándála, i bpróisis dhaonnúla, i ngníomhaíochtaí chun cosc a chur ar Fhoréigean Gnéasach agus ar Fhoréigean ar bhonn inscne (SGBV) agus ar sháraíocht chearta an duine, agus i gcosc a chur ar choimhlint agus i dtéarnamh.

FREAGRACHT A CHINNTIÚ: AN CHÚIRT CHOIRIÚIL IDIRNÁISIÚNTA – CISTE IONTAOBHAIS D'ÍOSPARTAIGH

In 2021, chuir Éire ranníocaíocht ar fáil do Chiste Iontaobhais d'Íospartaigh na Cúirte Coiriúla Idirnáisiúnta (ICC) tríd an gCiste Cobhsaíochta. Bunaíodh an Ciste Iontaobhais d'Íospartaigh chun freagairt don dochar a rinneadh de thoradh coireanna faoi dhlínse na Cúirte. Tá dhá mhandáid ag an gCiste Iontaobhais d'Íospartaigh: mandáid chúitimh a chuireann dámhachtainí cúitimh arna n-ardú ag an gcúirt a eascraíonn as cásanna daoine aonair roimh an ICC, agus is mandáid chúnaimh í an ceann eile a chuireann cúnamh fisiciúil, síceolaíochta agus ábharach ar fáil d'íospartaigh agus dá dteaghlaigh i dtíortha ICC (tíortha ina ndearnadh an ICC cásanna a imscrúdú nó tíortha ina bhfuil sé ag déanamh cásanna a imscrúdú faoi láthair). Braitheann an ciste ar ranníocaíochtaí deonacha agus ar shíntiúis dheonacha chun a chuid oibre a chur i gcrích. Chuir Éire os cionn €1.5 milliún ar fáil mar ranníocaíochtaí ó thús na comhpháirtíochta leis an gCiste Iontaobhais d'Íospartaigh in 2004.

Comhdháil Scoláirí Bhliantúil de chuid Scoileanna Domhanda WorldWise - Barr Grafach le Blanche Ellis.

© WWGS

Comhdháil Scoláirí Bhliantúil de chuid Scoileanna Domhanda WorldWise - Barr Grafach le Blanche Ellis.

© WWGS

Geraldine Byrne Nason, Ionadaí Buan na hÉireann chuig na Náisiúin Aontaithe ag labhairt mar chuid d'Ócáid Taispeántais Abhcóidí SDG 2021, an 21 Deireadh Fómhair 2021

© DFA

Cuireann Shamsun 'Missie' Nahar Khan, éascaitheoir de chuid Ionad Chúnamh Éireann, ceardlann ar líne ar fáil ag BT Young Scientist and Technology Exhibition 20

© Ionad Chúnamh Éireann

Oideachas Saoránachta Domhanda

Déanann Cúnamh Éireann Oideachas Saoránachta Domhanda (GCE) a shainmhíniú mar phróiseas saoil a bhfuil d'aidhm aige feasacht agus tuiscint an phobail a mhéadú ar an saol idirspleách, éagothrom a bhíonn ag athrú ar luas lasrach ina bhfuilimid. Cuidíonn GCE le daoine chun iniúchadh criticiúil a dhéanamh ar an gcaoi a nasctar saincheisteanna maidir le ceartas domhanda le saol laethúil na ndaoine céanna, agus ar an gcaoi a bhfuil siad in ann rudaí a dhéanamh chun domhan níos fearr a chruthú. Tugaimid tacaíocht d'oideachas foirmiúil i scoileanna, i gcoláistí breisoideachais agus institiúidí ardoideachais; in oideachas neamhfhoirmiúil i suíomhanna oideachais don aos óg agus don duine fásta, agus in oideachas neamhfhoirmiúil, lena n-áirítear trí na meáin thraidisiúnta agus shóisialta.

Clúdaíonn GCE réimse leathan téamaí, lena gcuimsítear an t-athrú aeráide chomh maith le himirce, ocras domhanda, cearta an duine agus comhionannas inscne.

Ba é €5.238 milliún ár mbuiséad don GCE in 2021. Thug an buiséad tacaíocht do sheacht gcomhpháirtí straitéiseacha: Oibríonn Scoileanna Domhanda WorldWise (WGS) in oideachas iarbhunscoile; Irish Development Education Association (IDEA); Suas, a oibríonn san earnáil tríú leibhéal; Saolta, a oibríonn in oideachas an duine fásta agus in oideachas pobail; Youth 2030, a oibríonn san earnáil óige; an suíomh gréasáin developmenteducation.ie; agus DICE (Oideachas Forbartha agus Idirchultúrtha), a thacaíonn le hoiliúint tosaigh múinteoirí in oideachas bunscoile. Chomh maith leis sin, seoladh comhpháirtíocht straitéiseach nua don earnáil oideachais bunscoile in 2021.

ROINNT BUAICPHOINTÍ INÁR gCUID OIBRE IN 2021:

Straitéis Nua maidir le hOideachas Saoránachta Domhanda

Cuireadh Straitéis Nua maidir le hOideachas Saoránachta Domhanda i bhfeidhm in 2021 agus tá sé mar aidhm aici tacú le daoine atá ina gcónaí in Éirinn a rochtain ar Oideachas Saoránachta Domhanda Saoil atá ar ardchaighdeán a fheabhsú, rud a chuirfeadh ar a gcumas a bheith ina saoránaigh ghníomhacha dhomhanda atá tiomanta todhchaí atá níos cothroime agus inbhuanaithe a bhaint amach do chách. Tacóidh an straitéis nua le beartais agus curaclaim a athleasú mar aon le hacmhainn na múinteoirí agus na gcleachtóirí a fhorbairt le linn don straitéis a bheith ag tacú le scoileanna, coláistí, ENRanna, agus le grúpaí óige, pobail agus le grúpaí do dhaoine fásta chun GCE a dhaingniú ina n-eagraíochtaí.

Sráidbhaile Domhanda – comhpháirtíocht nua san earnáil bunscoile.

Seoladh clár píolótach nua le haghaidh Oideachas Saoránachta Domhanda in earnáil na bunscoile in 2021. Agus is iad na heagraíochtaí seo a reáchtálann an clár Sráidbhaile Domhanda; Trócaire, the Irish Primary Principals' Network, Líonra Phríomhoidí Bunscoile na hÉireann, Cumann Múinteoirí Éireann agus Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath, agus tá sé mar aidhm ag an gclár scoláirí bunscoile a chumasú le bheith mar shaoránaigh ghníomhacha dhomhanda atá tiomanta domhan atá níos cothroime agus inbhuanaithe a chruthú. Táthar ag súil go méadóidh an clár, cumhacht, rochtain agus éifeachtúlacht GCE in earnáil oideachais bunscoile.

Ár gcomhpháirtíochtaí

Is é clár oideachais saoránachta domhanda (GCE) náisiúnta na hÉireann é Scoileanna Domhanda WorldWise (WWGS) le haghaidh iar-bhunscoileanna. Is ionad ilfhreastail é WWGS, a chuireann oiliúint, maoiniú, acmhainní agus treoir ar fáil d'iar-bhunscoileanna le bheith rannpháirteach in GCE. Bhí WWGS rannpháirteach le 62% de na hiarbhunscoileanna ar fad (os cionn 41,000 scoláire) sa bhliain acadúil 2020/2021, ba éacht mhór a bhí ann le linn do scoileanna bheith ag tabhairt aghaidh ar dhúshláin shuntasacha maidir le paindéim COVID-19.

Oibríonn SUAS chun athruithe a dhéanamh maidir le heolas, scileanna, dearcthaí agus gníomhartha an scoláire maidir le deacrachtaí ceartas domhanda. Bhí os cionn 19,000 scoláire ó 31 institiúid ardoideachais rannpháirteach i ngníomhaíochtaí Suas in 2021 i bpearsa, agus bhí 42,000 scoláire eile rannpháirteach iontu ar líne.

Is cuibhreannas é Saolta atá á stiúradh ag Peirspictíochtaí Forbartha mar aon le AONTAS, Concern Worldwide, Nasc Tuaithe na hÉireann agus Roinn an Oideachais Aosaigh agus Pobail in Ollscoil Mhá Nuad. Tá sé mar aidhm ag Saolta rochtain, caighdeán agus éifeachtúlacht an oideachais saoránachta dhomhanda a fheabhsú laistigh d'earnáil an duine fhásta agus d'earnáil an oideachais pobail.

Tá Youth 2030 á stiúradh ag Comhairle Náisiúnta Óg na hÉireann i gcomhpháirtíocht le Trócaire, Concern agus le hIonad um Thaighde agus Forbairt na nÓg (Ollscoil na hÉireann, Maigh Nuad). Cuimsítear maoiniú tacaíochta le príomhghnéithe an chláir do Theastas Ollscoil na hÉireann in Obair Dhomhanda don Aos Óg agus d'Oideachas Forbartha, dámhachtain Leibhéal 8 á seachadadh ag Comhairle Náisiúnta Óg na hÉireann i gcomhpháirtíocht le hOllscoil Mhá Nuad. Chuir fiche oibrí don aos óg an modúl seo i gcrích in Ollscoil Mhá Nuad in 2021. Déanann Youth 2030 teagmháil dhíreach le daoine óga maidir le roinnt imeachtaí le linn na bliana, lena n-áirítear an Fhéile bhliantúil One World Week in 2021 inar díríodh ar an téama "Ár bhféiniúlacht dhomhanda agus a cheangailte atá sé le comhghníomhaíocht agus leis an todhchaí a mhúnlú".

Comhairle Náisiúnta Óg na hÉireann.

© Comhairle Náisiúnta Óg na hÉireann, 2020

Éascaitheoir Ionaid Chúnamh Éireann, Michael Chanda.

© SUAS, 2020

Saolta.

© Saolta, 2020

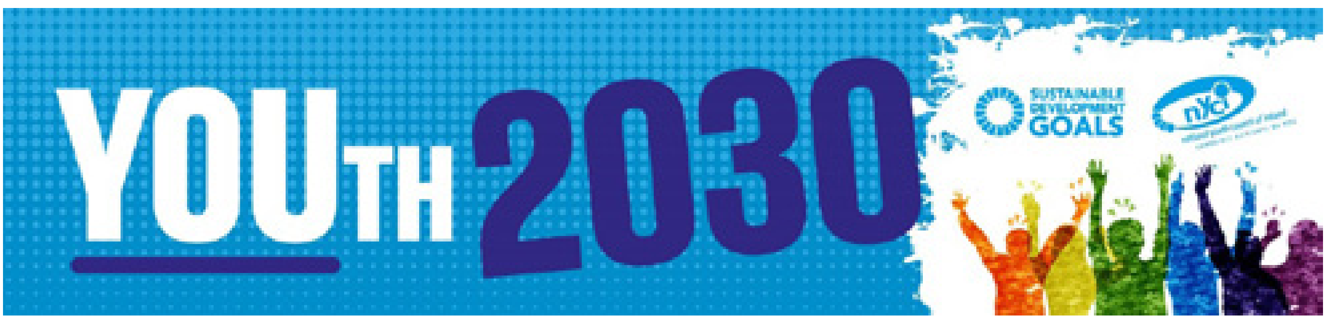

Daoine Óga a dhéanamh rannpháirteach - Youth 2030

© Comhairle Náisiúnta Óg na hÉireann

Comhpháirtíochtaí Nua le hEagraíochtaí Óige, Daoine Fásta agus le hEagraíochtaí Oideachais Pobail

Thosaigh Cúnamh Éireann ag tabhairt tacaíocht d'obair de chuid roinnt comhpháirtithe nua le linn 2021, in earnáil oideachais an aosa óig, an duine fhásta agus in earnáil oideachais an phobail, lena n-áirítear na heagraíochtaí seo a leanas:

» Cuireann Akidwa comhionannas agus ceartas chun cinn do na himircigh ban ar fad atá ina gcónaí in Éirinn.

» Cuireann An Cosán conairí d'fhoghlaim, ceannaireacht, agus fiontraíocht ar fáil do gach aoisghrúpa.

» Daingníonn Ionad Acmhainní Ard Family, luachanna an Oideachais Saoránachta Dhomhanda ina gcláir oibre don óige, agus cuirtear tús áite do chomhfhiosacht ríthábhachtach, machnamh agus piarfhoghlaim.

» Tugann Banóglaigh na hÉireann, cailíní agus mná óga chun scileanna a fheabhsú a bhaineann le teacht aniar.

» Déanann Gasóga na hÉireann scrúdú agus taighde faoi chórais dhomhanda a imríonn tionchar ar cheartas sóisialta in Éirinn.

WWGS – COMHDHÁIL 2021 AR "ÁR NAISTEAR FRITHCHINÍOCHAIS"

Bhí ár gComhdháil Bhliantúil don Scoláire de chuid Scoileanna Domhanda WorldWise (WWGS), bhí an chomhdháil sin ar siúl ar líne den chéad uair i mbliana. Ba é "Ár nAistear Frithchiníochais" téama na comhdhála. D'fhreastail 82 grúpa scoile agus 143 múinteoir ar an gcomhdháil. Chomh maith leis sin, d'fhreastail os cionn 1,800 scoláire ar an imeacht ar líne.

COMHAIRLE NÁISIÚNTA NA nÓG ÉIRE - SEOLADH NA CAIRTE CEARTAIS AERÁIDE

In 2021 sheol Comhairle Náisiúnta na nÓg Éire (NYCI) An Chairt Cheartais Aeráide chun aird a tharraingt ar shaincheisteanna sistéamacha a bhaineann leis an ngéarchéim aeráide agus chun daoine óga ó chúlraí imeallaithe, tuaithe agus atá faoi mhíbhuntáiste a chumhachtú, agus iad a chumhachtú go háitiúil agus go domhanda agus go n-éistfear lena nglórtha mar chuid den phlé faoi chúrsaí aeráide.

SAOLTA – IMEACHT TAISPEÁNTAIS ABHCÓIDÍ SDG

Tháinig ar a laghad 68 gníomhaí pobail le chéile ar líne ar an 21 Deireadh Fómhair 2021, chun ceiliúradh a dhéanamh ar Imeacht Taispeántais Abhcóidí Sprioc Forbartha Inbhuanaithe SDG bliantúil de chuid SAOLTA. Ba í Geraldine Byrne Nason, Ambasadóir, an t-aoichainteoir, a bhí mar Ionadaí Buan na hÉireann chuig na Náisiúin Aontaithe i Nua-Eabhrac ag an am. Labhair Byrne Nason, Ambasadóir go paiseanta faoi na hiarrachtaí a theastaigh chun na SDGanna a bhaint amach, agus faoin tábhacht le comhoibriú idirnáisiúnta maidir leis na hiarrachtaí seo.

CÁS-STAIDÉAR:

TÁ SÉ THAR AM CIALL A BHEITH AGAINN AGUS *COP ON* DAR LE SCOLÁIRÍ I LUIMNEACH

Chuir an Mheánscoil Ag Foghlaim Le Chéile i Luimneach tús le plé ranga GCE na bliana seo ar SDGanna agus fuair siad amach gurbh é SDG 13 - Gníomhú ar Son ar hAeráide an imní ba mhó a bhí ar an scoláire. Rinneadh suirbhé ar scoláirí chun imní aeráide a mheas. Ghlac 90 freagróir páirt sa suirbhé, agus léiríodh sna torthaí go bhfuil lagmhisneach ar na scoláirí maidir le bearta rialtais an domhain.

Bhí an tionscadal ar siúl le linn do Chomhdháil COP26 a bheith ar siúl i nGlaschú. Rinne na scoláirí plé ar COP26 agus ar a míshástacht maidir leis na cinntí a rinneadh ag an gcomhdháil. Ba é sin a rud a chuir ag cuimhneamh iad, chuimhnigh siad ar an bhfáth nach bhfuil rialtais ag gníomhú ag leibhéal náisiúnta agus idirnáisiúnta mar a bheadh siad ag gníomhú dá mba rud é go raibh a bpobail áitiúla i gceist. Bhraith na scoláirí nárbh fhiú trácht ar a gcuid oibre mura ndéanfadh na rialtais bearta fiúntacha.

Ansin, chuir na scoláirí tús lena bhfeachtas, agus tá imeartas focal i gceist a bhaineann le teideal na Comhdhála COP26, agus iarrtar ar rialtais an domhain ciall a bheith acu agus “Cop On!” Is é “Cothaigh agus Caomhnaigh” sluán an fheachtais, agus ciallaíonn an sluán, má dhéanann na rialtais beart anois, beidh siad in ann cothromaíocht leochaileach ár ndomhain a chothú agus a chaomhnú chomh maith leis na géarchéimeanna aeráide atá tuartha a sheachaint.

Le linn a bhfeachtais, shocraigh na scoláirí feachtas scéil ar na meáin shóisialta, rinne siad gearrscannán (ach úsáid a bhaint as gearrthóg bheochana, grianghraif agus píosa scannánaíochta beo-aicsin) agus rinne siad iarracht páirt a thabhairt dá bpobal, dá lucht déanta beartas agus eile. Bhí na daoine óga seo ag iarraidh teachtaireacht ionraic a chruthú a thaispeánann a thromchúisí atá an méid atá ag tarlú ar domhan dar leo.

Stáit Oileán Beag i mBéal Forbartha (SIDS)

STÁIT OILEÁN BEAG I mBÉAL FORBARTHA

Sheol Éire a *Straitéis le aghaidh Comhpháirtíochta le Stáit Oileán Beag i mBéal Forbartha (SIDS)* i mí an Mheithimh 2019. Tá an straitéis bunaithe ar shuim sheanbhunaithe na hÉireann i SIDS agus ar chaidreamh seanbhunaithe na hÉireann le SIDS, agus déanann an straitéis machnamh ar an réimse leathan réimsí ina n-oibríonn Éire agus SIDS as lámh a chéile agus ina bhfuil an tsuim chéanna againn maidir lenár rannpháirtíocht i gcúrsaí domhanda.

Tá dúshláin shuntasacha roimh SIDS de bharr a dtréithe tíreolaíocha, agus tá siad an-leochaileach go deo do thionchar an athraithe aeráide. Díríodh ar dheiseanna le haghaidh ceachtanna a fhoghlaim agus ar thionscnaimh i ngníomhaíocht na hÉireann i SIDS in 2021 chun aghaidh a thabhairt ar thionchar na hathraithe aeráide agus ar iarmhairtí phaindéim COVID-19.

FÓRAM BEARTAIS ÉIRE-SIDS

Ó cuireadh tús le fóram beartais Éire SIDS in 2020, rinne Éire éascaíocht ar roinnt dialóga beartais le SIDS, rud a thug roinnt saineolaithe earnála as Éirinn agus as SIDS le chéile chun plé a dhéanamh ar na réimsí a raibh comhshuim iontu. Ach an oiread le go leor de na SIDS, tá diaspóra suntasach ag Éirinn, agus d’eagraigh Éire malartú ar bheartas diaspóra in 2021 le comhpháirtithe ó réigiún Mhuir Chairib agus ó réigiúnacha an Aigéin Chiúin. Rinneadh plé ar an taithí ar naisc a chruthú agus a chothú le linn an imeachta leis an diaspóra, agus rinneadh iniúchadh ar chur chuige beartais na hÉireann sa réimse seo.

LÍONRA OILEÁN LOCAL2030

Tá Éire ina ball gníomhach de Líonra Oileán Local2030, is éard atá sa líonra céanna, comhcheangal na n-oileán ina gcuirtear béim ar thionscadail chomhoibríocha chun cur i bhfeidhm na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe a chur chun cinn i náisiúin oileánda. Neartaigh Éire a comhpháirtíocht leis an líonra in 2021, ach gealltanas a thabhairt maidir lena ceithre phríomhphrionsabal in athuair: spriocanna áitiúla, comhpháirtíochtaí poiblí–príobháideacha, tomhas agus gníomhaíocht dhaingean. Chomh maith leis sin, thug Éire tacaíocht do dhul chun cinn a raibh an pobal á thiomáint i dtreo chur i bhfeidhm na SDGanna.

CLÁR COMHALTAÍ NA hÉIREANN

Bunaíodh Clár Comhaltaí na hÉireann in 1974, agus is é an clár a thugann an deis do mhic léinn ó thíortha comhpháirtíochta na hÉireann staidéar a dhéanamh le haghaidh cáilíochta ar leibhéal máistreachta ar feadh bliain amháin in ollscoil nó institiúid teicneolaíochta in Éirinn. Is iad aidhmeanna an chláir chun ceannairí na todhchaí a chothú, acmhainneacht tíortha comhpháirtíochta na hÉireann a fhorbairt chun SDGanna a bhaint amach, agus chun caidrimh dhearfacha a chruthú le hÉirinn. Tá iarratasóirí as 58 tír i dteideal an chláir. Ba iad na hiarratasóirí ar éirigh leo comhaltachtaí a fháil i gClár Comhaltaí na hÉireann in 2021, ba as tíortha comhpháirtíochta na hAfraice iad na hiarratasóirí sin, chomh maith leis an bPalaistín, Vítneam, Laos, agus Stáit Oileán Beag i mBéal Forbartha (SIDS), réigiún Mhuir Chairib, réigiún an Aigéin Chiúin, an Afraic agus an Áise.

Bronnadh 20 comhaltacht ar iarratasóirí sna Stáit Oileán Beag in 2021. Chlúdaigh na comhaltachtaí céanna réimse leathan disciplíní, lena n-áirítear eolaíochtaí an chomhshaoil agus na talmhaíochta agus forbairt tuaithe. Tháinig comhaltaí ó Bharbadós, Fidsí, Cireabas, Oileáin Mhaildíve agus ó Timor Leste, agus ó SIDS eile. Bhain siad bliain thaitneamhach amach in Éirinn in ainneoin na ndúshlán a d’eascair as paindéim COVID-19.

CÁS-STAIDÉAR:

AN CHAOI AR BHAIN ÓGBHEAN AS VANUATÚ TAIRBHE AS CLÁR COMHALTAÍ NA hÉIREANN

Is as Vanuatú do Julie Vatu, tír atá ina Stát Oileán Beag i mBéal Forbartha i réigiún an Aigéin Chiúin Thiar Theas. D’oibrigh sí sa Roinn um Chaomhnú agus um Chosaint an Chomhshaoil mar Oifigeach Measúnachta Tionchair Timpeallachta (EIAO), sular bronnadh comhaltacht uirthi chun MSc san Athrú Aeráide a dhéanamh in Ollscoil Mhá Nuad faoi Chlár SIDS.

Ba sa chomhaltacht seo a fuair Julie léargas agus eolas faoin eolaíocht a bhaineann leis an athrú aeráide agus faoi na bearta is féidir a dhéanamh chun aghaidh a thabhairt ar an tionchar méadaithe atá aige, i dtíortha i mbéal forbartha go háirithe. Mhaígh sí go bhfuil sí ag forbairt scil thábhachtach faoi láthair chun sonraí loma a aistriú ó staidéar allamuigh chuig formáid is féidir cinnteoirí agus an pobal a thuiscint. Bhain sí sásamh as an deis chun casadh le cairde agus chun aithne a chur ar mhic léinn idirnáisiúnta a bhfuil an paisean agus an tsuim chéanna acu i ndeacrachtaí a bhaineann leis an athrú aeráide.

Tá súil ag Julie an t-eolas seo a úsáid ag filleadh abhaile di, is ann a chuideoidh sé lena cuid oibre ar an bpróiseas Measúnachta Tionchair Timpeallachta, agus tá sé d’aidhm ag an bpróiseas a chinntiú go mbeidh na forbairtí ar fad a dhéanfar neamhdhíobhálach don timpeallacht agus go gcuirfear coincheapa an athraithe aeráide san áireamh le linn na gcéimeanna tosaigh den phleanáil forbartha agus den chinnteoireacht. “Is í an aidhm atá agam maidir le forbairt thodhchaíoch i Vanuatú”, a deir sí “chun pobail athléimneacha a chothú a bheidh in ann oiriúnú don athrú aeráide, spreagadh agus tacaíocht a thabhairt do bhainistíocht acmhainní agus do chaomhnú atá inbhuanaithe, agus atá in ann oibriú i dtreo forbairt inbhuanaithe agus forbairt ghlan a chur chun cinn.”

Buaicphointí an Chláir

Téann bean ag rothaíocht ar thalamh tur sa tSiombáib
© Trócaire

Clár Aeráide

ATHLÉIMNEACHT A CHOTHÚ

Is gné thábhachtach dá gcur chuige maidir le córais bheatha í an athléimneacht a chothú in aghaidh an athraithe aeráide. Ghlac Éire páirt sa tionscnamh ASAP+ den Chiste Idirnáisiúnta le haghaidh Forbairt Talmhaíochta in 2021, is clár é an tionscnamh sin ina ndírítear ar ghnéithe de neamhshlándáil bhia, imirce neamhrialta agus díghrádú talún a laghdú, gnéithe atá ann de thoradh an athraithe aeráide. Deartar ASAP+ ionas go gcuirfear feabhas ar athléimneacht aeráide de chuid 10 milliún duine leochaileach, feirmeoirí beaga go háirithe. Cuirtear ASAP+ ar fáil i dtíortha ísealioncaim a mbraitheann a ngeilleagair ar tháirgeadh talmhaíochta go mór. Tacaíonn an clár leis na daoine atá anásta de bharr fiachais.

Forbraíonn tíortha pleananna oiriúnaithe náisiúnta (NAPanna) agus seolann siad chuig Creat-Choinbhinsiún na Náisiún Aontaithe maidir leis an Athrú Aeráide iad (UNFCCC), chun na tíortha a ullmhú i gcomhair thionchar an athraithe aeráide agus chun an tionchar céanna a sheachaint. Cuireann Éire cuid shuntasach dá hairgeadas aeráide ar leataobh chun tacú leis an obair phleanála agus le cur i bhfeidhm na pleanála céanna ag leibhéal an phobail, go mór mór tríd an gCiste do na Tíortha is Lú Forbairt. Chuireamar leis an tacaíocht seo in 2021, ach páirt a ghlacadh i Líonra Domhanda NAP. Cuideoimid le cúig LDC agus le dhá SIDS trínár maoiniú agus ballraíocht chun tuiscintí faoi leith a chothú ar na comhthéacsanna is fearr a oibríonn dóibh chun cuir chuige oiriúnaithe a chur i bhfeidhm. Chuir Éire os cionn €9 milliún ar fáil d'oiriúnú i dtíortha i mbéal forbartha, trí chistí tiomnaithe iltaobhacha in 2021.

Ag rothaíochta chun cinn scríbe bhaint amach. Is modh éasca gluaiseachta iad na rothair do dhaoine a bhfuil VEID orthu nár freastalaíodh orthu sna pobail chéanna. Úsáideann daoine rothair anseo chun taisteal trí thuilte in Beira, Mósaimbíc

© UNAIDS/Peter Caton

Tionscadal athchóirithe dumhcha in Madagascar © UNDP

Seaimpíní Óige COVID-19 sa tSiombáib

© UNICEF an tSiombáib

AIGÉIN INBHUANAITHE AGUS AN GEILLEAGAR GORM

D'fhógair an tAire Coveney tacaíocht na hÉireann don Aontas Idirnáisiúnta um Chaomhnú an Dúlra (IUCN) ag COP26, rud atá ag forbairt slite beatha inbhuanaithe don phobal ar an gcósta muirdhreach Tanga-Pemba sa Tansáin. Is cuid de Great Blue Wall Initiative é an tionscnamh a bhfuil na stáit Afracacha á chur i bhfeidhm i réigiún thiar an Aigéin Indiaigh. Tá sé mar aidhm ag an tionscnamh na muirdhreacha a cheangal ar fud an réigiúin chun conair éiceolaíochta a chruthú chomh maith le balla gorm beo d'éiceachórais shláintiúla agus athchóirithe. Is í Ambasáid na hÉireann i nDárasalám a thacaíonn leis an tionscnamh.

AN AERÁID AGUS SLÁNDÁIL

Oibríonn Éire le roinnt comhpháirtithe atá ag déanamh iarracht bonn fianaise a chruthú faoi rioscaí slándála a bhaineann leis an aeráid chomh maith le bealaí praiticiúla chun aghaidh a thabhairt orthu. Bhí an tionscadal taighde domhanda darb ainm Weathering Risk Initiative ar cheann de na comhpháirtithe le linn 2021; is tionscadal é a shainaithníonn rioscaí aeráide agus slándála, ach chomh maith leis sin tá sé mar aidhm aige feabhas a chur ar acmhainneachtaí de chuid eagraíochtaí rialtais agus idirnáisiúnta chun beart a dhéanamh na rioscaí seo a laghdú.

Chomh maith leis sin thug Éire tacaíocht do chur i bhfeidhm na chéad Chomhairleoir um Shlándáil Aeráide chuig misean síochánaíochta NA sa tSúdáin Theas (UNMISS). Agus an comhairleoir seo fostaithe, tacófar le hanailís ar rioscaí slándála maidir leis an aeráid ar thionchar agus torthaí timpeallachta na coimhlinte agus neamhdhiongbháilteachta, ionas go mbeidh sé ar chumas an mhisin freagairtí níos éifeachtaí a dhearadh.

NUÁLAÍOCHT GHLAS

Mhéadaigh Éire a tacaíocht d'fhiontraithe glasa le linn na bliana 2021 inár dtíortha comhpháirtíochta. Mhéadaigh Cúnamh Éireann a comhpháirtíocht le Pobal Eolais Aeráide agus Nuálaíochta (Climate-KIC) na hInstitiúide Eorpaí Nuálaíochta agus Teicneolaíochta. Is líonra saineolais gnó é Climate-KIC atá ina chabhair réitigh nua a fhorbairt don athrú aeráide. Cuireann sé cóitseáil ar fáil i measc rudaí eile chun tacú le gnólachtaí nua-thionscanta, lena n-áirítear trí shraith comórtas tíre, réigiúnach agus domhanda, agus tugann sé cúnamh dóibh a bheith inmharthana.

Bhain tacaíocht na hÉireann an Cholóim amach, chomh maith leis an gCéinia, Mósaimbíc, an Nigéir, an Afraic Theas, an Tansáin, Uganda, agus Vítneam in 2021. Thug ár líonra misin tacaíocht do chóitseáil agus comórtais a bhfuil cuma Dragon's Den orthu a rolladh amach sna tíortha seo. Chuir ár maoiniú oiliúint ar fáil do bhreis is 130 gnólacht nua-thionscanta. I measc na smaointe a chuir na foirne is mó sna tíortha seo bhí smaointe maidir le beatha ghrianchumhachta agus toilleadh leighis, scagairí uisce inbhuanaithe agus réitigh airgeadais do ghnólachtaí fuinnimh in-athnuaite.

Thacaigh misean na hÉireann le tionscadail faoi leith i Mósaimbíc, tionscadail a chuireann iarrachtaí na bhfiontraithe ban agus na dtionscadal a chuireann feabhas ar na naisc idir gnólachtaí glasa nua agus córais náisiúnta agus infheisteoirí. Chomh maith leis sin, mhaoinigh an misean mol traenála dírithe ar dhaoine óga chun iad a ullmhú d'obair in earnálacha a bhaineann le teicneolaíochtaí glasa agus inbhuanaitheacht timpeallachta.

ÓIGE AGUS INSCNE

Is í Éire a chuireann ionchuimsitheacht na mban agus na ndaoine óga chun cinn i gcinnteoireacht idirnáisiúnta ar an aeráid agus cuireann sí rannpháirtíocht iomlán, fhiúntach agus chothrom chun cinn i bpróisis idirbheartaíochta.

Leanamar ar aghaidh chun maoiniú a chur ar fáil in 2021 do Chreat-Choinbhinsiún na Náisiún Aontaithe maidir leis an Athrú Aeráide d'inscne phríomhshrutha ionas go gcloisfear guthanna na mban sna díospóireachtaí agus ar fud an chórais. Chomh maith leis sin mhaoinigh Climate Unit, Eagraíocht Timpeallachta agus Forbartha na mBan, a oibríonn chun eagraíochtaí pobail a neartú chomh maith le heagraíochtaí a stiúrann mná as tíortha i mbéal forbartha iad, agus cuidíonn sé leo cur le díospóireachtaí domhanda go héifeachtúil.

Thacaigh Éire le rannpháirtíocht ceathrar toscairí mná ó LDCanna agus SIDS ag COP26. Bhí sé de dheis ag oifigigh na hÉireann casadh leis na toscairí seo agus plé a dhéanamh ar a bpeirspictíochtaí ar dhúshláin aeráide agus plé a dhéanamh ar réitigh na ndúshlán céanna atá rompu sa bhaile.

Faigheann mná deiseanna a bhuíochas de thacaíocht dá leithéid, deiseanna chun suí ag bord na ndíospóireachtaí chun plé agus cinntí a dhéanamh maidir le cúrsaí tábhachtacha faoi oiriúnú an athraithe aeráide.

Lucy Ssendi, toscaire de chuid na Tansáine.

Tá sé d'aidhm ag m'eagraíocht le fada an lá freastal ar Chomhdháil na bPáirtithe UNFCCC agus an obair iontach a dhéanann muid mar cheannairí de ghníomhú caomhantais in Antigua agus Barbúda a roinnt ar an ardán idirnáisiúnta. Is ENR muid, agus is é ceann de na clocha is mó ar ár bpaidrín le bheith in ann an maoiniú a fháil chun freastal ar an gcomhdháil chéanna. Ach, bhí a fhios againn dá gcloífeadh muid lenár ndisciplín dóchais, go bhfaigheadh muid an deis freastal ar an gcomhdháil. Bhí gliondar croí orainn nuair a fuaireamar an tacaíocht ó Chúnamh Éireann freastal ar COP26.

Shanna Challenger agus Arica Hill atá mar chuid den Environmental Awareness Group

Freagairt WHO COVID-19 © WHOAlemtsehay

Ag Freagairt do COVID-19

Agus tionchar na paindéime ag leanúint ar aghaidh chuig an gcéad bhliain eile, lean Éire ar aghaidh ag cur béim mhór ar a tacaíocht don fhreagairt idirnáisiúnta do COVID-19. Cuireadh vacsaíní ar fáil a raibh fanacht fada leo ag tús na bliana 2021, díreach mar a tháinig athraitheach níos tógálaí chun cinn darb ainm Delta. Nuair a sháraigh líon na ndaoine a fuair bás de bharr COVID-19 2 milliún i mí Eanáir, bhí sé níos práinní vacsaíní a dhaingniú agus a thabhairt do dhaoine timpeall an domhain chomh tapa agus ab fhéidir.

Agus é sin ar fad ag dul ar aghaidh, bhí ról uathúil ag Rochtain Dhomhanda ar Vacsaíní COVID-19 darb ainm COVAX ag déanamh iarracht rochtain fhéaráilte ar vacsaíní a chinntiú do na tíortha ar fad. Is iad rochtain fhéaráilte ar vacsaíní agus tástáil agus cóir leighis, mar théama lárnach do rannpháirtíocht na hÉireann sa fhreagairt idirnáisiúnta. Is í an tuiscint nach bhfuil aon duine sábháilte ón víreas nó go mbeimid ar fad sábháilte, is í an tuiscint sin atá mar chrann taca ag ár dtacaíocht ag leibhéal comhpháirtí-tíre tríd an gcóras sláinte domhanda. Agus muid ag coinneáil cuimhne ar an tuiscint sin, chuireamar sraith deontas ar fáil dar luach €8.5 milliún chuig COVAX thar thréimhse 2021. Baineadh úsáid as na cistí seo chun tacaíocht a thabhairt do thíortha ísealioncaim go meánioncaim chun vacsaíní a chur chun críche, agus chun íoc as an gcostas ar iompar agus mineastráil na vacsaíní.

D'oibrigh COVAX le tíortha a rinne dul chun cinn seasmhach maidir le feachtais vacsaíní náisiúnta chun dáileoga a chur ar fáil le tabhairt chuig tíortha a bhí ag titim chun deiridh, thar thréimhse na bliana, nuair a tháinig méadú ar acmhainneacht táirgeachta. Gheall

Éire go dtabharfadh sí suas le 2 milliún dáileog ónár slabhra soláthair náisiúnta i mí Mheán Fómhair, mar chuid de tiomantas ar fud an AE chun dáileoga a roinnt agus chun an ráta vacsaínithe domhanda a mhéadú. Faoi cheann dheireadh na míosa, bhain an chéad seachadadh de dháileoga ó Éirinn Uganda amach agus d'úsáid an feachtas vacsaínithe náisiúnta an seachadadh go han-tapa, agus fuair múinteoirí agus oibrithe tosaíochta eile na vacsaíní mar chuid den iarracht chun scoileanna agus an tsochaí níos leithne a oscailt.

Le linn don obair chun vacsaíní a rolladh amach a bheith ag dul ar aghaidh, leanadh ar aghaidh ag déanamh iarrachta chun an acmhainneacht le haghaidh tástála agus cóir leighis a mhéadú. D'oibrigh an Ambasáid sa Tansáin le Cardinal Rugambwa Hospital i nDárasalám chun cóir leighis tarrthála a chur ar fáil, lena n-áirítear ocsaigin, trealamh cosanta pearsanta (PPE) agus monatóirí d'othair.

D'oibrigh Éire leis an Aireacht Sláinte sa Mhaláiv, chomh maith le UNICEF agus UNDP chun feabhas a chur ar acmhainneacht na n-oibrithe sláinte chun cúram criticiúil a chur ar fáil. Chomh maith leis sin, thugamar tacaíocht d'fheachtais vacsaíní pobail ar an mórchóir agus d'fhaireachas galair, agus chuireamar trealamh cosanta pearsanta agus trealamh ar fáil do stóras slabhra fuar le haghaidh vacsaíní.

D'oibrigh Éire le EDS (WHO) in Uganda agus leis an Aireacht Sláinte chun feabhas a chur ar bhainistiú cásanna COVID-19, agus chun acmhainneacht a neartú le haghaidh faireachais, bainistíocht eolais agus feachtais vacsaínithe.

Cuireadh béim sheasmhach ar an ngá lena chinntiú nach ndearnadh aon infheistíocht i gcórais sláinte chun freagairt COVID-19 a neartú i gcostas deacrachtaí sláinte a bhí ann cheana, le linn na bliana céanna, agus go ndearnadh an infheistíocht ar bhealach a gcuirfidh feabhas ar theacht aniar le haghaidh bagairtí sláinte amach anseo. Agus an tionchar ar fad atá ag an athrú aeráide á imirt, tá méadú ag teacht ar an mbaol go mbeidh scaipeadh zónóiseach ann, amhail an scaipeadh a chuir tús le paindéim COVID-19. Tháinig feabhas ar an tiomantas maidir leis an ngá le bheith ullmhaithe le haghaidh bagairtí sláinte as seo amach ag leibhéal domhanda.

Chuir an Independent Panel for Pandemic Preparedness and Response a thuarascáil i láthair i mí na Bealtaine dar teideal COVID-19: Make it the Last Pandemic, agus chuir siad an tuarascáil chéanna i láthair don 74ú Comhthionól Domhanda Sláinte. Shainaithin an painéal bearnaí i bhfreagairtí idirnáisiúnta agus náisiúnta, agus chuir sé fianaise ar theipeanna i láthair a bhí mar fhreagairt ag na hinstitiúidí poiblí agus príobháideacha chun daoine a chosaint ón bpaindéim go sásúil. Mhol an painéal gur cheart bunathrú a dhéanamh maidir le cuir chuige sláinte dhomhanda agus d'iarr an painéal tiomantas ag an leibhéal is airde do chóras nua atá comhordaithe, tapa, freagrach, cóir agus cothromasach, le EDS láidir i gceannas air. Cuimsíodh an gá le socrú airgeadais inbhuanaithe le haghaidh EDS le moltaí faoi leith, rud nach bhfuil an EDS in ann a mhandáid a sheachadadh dá uireasa, chomh maith le machnamh ar ionstraim dhlíthiúil idirnáisiúnta nua — conradh paindéime — rud atá in ann comhlíonadh agus dea-chleachtas níos fearr a sheachadadh maidir leis an cineálacha beart comhordaithe agus an cineál cinnteoireachta a bheidh ag teastáil má thagann bagairtí dá leithéid aníos as seo amach.

Nuair a aithneofar an idirghníomhú riachtanach idir daoine, ainmhithe, plandaí agus an timpeallacht, nuair a aithneofar iad sin, déanfaidh an ailtireacht sláinte dhomhanda cur chuige "An Chomhshláinte" an EDS a chomhtháthú, rud a thabharfaidh aghaidh ar shlándáil sláinte dhomhanda ach díriú ar ghalair zónóiseacha, ar frithsheasmhacht in aghaidh ábhair fhrithmhiocróbacha, sábháilteacht bhia agus ar shaincheisteanna eile.

Tá Éire agus ballstáit AE eile tar éis a bheith ag obair le comhghleacaithe sa Roinn Sláinte, agus d'oibrigh siad go gníomhach chun moltaí an Phainéil Neamhspleáiche a chur chun cinn, trínár misin ionadaithe buana sa Ghinéiv agus sa Bhruiséil.

Nuair a thosaigh deireadh na bliana ag teannadh linn, bhí acmhainneacht le haghaidh tástála, cóir leighis agus vacsaínithe i bhfad ró-íseal i gcónaí i dtíortha ísealioncaim. Ba chuimhneachán tráthúil í an fho-athraitheach Oimiocrón ag teacht chun cinn i réigiún na hAfraice Theas ar an mbaol buan a bhaineann le hathraithigh mhóra maidir le clúdach na vacsaíne. Mhéadaigh Éire a gealltanas do dháileoga a roinnt mar fhreagairt, agus mhéadaíomar ár ngealltanas go dtí 5 mhilliún mar chuid d'iarracht an AE chun 700 milliún vacsaín a roinnt. Mhéadaíomar ár ndáileadh chuig EDS chun feabhas a chur ar acmhainneacht na dtíortha ísealioncaim chun níos mó vacsaíní a ghlacadh ina bhfeachtais náisiúnta in aghaidh scaipeadh COVID-19, rud a rinneamar i gcaitheamh an ama. Seoladh dáileoga na hÉireann go dtí an Nigéir, Gána agus an Indinéis agus seachadadh os cionn 1.3 milliún dáileog faoi cheann dheireadh mhí na Nollag.

Is é Solidarity of Refugee Women for the Social Welfare (SOFERES), eagraíocht sochaí sóisialta áitiúil do mhná sa Mhaláiv, atá ag obair chun deireadh a chur le foréigean gnéis agus ar bhonn inscne (SGBV) scoilbhunaithe le tacaíocht ó WPHF ach líon na gcailíní óga a chríochnaíonn a n-oideachas a mhéadú agus ag cur a rannpháirtíocht i gcinnteoireacht phobail chun cinn © SOFERES

Comhionannas Inscne

Tá comhionannas inscne i gcroílár chúnamh forbartha na hÉireann. Tá Éire tiomanta do ghníomhú práinneach agus leanúnach maidir le comhionannas inscne chomh maith le cumhachtú ban agus cailíní chun tacaíocht a thabhairt do bhaint amach na SDGanna. Is rud lárnach é comhionannas inscne a chur chun cinn i bhforbairt agus in idirghabhálacha daonnúla na hÉireann, agus is é a shainmhíníonn ár gceannaireacht agus tionchar.

Déanann ECFE DAC Éire a rangú arís is arís eile i measc na mballstát a bhfuil an fócas is mó acu ar chomhionannas inscne in ODA. Bhí Éire sa tríú háit ar chaiteachas ar chomhionannas inscne sna sonraí dearbhaithe is déanaí ó ECFE. Chuir Éire tús le téarma ar an gcoiste Bureau of the Gendernet ag Coiste Cúnaimh Forbartha ECFE in 2021, agus chuir sí comhionannas inscne chun cinn i gcúnamh forbartha i measc an mball DAC eile.

Tá 25 bliain caite ó dhearbhú agus clár oibre gníomhaíochta Bhéising, agus tá an spriocdháta in 2030 chun na SDGanna a bhaint amach ag teannadh linn. Rinneadh éachtaí móra ó dhearbhú Bhéising chun comhionannas inscne níos fearr a chur chun cinn in oideachas agus sláinte agus chun cumhacht na cosanta sóisialta a leathnú. Bhain níos mó tíortha paireacht inscne amach san oideachas, agus faigheann níos lú ban bás de bharr breith clainne anois.

Níl an cine daonna ag baint na spriocanna amach maidir leis an dul chun cinn atá déanta i dtreo na SDGanna a bhaint amach ar chomhionannas inscne, ach, teastaíonn gníomhaíocht phráinneach agus chomhbheartaithe. Tá neamh-chomhionannas inscne forleathan i gcónaí. Is iad COVID-19, coimhlint agus an ghéarchéim aeráide a chuir leis na míchothromaíochtaí agus a chuir na héachtaí ó mhaith. Chomh maith leis sin, táthar ag tabhairt ruathar faoi na cearta bunúsacha atá mar chrann taca ag comhionannas inscne níos minice.

Comhionannas Inscne

Tá go leor oibre le déanamh fós chun comhionannas inscne a bhaint amach:

Chuir **tionchar reatha COVID-19** **isteach ar mhná agus ar chailíní go díréireach** trí **mhéaduithe** sna leibhéil d'fhoréigean ar bhonn inscne, **de phósadh luath agus de phósadh éigeantais,** de **líon na gcailíní a éiríonn as an scoil, den mhéid dífhostaíochta i measc na mban**, agus tríd an ualach d'obair thí agus chúraim a bhfuil iallach orthu a dhéanamh.

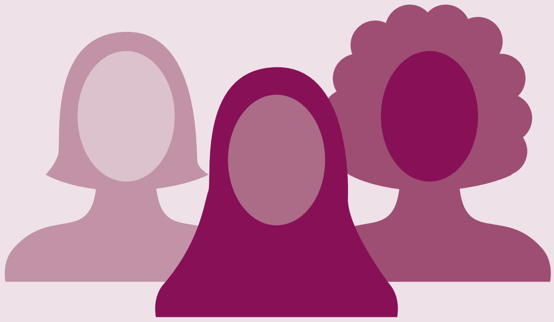

Níl **30% de mhná óga páirteach in oideachas, traenáil agus níl siad fostaithe,** ag an mbunleibhéal.

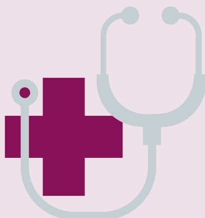

Níl rochtain iomlán ag mná ar a gcearta gnéis, ná ar a gcearta sláinte síolraithe fós. Ní raibh 190 milliún bean a bhí in aois atáirgthe (15–49) a bhí ag iarraidh toircheas a sheachaint, ní raibh na mná sin ag baint úsáid as aon mhodh frithghiniúnach.

Is fadhbanna suntasacha iad forfheidhmiú lag agus gnásanna sóisialta leatromacha fós, in ainneoin dlíthe a théann i ngleic le foréigean in aghaidh na mban.
Bhí taithí ag 245 milliún bean ar fhoréigean gnéasach nó fisiciúil a rinne dlúthchara.

Is minice go mbaintear fad as coimhlint agus as éigeandálaí daonnúla, agus tá dlús á chur le **géarchéimeanna an athraithe aeráide,** agus imrítear **tionchar tromchúiseach ar mhná agus ar chailíní.**

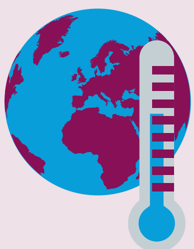

Cé go bhfuil leithdháiltí á méadú de chúnamh oifigiúil chun comhionannas inscne a chur chun cinn, **ní fhaigheann eagraíochtaí chearta na mban ach 0.13% den ODA ina iomláine agus 0.4% den chúnamh ar fad ar bhonn inscne.**

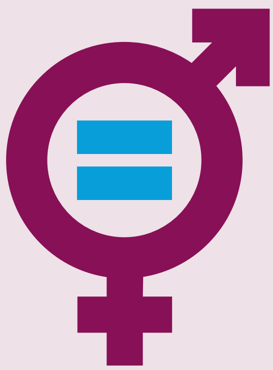

Fóram Comhionannais Inscne

Freagraíonn Éire don achainí le haghaidh beart a dhéanamh ag Fóram um Chomhionannas Glúine:

Déanfar infheistíocht, le linn na tréimhse 2021–2026 **dar luach €42 milliún in eagraíochtaí feimineacha agus in eagraíochtaí chearta na mban agus in eagraíochtaí um chothú na síochána.**

Tacaíonn Éire **le Ciste na gCailíní a bhunú** chun tacú le feiminigh óga i gcomhpháirtíocht le **Plan International and Purposeful, agus cuirfidh siad €150,000 ar fáil in aghaidh na bliana idir 2021–2026.**

Rinne Éire gealltanas **a hinfheistíochtaí a mhéadú chun deireadh a chur le foréigean ar bhonn inscne (FBI),** lena n-áirítear gealltanais nua in 2021 a bhí dar luach €15 mhilliún ina n-iomláine chun aghaidh a thabhairt ar FBI i gcásanna éigeandála agus ciorrú ball giniúna ban.

Rinne Éire gealltanas **€60 milliún** a chur ar fáil don **Chomhpháirtíocht Dhomhanda um Oideachas thar thréimhse na gcúig bliana atá le teacht,** agus cuireadh €10 milliún in áirithe le haghaidh Shásra Luasaire na gCailíní.

Tacófar le Ciste Iontaobhais Daonnúil na Síochána agus na mBan ach €250,000 a chur ar fáil dó in aghaidh na bliana.

Ghlac Éire páirt mar **chomhalta boird den Chomhshocrú maidir le Mná, an tSíochán, an tSlándáil agus le Gníomhaíocht Dhaonnúil.** Is sa Chomhshocrú a dhírítear ar chur i bhfeidhm na ngealltanas reatha a bhaineann le mná, an tsíocháin agus an tslándáil agus gníomhaíocht dhaonnúil, agus leis an **ngealltanas chun comhionannas inscne a chur chun cinn i gcomhthéacsanna daonnúla go háirithe, agus cuirtear béim ar airgeadas a chur chun cinn do na mná, don tsíocháin agus don tslándáil.**

DLÚS A CHUR LE GNÍOMHAÍOCHTAÍ MAIDIR LE COMHIONANNAS INSCNE

Ba phointe tábhachtach ama é an Fóram um Chomhionannas Glúine 2021 chun iarrachtaí maidir le cur chun cinn an chomhionannais inscne a dhaingniú. Leag sé clár oibre cúig bliana amach chun dlús a chur le comhionannas, ceannaireacht agus deiseanna do mhná agus do chailíní ar fud an domhain. Tháinig an dá fhóram chun cinn a raibh roinnt páirtithe leasmhara páirteach iontu i Meicsiceo agus mhúnlaigh siad na gealltanais a rinne na páirtithe leasmhara agus na deontóirí. Chun machnamh a dhéanamh ar an tábhacht le cailíní maidir le comhionannas inscne agus leis na SDGanna a bhaint amach, rinne Éire fócas láidir ar oideachas claochlaitheach-inscne agus cumhachtú na gcailíní a chur chun cinn le linn an phróisis ar fad.

Bhí Micheál Martin, an Taoiseach, rannpháirteach san imeacht iomlánach don Chomhpháirtíocht Ghnímh ar Ghluaiseachtaí Feimineacha agus Ceannaireacht. Labhair an tAire Coveney ag seoladh an Chomhshocraithe maidir le Mná, an tSíocháin, an tSlándáil agus le Gníomhaíocht Dhaonnúil (WPS-HA Compact), agus labhair sé ar ról na hÉireann mar chomhalta boird den chomhshocrú agus d'iarr sé ar na tíortha ar fad an comhshocrú a shíniú. Labhair an tAire Stáit Brophy ag imeacht iomlánach maidir le hoideachas na gcailíní, agus tharraing sé aird ar ghealltanais na hÉireann chuig an gComhpháirtíocht Dhomhanda ar Oideachas. Bhí an Príomhstiúrthóir rannpháirteach in imeacht ar an imeall chun Ciste na gCailíní a sheoladh, comhpháirtíocht mhaoinithe nua idir Cúnamh Éireann, Plan International agus Purposeful. Is é Ciste na gCailíní a thabharfaidh tacaíocht d'fheiminigh óga ina gcuid oibre chun comhionannas inscne a chur chun cinn ina bpobail áitiúla agus ar fud an domhain. Chomh maith leis sin, rinne Éire gealltanais chun obair a dhéanamh chun deireadh a chur le foréigean ar bhonn inscne, le béim ar chomhthéacsanna leochaileacha agus comhthéacsanna ar imir coimhlint tionchar orthu; chun rochtain a mhéadú ar chearta gnéis agus ar chearta sláinte síolraithe ar fud an domhain; chomh maith le maoiniú d'eagraíochtaí chearta na mban a mhéadú.

TACAÍOCHT A THABHAIRT DO CHOMHIONANNAS INSCNE GO HIDIRNÁISIÚNTA

Tá cáil ar Éirinn go hidirnáisitúnta mar cheannaire i gcomhionannas inscne ar fud an domhain le fada an lá. Bhí Éire mar chomhéascaitheoir sna díospóireachtaí ar Chlár 2030, agus bhí ról ríthábhachtach ag Éirinn dá réir chun comhaontú a chinntiú le haghaidh sprioc neamhspleách ar chomhionannas inscne (SDG 5) agus do chomhionannas inscne a chomhtháthú ar fud na SDGanna ar fad. Cuireann Éire comhionannas inscne chun cinn go gníomhach i bhfóraim iltaobhacha. Déanaimid é seo trínár mballraíocht de Chomhairle Slándála NA, mar shampla, agus trí dhíospóireachtaí, rúin, agus ráitis in eagraíochtaí eile de chuid na NA agus i bhfóraim eile, lena n-áirítear an Coimisiún um Stádas na mBan, Tríú Coiste an Chomhthionóil Ghinearálta agus an Chomhairle um Chearta an Duine. Is iad gealltanais na hÉireann d'inscne a phríomhshruthú ar fud ár gcuid oibre sa Chomhairle Slándála agus chun guthanna na mban a chumhachtú, cuireadh na gealltanais sin chun gnímh.

Déanann Éire comhchathaoirleacht Chomhaire Shlándála NA, le Meicsiceo, Grúpa Saineolaithe Neamhfhoirmeálta ar Mhná, an tSíocháin agus an tSlándáil. Bhain Éire tairbhe as an deis seo chun tacú le guthanna agus eispéiris na mban ar imir coimhlint tionchar orthu. Ba mhná iad 16 de na 17 duine a chuir eolas ar fáil, agus le linn ár n-uachtaránachta i mí Mheán Fómhair, agus thugamar cuireadh dóibh labhairt leis an gComhairle, rud a bhunaigh curiarracht nua le haghaidh rannpháirtíocht na mban. Nuair a tháinig príomhpháirtithe leasmhara le chéile ag COP26 chun a ngealltanais a athnuachan agus a athdhearbhú d'fhíorathrú a dhéanamh chun na spriocanna aeráide a bhaint amach, chinntigh Éire go mbeadh guthanna na mban ag croílár na gcomhráite céanna.

Tá sé mar aidhm ag a dtionscadail na dearcthaí agus an iompraíocht atá ag na cailíní agus na buachaillí óga, agus atá ag na tuismitheoirí, pobail agus oifigigh a athrú maidir le cearta na gcailíní óga ar oideachas, agus ar shláinte inscne, ghnéis agus sláinte shíolraithe © SOFERES

TACAÍOCHT NA hÉIREANN DO CHOMHIONANNAS INSCNE AG COP 26

Oibríonn Cúnamh Éireann chun a chinntiú go ndéantar inscne a lárú inár rannpháirtíocht le gníomhú ar son na haeráide i gcomhréir le gealltanas na hÉireann d'inscne a phríomhshruthú ar fud a beartas forbartha eachtrannach agus idirnáisiúnta. Tá comhionannas inscne riachtanach i bpróisis agus i ndíospóireachtaí aeráide: imríonn sé tionchar diúltach ar mhná agus ar chailíní go díréireach agus tá sé fíorthábhachtach go gcuirfear é sin san áireamh chun réitigh chlaochlaitheacha a fháil.

Tháinig príomhpháirtithe leasmhara le chéile ag COP26 chun a ngealltanais a athnuachan agus a athdhearbhú d'fhíorathrú a dhéanamh chun spriocanna aeráide a bhaint amach. D'oibrigh Éire le comhpháirtithe chun a chinntiú go mbeadh guthanna na mban i gcroílár na gcomhráite.

- Oibríonn Oifig Rúnaíochta um Phointe Fócais Inscne UNFCCC le haghaidh inscne a phríomhshruthú i bpróisis agus i ndíospóireachtaí de chuid an UNFCCC, agus chun rannpháirtíocht iomlán, chothrom agus fhiúntach na mban a chinntiú. Chomh maith leis sin, díríonn sé ar Chlár Oibre Feabhsaithe Lima agus ar a Phlean Gníomhaíochta maidir le hInscne.
- Oibríonn Eagraíocht Timpeallachta agus Forbartha na mBan, chun eagraíochtaí pobail a neartú chomh maith le heagraíochtaí a stiúrann mná as tíortha i mbéal forbartha iad, agus comhardaíonn sé obair na n-eagraíochtaí sochaí sibhialta i dTogh-ghrúpa Ban agus Inscne (WGC) den UNFCCC.
- Chuir Éire pacáiste tacaíochta ar leith ar fáil do thoscairí ó LDCanna agus SIDS — do thoscairí ban go háirithe — chun cur ar a gcumas freastal ar COP26 agus chun traenáil agus meantóireacht a fháil, agus rinneadh é seo i gcomhpháirtíocht le hInstitiúid Idirnáisiúnta don Timpeallacht agus don Fhorbairt (IIED).

An Gá le Riachtanas Daonnúil a Laghdú

Mheas na NA gur theastaigh cúnamh daonnúil ó 235 milliún duine ag tús na bliana 2021. Le linn do dhlús a bheith á chur le coimhlint, COVID-19 agus tionchar an athraithe aeráide, tháinig méadú ar an líon daoine sin go dtí 274 milliún.

Fuair daoine bás agus cuireadh isteach ar chórais sláinte agus oideachais de bharr COVID-19. Ní bhfuair 23 milliún páiste bunvacsaíní le linn a n-óige ar fud an domhain, agus cuireadh isteach ar oideachas 870 milliún scoláire.

Bhí méadú ar líon na ndaoine a raibh ocras orthu i gcónaí agus bhí níos mó neamhshlándáil bhia ann ná mar a bhí riamh. Thuairiscigh na NA go raibh 45 milliún duine i 43 tír i bhfíorbhaol gorta.

Bhí géarchéimeanna a bhaineann leis an aeráid níos minice agus níos déine de bharr an athraithe aeráide, ar nós na ndálaí in Madagascar a bhí mar a bheadh gorta ann agus na tuilte sa tSúdáin Theas. Bhí líon teifeach agus daonraí díláithrithe nach raibh ann riamh de bharr na gcéadta daoine ag éalú ó ghéarchéimeanna.

Baineadh an t-uafás éachtaí amach in 2021 in ainneoin na ndúshlán mór seo. Bhailigh deontóirí €18.4 billiún chun bia, leigheas agus cosaint agus cúnamh tarrthála eile do bhreis is 107 milliún duine, níos mó airgid ná mar a bailíodh riamh. Ba ar na daoine ar imir na géarchéimeanna daonnúla an tionchar ba mhór orthu a díríodh an t-airgead seo: mná, páistí, seandaoine agus daoine faoi mhíchumas. Ba chuid riachtanach iad na comhpháirtithe áitiúla den iarracht seo, i ngéarchéimeanna go háirithe, ar nós na ngéarchéimeanna san Afganastáin agus sa tSiria, áiteanna ina raibh rochtain ina dúshlán.

TACAÍOCHT A THABHAIRT DO CHÚNAMH RIACHTANACH DAONNÚIL SA tSIRIA

Tá deich mbliana caite ó tosaíodh an choimhlint sa tSiria, agus is iad na saoránaigh is mó atá thíos leis, agus is iad a chaithfidh cur suas le fulaingt agus scrios as cuimse. In 2021, bhí 3.4 milliún duine díláithrithe agus iad ag brath ar chúnamh trasteorann ón Tuirc chun iad a choinneáil beo; ba mhná agus páistí iad formhór na ndaoine sin.

Tá ról fíorthábhachtach ag Ciste Daonnúil Trasteorann na Siria (SCHF) de chuid na NA chun tacaíocht a thabhairt don fhreagairt dhaonnúil in iarthuaisceart na Siria. In 2021 chuir Éire €3.5 milliún ar fáil do SCHF; ba chiste é ar thug 14 deontóir tacaíocht dó.

Leithdháil an ciste os cionn €144 milliún do 153 tionscadal, tionscadail a chlúdaigh réimse leathan gníomhartha daonnúla, lena n-áirítear foscadh éigeandála, cúnamh geimhreánaithe, agus seirbhísí uisce agus sláinteachais do na daoine is leochailí.

Is é SHCF a chuireann ar chumas na hÉireann tacaíocht a thabhairt do thionscadail dhaonnúla a bhfuil géarghá leo i gcás tíortha amhail Siria, áit nach bhfuil láithreacht bhuan intíre ag Éirinn inti. Chomh maith leis sin, is bealach éifeachtach é chun cistí a dhíriú i dtreo comhpháirtithe áitiúla. Leithdháil an SCHF formhór dá maoiniú, thart ar 65%, trí dheontais dhíreacha agus indíreacha chuig ENRanna in 2021.

Martin Griffiths, Leas Ard-Rúnaí i gcomhair Gnóthaí Daonnúla agus Comhordaitheoir Faoisimh Éigeandála

© DFA

Campa Qansaxley IDP, Réigiún Gedo, an tSomáil

© Trócaire

FREAGAIRT NA hÉIREANN

Tá méadú tagtha ar mhaoiniú daonnúil na hÉireann de réir a chéile le blianta beaga anuas, agus bímid i measc na 20 deontóir daonnúil is mó ar bhonn seasmhach.

Ag tús na bliana 2021, chuir Éire maoiniú ar fáil chun tacú le cúnamh agus cosaint dhaonnúil chriticiúil i dtíortha agus i réigiúin amhail Poblacht Dhaonlathach an Chongo, an tSomáil, Súdáin Theas, An tSiria, Éimin agus an tSaiheil.

Cuir Éire maoiniú breise ar fáil chun tacú le soláthar cúnaimh a raibh géarghá leis i Maenmar, sa Liobáin agus i Veiniséala. Chomh maith leis sin d'fhreagraíomar go mear do chásanna a bhí ag dul in olcas san Afganastáin, san Aetóip agus i Mósaimbíc.

Le linn 2021, chuir Éire fóirithint mhear ar fáil le haghaidh tarluithe gan choinne amhail an brúchtadh bolcánach i San Uinseann agus sna Greanáidíní, an crith talún i Háítí agus Tíofún Rai sna hOileáin Fhilipíneacha.

Sreabhann Éire a cuid maoinithe tríd an AE agus trí réimse comhpháirtíochtaí le córas na NA, le heagraíochtaí de chuid na Croise Deirge agus le heagraíochtaí sochaí sibhialta. Tacaímid go láidir le cnuaschistí daonnúla na NA a thacaíonn le freagairt ar na géarchéimeanna is déine ar fud an domhain. Cuireann ár misin i dtíortha amhail an Aetóip, Mósaimbíc agus Uganda cúnamh daonnúil criticiúil ar fáil do chomhpháirtithe ar an láthair chomh maith.

Molann Martin Griffiths, Leas Ard-Rúnaí i gcomhair Gnóthaí Daonnúla agus Comhordaitheoir Faoisimh Éigeandála sna Náisiúin Aontaithe, Éire go hard as a cuid oibre daonnúla ar fud an domhain:

> *Tacaíonn Éire go buanseasmhach le cúnamh daonnúil agus is tacadóir ríthábhachtach í i dtaca le gníomh daonnúil atá íogair ó thaobh inscne de. Agus í ar cheann de na tacadóirí is mó i gcnuaschistí daonnúla na NA, cabhraíonn Éire leis na daoine is leochailí ar domhan teacht ar chúnamh a choimeádfaidh iad ina mbeatha. Is mór againn an chomhpháirtíocht ilbhliantúil atá againn le hÉirinn.*

RÉAMHGHNÍOMH

Is féidir tuairim agus leath de ghéarchéimeanna daonnúla an lae inniu a thuar, a bheag nó a mhór. Léiríonn an fhianaise go bhfuil sé níos éifeachtaí agus níos daonnachtúla beart a dhéanamh sula dtarlaíonn géarchéim dhaonnúil iomlán. Go simplí, is fearr go mór cabhrú le páistí easpa cothaithe a sheachaint ná cabhrú leo nuair atá siad i mbaol gorta cheana féin.

Tacaíonn uirlisí réamhaisnéisithe agus córais luathrabhaidh níos fearr leis an gcur chuige seo, a nglaoitear "réamhghníomh" air go minic. Sa bhliain 2021, thacaigh Éire lena comhpháirtithe tionchar triomaigh, tuilte, díláithrithe agus galair a chosc agus a mhaolú sa tSúdáin, san Afganastáin, sa tSomáil agus sa tSúdáin Theas. Tá sé seo i dtreoir go mór le tiomantas na hÉireann riachtanas daonnúil a laghdú.

Hellen Elias (18) lena leanbh Elias John, máthair den chéad uair is ea Hellen arb as Kasulu Kigoma di. Tá ról ag na seirbhísí sláinte máthartha a d'fhéadfadh a bheith cinniúnach maidir le feabhsúchán ar an tsláinte shíolraithe.

© UNFPA An Tansáin / Warren Bright

Leagann Geraltine Byrne-Nason, Ionadaí Buan na hÉireann chuig na Náisiúin Aontaithe, béim ar an ríthábhacht a bhaineann le réamhghníomh:

> *Ciallaíonn tionchar an athraithe aeráide go bhfuil meadú ag teacht ar thuilte, ar thriomaigh, ar hairicíní agus ar tharluithe eile a bhaineann le haimsir. Leagann sé seo níos mó béime ar an bpráinn a bhaineann le méadú a chur faoin réamhghníomh. Tá an cumas ann an tslí ina dtéimid i ngleic le géarchéimeanna ar fud an domhain a bhunathrú.*

TACAÍOCHT BIA SA tSOMÁIL

In Eanáir na bliana 2021, bhí leibhéil arda míshocrachta bia i réigiúin Gedo na Somáile mar thoradh ar dhochar a rinne lócaistí. Léirigh torthaí ó iniúchadh ar an riosca triomaigh coinníollacha réamhthriomaigh, lenar áiríodh foinsí uisce a bhí laghdaithe go forleathan, cailleadh beostoic agus cailleadh riticiúil féaraigh. Bhí imirce chuig ceantair uirbeacha agus na mílte teaghlaigh sa tóir ar dhídean agus ar chúnamh eile i gcampaí le haghaidh pobail easáitithe mar thoradh air seo.

Chuir Cúnamh Éireann maoiniú ar fáil do Thrócaire le haghaidh tionscadal freagartha éigeandála chun a chinntiú nach n-éireodh géarchéimeanna na bpobal a raibh a gcás ag dul in olcas. Chuir an tionscadal ciseáin bhia, pacáistí sláinteachais agus rochtain ar uisce glan sábháilte ar fáil do 18,000 duine a bhí faoi thionchar na gcúinsí seo.

Shiúil Ayura Adan, máthair a bhfuil triúr páistí aici, lena páistí ar feadh trí lá óna sráidbhaile chun campa Qansaxley IDP a bhaint amach. Bhí teaghlach Ayura ar cheann de na mílte teaghlaigh ar tugadh cion bia aon mhí amháin dóibh mar thacaíocht in Dollow. Is mar seo a leanas a rinne Ayura achoimre ar an difríocht ríthábhachtach a rinne freagairt Trócaire, a mhaoinigh Cúnamh Éireann, di féin agus dá clann: "Tá an lá inniu difriúil ó laethanta roimhe seo toisc go bhfuil bia ann dom féin agus do mo pháistí. Go raibh maith agaibh. Tá mé sásta toisc gur tháinig an cúnamh nuair a bhí bia de dhíth orainn".

COMHAIRLE SLÁNDÁLA NA NÁISIÚN AONTAITHE

Bhain Éire úsáid as a ballraíocht i gComhairle Slándála na NA chun tacú le gníomh daonnúil ar bhonn prionsabail agus le meas ar an dlí daonnúil idirnáisiúnta i ngéarchéimeanna ar fud na cruinne. I gcás na hAfganastáine agus na hAetóipe, mar shampla, tharraingíomar aird go leanúnach ar thábhacht na rochtana daonnúla i dtaobh na daoine is mó a bhí i ngátar a shroicheadh, mná agus cailíní go háirithe. I gcomhar leis an Iorua, threoraíomar idirbheartaíochtaí maidir le hathnuachan an rúin chriticiúil a cheadaíonn an mheicníocht cúnaimh dhaonnúil trasteorann sa tSiria go rathúil. Chinntigh an méid seo go rabhthas ábalta leanúint le cúnamh daonnúil a choinníonn daoine ina mbeatha a sholáthar chuig iarthuaisceart na tíre.

Freagairt Dhaonnúil 2020
i bhfigiúirí

Cuireadh cúnamh daonnúil ar fáil dar luach os cionn **€228 milliún.**

Chuaigh **90%** de mhaoiniú daonnúil na hÉireann **chuig na géarchéimeanna is measa ar domhan.**

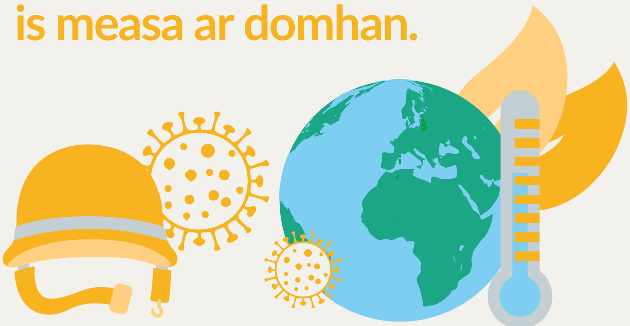

Ba iad seo a leanas na deich dtír a fuair an maoiniú is mó an Aetóip (€25 milliún), an tSiria (€14.8m), Éimin (€6m), an tSomáil (€6m), an tSúdáin Theas (€5.5m), an Afganastáin (€5.3m), Poblacht Dhaonlathach an Chongó (€4.25m), Poblacht na hAfraice Láir (€3.7m), an Liobáin (€3.6m) agus an tSúdáin (€3.5m).

Ar an meán, **bhí maoiniú ag teastáil** chun freagairt do **36 géarchéim tobann agus**

formheasadh é laistigh de 20 uair an chloig.

Imscaradh **27 saineolaí daonnúil** ó Chór Mearfhreagartha na hÉireann **chun tacú le hoibríochtaí géarchéime NA** in 13 tír.

(Buircíne Fasó, an Cholóim, an Aetóip, Háítí, an Liobáin, Madagascar, an Mhaláiv, Meicsiceo, Mósaimbíc, an Phalaistín, na hOileáin Fhilipíneacha, an tSúdáin Theas agus an Tuirc).

Cuireadh **156** tonna méadrach **d'fhaoiseamh éigeandála**

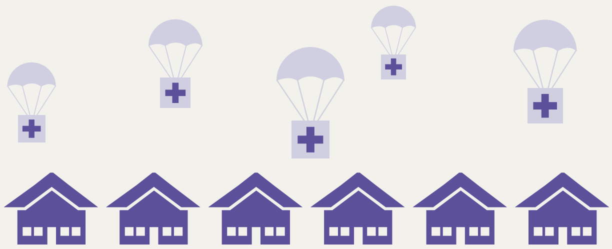

ar fáil, **a thacaigh le 13,000 teaghlach i gceithre thír.**

(An Cholóim, Mósaimbíc, an Nigéir agus Háítí).

Téann **82%** de mhaoiniú daonnúil na **hÉireann go dtí comhionannas inscne.**

CÁS-STAIDÉAR:

COMHAONTAS TEICNIÚIL AN GLOBAL NUTRITION CLUSTER IN ÉIMIN

Fuair Building Foundation for Development (BFD) tacaíocht ó Chomhaontas Teicniúil an Global Nutrition Cluster (GNC), comhpháirtí de chuid Cúnamh Éireann, chun clárú cothaithe a fheabhsú in Éimin. Is tionscnamh é GNC a thacaíonn le tíortha, le gníomhaireachtaí, agus le cleachtóirí cothaithe le cúnamh teicniúil chun cearta cothaithe daoine atá faoi thionchar éigeandálaí a chomhlíonadh.

Feidhmíonn BDF le heolas cuimsitheach agus fairsing ar shochaí Éimin, go háirithe sna comhthéacsanna sóisialta, cultúrtha agus eacnamaíocha. Agus iad ar an ENR is mó in earnáil na cothaithe in Éimin, tá taithí fhairsing ag BFD ar thacú le riachtanais chothaithe i bpobail áitiúla. Oibríonn BFD in earnálacha eile a bhfuil ceangal acu leis an gcothú chomh maith, lena n-áirítear talmhaíocht, sláinte, coimirce shóisialach, forbairt luathóige, oideachas, agus uisce agus sláintíocht.

Agus iad i mbun oibre in Éimin le 12 bhliain anuas, ba léir do BFD go raibh gá dóibh aistriú ó fhreagairtí gearrthéarmacha chuig straitéis níos fadtréimhsí chun go n-éireodh leo pobail láidre a raibh córais cothaithe láidre iontu a thógáil chun dul i ngleic le míchothú. Chomh maith leis sin aithníonn BFD an luach atá le clárú atá íogair i dtaobh an chothaithe de, rud a éilíonn ar na hearnálacha a bhfuil ceangal acu leis aghaidh a thabhairt ar chúinsí a mbíonn tionchar acu ar chothú, lena n-airítear bochtanas, neamhshlándáil bhia, agus easpa rochtana ar acmhainní cúraim imleora.

Chun é seo a bhaint amach, lorg BFD tacaíocht theicniúil ó GNC chun straitéis agus cur chuige oibríochtúil a bheadh íogair i dtaobh an chothaithe de mar aon le straitéis agus plean gnímh um athrú sóisialta agus iompraíochta (ASI) a fhorbairt. Agus iad i measc na n-eagraíochtaí is mó a chuireann le córais chothaithe a neartú ag leibhéil áitiúla agus domhanda, tá comhpháirtíocht éifeachtach ag Nutrition for Development (N4D) le foireann GNC.

Ar an gcéad dul síos rinne an fhoireann anailís ar chás cothaithe Éimin agus rinne siad scrúdú ar an treoir dhomhanda reatha agus cuir chuige fhianaise-bhunaithe atá íogair i dtaobh an chothaithe de. Thacaigh foireann GNC le BFD anailís a dhéanamh ar phunann a gcláir reatha chun slite ina bhféadfaidís a gcuir chuige agus a n-inniúlachtaí in earnálacha éagsúla a fhairsingiú a aithint agus iad ag ailíniú le beartais chothaithe agus le creata
torthaí beartais chothaithe bainteacha.

Ina dhiaidh seo, tacaíodh le BFD athbhreithniú a dhéanamh ar a gcláir ar fad. Ba é cuspóir an phróisis athbhreithnithe

Clár oiliúna Chomhaontas Theicniúil Global Nutrition Cluster in Éimin © Global Nutrition Cluster

seo ná measúnú a dhéanamh ar an tslí ina bhféadfaí feabhas a chur ar an obair a dhéanann BFD tacú le torthaí cothaithe. Mar shampla, ceist thábhachtach amháin gur gá machnamh a dhéanamh uirthi ná conas gur féidir le hionaid shláinte gníomhaíochtaí a thacaíonn le naíonáin a fhaigheann cothú cíche chomh maith leo siúd nach bhfaigheann cothú cíche a fheabhsú. Le tacaíocht ó fhoireann GNC, bhí BFD chun cinn i dtaobh na straitéise a scríobh agus ansin d'fhorbair siad plean gníomhaíochta lena chur i bhfeidhm. Ar deireadh, d'éascaigh N4D oiliúint fhoireann BFD maidir leis an straitéis chomhaontaithe agus maidir leis an gcur chuige oibríochtúil.

Go comhuaineach leis sin, thacaigh an comhairleoir ASI le foireann BFD straitéis ASI ilearnála a fhorbairt agus inniúlachtaí na foirne allamuigh i dtaca le gníomhaíochtaí SBC a dhéanamh go héifeachtach a neartú. Mar chuid d'obair an chomhairleora ASI bhí air bearnaí eolais maidir le hiompraíochtaí a aithint agus oiliúint a chur ar bhaill foirne maidir le taighde cainníochtúil a dhéanamh ar bhaic agus ar chúinsí a mbíonn tionchar acu ar athrú iompraíochta. Reáchtáladh ceardlann ar líne maidir le forbairt straitéise ASI le rannpháirtithe a rinne ionadaíocht ar gach earnáil ina n-oibríonn BFD. Múineadh an fheidhm phraiticiúil a bhaineann le coincheapa ASI laistigh de ghníomhaíochtaí atá ar bun faoi láthair d'oiliúnóirí agus cuirfear é sin amach chuig an bhfoireann allamuigh.

De bharr go n-aithníonn siad straitéisí nua agus go soláthraíonn siad oiliúint bhreise dá lucht saothair tá BFD in ionad láidir chun feabhas a chur ar chaighdeán agus ar éifeachtacht a gcuid oibre maidir leis an gcothú agus chun a bheith chun cinn maidir le comhpháirtíochtaí nua a chruthú ar mhaithe le cláir ina nglacann siad páirt a neartú. Cumasóidh an cur chuige nua seo iarrachtaí BFD tionchar níos éifeachtaí agus níos inbhuanaithe a bheith acu ar an gcothú ar fud Éimin.

Rialachas a Neartú

AG TACÚ LE DAONLATHAS AGUS LE DEA-RIALACHAS

Sa bhliain 2021, lean an brú ollmhór ag teacht ar an bpróiseas agus ar institiúidí daonlathacha ar fud an domhain. Chinn an *Global State of Democracy Report 2021* go raibh níos mó tíortha ag gluaiseacht i dtreo an údarásaíochais ná mar a bhí ag gluaiseacht i dtreo an daonlathais. Tá prionsabail dhaonlathacha agus dea-rialachas á chur chinn cinn ag Éirinn ina clár forbartha tríd síos le fada an lá.

Inár dtíortha comhpháirtíochta, tacaíonn Éire le rannpháirtíocht pholaitiúil ionchuimsitheach ar shlite éagsúla. Cuirimid oideachas agus feasacht shibhialta chun cinn, cuir i gcás, agus maoinímid obair na sochaí sibhialta i dtaca le rannpháirtíocht pholaitiúil na hóige agus na mban. Cuirimid tacaíocht ar fáil do chomhpháirtithe rialtais agus iltaobhacha maidir le lóistíocht ar lá an toghcháin. Bhí na gníomhaíochtaí seo ábhartha sa tSaimbia agus i Uganda go háirithe, áiteanna ina raibh toghcháin uachtaránachta ar bun sa bhliain 2021. Thacaigh Éire le Neartú Daonlathais sa tSaimbia, tionscadal leanúnach a dhírigh ar ullmhúcháin le haghaidh olltoghcháin, agus ar na leasuithe a bhí le tabhairt isteach i ndiaidh an toghcháin sa bhliain 2021. Bainistíonn UNDP an tionscadal seo trí Chiste Ciseáin le tacaíocht ó dheontóirí eile a bhfuil an dearcadh céanna acu: AE, an Fhrainc, an Ghearmáin, an tSualainn, UK-FCDO and USAID.

I dtréimhse ina raibh bagairtí dáiríre ar an daonlathas ar fud an domhain, d'oibrigh Éire le tíortha a raibh an dearcadh céanna acu chun comhordú a dhéanamh ar fhreagairtí domhanda ar na bagairtí seo agus chun tacú leo. I gcomhar leis an gCoimisiún Eorpach agus le roinnt Ballstát (BS) eile de chuid an Aontais Eorpaigh, bhunaíomar Tionscnamh Daonlathais Fhoireann Dhomhanda na hEorpa. Cuirfidh an struchtúr seo an obair a dhéanann an AE agus a BSanna chun tacú leis an ndaonlathas thar sáile chun cinn agus cuirfidh sé feabhas uirthi. Bainfear é seo amach trí thaighde agus tríd an bpiarfhoghlaim, agus trí chomhpháirtíochtaí díreacha le heagraíochtaí domhanda, lena n-áirítear an Chomhphháirtíocht Eorpach maidir leis an Daonlathas. Ghlac Éire páirt sa Chruinniú Mullaigh maidir leis an Daonlathas, a threoraigh na Stáit Aontaithe. Bhí sé d'aidhm leis an gCruinniú Mullaigh, a reáchtáladh i ndeireadh na bliana 2021, daonlathais a neartú agus a athnuachan, agus iarrachtaí maidir le haghaidh a thabhairt ar an méadú ar uathlathas a chomhordú.

CUNTASACHT AGUS TRÉDHEARCACHT Á gCUR CHUN CINN

Sa bhliain 2021, lean Éire leis an tacaíocht sheanbhunaithe atá á tabhairt aici d'eagraíochtaí a chuireann dea-rialachas agus trédhearcacht chun cinn, agus a throideann in aghaidh na héillitheachta ar fud an domhain. Tá institiúidí cuntasachta agus ionracais láidre (amhaail coimisiúin fhrith-éillitheachta nó gníomhaireachtaí soláthair phoiblí) riachtanach le haghaidh daonlathais agus cuireann siad maoirseacht bhreise ar fáil ar ár gcaiteachas ar chúnamh.

Tá Transparency International mar cheann dár gcomhpháirtithe rialachais sa réimse seo. Agus iad mar eagraíocht a chuireann trédhearcacht i gcúrsaí airgeadas poiblí chun cinn go gníomhach, bhraith Transparency International go raibh tionchar ollmhór ar a gcuid oibre sa bhliain 2021 nuair a lean rialtais ar fud an domhain orthu ag tabhairt tús áite don fhreagairt ar phaindéim COVID-19. Sa chuid is mó de na freagairtí náisiúnta bhí tíortha ag ceannach méid suntasach trealaimh, vacsaíní agus cógais, agus ba mhinic a fuair siad mórchuid tacaíochta airgeadais. Ag leibhéal domhanda, chuaigh Transparency International i mbun feachtasaíochta chun bearta trédhearcachta agus comhlíontachta le haghaidh iasachtaí éigeandála IMF a neartú agus d'éirigh leo. Agus go náisiúnta threoraigh a chraobhacha feachtais um mhaoirseacht soláthair agus chuir siad leis an bhfeasacht maidir le rioscaí éillitheachta.

Tacaíonn Éire le hinstitiúidí domhanda eile a chuireann cuntasacht agus trédhearcacht chun cinn. I measc na n-institiúidí seo tá an Eagraíocht Idirnáisiúnta Uasfhoras Iniúchóireachta (INTOSAI), a lean leo ag cur tacaíocht phraiticiúil ar fáil agus a chomhordaigh í d'Uasfhorais Iniúchóireachta ar fud an domhain sa bhliain 2021.

AG NEARTÚ SLÓGADH ACMHAINNÍ TEAGHLAIGH

I ndeireadh na bliana 2019 sheol Éire a tionscnamh uile-rialtais chun tacú le luchtanna riaracháin cánach neartaithe i dtíortha i mbéal forbartha. Comhordaíonn an tionscnamh, a thugann an Roinn Airgeadais, an Coimisinéir Ioncaim, agus an Roinn Gnóthaí Eachtracha le chéile, tacaíocht na hÉireann chuig luchtanna riaracháin cánach i dtíortha i mbéal forbartha. Seachadtar cuid den tacaíocht seo trí phiaraistriú díreach agus trí phiarfhoghlaim dhíreach le tíortha comhpháirtíochta, cé go mbaineann comhoibriú idirnáisiúnta le codanna eile. Faoi scáth an tionscnaimh, mar shampla, tacaíonn Éire le hobair Fhóram Riaracháin Cánach na hAfraice (FRCA) Is eagraíocht idirnáisiúnta é FRCA a neartaíonn luchtanna riaracháin cánach éifeachtacha agus éifeachtúla san Afraic. Sa bhliain 2021, chuir an eagraíocht oiliúint ar fáil le haghaidh breis agus 1,400 oifigeach cánach san Afraic agus chuir siad leis an measúnú ar ioncam cánach dar luach nach mór USD 300 milliún.

Mar chuid den tionscnaimh seo cuireann Éire maoiniú ar fáil do Chlár Cánach agus Forbartha an ECFE chomh maith. Bhí tábhacht ar leith leis an mbliain 2021 don chlár seo toisc go ndeachaigh tíortha ar fud an domhain i ngleic leis an gCreat Ionchuimsitheach maidir le Bonnleibhéal Creimthe agus Aistriú Brabúis, comhaontú a bhfuil 15 ghníomhaíocht ann chun aghaidh a thabhairt ar sheachaint chánach agus chun timpeallacht chánach níos trédhearcaí a chinntiú. Thacaigh an Clár Cánach agus Forbartha le tíortha i mbéal forbartha páirt a ghlacadh go héifeachtach sna próisis bunaithe ar an gcreat seo. Chomh maith leis sin tacaíonn an clár le tionscnaimh amhail Iniúchóirí Cánach Gan Teorainn, a oibríonn go díreach le rialtais chomhpháirteacha chun riarachán cánach éifeachtach a neartú.

AG CUMASÚ NA SOCHAÍ SÓISIALTA

Nuair a bhíonn an daonlathas faoi bhrú, is amhlaidh an cás do réimse na sochaí sóisialta. Agus na bunróil a bhíonn ag an tsochaí shibhialta i dtacú le forbairt ionchuimsitheach agus inbhuanaithe a aithint aici, d'oibrigh Éire chun stad a chur le creimeadh na réimse sibhialta, agus thacaíomar go díreach leis an tsochaí sóisialta i gcuid mhaith tíortha comhpháirteacha. Sa bhliain 2021 bhí Éire an-bhródúil gur thacaigh sí le Moladh Choiste Cúnaimh Forbartha an ECFE maidir leis an tSochaí Shibhialta a Chumasú i bhForbairt agus i gCúnamh Daonnúil. Is ionstraim dhlíthiúil é an Moladh a leagann amach slite ina n-oibreoidh ballstáit ECFE DAC go comhoibríoch chun meas a léiriú ar an spás sibhialta, é a chosaint agus é a chur chun cinn; ina rachaidh siad i ngleic leis an tsochaí shóisialta; agus ina dtacóidh siad le héifeachtacht, le trédhearcacht agus le cuntasacht i measc eagraíochtaí na sochaí sibhialta.

Aisha Mohammed (19) lena leanbh Hassan Ally, máthair í don chéad uair ó Kasulu Kigoma. Tá ról ag na seirbhísí sláinte máthartha a d'fhéadfadh a bheith cinniúnach maidir le feabhsúchán ar an tsláinte shíolraithe

© UNFPA An Tansáin / Warren Bright

Buaicphointí an Mhisin

Gníomhú ar Son na hAeráide

AN TANSÁIN:

Sa Tansáin, cuireadh obair mhisean na hÉireann maidir leis an ngeilleagar gorm agus maidir le gníomhú ar son na timpeallachta chun cinn sa bhliain 2021 trí roinnt príomh-chomhpháirtíochtaí:

- Cuireadh clár nua leis an International Union for Conservation of Nature (IUCN) i bhfeidhm i gcomhar leis an West Indian Ocean Marine Science Association (WIOMSA) agus Ocean Hub Africa. Coireann an clár seo le feabhsú slite beatha pobail cois cósta sa mhuirdhreach Tanga-Pemba, rud a chruthaíonn sineirge le Stáit Oileán Beag i mBéal Forbartha (SIDS) sa réigiúin agus a fheabhsaíonn caomhnú éiceachórais agus bithéagsúlacht an chósta agus na mara.
- Cuireann tacaíocht i gcomhair Rúnaíocht an Tionscnaimh Trédhearcachta Iascaigh (TTI) le méadú ar thrédhearcacht; rannpháirtíocht i rialachas iascaigh; comhoibriú idir páirtithe leasmhara éagsúla agus cur chun cinn iascaigh inbhuanaithe, a chuimsíonn ceithre SIDS: Oileán Chomóra, Cabo Verde, Oileán Mhuirís, agus São Tomé agus Príncipe.
- Tá torthaí láidre mar thoradh ar thacaíocht leantach d'obair an Chláir Bia Dhomhanda (CDB) maidir le Talmhaíocht Aeráid-chliste in Dodoma. Neartaíodh srathú comhpháirteanna biachóras (slite beatha inmharthana, cothú, gníomhú ar son na haeráide agus comhionannas inscne) laistigh den chlár, a dhíríonn ar shorgam mar bharra atá díonach ar thriomaigh, arís eile, rud a chumasaíonn feirmeoirí a dtairgeadh agus a bhfoinsí ioncaim a éagsúlú, agus leibhéil chothaithe a dteaghlaigh a fheabhsú. Tuairiscíonn mná atá páirteach sa chlár anois gur chuir díolacháin sorgaim ar a gcumas tithe a athchóiriú nó a thógáil, táillí scoile páistí a íoc agus páirt níos gníomhaí a ghlacadh i ngníomhaíochtaí eacnamaíocha.

I gcaitheamh na bliana chuaigh an misean i ngleic go gníomhach le páirtithe leasmhara náisiúnta éagsúla atá ag obair i réimse na haeráide, na timpeallachta agus i dtionscnaimh a bhaineann leis an ngeilleagar gorm. Choinnigh an misean taobh le hullmhú Straitéis Freagartha Náisiúnta na Tansáine maidir le hAthrú Aeráide agus an Ranníocaíocht Chinntithe Náisiúnta (RCN), agus chuir sé leo. I gcomhpháirtíocht leis an bhFondúireacht um Shochaí Shibhialta, thacaigh an Ambasáid le comhairliúchán sochaí shibhialta roimh COP26 chun chur leis an bhfeasacht agus chun príomhtheachtaireachtaí le haghaidh idirbheartaíochtaí idirnáisiúnta ón tsochaí shibhialta a chur i dtoll a cheile, agus go háirithe le haghaidh toscaireacht na Tansáine.

AN ÁISE THOIR THEAS:

Agus 70% dá dhaonra ina chónaí i gceantair cois cósta nó i gceantair ísle, tugann Vítneam aghaidh ar go leor bagairtí a bhaineann le hathrú aeráide. Rangaíonn Innéacs Rioscaí INFORM Vítneam ag 91 as 191 tír, cúis mhór leis an rangú seo ná go bhfuil sé oscailte chuig guaiseacha agus toisc go bhfuil sé an-oscailte i dtaobh tuilte, lena n-áirítear tuile abhann, maidhm thuile, agus tuile cois cósta. (Ciallaíonn sé seo go bhfuil sé sa 1ú áit mar aon leis an mBanglaidéis.)

Sa bhliain 2021, chuir Ambasáid na hÉireann deontas €600,000 ar fáil d'Oifig Réigiúnach na hÁise Thoir agus an Aigéin Chiúin de chuid UNICEF chun tacú le hoiriúnú don athrú aeráide agus le hiarrachtaí laghdaithe rioscaí tubaistí i gcomhar le húdaráis áitiúla sa Chambóid, i nDaon-Phoblacht Dhaonlathacha Lao agus i Vítneam. Dearadh an tionscadal chun páistí leochaileacha agus imeallaithe agus a dteaghlaigh a chosaint ó thionchair an athraithe aeráide agus tubaistí i bhfo-réigiún Mekong tríd an méid seo a leanas:

- Sonraí sonracha maidir le páistí agus sonraí atá íogair maidir le hinscne, agus fianaise maidir le rioscaí aeráide agus tubaistí a mhéadú.
- Eolas, teicneolaíocht agus forbairt inniúlachta i gcórais uisce, sláintíocht agus sláinteachas i dtaca le hoiriúnú aeráide agus laghdú rioscaí tubaistí a chur chun cinn.
- Inniúlachtaí teicniúla agus oibríochtúla oifigigh rialtais i dtaca le freagairt a neartú.
- Rannpháirtíocht páistí agus déagóirí i ngníomhaíochtaí seachanta rioscaí tubaistí agus aeráide a chumhachtú agus a chur chun cinn.
- Malartú eolais, taithí agus cleachtais le haghaidh gníomhartha maidir le teacht aniar i dtaobh na haeráide agus tubaistí ar fud thíortha an réigiúin a chur chun cinn.

AN MHALÁIV

Bhí Gníomhú ar Son ar hAeráide i gcroílár obair an mhisin sa Mhaláiv sa bhliain 2021. Cuireadh 3,200 síológ crainn, trínár gcomhpháirtí, Save the Children. Anuas air sin, ar mhaithe leis an rochtain atá ag feirmeoirí a bhfuil achair bheaga talún acu ar shíolta triomach díonach a mhéadú, tháirg ár gcomhpháirtí International Crops Research Institute for Semi-Arid Tropics (ICRISAT) 4,642 tonna méadrach de shíolta feabhsaithe agus dhíol siad iad. Cuireann sé seo leis na héachtaí a bhain duine eile dár gcomhpháirtithe, Ionad Idirnáisiúnta na bPrátaí, amach a nasc 59 iolraitheoir síolta (grúpaí agus daoine aonair) le margaí síolta éagsúla ar mhaithe le méadú níos mó a dhéanamh nó ar mhaithe le táirgeadh fréamhacha prátaí milse oráiste cassava agus prátaí boird.

Maidir le fuinneamh inbhuanaithe, d'infheistigh Ambasáid na hÉireann, trínár gcomhpháirtí INVEGROW, i meaisín déanta bricíní lenar déanadh tástáil ar chomhdhéanaimh dhifriúla le haghaidh táirgeadh éicealomán. Beidh na lomáin oiriúnach lena n-úsáid i soirn chócaireachta atá coigilteach ar fhuinneamh agus tá siad á ndéanamh as ábhair bhithmhaise a fhaightear ar bhealach inbhuanaithe amhail cnáib thionsclaíoch, bambú, nó mogall piseanna talún Táirgeadh na lomáin go rathúil, agus tá roinnt institiúidí á dtriail ar bhonn phíolótach, go háirithe institiúidí a chuireann béilí scoile ar fáil. Lean an Ambasáid ag tacú le dáileadh soirn chócaireachta fheabhsaithe agus soilse grianchumhachtaithe. Sa tréimhse thuairiscithe, dháil comhpháirtithe 14,250 sorn agus 3,260 lampa grianchumhachtaithe ar theaghlaigh atá fíorbhocht.

UGANDA

Sa bhliain 2021, chuir Éire tús le comhpháirtíocht nua trí Chiste Iontaobhais an Bhainc Dhomhanda a dhírigh ar infheistíocht a dhéanamh i gcoillte agus i gceantair chosanta le haghaidh forbairt atá aeráid-chliste. Chuir Éire €2 milliún leis i gcaitheamh dhá bhliain (2021-2022). Is é sprioc na comhpháirtíochta, a dtacaíonn Éire agus an tSualainn léi, ná bainistíocht inbhuanaithe ceantair chosanta a fheabhsú agus na buntáistí do phobail a mhéadú mar fhreagra ar thionchair COVID-19. Bíonn ról tábhachtach ag coillte i dteacht aniar pobail áitiúla agus i maolú thionchair an athraithe aeráide. Trí úsáid níos inbhuanaithe a bhaint as na hacmhainní coillte atá againn mar aon le brat crann a fhairsingiú, tá sé d'aidhm ag an tionscadal cabhrú aghaidh a thabhairt ar dhíghrádú timpeallachta agus rochtain ar fhuinneamh a fheabhsú.

I measc cuspóirí agus torthaí sonracha an tionscadail tá feabhas ar bhainistíocht ocht gceantar caomhnaithe coille lárnacha, a roghnaíodh go sonrach de bharr brú reatha ó phobail teifigh agus óstaigh (achar iomlán breis is 22,800 heicteár); idirghabhálacha dírithe ar phoist le haghaidh 320 tairbhí; athbhunú 600 heicteár coille; agus bunú ocht ngrúpa um Bainistíocht Choille Chomhoibríoch (BCC), a bhainisteoidh breis agus 16,700 heicteár coille.

I measc na ngníomhaíochta a dtacaítear leo tá méadú socruithe BCC mar aon le cur chun cinn bainistíochta coille rannpháirtíoch agus dírithe ar inscne; athbhunú coillte laistigh de cheantair chaomhnaithe choille roghnaithe; agus tacaíocht le haghaidh bainistiú ceantair chaomhnaithe choille, lena n-airítear gníomhaíochtaí rannpháirtíochta agus feasachta pobail. Príomhchuspóir eile ná inniúlacht Údarás Náisiúnta na gCoillte a neartú chun feabhas a chur ar a fheidhm mhonatóireachta agus mhaoirseachta.

Cuireann an tionscnamh rialachas chun cinn trí:

- Tacú le bunú agus feidhmiú grúpaí pobail um bainistiú coillte.
- Tacú le slite beatha i bpobail iargúlta faoin tuath i gceantair a óstálann teifigh.
- Gníomhaíochtaí ar leith a ghlacadh a chuireann rannpháirtíocht na mban i mbainistíocht acmhainní nádúrtha chun cinn agus a dhíríonn go sonrach ar mhná le haghaidh gníomhaíochtaí slite beatha.
- Cur le gníomhaíocht um athrú aeráide trí bhainistíocht fheabhsaithe agus athbhunú acmhainní coille.

Teaghlach ag obair i dteannta a chéile chun uisce a chur ar na síológa sa troid in aghaidh fairsingiú fásaigh in Abhantrach Loch Sead. Sa 50 bliain atá caite, laghdaigh Abhantrach Loch Sead ó 25,000 ciliméadar cearnach go 2,000 ciliméadar cearnach.

© UNDP Sead /
Jean Damascene Hakuzimana

Ionad Vacsaínithe COVID-19 sa Tansáin

© DFA

An Gá le Riachtanas Daonnúil a Laghdú

AN TANSÁIN:

Sa Tansáin tugadh tacaíocht do 235,000 teifeach le cúnamh bia éigeandála trí chomhpháirtíocht an mhisin leis an gClár Domhanda Bia (CDB) Tá an cóimheas dáilte bia ag 68% den bhunriachtanas i measc na gcampaí teifeach go fóill, a chuimsíonn 42 lá. Mar sin féin, coinníodh bia breise le haghaidh paistí a raibh an-easpa cothaithe orthu, agus le haghaidh mná a bhí ag iompar clainne agus ag lachtadh agus le haghaidh páistí faoi bhun dhá bhliain d'aois ag 100%.

Tá aisdúichiú roghnach agus comhdhlúthú campaí ag dul ar aghaidh go fóill. Faoi dheireadh Dheireadh Fómhair na bliana 2021, rinne 726 duine aonair aisdúichiú roghnach chuig an mBurúin. Leis seo tá líon na dteifeach fillte a rinne aisdúichiú roghnach sa bhliain 2021 ag 29,317, agus rinne 138,745 teifeach fillte de chuid na Burúine aisdúichiú roghnach ó 2017 i leith. Ag an am céanna, athlonnaíodh 10,000 teifeach chuig Campa Nduta i ndiaidh comhdhlúthú champa teifeach Mtendeli. Leanann seirbhísí cúram sláinte, lena n-airítear cúram sláinte síolraithe, cúram máithreachais agus seirbhísí cothaithe, agus vacsaíniú agus bearta coisc COVID-19 ag na trí champa teifeach i réigiún Kigoma sa Tansáin, a thacaíonn le 246,745 teifeach de chuid na Congó agus na Burúine.

AN ÁISE THOIR THEAS:

I nDeireadh Fómhair na bliana 2020, buaileadh cúigí lárnacha Vítneam le sraith tíofún agus lagrach trópaiceach millteanach. Bhí tuillte dáiríre mar thoradh ar bháisteach dhuartanach, borraí stoirme agus gaotha láidre; agus mharaigh sciorraí talún 346 duine, d'easáitigh siad 1.5 milliún duine agus bhí dochar ollmhór do thalamh feirme, do thithe, d'infreastruchtúr agus do scoileanna mar thoradh orthu.

D'fhreagair Éire go mear don chéarchéim tuilte i Vítneam, agus chuir sí maoiniú ar fáil do chomhpháirtithe a bhí aici cheana féin, rud a chumasaigh iad aghaidh a thabhairt ar riachtanais na bpobal a bhí thíos leis i ndiaidh na dtuilte. Ansin d'oibrigh Éire le comhpháirtithe chun clár téarnaimh a fhorbairt a raibh deisiú scoileanna agus tithe agus athshlánú slite beatha mar chuid de.

Sampla den fhreagairt seo ná an deontas €400,000 chuig Plan Vietnam chun tionscadal téarnaimh agus tógála athléimneachta a chur i bhfeidhm i 15 chomún ar imríodh tionchar orthu in dhá cheantar i gcúige Quang Tri. Huong Hoa agus Dakrong. Thacaigh an tionscadal le hathshlánú slite beatha na dteaghlach ba mhó ar imríodh tionchar orthu agus cumasaíodh deisiúchán scoileanna ionas go bhféadfadh páistí ó cheantair mhionlach eitneach filleadh ar an seomra ranga. Bhain 57,418 duine tairbhe as an tionscadal seo san iomlán. Tá 17,617 páiste san áireamh san fhigiúr seo (8,788 cailín agus 8,829 buachaill).

AN MHALÁIV

Chun na hiarmhairtí airgeadais ar na daoine is boichte a mhaolú, thacaigh Ambasáid na hÉireann le haistrithe airgid thirim speisialta maidir le COVID-19 tríd an gnáth-Chlár um Aistriú Sóisialta Airgid Thirim (CASAT). Fuair breis is 23,000 teaghlach cúnamh a bhuí le tacaíocht na hÉireann. Trí mhaoiniú a thabhairt do UNICEF, chabhraigh Éire le socrú córas tacaíochta airgid thirim maidir le COVID-19 i gceantair uirbeacha ar bhain 130,000 teaghlach tairbhe as.

Le hinfheistíocht na hÉireann forbraíodh córas coimirce shóisialach sa Mhaláiv atá íogair maidir le rúscadh forbartha, agus baineadh úsáid as seo chun freagairt don ráithe tearc agus tugadh cúnamh do 8,000 teaghlach trí seo. Sa fhreagairt ar an ráithe tearc 2021/22 chuaigh Éire i gcomhar leis na ballstáit de chuid na NA agus de chuid an AE a bhí ar an láthair sa Mhaláiv chun freagairt san ocht gceantar ba mhó ar imríodh tionchar orthu agus tuairim agus USD 8.7 milliún i gceist ann, as an méid seo is é €1.5 milliún an ranníocaíocht atá tugtha ag Éirinn. Tá Éire tar éis a bheith chun cinn maidir leis an gcóras ríomh-íocaíochta, atá á chur i bhfeidhm go náisiúnta, a fhorbairt.

Ar mhaithe le tionchar aistrithe airgid thirim a mhéadú agus ar mhaithe le cur leis an gcéimniú ón gClár um Aistriú Sóisialta Airgid Thirim, tacaíodh le rialtas na Maláive, trí chomhoibriú agus trí chomhpháirtíochtaí straitéiseacha, chun naisc idir tairbhithe CASAT agus cláir athléimneachta a bhunú.

AN PHALAISTÍN

Mheas na NA go mbeadh cineál éigin cúnaimh dhaonnúil de dhíth ar thuairim is 2.5 milliún duine sa Phalaistín sa bhliain 2021. Ar mhaithe le tacú dul i ngleic leis na riachtanais sin, chuir Éire tacaíocht ar fáil do na NA agus d'eagraíochtaí eile.

Chuir Éire €1.5 milliún ar fáil i gcúnamh daonnúil éigeandála mar fhreagra ar na riachtanais a chruthaigh an chogaíocht i mBealtaine na bliana 2021. Bhí tacaíocht do UNICEF i gcomhar soláthar acmhainní agus seirbhísí riachtanacha do na mílte páistí i ngéarghátar, go háirithe in Gaza, san áireamh sa mhaoiniú seo. Chabhraigh tacaíocht na hÉireann le UNICEF, a bhí ag oibriú trí ionaid teaghlaigh, chun gníomhaíochtaí tacaíochta síceasóisialta a chur ar fáil do breis agus 15,000 páiste leochaileach.

Sa bhliain 2021, thug Éire €400,000 do Chiste Daonnúil OCHA Ceantair Phalaistíneacha faoi Fhorghabháil (CPF) na NA, a úsáideadh chun freagairt d'éigeandálaí daonnúla, lena n-áirítear na cinn in Gaza.

Is tacadóir tiomanta í Éire le fada an lá i dtaca leis an obair ríthábhachtach a dhéanann Gníomhaireacht na Náisiún Aontaithe um Fhóirithint agus Oibreacha ar mhaithe le dídeanaithe Palaistíneacha sa Neasoirthear (UNRWA). Sa bhliain 2021 chuir Éire €9 milliún ar fáil do UNRWA, a bhí cothrom leis an ranníocaíocht ba mhó a rinneamar leis an ngníomhaireacht riamh. I gcaitheamh na bliana chabhraigh ár dtacaíocht le UNRWA príomhsheirbhísí, go háirithe i réimsí an oideachais agus na sláinte, a sheachadadh chuig breis agus 5.7 milliún teifeach Palaistíneach cláraithe sa Iordáin, sa Liobáin, sa tSiria, ar an mBruach Thiar agus in Gaza.

Chomh maith leis sin thacaigh an maoiniú seo le freagairt éigeandála UNRWA don chogaíocht a tharla i mBealtaine 2021, freagairt a raibh soláthar bia, uisce, dídine agus earraí sláinteachais mar chuid de.

AN CHÉINIA

Tá réigiún Chorn na hAfraice ag tabhairt aghaidh ar leibhéil thubaisteacha neamhshlándala bia, a bhfuil dianthriomach, coimhlint fhadtréimhseach, agus míshocracht pholaitiúil á tiomáint. Táthar ag streachailt le tionchair geiteanna éagsúla sa réigiún seo, lena n-áirítear borradh ar líon na lócaistí gaineamhlaigh, tuile shéasúrach mhillteach agus tionchair shocheacnamaíocha phaindéim COVID-19.

Rinne Ambasáid na hÉireann monatóireacht ghníomhach agus chuaigh sí i ngleic le comhpháirtithe maidir leis an gcomhthéacs daonnúil ar fud na gceithre thír chreidiúnaithe i réigiún Chorn na hAfraice: An Chéinia, an tSomáil, an tSúdáin agus an Eiritré.

Sa Chéinia d'fhág an éigeandáil triomaigh, nach bhfuil deireadh léi go fóill, duine as gach deichniúr ag tabhairt aghaidh ar leibhéil ghéarchéime neamhshlándála bia. Sa bhliain 2021 chuir Éire 320,000 de mhaoiniú daonnúil díreach ar fáil don Chéinia. Chuir cistí daonnúla Oibríochtaí Cúnaimh Dhaonnúil agus Shibhialta na hEorpa (OCDSE) agus an Chiste Lárnach um Fhreagairt Éigeandála (CLFÉ), a gcuireann Éire leo, breis agus USD 18 milliún agus USD 5 milliún ar fáil faoi seach.

Agus í ar an tír is mó i gCorn na hAfraice a ndeachaigh triomach i bhfeidhm uirthi, tá an tSomáil ag tabhairt aghaidh ar cheann de na géarchéimeanna daonnúla is casta agus is fadtréimhsí ar domhan. Sa bhliain 2021 b'ionann ranníocaíocht dhíreach na hÉireann chuig tionscadail dhaonnúla sa tSomáil agus breis is €5.6 milliún, agus an ambasáid ag déanamh ionadaíocht ghníomhach ar son na hÉireann maidir le Bord Comhairliúcháin Chiste Dhaonnúil na Somáile. Tá Éire ar an gceathrú tír is mó a chuireann leis an gcnuaschiste seo faoi choimirce OCHA.

Leanann an tSúdáin uirthi ag tabhairt aghaidh ar dhúshláin a thagann ag an am céanna, lena n-áirítear easáitiú inmheánach a gcuireann coimhlint agus coinníollacha aeráide agus soch-chultúrtha tús leis. Tá ardleibhéil neamhshlándála bia ag síolrú as na dúshláin seo. Tá an cás fós fíorleochaileach i ndiaidh an coup d'état míleata ar an 25 Deireadh Fómhair. Meastar go bhfuil cúnamh daonnúil de dhíth ar thart ar duine as gach triúr agus 2022 ag teannadh linn. Tá Éire tar éis a bheith ina tacadóir láidir ar son aistriú daonlathach na Súdáine agus sa bhliain 2021 chuir sí breis agus €3.6 milliún de mhaoiniú daonnúil ar fail.

Tá an Eiritré fós ar cheann de na tíortha is ísle a rangaítear ar Innéacs um Fhorbairt Dhaonna (IFD) na Náisiún Aontaithe, agus rangaítear iad sa 180ú áit as 189 tír, bíodh agus gur deacair fíorscála an riachtanais dhaonnúil reatha a mheas. Sa bhliain 2021 chuir Éire €1 mhilliún de mhaoiniú daonnúil ar fáil don Eiritré trí Ghníomhaíocht Dhaonnúil le haghaidh Páistí de chuid UNICEF.

Comhionannas Inscne

AN tSAIMBIA

Oibríonn Éire leis na NA agus le comhpháirtithe eile chun foréigean ar bhonn inscne (FBI) a chosc agus chun tacaíocht a chur ar fáil do mharthanóirí. Tacaíonn ár gcuid oibre le clár i dtaca le dul i ngleic le foréigean ar bhonn inscne trí córas cúirteanna meara, mar aon le tionscnaimh eile. Is é is aidhm leis an tionscadal seo ná an próiseas a bhaineann le FBI a thabhairt chun trialach a thapú agus, mar aon leis sin, a chinntiú go gcuirfí bearta ar leith i bhfeidhm chun marthanóirí a chosaint ó thuilleadh tráma. Chomh maith leis sin, tá gnéithe eile i gceist leis an glár, lena n-airítear fócas ar chosc a chur ar fhoréigean ar bhonn inscne. Trí dhul i ngleic le ceannairí traidisiúnta agus trí chomhráite pobail a óstáil, go háirithe le fir agus le buachaillí, tá sé d'aidhm ag an gclár meath a chur ar FBI agus dúshlán a chur roimh ghnásanna sóisialta agus cultúrtha ar féidir leis an gcineál seo foréigin síolrú astu.

Tacaíonn Éire le Tionscadal Oideachas do Chailíní agus Cumhachtú agus Slite Beatha na mBan (OCCSBB) de chuid an Bhainc Dhomhanda. Baineann trí ghné leis an tionscnamh seo: (1) dul i ngleic le slite beatha na mban, (2) cailíní a choimeád ar scoil trí thacaíocht dámhachtana agus trí aistriú sóisialta airgid thirim, agus (3) tacaíocht institiúideach i dtaca le comhionannas inscne agus maolú FBI a neartú.

Tacaíonn Cúnamh Éireann na Saimbia le ENRanna áitiúla a chuireann tionscnaimh inscne i bhfeidhm chomh maith. Mar shampla, cuireann an Feachtas um Oideachas na mBan (CAMFED) agus Scoileanna Oscailte Pobail na Saimbia (SOPS) maoiniú ar fáil do mheánscoileanna chun táillí cailíní leochaileacha a íoc agus chun íoc as ábhair riachtanacha scoile, lena n-airítear éide scoile, cosaint sláintíochta, leabhair, stáiseanóireacht agus iompar. Chomh maith leis sin faigheann cailíní oiliúint maidir le scileanna saoil, sláinte inscne agus shíolraithe (SIS), agus scileanna boga, lean n-áirítear fiontraíocht.

SIARRA LEON

Seachadann straitéis inscne na hAmbasáide cláir aistritheacha a chumhachtaíonn mná agus cailíní a gcearta a thuiscint agus lán a gcumais a bhaint amach. Sa chlár dírítear ar thorthúlacht déagóirí agus ar fhoréigean gnéasach agus ar bhonn inscne (SGBV) a laghdú i Siarra Leon. Tugann an clár inscne faoi na haidhmeanna seo ach an méid seo a leanas a dhéanamh:

- Oibriú chun freagairt d'fhoréigean gnéasach agus ar bhonn inscne agus é a chosc, agus trí rochtain ar sheirbhísí le haghaidh marthanóirí SGBV a fheabhsú.
- Cailíní a chumasú trí eolas cruinn agus cuí a chur ar fáil (trí chlubanna cailíní/áiteanna sábháilte agus piaroideachasóirí) maidir le sláinte ghnéis agus shíolraithe, scileanna saoil agus foréigean ar bhonn inscne, fad a bhíonn dúshlán á chur faoi dhearcthaí maidir le hinscne agus cumhacht.
- Ag oibriú le ceannairí an phobail, le fir agus buachaillí, le mná agus cailíní chun gnásanna sóisialta-cultúrtha agus cleachtais a síolraíonn neamhionannas inscne astu a athrú.
- Mná a chumhachtú le tionchar a bheith acu ar chinnteoireacht sa bhaile, sa phobal, agus go náisiúnta.
- Deiseanna maidir le slite beatha a chur ar fáil do chailíní sna déaga agus/nó dá dteaghlaigh atá ag maireachtáil faoi bhochtaineacht rochtain a fháil ar shócmhainní (lena n-áirítear ioncam, oiliúint scileanna) gan gá dóibh dul i muinín meicníochtaí déileála diúltacha, m.sh. díol gnéis.
- Forbairt agus cur i bhfeidhm dlíthe agus beartas a chosnaíonn cearta ban agus cailíní ag leibhéal náisiúnta agus pobail a chur chun cinn.

Saothraíonn an clár inscne ar shaincheisteanna a bhaineann le mná, síocháin agus slándáil (MSS) trí thacaíocht a thabhairt do thionscadail le Mano River Union (MRU) agus leis an Mano River Union Women Peace Network (MARWOPNET). Oibríonn an clár leis an rialtas chomh maith chun Plean Náisiúnta Gníomhaíochta (PNG) maidir le Rúin 1325 agus 1820 Chomhairle Slándála na NA a chur i bhfeidhm.

Leanann misean na hÉireann air lena ról ceannasaíochta mar chomhchathaoirleach, le Mná na NA, leis an nGrúpa Comhordaithe Comhpháirtithe Deontóirí Inscne, ardán ríthábhachtach i dtaca le comhionannas inscne a chur chun cinn i Siarra Leon.

AN PHALAISTÍN

Is tosaíocht beartais shoiléir de chuid chlár cúnaimh na hÉireann sa Phalaistín é comhionannas inscne a chur chun cinn agus a bhaint amach.

Tugann mná agus cailíní sa Phalaistín aghaidh ar thionchair a bhfuil méadú ag teacht orthu agus atá díréireach, de dheasca an cháis dhaonnúil agus shlándála atá ag éirí níos measa, a bhfuil méadú ar thaismigh shibhialtacha agus ar rioscaí cosanta agus díth saoirse gluaiseachta agus easáitiú d'éigean mar thoradh air. Léiríonn na sonraí go bhfuil foréigean ar bhonn inscne (FBI) ar cheann de na príomhrioscaí ar chuir srianta COVID-19 agus coimhlint a tharla le déanaí leis.

Sa bhliain 2021 thacaigh Éire le heagraíochtaí cearta daonna ar dhírigh a ngníomhaíochtaí ar mhná agus ar chailíní tríd an scéim um Chearta Daonna agus Daonlathú. Ina measc siúd áirítear an Tionscnamh Palaistíneach um Chur Chun Cinn Comhrá Domhanda agus Daonlathais (MIFTAH), a dhéanann iarracht ról na mban sa saol poiblí a fheabhsú, agus Ionad um Chearta an Duine na Palaistíne (ICDP), a chuireann cúnamh dlíthiúil ar fáil d'íospartaigh sáruithe cearta an duine, go háirithe do mhná imeallaithe i gcásanna dlí teaghlaigh agus cásanna atá bunaithe ar inscne.

Thacaigh Éire leis an ngrúpa amharclannaíochta neamhbhrabúis Amharclann al-Harah, a dtugann a léirithe físeáin aghaidh ar shaincheisteanna amhail foréigean ar bhonn inscne agus an leithcheal a fhulaingíonn daoine faoi mhíchumas san ionad oibre. Dearadh na físeáin seo chun go spreagfaidís smaointe daoine agus chun go leagfaidís béim ar shaothar a dhéanann na mná iontacha a bhfuil míchumas orthu sna healaíona.

AN CHÉINIA

Múnlaíonn cur chun cinn an chomhionannais inscne cuid mhór d'obair Ambasáid na hÉireann, idir trádáil agus forbairt, agus tá sé mar bhonn le haghaidh Straitéis Agraibhia Éire-An Chéinia 2017-2021 (SABÉK). Mar chuid de tiomantas na hAmbasáide i dtaca leis an eolaíocht, teicneolaíocht, innealtóireacht agus mata (ETIM) a chur chun cinn, chuaigh an Ambasáid i ngleic go gníomhach le hEolaithe Óga na Céinia (EÓC) "gan aon fhoghlaimeoir a fhágáil inár ndiaidh" agus go háirithe an rochtain atá ag cailíní ar an oideachas agus an rannpháirtíocht a bhíonn acu in ETIM a neartú.

Agus é ar cuairt chuig an gCéinia in Iúil na bliana 2021, rinne an tAire Coveney seoladh oifigiúil ar thrí chlár forbartha ar thug an Ambasáid tacaíocht dóibh, i réimsí ina bhfuil comhionannas inscne mar phríomhthosaíocht. Tionscnamh amháin dóibh siúd ná an tionscadal €100,000 Mná sa Trádáil le TradeMark Iarthar na hAfraice (TMEA), a bhfuil sé d'aidhm aige ról fiontraithe ban san earnáil talmhaíochta a mhéadú trí dhíriú ar tuairim agus 3,400 trádálaí ban agus 60 fiontar beag agus meánmhéide ar le mná agus daoine óga iad. Faoi dheireadh na bliana 2021, le tacaíocht na hAmbasáide, fuair breis agus 10,000 fiontraí ban rochtain ar ardáin Mná sa Trádáil. Thacaigh an Ambasáid le Comhaontas Earnála Poiblí na Céinia (CEPC) seisiúin mheantóireachta a sheachadadh chuig fiontair bheaga agus mheánmhéide ar threoraigh mná iad den chuid is mó. Dhírigh na seisiúin ar phoist a choinneáil, ioncaim a mhéadú, agus gnóthaí a chosaint.

Thacaigh an Ambasáid le hobair an Tionscnaimh Straitéisigh le haghaidh Mná i gCorn na hAfraice (TSMCA), comhghuaillíocht ghníomhaithe um chearta ban a oibríonn chun cearta mná agus cailíní i gCorn na hAfraice a chur chun cinn, agus chun dul i ngleic le foréigean ina n-aghaidh. Agus é ag díriú ar ghníomhaithe síochána ban sa tSomáil agus sa tSúdáin, tá sé d'aidhm ag an tionscadal seo líonraí tacaithe agus rannpháirtíocht pholaitiúil na mban a neartú.

Buaileann an tAire Simon Coveney, T.D. le roinnt buaiteoirí de chuid Eolaithe Óga na Céinia, agus phléigh sé an tábhacht a bhaineann le rochtain ar ETIM, a bhfuil méadú ag teacht uirthi.

© DFA

Mná ag glanadh bruach abhann i amhantrach Rio Provaz in São Tomé agus Príncipe

© UNDP Sead / Jean Damascene Hakuzimana

Rialachas a Neartú

AN AETÓIP:

I réigiún Somálach d'oibrigh an misean le hAcmhainní Comhréitigh agus le Seirbhísí Faoisimh Chaitlicigh (SFC) chun tacú le cumarsáid idir-páirtí lena n-áirítear na ceithre phríomhpháirtí pholaitiúla. Thug tionscnamh Spás Dialóige na mBan an chláir misneach dúinn go rachadh níos mó ban i ngleic leis an bpróiseas polaitiúil. Bhí bunú na Comhairle um Shíocháin agus Comhaontas, a raibh d'fheidhm aici achrainn a mhaolú agus a réiteach, mar thoradh ar chomhoibriú gníomhaithe neamhstáit an réigiúin Shomálaigh.

Bhí bua cuimsitheach ag Páirtí Rathúnais an Phríomh-aire Abiy Ahmed Sli in olltoghchán na hAetóipe 2021. Bíodh agus go raibh laethanta na vótála féin (21 Meitheamh agus 30 Meán Fómhair) síochánta, bhí tuairiscí forleathana maidir le himeaglú agus ionramháil ar vótálaithe sa tréimhse roimh an toghchán. Bhí comhpháirtithe cothaithe síochána na hAmbasáide an-ghníomhach agus iad ag obair chun an riosca foréigin i ndiaidh an toghcháin a laghdú. Déanadh roinnt dul chun cinn i dtaca le cumas Bhord Toghcháin Náisiúnta na hAetóipe toghcháin a eagrú mar thoradh ar thacaíocht an mhisin chuig an gclár Tacú le Toghcháin i dtaca le Neartú Daonlathais na hAetóipe (TTNDA) a bhainistíonn UNDP.

Bhí an Clár um Thacaíocht don tSochaí Shibhialta (CTSS) réamhghníomhach maidir le leanúint le dul in oiriúint do chomhthéacs fuinniúil na sochaí sibhialta agus maidir le dul i ngleic le heagraíochtaí sochaí sibhialta (ESS) i réigiúin atá buailte le coimhlint. Lean rannpháirtíocht straitéiseach CTSS le ACSO ag cothú idirghníomhaíochta agus comhoibrithe idir an rialtas agus ESSanna. Trí úsáid a bhaint as an gclár raidió glaoch isteach Citizens on the Line (COTL) mar mhodh chun cumarsáid fhiúntach a dhéanamh le saoránaigh, laghdaigh an CTSS an gá le cruinnithe ar an láthair. Sa bhliain 2022, déanfaidh an misin athbhreithniú ar an tacaíocht a thugann sé do spás na sochaí sibhialta.

AN LIBÉIR

Cuireann Cúnamh Éireann le Tionscadal Tacaíochta Thoghcháin na Libéire. Sa bhliain 2021, d'oibrigh an tionscadal leis an gCoimisiún Náisiúnta Toghcháin (CNT) chun bonn a leagan síos le haghaidh bunú córas láidir a fhreagróidh go héifeachtach don fhoréigean toghcháin, lena n-áirítear foréigean in aghaidh ban. Neartaigh CNT a mbeartas míchumais chomh maith agus chuir soad tús le hobair ar bhunú craobhacha Oiliúna Sibhialta agus Vótálaithe (OSV) ar fud na tíre.

MÓSAIMBÍC

» I gcomhpháirtíocht leis an Institiúid um Dhaonlathas Ilpháirtí (IDI), thacaigh Éire le gníomhaíochtaí tógála inniúlachta a chabhródh le baill tionóil cúigí, le Comhlachtaí rialtais cúigí agus le heagraíochtaí na sochaí sibhialta tuiscint níos fearr a bheith acu ar rialachas áitiúil agus monatóireacht níos fearr a dhéanamh air. Rinne IMD roinnt ceardlann oiliúna ar fud na tíre chun a chinntiú go gcloíonn forais áitiúla rialtais leis an reachtaíocht díláraithe nua. Chomh maith leis seo, tacaíonn Éire go gníomhach leis na Comhairlí Feidhmiúcháin Cúige chun cúram sláinte, oideachas, seirbhísí uisce agus córais bhia inbhuanaithe a chur ar fáil i gcúigí Niassa agus Inhambane.

Le cabhair na hÉireann lean an Institiúid um Staidéar Sóisialta agus Eacnamaíoch (ISSE) orthu ag cur le réitigh dhearaidh níos fearr le haghaidh dúshláin forbartha Mhósaimbíc trí cinnteoireacht fheabhsaithe bunaithe ar shonraí agus ar fhianaise ó thaighde na hInstitiúide.

AN PHALAISTÍN

Is príomhchuid de chlár cúnaimh na hÉireann sa Phalaistín é neartú an rialachais, lena áirítear soláthar tacaíochta le haghaidh na sochaí sibhialta. Cuireann Éire tacaíocht ar fáil d'eagraíochtaí sochaí sibhialta Palaistíneacha agus Iosraelacha a oibríonn ar son an chirt agus ar son chearta an duine.

Tríd an Scéim um Chearta an Duine agus Daonlathú, chuir Éire cúnamh buiséid lárnach ar fáil chun eagraíochtaí sibhialta a chumasú monatóireacht agus doiciméadú a dhéanamh ar dhrochíde chearta an duine, oibriú le híospartaigh i dtreo cúitimh, tacú le bunú meicníochtaí córa, neamhspleácha agus freagrúla, agus dul i ngleic le lucht dualgais i gcumarsáid maidir le beartas agus leasúchán.

Sa bhliain 2021, sheol Éire scéim mhaoinithe bunaithe ar thionscadal chomh maith chun tacú le heagraíochtaí a oibríonn i bpríomhréimsí tosaíochta, lena n-áirítear comhionannas inscne agus rannpháirtíocht ionchuimsitheach sa phróiseas daonlathach.

Chuir Éire le rialachas neartaithe sa Phalaistín trí leanúint le tacaíocht a thabhairt d'institiúidí tógála inniúlachta na Palaistíne. Sa bhliain 2021, chuir Éire €3 milliún ar fáil d'Aireacht Oideachais na Palaistíne chun caighdeán an chórais oideachais agus an rochtain atá air a fheabhsú ar mhaithe le feabhas a chur ar inniúlacht agus rochtain chothrom ar ardchaighdeán oideachais a chur ar fáil do pháistí Palaistíneacha.

Tríd an scéim Scoláireachta Éire-Palaistín, cuireann Éire scoláireachtaí iomlána ar fáil do scoláirí Palaistíneacha cumasacha chun tabhairt faoi staidéar ag leibhéal máistreachta in Éirinn. Sa bhliain 2021, tháinig 24 mac léinn go hÉirinn chun tús a chur lena gcuid staidéir faoi scáth na scéime seo. D'óstáil Oifig Ionadaíochta na hÉireann in Ramallah ócáid chéimnithe speisialta le haghaidh iarscoláirí an chláir in Gaza nach raibh in ann a gcéimniú a cheiliúradh in Éirinn de bharr phaindéim COVID-19.

SIARRA LEON

Oibríonn an misean in Freetown, Siarra Leon, le heagraíochtaí na sochaí sibhialta chun cuir chuige a threoraíonn mná maidir le feabhas a chur ar chomhtháthú sóisialta, cuntasacht ag leibhéal áitiúil agus rannpháirtíocht na mban sa pholaitíocht, sa rialacha agus sa phróiseas cinnteoireachta a chur chun cinn. Oibríonn Éire le comhpháirtithe NA chun inniúlacht na n-institiúidí náisiúnta um chearta an duine a fheabhsú, chun cearta an duine a chosaint agus a chur chun cinn, agus chun freagairtí an rialtais ar oibleagáidí idirnáisiúnta i dtaca le cearta an duine a neartú. Is gnéithe bunúsacha iad na hiarrachtaí seo de na hiarrachtaí atá ar bun faoi láthair chun cúrsa reatha Siarra Leon i dtreo na leochaileacha a chasadh. De bharr go bhfuil toghcháin dhaonlathacha riachtanach anois chun go mbeidh stáit dhlisteanacha ann agus toisc go bhfuil siad riachtanach le haghaidh cothú na síochána i dtíortha ina tháinig críoch le coimhlint, tacaíonn Éire le reáchtáil toghcháin inchreidte, thráthúla, agus ionchuimsitheacha in Siarra Leon. Ar mhaithe le caidreamh níos dlúithe agus níos substaintí idir an rialtas agus an sochaí sibhialta a chur chun cinn, tógann Éire inniúlachtaí na sochaí sibhialta chun seachadadh seirbhísí a fheabhsú agus chun lucht cinnteoireachta a choimeád chun cuntasachta. Mar sin tá neartú inniúlacht teicniúil, airgeadais agus riaracháin eagraíochtaí na sochaí sibhialta náisiúnta in Siarra Leon lárnach inár gcuid oibre i dtaca le rialachas.

AN CHÉINIA

Agus toghchán 2022 ag teacht, tá teannas polaitiúil sa Chéinia idir a príomhcheannairí polaitiúla, a chur leis an imní maidir leis an deacracht a d'fhéadfadh a bheith ann próiseas toghcháin síochánta a chaomhnú. Go stairiúil bhí foréigean suntasach a bhain le toghcháin sa Chéinia, a raibh tionchar díréireach aige ar mhná ar dhaoine óga agus ar pháistí. Tá an Ambasáid ag obair go dlúth le ballstáit eile agus le deontóirí chun ullmhú do thoghcháin na Céinia agus beidh sí rannpháirteach i misean breathnóireachta toghcháin beartaithe de chuid an AE sa bhliain 2022.

As na tíortha ar fad in Oirthear na hAfraice tá an leibhéal rannpháirtíochta polaitiúil is lú i measc na mban sa Chéinia. Meastar nach n-éireoidh leis na toghcháin i Lúnasa 2022 i gcur i bhfeidhm na rialach maidir le dhá thrian inscne, agus tá imní ann go mbeidh foréigean mar dhíspreagadh i dtaobh rannpháirtíocht na mban. Sa bhliain 2021, agus guthanna na mban a mhéadú agus foréigean in aghaidh na mban i dtoghcháin a chosc mar sprioc aici, chuaigh an Ambasáid i gcomhpháirtíocht le Mná na NA agus le OHCHR, agus chomhoibrigh siad le cosantóirí áitiúla cearta an duine, le gníomhairí sochaí sibhialta na Céinia, agus le comhlachtaí bunreachtúla neamhspleácha agus eintiteas rialachais. Dhírigh an chomhpháirtíocht ar na réigiúin is leochailí sa tír maidir le foréigean toghcháin.

Dáileann baill foirne de chuid UNICEF trealamh cosanta pearsanta
© UNICEF

Ag Freagairt do COVID-19

AN AETÓIP:

Sa bhliain 2021 lean paindéim COVID-19 uirthi ag déanamh scrios ar áiteanna ar fud na hAetóipe. Dúshláin mhóra do chóras sláinte na hAetóipe ab iad paindéim COVID-19 agus éigeandálaí de dheasca coimhlinte agus cogaidh. Sa timpeallacht thar a bheith dúshlánach seo, lean Éire uirthi ag cur le cur i bhfeidhm feabhsaithe seirbhísí sláinte, lena n-áirítear deontas €5.23 milliún chuig UNICEF agus UNFPA chun leanúnachas seirbhísí sláinte i réigiúin a bhí buailte le coimhlint a chinntiú. Tacaíonn ranníocaíocht na hÉireann le seachadadh seirbhísí a choimeádann daoine ina mbeatha, daoine a raibh tionchar ag an gcoimhlint orthu agus a easáitíodh dá barr.

Chumasaigh deontas €750,000 ón EDS comhtháthú freagairt COVID-19 ag leibhéal ilearnála agus ag pointí seachadta seirbhísí. Sa tionscadal cuireadh oiliúint ar oibrithe cúram sláinte túslíne i dtaca le tacú le leithlisiú agus cúram sa bhaile, le hathoscailt scoileanna a éascú agus le tacaíocht mheabhairshláinte a chur ar fáil do fhreagróirí túslíne. Chun cumhachtú agus údaracht a chothú ag leibhéal an phobail, neartaíodh cumarsáid i gcás rioscaí agus rannphháirtíocht phobail. Sa bhliain 2022, aistreofar chuig díriú ar ghlacadh le vacsaíniú, de bharr nach bhfuil an chéad vacsaín COVID-19 faighte ach ag 9% de dhaonra na hAetóipe.

AN LIBÉIR

Agus í ag freagairt do COVID-19, chuir an Ambasáid maoiniú ar fáil don Eagraíocht Dhomhanda Sláinte (EDS) faireachas méadaithe a dhéanamh ar an víreas i 32 pobal ina raibh líon ard cásanna i gcontaetha Bong, Nimba agus Montserrado. As 3,188 sampla a ndearnadh tástáil orthu, ní raibh toradh deimhneach ach ar dhá cheann, a chomhthacaigh le fianaise chomhaimseartha a léirigh gur trí thaistealaithe ba mhó a scaip COVID-19 sa Libéir seachas pobail.

Na príomhaidhmeanna a bhain leis an gclár faireachas méadaithe ná tuiscint a fháil ar threocht an ghalair i bpobail a bhí ag tuairisciú cásanna COVID-19 in ainneoin an ráta íseal tástálacha deimhneacha go náisiúnta agus tacú leis an rialtas slabhraí tras-seolta an ghalair ó chnuasach cásanna i dtrí chontae a bhriseadh. D'éascaigh an próiseas rannphháirtíocht phobail agus slógadh sna hionaid seo ina raibh líon ard cásanna; cuireadh oiliúint tosaigh nó oiliúint athnuachana maidir le haithint agus cásanna, rianú teagmhálaithe, agus bailiú samplaí ar fáil do 195 duine; cuireadh acmhainní coisc agus smachtaithe, lena n-áirítear trealamh bailithe samplaí, ar fáil; agus cuireadh amach tuairim agus 4,000 paca mearthástála diagnóiseach antaigine COVID-19.

MÓSAIMBÍC

Bhí ról treorach ag Éirinn i dtacú le comhpháirtithe agus le rialtas Mhósaimbíc feasacht ar mórthreochtaí agus ar thosaíochtaí freagartha agus téarnaimh COVID-19 a choinneáil. D'ofráil Éire an cheannasaíocht seo trína ról mar chomhchathaoirleach ar an Tascfhórsa Idirnáisiúnta um Ghéarchéim Phobail (TFIGP) agus trína post mar chathaoirleach ar Ghrúpa Comhordaithe Oibríochtaí COVID-19.

Chabhraigh tacaíocht d'Oifig Chomhordaitheoir Cónaithe na NA roinnt fadhbanna criticiúla a bhain le freagairt COVID-19 i Mósaimbíc a réiteach. Tugadh aghaidh ar fhadhb amháin dá leithéid trí reachtaíocht nua a thabhairt isteach chun víosaí le haghaidh oibrithe daonnúla a éascú agus chun próiseas tábhachtach an chúnaimh dhaonnúil a dhéanamh níos fusa. Tugadh aghaidh ar fhadhb chriticiúil eile trí chomhordú éifeachtach míleata/daonnúil a bhunú sa choimhlint i gcúige Cabo Delgado.

Thacaigh Éire leis an AE trí €30 milliún a chur ar fáil don Aireacht Sláinte chun tacú leis an bhfreagairt ar COVID-19 i Mósaimbíc.

I gcomhar leis an Ríocht Aontaithe agus le Clár Forbartha na Náisiún Aontaithe (CFNA), chuir Éire tús le forbairt uirlis rianaithe acmhainní agus threoraigh sí an fhorbairt. I ndiaidh a forbartha bhí sé seo mar phríomhuirlis le haghaidh an rialtais agus le haghaidh comhpháirtithe, a chumasaigh tuartha cruinne maidir le srutha tacaíochta airgeadais sa todhchaí i gcás na n-earnálacha agus na n-aireachtaí éagsúla. Chuir Éire tús le tacaíocht chun uirlis rianaithe vacsaíní a fhorbairt agus thacaigh sí le forbairt na huirlise seo atá glactha chuici féin ag an Aireacht Sláinte chun tacú le pleanáil vacsaínithe COVID-19.

Trí chomh-mhaoiniú deontóra chuig an Aireacht Oideachais, chuir Éire €5 mhilliún i dtreo soláthar leanúnach oideachais i gcaitheamh na paindéime. Bainfear úsáid as an maoiniú seo chun ardán leictreonach na haireachta a neartú ar mhaithe le cianfhoghlaim a éascú le haghaidh scoláirí agus múinteoirí. Chuir Éire ábhair ar fáil chomh maith chun tacú le daltaí bunscoile agus lena dteaghlaigh le gníomhaíochtaí foghlama, agus thacaigh sí leis an aireacht eolas maidir le COVID-19 a chosc a scaipeadh. Scaipeadh an t-eolas trí úsáid a bhaint as réimse leathan meán, lena n-airítear an raidió, na meáin shóisialta, póstaeir agus trucailí fuaime.

In earnáil an oideachais bhí gníomhaíochtaí ar mhaithe le sábháilteacht i scoileanna a chinntiú mar chuid den phlean freagartha COVID-19. I measc na mbeart a glacadh bhí soláthar pacaí sláinteachais/sláinte agus athchóiriú agus tógáil leithris agus pointí uisce i scoileanna. I dtaca leis an bhfoghlaim, thacaigh cistí le soláthar téacsleabhar agus múinteoirí oilte i scoileanna; nuair a bhí na scoileanna dúnta, baineadh úsáid as cistí chun cianfhoghlaim a chur ar fáil trí thionscadal Osuwela Educa TV.

UGANDA

I gcaitheamh na bliana 2021, bhí freagairt do phaindéim COVID-19 mar phríomhthosaíocht d'Éirinn agus d'Uganda. San iomlán cuireadh €4.2 milliún chun feidhme chun tacú le freagairt COVID-19 in earnálacha na sláinte agus an oideachais, €2.4 milliún chuig an earnáil sláinte, a sreabhadh tríd an EDS, agus €1.8 milliún chuig an earnáil oideachais, a seachadadh trí UNICEF.

Dhírigh tacaíocht chuig an EDS go sonrach ar ullmhacht COVID-19 i bhfo-réigiún Karamoja mar aon le tacaíocht le haghaidh an fheachtais náisiúnta um ollvacsaíniú. Chabhraigh maoiniú de chuid na hÉireann cur le hinniúlacht foirne vacsaínithe, le slógadh sóisialta a mhéadú, le vacsaíní a dháileadh agus a thabhairt, agus le sonraí agus feitheoireacht a bhainistiú. I Meán Fómhair na bliana 2021, thacaigh Éire le rialtas Uganda trí 335,000 vacsaín Astra Zeneca ó Éire a dheonú, a tugadh do dhaoine sa tír láithreach.

In Uganda bhí an dúnadh scoileanna is faide ar domhan mar thoradh ar COVID-19. Mar chathaoirleach ar na comhpháirtithe forbartha oideachais sa bhliain 2021, bhí Éire ar thús cadhnaíochta trí €1.8 milliún a chur ar fáil chun tacú le plean náisiúnta freagartha agus téarnaimh COVID-19 na hearnála oideachais. Chumasaigh an maoiniú seo foghlaim phobal-threoraithe nuair a bhí na scoileanna dúnta agus é ag tacú le hullmhúcháin chun próiseas sábháilte i dtaca le hathoscailt na scoileanna a chinntiú. I measc na ngníomhaíochtaí tosaíochta bhí oiliúint bainisteoirí scoileanna agus múinteoirí maidir le gnáthnósanna imeachta COVID-19 a chur i bhfeidhm sna scoileanna agus maidir le tacaíocht mheabhairshláinte agus shíceolaíoch a chur ar fáil d'fhoghlaimeoirí nach raibh ar scoil ar feadh tréimhse fhada. Thacaigh Éire le cur i bhfeidhm córas faireachais COVID-19 scoilbhunaithe chun foláirimh COVID-19 a chlárú i scoileanna agus chun bainistíocht éifeachtach cásanna a chinntiú.

Cailíní le pacaí i gcomhair filleadh ar an scoil
© UNFPA/DFA

Insintí an Mhisin

An Aetóip:

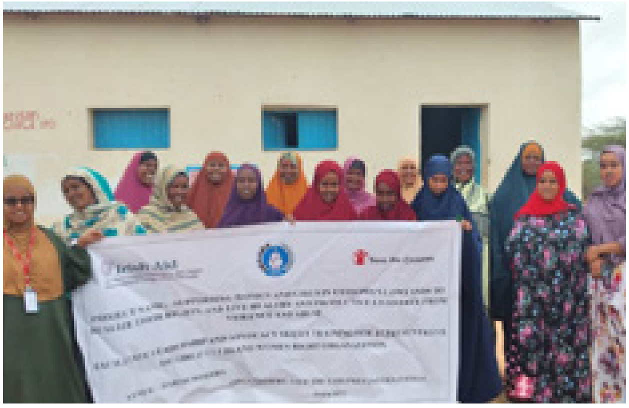

DAONRA:

117.8 MILLIÚN

OLLIONCAM NÁISIÚNTA (OIN) IN AGHAIDH AN DUINE:

USD 960*

RANGÚ AR INNÉACS UM FHORBAIRT DHAONNA NA NA:

173

IONCHAS SAOIL:

66.9 BLIAIN

Barr ar Chlé

Méadú ar oiliúint maidir le féinmhuinín agus scileanna féin-chosanta le haghaidh cailíní sna déaga

© DFA

Barr ar Dheis

Oiliúint maidir le Ceannaireacht agus Tacaíocht i gCúige Somálach

© DFA

Forbhreathnú

Thug an Aetóip aghaidh ar roinnt géarchéimeanna éagsúla sa bhliain 2021, lena n-áirítear coimhlint a bhí ag éirí níos measa, COVID-19 agus an tríú bliain de thriomaigh sa deisceart agus san oirdheisceart. Sa dara leath den bhliain, leath an choimhlint sa tuaisceart thar Tigray isteach i réigiúin Amhara agus Afar, a chuir stad le bunseirbhísí, a chuir isteach ar shlite beatha agus a chur leis an líon is airde daoine a easáitíodh go hinmheánach ar fud na tíre riamh. Faoi lár na bliana, bhí cúnamh daonnúil de dhíth ar 22 milliún Aetópach, líon níos mó na mar a bhí ann riamh.

Mar fhreagairt ar na riachtanais dhaonnúla seo nach bhfacthas riamh cheana, d'aistrigh Éire a tacaíocht agus chuir sí beagnach €25 milliún ar fáil i dtreo gníomhaíocht dhaonnúil ar fud na tíre. Chuir ár gcomhpháirtithe NA agus INGO cúnamh a choimeád daoine ina mbeatha, lena n-áirítear tacaíocht chothaithe, cúram sláinte éigeandála agus seirbhísí freagartha SGBV, ar fáil do dhaoine easáitithe agus dóibh siúd a raibh tionchar ag coimhlint nó triomach orthu. Chláraigh an comhpháirtí is mó againn, Ciste Daonnúil na hAetóipe, USD 62 milliún san iomlán a mhaolaigh na riachtanais ba ghéara trí na gníomhairí feidhmithe is fearr a bhí in oiriúint dóibh. Forbraíodh comhpháirtíochtaí nua le ICRC agus le IRC chomh maith chun teacht orthu siúd a bhí i ngátar fad a bhí tacaíocht leanúnach á cur ar fáil trí Concern agus GOAL.

*Figiúirí i gceart ar an 13/07/2022

Insíonn Karira Hassen Deek dúinn faoina taithí féin maidir le ciorrú ball giniúna ban agus pósadh páistí. © DFA

CÁS-STAIDÉAR:

AG DUL I nGLEIC LE CIORRÚ BALL GINIÚNA BAN AGUS LE PÓSADH PÁISTÍ

> *"Rinneadh timpeallghearradh orm agus cuireadh san ospidéal mé ar feadh 7 mí de bharr a bheith ag cur fola agus de bharr ionfhabhtaithe. Phós mé nuair a bhí mé 14 bliana d'aois, agus rugadh 8 leanbh dom agus aghaidh á tabhairt agam ar dheacrachtaí dáiríre i gcaitheamh breitheanna comhleanúnacha."*
>
> *Kadira Hassen Deek*

Máthar triúir cailíní agus cúigear buachaillí í Kadira Hassen Deek, atá naoi mbliana is fiche d'aois. Tá sí ina cónaí i sráidbhaile i réigiún Somali na hAetóipe. Tá sí ina cónaí i bpobal ina gciorraítear ball giniúna ban agus ina bpóstar páistí go rialta. Bhí timpeallghearradh déanta ag Kadira ar a hiníon is sine, atá 14 bliana d'aois. Tá an bheirt chailíní níos óige 11 bhliain d'aois agus 10 mbliana d'aois faoi sheach agus is daltaí bunscoile iad, agus tá cinneadh déanta ag Kadira gan iad a thimpeallghearradh.

Le tacaíocht ó Chúnamh Éireann, thosaigh an Population Media Centre-Ethiopia ag craoladh cláir chainte raidió struchtúrtha i gcomhar le Save the Children International in Aibreán na bliana 2021. Tá sé d'aidhm ag na cláir chainte gnásanna diúltacha inscne a laghdú, agus iad ag díriú ar chiorrú ball giniúna ban agus ar phósadh páistí.

Is ball í Kadira den ghrúpa éisteoirí raidió a bunaíodh ina pobal. Thosaigh siad ag éisteacht leis an gclár cainte raidió seachtainiúil, *Himilo* ("Féidearthachtaí"), a mhaireann tríocha nóiméad, a dhíríonn ar shaincheisteanna ciorrú ball giniúna ban agus pósadh paistí. Dúirt Kadira gur chuir na cláir chainte raidió lena cuid eolais maidir le dochar na gcleachtas. Sular éist sí leis na cláir, bhí imní ar Kadira go ndíbreodh a pobal í féin, mar aon lena hiníonacha agus a teaghlach iomlán, mura leanfadh sí na gnásanna agus cleachtais shochaíocha. Chomh maith leis sin, bhí eagla uirthi nach mbeadh fear céile ag a hiníonacha riamh mura ndéanfaí timpeallghearradh orthu agus mura bpósfaidís agus iad óg.

Míníonn Kadira an tslí inar chabhraigh cláir chainte raidió Himilole dearcadh difriúil a bheith aici ar chiorrú ball giniúna ban agus ar phósadh páistí.

I ndiaidh dom an t-eolas agus an t-oideachas a fhail ó na cláir chainte raidió, rinne mé iarracht smaoineamh ar an tionchar a bhíonn ag ciorrú ball giniúna ban agus ag pósadh páistí agus thosaigh mé ag smaoineamh ar mo shaol féin, agus ansin smaoinigh mé ar mo chuid cairde, atá fós ag fulaingt de bharr aimhréidheanna a bhaineann le ciorrú ball giniúna ban agus le pósadh agus iad ina bpáistí, agus ar na cailíní agus na mná a cailleadh ónár bpobal féin.

Ach anois, a bhú le PMC-E, tá méadú suntasach tagtha ar mo chuid feasachta agus ar mo chuid eolais maidir le dochar agus contúirtí a bhaineann le ciorrú ball giniúna ban agus le pósadh páistí. Ní ligfidh mé do m'iníonacha an t-ualach céanna a bhí ormsa a fhulaingt, agus tá cinneadh déanta agam gan timpeallghearradh a dhéanamh ar an mbeirt chailíní eile, agus gan m'iníon níos sine a chur chun a pósta sula mbeidh sí 20 bliain d'aois. Geallaim go dtacóidh mé lena hoideachas go dtí go gcríochnaíonn sí san ollscoil; agus is amhlaidh an cás dá beirt deirfiúracha níos óige.

Is rannpháirtí gníomhach i ngrúpa éisteoirí raidió ina pobal í Kadira faoi láthair, agus tá sí ag cur oideachas ar dhaoine eile maidir leis an dochar a dhéanann ciorrú ball giniúna ban agus pósadh paistí trí na ceachtanna atá foghlamtha aici ó na cláir chainte raidió a chur in iúl do dhaoine eile ina comharsanacht.

An Chéinia:

DAONRA:

54.9 MILLIÚN

OLLIONCAM NÁISIÚNTA (OIN) IN AGHAIDH AN DUINE:

USD 1,840*

RANGÚ AR INNÉACS UM FHORBAIRT DHAONNA NA NA:

143

IONCHAS SAOIL:

66.9 BLIAIN

*Figiúirí i gceart ar an 13/07/2022

Forbhreathnú

Lean paindéim COVID-19 uirthi ag imirt tionchar ar obair Ambasáid na hÉireann i Nairobi, an Chéinia sa bhliain 2021. Tharla an méid seo anuas ar neamhshocracht eacnamaíoch agus ar na géarchéimeanna daonnúla, slándála agus polaitiúla a bhí ann i ngach ceann de na ceithre thír chreidiúnaithe. An Chéinia, An tSomáil, An tSúdáin agus An Eiritré. In ainneoin na ndúshláin a d'eascair ó shrianta COVID-19, lean foireann na hAmbasáide ar aghaidh le punann ilchineálach agus gnóthach maidir le clárú, seirbhísí consalachta, agus dianiarrachtaí polaitiúla agus trádála a fhorbairt, lena n-áirítear cuairt an Aire Gnóthaí Eachtracha agus an Aire Cosanta, Simon Coveney, T.D., i mí Iúil.

Bíodh agus go raibh diansmacht ag srianta COVID-19 ar shaol na Céinia ar feadh breis agus 18 mí, scaoileadh an dianghlasáil náisiúnta ó éirí go luí na gréine – a bhí i bhfeidhm ó Mhárta na bliana 2020 – i nDeireadh Fómhair na bliana 2021, a chumasaigh filleadh céimneach ar ghnáthchúrsaí. I gcaitheamh na tréimhse seo, lean Ambasáid Nairobi uirthi ag tacú le cláir ar fud shochaí na Céinia, agus iad ag cur tacaíocht maidir le hiontaofacht toghcháin chun cinn roimh thoghchán 2022, agus comhionannas inscne á chur chun cinn acu chomh maith. Ghlac an Ambasáid páirt i gComhdháil Taidhleoireachta Glas AE-An Chéinia chomh maith.

I gcaitheamh na cuairte seo sa bhliain 2021, leag an tAire Gnóthaí Eachtracha agus an tAire Cosanta, Simon Coveney, T.D., béim ar dhlúthú na gceangal idir Éirinn agus an Chéinia trí dhul i ngleic le príomh-chomhpháirtithe gnó, forbartha agus pobail. © DFA

An tAmbasadóir Quinlan ag cabhrú crainn a chur le pobal Choill Oloolua © Brian Inganga

CÁS-STAIDÉAR:

AN tSLÍ INAR CHABHRAIGH OILIÚINT AR LÍNE LE "MAMA SOY", FEIRMEOIR AGUS TRÁDÁLAÍ DE CHUID NA CÉINIA

Is feirmeoir agus trádálaí í Alice Achieng Obare, a nglaoitear "Mama Soy" uirthi chomh maith, atá ina cónaí i gContae Migori; is táirgeoir mór prátaí milse, bananaí, pónairí soighe agus cassava í.

Bhunaigh Alice grúpa ban Upesi in Migori, atá ar cheann de na soláthróirí is mó táirgí a thagann ó phónairí soighe, prátaí milse agus cassava ar cuireadh luach leo, i mbaile Migori. Tá 32 táirge ag mná Upesi ina gcatalóg, lena n-airítear cístí, arán, sceallóga agus sneaiceanna éagsúla. Déanann siad bainne soighe agus púdar bainne soighe, a bhfuil méadú ag teacht ar an éileamh atá orthu mar gheall ar an t-éileamh ar ionadaithe ar bhainne déiríochta, a bhfuil ardú ag teacht air i gcónaí.

Is fiontar é Sauti East Africa a threoraíonn mná, atá bunaithe sa Chéinia, a chuireann taighde forbartha agus réitigh theicneolaíocha le chéile chun dul i ngleic leis an mbearna eolais dhigiteach a dtugann mná a mbíonn baint acu leis an trádáil aghaidh air. Úsáideann Mama Soy úsáid as ardán TOT (Oiliúint do Mhúinteoirí) Sauti ar líne. Le cabhair na hoiliúna a fuair sí tríd an ardán digiteach, tá sé de chumas ag Mama Soighe praghasphointí torthaí difriúla i margaí difriúla a chur i gcomparáid lena chéile chun cabhrú léi féin agus lena grúpa praghsanna níos fearr a fháil agus táirgí á soláthar acu dá ngnó. Tá trádálaithe ban Upesi ag iarraidh fairsingiú chuig margaí nua lasmuigh de bhaile Migori, lena n-áirítear margaí i gcontaetha in aice láimhe agus áiteanna níos faide i gcéin. Sheol Sauti gné margaidh a liostóidh díoltóirí grinnfhiosraithe ó chontaetha difriúla, agus cuireadh Mama Soy ar an ngearrliosta le haghaidh díoltóirí. Cuirfidh sé seo feiceálacht ar fáil dá táirgí trí mhargaíocht saor in aisce bia Upesi ar ardán Sauti, a bhfuil breis agus 50,000 úsáideoir gníomhach aige.

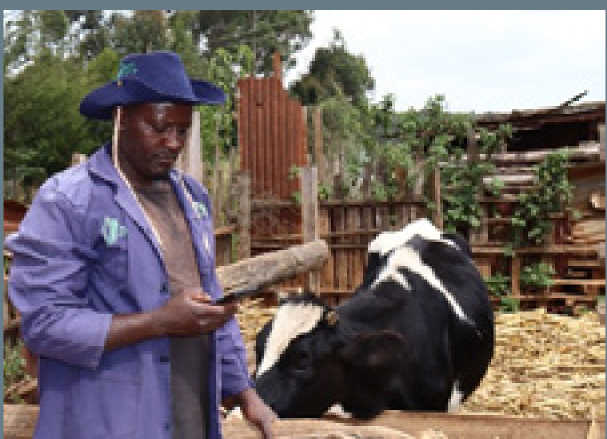

CÁS-STAIDÉAR:

AN TIONSCADAL UM THÓGÁIL INNIÚLACHTA I SLABHRA BREISLUACHA NA bPRÁTAÍ

Cuireann an Tionscadal um Thógáil Inniúlachta i Slabhra Breisluacha na bPrátaí glacadh síol prátaí teistithe comhpháirtíocht phoiblí-phríobháideach a mhaoiníonn Cúnamh Éireann, úsáid leanúnach dea-chleachtais talmhaíochta (DCTanna), agus feabhsuithe ar scileanna bainistíochta feirme agus ar rochtain ar an margadh chun cinn. Tríd an Tionscadal um Thógáil Inniúlachta i Slabhra Breisluacha na bPrátaí cuirtear oiliúint ar fheirmeoirí, ar thrádálaithe agus ar phríomhpháirtithe leasmhara eile, go háirithe mná, maidir le topaicí a bhaineann le slabhra breisluacha na bprátaí, lena n-áirítear cineálacha prátaí Éireannacha a mbíonn tál ard uathu, bainistiú thorthúlacht an ithir, rialú barraí, ullmhú na talún, talmhaíocht aeráid-chliste agus gnéithe bunúsacha maidir le teicneolaíocht dhigiteach.

Chaill feirmeoirí prátaí na Céinia amhail Ibrahim Kiratu Ndu'ngu, líonraí tacaíochta de bharr phaindéim COVID-19, toisc gur stad oifigigh fairsingithe talmhaíochta de bheith ag tabhairt cuairt ar fheirmeacha, ag cur oiliúint ar fáil agus ag eagrú malartaithe feirmeoirí. Mar fhreagairt air seo d'fhorbair an Tionscadal um Thógáil Inniúlachta i Slabhra Breisluacha na bPrátaí ardán foghlaim dhigiteach chun deiseanna oiliúna cianda a chur ar fáil. Chuir an t-ardán SMS-bhunaithe ar chumas feirmeoirí ar nós Ibrahim leanúint orthu ag fáil eolas tábhachtach i mBéarla agus i Svahaílis araon. Tríd an múnla oiriúnaithe COVID-19 seo le haghaidh Scoil Ghnó Feirmeoirí sa Ghort (SGFG), bhain an tionscadal 1,330 feirmeoir beag amach in Nyandarua agus mná ab ea 66% díobh.

Trí mhalartú chuig oiliúint fhíorúil, is féidir le páirtithe leasmhara slabhra breisluacha prátaí na Céinia modhanna talmhaíochta inbhuanaithe a fhoghlaim agus a chur i bhfeidhm fiú má bhíonn dianghlasálacha nó baic fhisiciúla eile ann amach anseo. Os rud é go bhfuil an tseirbhís ar fáil ar aon fhón póca, tá eolas maidir le DCTanna ar fáil go héasca d'fheirmeoirí. Mar seo a leanas a thugann Ibrahim breac-chuntas ar na buntáistí suntasacha a bhaineann leis an ardán:

An rud a thaitníonn go mór liom faoin ardán seo ná go bhfuil sé an-éasca d'fheirmeoirí a úsáid, agus is féidir leat é a úsáid in aon áit ag aon am. Coimeádann sé m'intinn ag obair. Nuair a thagaim ar dhúshlán ar m'fheirm, clóscríobhaim mo cheist go mear agus faighim freagraí go pras… Bainim úsáid as ar nós Google pearsanta dom féin!

Ibrahim Kiratu Ndu'ngu ag baint úsáid as ardán foghlama SMS-bhunaithe an Tionscadail um Thógáil Inniúlachta Prátaí © IFDC

An Libéir:

DAONRA:

5.1 MILLIÚN

OLLIONCAM NÁISIÚNTA (OIN) IN AGHAIDH AN DUINE:

USD 620*

RANGÚ AR INNÉACS UM FHORBAIRT DHAONNA NA NA:

175

IONCHAS SAOIL:

64.4 BLIAIN

"Bhí tionchar ag Gbowee Peace Foundation na hAfraice ar an saol againne agus ar ár bpobail tríd an tionscadal a d'urraigh WPHF trí oiliúint agus feasacht maidir le foréigean bunaithe ar inscne (FBI) a chur ar fáil," a deir Ma Lorpu (ar chlé). "Ó cuireadh oiliúint orainn, bhíomar lárnach i réiteach fadhbanna comónta teaghlaigh, a chuirtear ar aghaidh chuig ár 'meitheal shíochána.'"

© Gbowee Peace Foundation

Forbhreathnú

Tharla oscailt Ambasáid na hÉireann i Monrovia, an Libéir, sa bhliain 2018 ag an am céanna le seoladh *A Better World*. Sna blianta atá caite ó shin, tá dul chun cinn iontach déanta ag Éirinn maidir lena clár forbartha comhoibrithe ar fud na Libéire. Sa bhliain 2021, i dtéarmaí comhionannais inscne, d'oibrigh Éire chun fianaise a chnuasach le haghaidh cuir chuige phobal-bhunaithe chun foréigean gnéis agus foréigean ar bhonn inscne a chosc. Ansin cuirfidh na cuir chuige phobalbhunaithe seo bonn eolais faoi bheartais náisiúnta. Chomh maith leis sin, thacaíomar le clár claochlaitheach maidir le hathrú iompair, agus clár oideachais dírithe ar fheasacht maidir le foréigean ar bhonn inscne a mhéadú i measc mná agus cailíní. Sa Libéir, bhí bród ar Éirinn go raibh sí ábalta tacú le UNICEF leis an tionscadal Working to Improve Nutrition at Scale (WINS), a bhain 114,874 cailín idir 10 agus 19 amach le seirbhísí a bhain le breisiú aigéid iarainn fóláite, le hoideachas cothaithe, agus le teachtaireachtaí um chur chun cinn an tsláinteachais i seacht gcontae as an 15 chontae. Chomh maith leis sin d'oibrigh Ambasáid na hÉireann chun rannpháirtíocht na mban i bpróisis dhaonlathacha ionchuimsitheacha a mhéadú ag leibhéal náisiúnta agus idirnáisiúnta araon. Maidir leis an gcuspóir seo, de thoradh na tacaíochta a thugamar don eagraíocht idirnáisiúnta faoisimh ZOA agus don oifig um chothú na síochána, ceapadh 17 mbean, agus triúr a bhfuil míchumas orthu mar thaoisigh bailte, mar chinn fine agus i bpríomhphoist áitiúla eile a mbíodh fir amháin ina mbun roimhe seo.

*Figiúirí i gceart ar an 13/07/2022

Yatta Kollie, máthar 36 bliana d'aois ag tabhairt cothú cíche dá mac. Tá sí ag cur eolais a ghnóthaigh sí ó bheith ag éisteacht leis an gclár cainte raidió 45 nóiméad bunaithe ar Ní agus Cothú i bhfeidhm. Díríonn an clár raidió ar shaincheisteanna a bhaineann le Sláinte agus Cothú, Bia, Slándáil agus Slite Beatha, Uisce, Sláinteachas agus Sláintíocht.

© Pauline M. Ponyene/ZOA International

Ms. Reta Johnson, aois 27, ag táirgeadh Gari ina háit bhaile as VSLA a chuir tionscadal a mhaoinigh Cúnamh Éireann, agus a chuir ZOA agus an Oifig um Chothú na Síochána i bhfeidhm, ar fáil.

© Augustine Myers/WaterAid

CÁS-STAIDÉAR:

ÓSTÁLANN CLÁR RAIDIÓ LWC OILIÚINT LE HAGHAIDH MÁITHREACHA NUA

Tacaíonn Cúnamh Éirinn le Liberia Wash Consortium (LWC), a threoraíonn Action Against Hunger don chlár Freagairt Ilearnála a Bhfuil d'Aidhm aige Stádas Cothaithe Paistí faoi Bhun 5 Bliana d'Aois in Dhá Chontae sa Libéir a Fheabhsú. Craoltar an clár raidió 45 nóiméad WASH and Nutrition Hour ar bhonn seachtainiúil ar Chóras Craoltóireachta na Libéire (CCL), 99.9 FM. Tá an clár raidió mar chuid de ghné tacaíochta agus cumarsáide an chláir Freagairt Ilearnála, a dtacaítear leis trí WaterAid, comhpháirtí feidhmithe de chuid LWC.

Trí úsáid éifeachtach a bhaint as an raidió, ceanglaíonn LWC le réimse leathan éisteoirí, daoine nach mbeadh eolas bunúsach acu maidir le saincheisteanna a mbíonn tionchar acu ar a saol ó lá go lá den chuid is mó. De réir John Kumeh, láithreoir *WASH and Nutrition Hour*, díríonn an clár raidió ar shaincheisteanna a bhaineann le sláinte agus cothú, bia, slándáil agus slite beatha, uisce, agus sláintíocht agus sláinteachas.

Mheall an clúdach a thug *WASH and Nutrition Hour* do chothú cíche Yatta Kollie, bean sé bliana agus tríocha d'aois nár éist leis an raidió mórán riamh agus a raibh easpa eolais aici maidir le buntáistí a bhain le cothú cíche amháin i gcás a buachaillín a bhí ceithre mhí d'aois. D'athraigh an dearcadh a bhí aici ar chothú cíche nuair a thosaigh sí ag éisteacht leis an gclár raidió.

Ó thosaigh Yatta ag gníomhú de réir na comhairle a fuair sí ón *WASH and Nutrition Hour*, tháinig athrú ar i bhfad níos mó chúrsaí ina saol féin agus i saol a linbh. Míníonn Yatta na slite ina bhfuil athrú tagtha ar chúrsaí:

"Bím féin agus mo leanbh ag nascadh lena chéile; bíonn sé níos gníomhaí, agus is beag cuairt a thugaimid ar an ospidéal, a bhuí leis an gclár raidió WASH and Nutrition."

An Mhaláiv:

DAONRA:
19.6 MILLIÚN

OLLIONCAM NÁISIÚNTA (OIN) IN AGHAIDH AN DUINE:
USD 630*

RANGÚ AR INNÉACS UM FHORBAIRT DHAONNA NA NA:
174

IONCHAS SAOIL:
64.6 BLIAIN

Taispeánann Ciola Samisoni, déantóir soirn chócaireachta, an tslí a n-oibríonn a cuid sorn in Dedza, an Mhaláiv.

© DFA

Forbhreathnú

Bíodh agus go raibh gníomhú ar son na haeráide mar chuid lárnach d’obair Ambasáid na hÉireann i Lilongwe sa bhliain 2021, díríodh cláir ar phríomhreimsí eile chomh maith, lena n-áirítear comhionannas inscne a chur chun cinn, riachtanas daonnúil a laghdú agus rialachas a neartú. Tá an Ambasáid tiomanta obair bhunathraitheach níos láidre maidir le hinscne a dhéanamh sa todhchaí. Chuige seo, bunaíodh comhpháirtíocht dheontasbhunaithe leis an UNFPA chun cailíní leochaileacha sna déaga (agus a gcontrapháirteanna fireann) a bhaint amach trí úsáid a bhaint as múnla “spás sábháilte” a mbeidh úsáid na teicneolaíochta mar chuid de anois. Chun a chinntiú go mbíonn rochtain ag daonra na Maláive i gcónaí ar tháirgí sábháilte agus inacmhainne bia imleora i slabhra na gcóras bia, tá an Ambasáid tar éis comhordú a dhéanamh ar obair chothaithe. Agus í mar thionólaí gníomhaireachtaí deonaithe Scaling UP Nutrition (SUN), sheol an Ambasáid agus rialtas na Maláive straitéis SUN 3.0 ag cruinniú ardleibhéil i gcomhar lena chéile. Tá tiomantais tugtha ag grúpaí ilearnála chun maoiniú clár cothaithe sa tír a chinntiú. Bhí Ambasáid na hÉireann fós tiomanta d’obair chonsalach agus, mar a bhí sa bhliain 2020, d’eagraigh siad fáiltiú fíorúil rathúil le haghaidh Lá Fhéile Pádraig. Bhí comhoibriú idir ceoltóirí in Éirinn agus sa Mhaláiv mar chuid den imeacht, agus mheall sé lucht freastail breis agus 750 duine.

*Figiúirí i gceart ar an 13/07/2022

CÁS-STAIDÉAR:

AN tSLÍ INAR BHFEABHSAIGH AN CLÁR UM AISTRITHE SÓISIALTA AIRGID THIRIM SAOL TEAGHLACH AON-TUISMITHEORA BOCHT

Ón mbliain 2014 go dtí 2020, bhí Elina Mtewa, baintreach agus tuismitheoir aonair, ina thairbhí faoin gClár um Aistriú Sóisialta Airgid Thirim (CASAT) faoi thacaíocht Chúnamh Éireann. Tá beirt pháistí ag Elina atá 19 agus 17 mbliana d'aois. Sular ghlac sí páirt sna CASATanna, theip ar Elina agus páistí a slí beatha a chaomhnú. Bhí an saol deacair. Ní raibh soláthar cinnte bia ina dteaghlach, agus ní raibh siad ábalta ábhair riachtanacha scoile a chur ar fáil agus bhí cónaí orthu i dteach a raibh drochbhail air.

Dhírigh an CASAT ar Elina sa bhliain 2014, agus thosaigh feabhas ag teacht ar chúrsaí dá teaghlach. Mar seo a leanas a thugann Elina breac-chuntas ar an athrú seo a raibh géarghá leis:

> *Míorúilt a bhí ann dar liom, aistrithe airgid á bhfáil agam ar bhonn míosúil. Bhí mé tar éis teacht ar chranntaca in éagmais m'fhir céile. Spreag oifigigh an chláir mé chun páirt a ghlacadh i gcumainn choigiltis agus iasachtaí sráidbhaile (VSLAnna). Chabhraigh sé seo liom an t-airgead a bhí á fháil agam a mhéadú trí choigilteas agus bhí mé in ann rochtain a fháil ar iasachtaí ón ngrúpa.*

Mar aon leis an méid beag a d'éirigh le Elina a shábháil, chabhraigh na haistrithe míosúla léi gnó beag a thosú (ag díol glasraí agus torthaí). Bhí Elina ábalta éide scoile agus ábhair riachtanacha scoile eile a cheannach dá páistí chomh maith, mar aon leis na leatháin iarainn a bhí de dhíth chun teach a thógáil.

Anois tá Elina ina cónaí i dtigh brící dóite a bhfuil leatháin iarainn mar dhíon air agus a bhfuil stroighin mar urlár ann. Ghlac sé 3 bliana uirthi an teach a chríochnú. Tá 8 ngabhar agus 12 shicín aici. Bhí Elina in ann táillí scoile a páistí a íoc. Shuigh a céad phaiste scrúdaithe Theastas Oideachais Scoile na Malaive (TOSM) sa bhliain 2019 agus bhain siad pas amach. Shuigh a dara páiste scrúdaithe TOSM sa bhliain 2021 agus bhí siad ag fanacht ar thorthaí nuair a scríobhadh é seo. Chabhraigh Elina lena mac siopa bearbóra a oscailt, trí úsáid a bhaint as an airgead a fuair sí ó CASAT mar phacáiste éalaithe. Leis an airgead seo, bhí Elina ábalta MWK 25,000 a thabhairt dá mac mar chaipiteal (tuairim agus EUR 25). Agus an clár curtha i gcrích aici tá Elina an-mhuiníneach agus í ag féachaint i dtreo na todhchaí. Bainistíonn sí gnó beag agus tá sí ina cónaí i dteach nua ar chaighdeán maith.

Tá Solidarity of Refugee Women for the Social Welfare (SOFERES), eagraíocht sochaí sóisialta áitiúil do mhná sa Mhaláiv, ag saothrú chun deireadh a chur le foréigean gnéasach agus ar bhonn inscne (SGBV) scoilbhunaithe.

© SOFERES

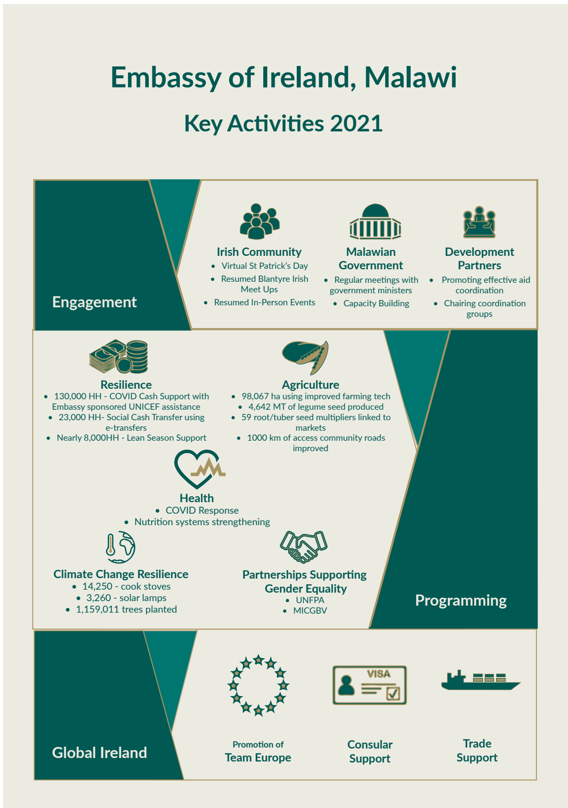

Ambasáid na hÉireann, An Mhaláiv- Príomhghníomhaíochtaí 2021

© DFA

Mósaimbíc:

DAONRA:

32.1 MILLIÚN

OLLIONCAM NÁISIÚNTA (OIN) IN AGHAIDH AN DUINE:

USD 480*

RANGÚ AR INNÉACS UM FHORBAIRT DHAONNA NA NA:

181

IONCHAS SAOIL:

61.3 BLIAIN

Barr ar Chlé

Rafael Homo ag scrúdú lotnaidí agus galair ina pháirc prátaí milse.

© Riquito Muassabo

Barr ar Dheis

Matina Ali ina seasamh in Ionad Oiliúna Tionscadal Yopipila agus clogad agus éide á gcaitheamh aici.

© Mamudo Bartolomeu

*Figiúirí i gceart ar an 13/07/2022

Forbhreathnú

Ar bhunú an Aonaid Aeráide i gCúnamh Éireann, tá tíortha comhpháirtíochta tar éis dul chun cinn iontach a dhéanamh i dtreo maolú a dhéanamh ar roinnt de na héifeachtaí is measa ó chliseadh na haeráide. Is minic a tharlaíonn mórimeachtaí aeráide i Mósaimbíc mar gheall ar a shuíomh tíreolaíoch, imeachtaí amhail cioclóin thrópaiceacha, triomaigh agus tuilte. Tá imeachtaí dá leithéid tar éis tionchar suntasach a imirt ar shaol daoine agus rinne suad damáiste don infreastruchtúr pobail, atá neamhleor mar atá. Le tacaíocht na hÉireann, institiúidí rialtais, údaráis chúige agus comhpháirtithe eile tá siad tar éis an cumas atá acu gníomhú ar son na haeráide a chomhtháthú ina bpleananna agus ina dtionscadail. Thacaigh Éire le rialtais cúigí Niassa agus Inhambane rioscaí tubaistí aeráide a laghdú agus uisce agus bia glan a chur ar fáil do phobail leochaileacha. Faigheann pobail rochtain ar uisce glan i gcaitheamh na bliana ar fad trí úsáid a bhaint as grianchumhacht chun uisce a phumpáil amach ó thoibreacha doimhne. Cinntítear rochtain fheabhsaithe ar bhia cothaitheach trí thalmhaíocht a chur in oiriúint do thionchair an athruithe aeráide. Mar chuid den phróiseas oiriúnaithe caithfear oiliúint a chur ar fheirmeoirí barraí atá díonach ar thriomaigh a chur i gceantair ina bhfuil titim na fearthainne tar éis éirí níos neamhrialta, agus úsáid a bhaint as modhanna plandála aeráid-chliste i gceantair ina dtarlaíonn tuilte go minic.

Cuireann Éire cumhachtú na mban i Mósaimbíc chun cinn go láidir chomh maith. Samplaí iad na gníomhaíochtaí seo a leanas de na slite difriúla ina dtugann Éire faoin gcuspóir seo:

- Cuireann Éire tacaíocht ar fáil d'Aireacht Páistí, Ban agus Gníomhaíochtaí Sóisialta Mhósaimbíc chun an straitéis maidir le hIonad Cumhachtaithe Mná Malauna a athdhearadh. Tá sé d'aidhm ag an tionscadal seo oiliúint, tógáil inniúlachta agus comhairleoireacht a chur ar fáil le haghaidh mná neamhfhostaithe a bhfuil leibhéil ísle oideachais acu agus atá i gcásanna leochaileacha.
- In Niassa, thacaigh Éire le tionscadal Yao, a chumasaigh mná le go bhféadfaidís a bheith neamhspleách ó thaobh airgeadais de trí ainmhithe bréagáin cróiseáilte a tháirgeadh. Díoltar na bréagáin seo le turasóirí agus in ionaid díolacháin in Maputo.
- I gcúige Gaza, thacaigh Éire le breisoideachas cailíní trí rothair a chur ar fáil dóibh a chuirfeadh ar a gcumas a meánscoileanna a shroicheadh go sábháilte.

CÁS-STAIDÉAR:

AG CUR RÉITIGH THÓGÁLA ATÁ NEAMHDHÍOBHÁLACH DON CHOMHSHAOL AGUS GINIÚINT IONCAIM CHUN CINN I MEASC AN AOSA ÓIG IN CABO DELGADO, MÓSAIMBÍC THUAIDH

Agus é á bhainistiú ag trí eagraíocht áitiúla, CEPCI, Azul agus ISP, is tionscnamh é tionscadal Yopipila a dhéanann iarracht lárionad a chruthú chun fiontraíocht agus teicneolaíochtaí glasa a chur chun cinn i measc an aosa óig i gcúige Cabo Delgado i Mósaimbíc Thuaidh. Tá sé d'aidhm ag an tionscadal oiliúint a chur ar dhaoine óga, lena n-airítear daoine a easáitíodh go hinmheánach (DEInna), maidir le scileanna saoil agus gairme agus cabhrú leo tús a chur le gníomhaíochtaí bunaithe ar theicneolaíochtaí glasa a fheabhsaíonn inbhuanaitheacht timpeallachta agus a ghineann ioncam. Díríonn an tionscadal seo ar mhná leochaileacha go háirithe. Sa bhliain 2021, chuir Éire €7,000 leis an tionscadal chun tacú le hoiliúint an aos óig agus le rannpháirtíocht DEIanna agus mná leochaileacha áitiúla (agus beirt fhear).

Léiríonn taithí Matina Anli go soiléir an cumas atá ag tionscadal Yopipila athrú chun maitheasa a dhéanamh ar shaol daoine. Bhí ar Matina, a bhí 29 mbliana d'aois, a haile in Mocimboa da Praia a fhágáil agus bogadh chuig Pemba de bharr ionsaithe ó cheannaircigh. Sa bhliain 2021 bhí Matina ar dhuine de 10 dhuine óga a ghlac páirt i dtionscadal Yopipila ina chéad bhliain.

Sular cuireadh oiliúint uirthi mar chuid den tionscadal Yopopila, ba dhuine óg í Matina nach raibh ag obair ná ag staidéar. Fuair sí muinín a bheith go hiomlán rannpháirteach sa tsochaí ó bheith rannpháirteach sa tionscadal. Chuir na scileanna saoil a d'fhoghlaim Matina le linn a cuid oiliúna ar a cumas cairde a dhéanamh, cur isteach ar phost agus gnáthshaol a phleanáil di fein. D'éirigh Martina feasach ar an ngá atá ann dul in oiriúint don athrú aeráide agus cuireadh oiliúint uirthi i mbith-thógáil agus úsáid á baint as ábhair in-athchúrsáilte amhail cré, bambú, boinn charranna, plaisteach, agus buidéil ghloine.

Anois tá Matina ábalta a cuid eolais a roinnt lena cairde agus lena teaghlach, agus oibriú in institiúidí amhail clár tógála Chomhairle Cathrach Pemba. I gcomhar lena beirt chomhghleacaithe a bhí rannpháirteach san oiliúint léi, cuireann Matina seirbhísí ar fáil d'eagraíochtaí príobháideacha, agus tuilleann sí €340-€480 ar an meán ag brath ar an bpost. Is féidir le hioncam Matina riachtanais bhunúsacha a teaghlaigh a chomhlíonadh. Agus í ag tabhairt breac-chuntas ar an méid a rinne tionscadal Yopipila dá saol, deir Matina, "Braithim an-sásta nach ndéantar neamhaird orm toisc gur bean mé. A mhalairt ar fad, ghnóthaigh mé meas ó dhaoine agus is dea-shampla anois mé do mhná eile i mo phobal".

Rannpháirtithe de chuid oiliúint bith-thógála Yopipila maidir le tógáil bith-thógtha ina mbaintear úsáid as adhmad agus buidéil. © Mamudo Bartolomeu

An Phalaistín:

DAONRA:

5.27 MILLIÚN

OLLIONCAM NÁISIÚNTA (OIN) IN AGHAIDH AN DUINE:

$6,583*

RANGÚ AR INNÉACS UM FHORBAIRT DHAONNA NA NA:

106

IONCHAS SAOIL:

73.5 BLIAIN

An tAire Coveney ag bualadh le scoláirí IPSP agus é ar cuairt chuig Ramallah, mí na Samhna 2021

© UNICEF – SoP/ Ahed Izhiman/ 2021

*Figiúirí i gceart ar an 13/07/2022

Forbhreathnú

Thacaigh Éire go díreach le muintir na Palaistíne le breis agus dhá scór bliain. Tá tiomantas seanbhunaithe againn maidir le forbairt stát Palaistíneach ceannasach inmharthana, agus díríonn ár n-iarrachtaí taidhleoireachta ar an sprioc seo. Tá fás réidh tagtha ar na leibhéil mhaoinithe le blianta beaga anuas agus leanadh ag cur cúnamh éigeandála ar fáil do na daoine is leochailí agus ag tacú leis an Údarás Palaistíneach i seachadadh seirbhísí poiblí. Cuimsíonn Cláir na hÉireann sa Phalaistín raon leathan spriocréimsí:

- Thacaigh tacaíocht na hÉireann le UNICEF seirbhísí síceasóisialta, leighis agus sláintíochta a sholáthar chuig 15,000 páiste a bhí ag fulaingt tráma de thoradh na cogaíochta.
- Chabhraigh tacaíocht na hÉireann chuig UNRWA le 1.7 milliún teifeach Palaistíneach rochtain a fháil ar sheirbhísí sláinte trí nach mór 5.8 milliún comhairliúcháin leighis a chur le gnóthachain shuntasacha shláinte, go háirithe i réimsí amhail sláinte mháithreachais agus páistí agus smachtú galair neamhtheagmhálacha.
- Trína tacaíocht chuig COMET-ME, ENR Iosraelach-Palaistíneach, mhaoinigh Éire seacht gcóras leictreachais teaghlaigh atá cumhachtaithe ag an ngrian. Sa bhliain 2021, bhain 75 duine aonair i bpobail leochaileacha i gCeantar C tairbhe as an ngníomhaíocht seo. Cuireann an tionscadal seo le hiarrachtaí um mhaolú athrú aeráide i réigiún leochaileach breacthur agus cuireann sé buntáistí éagsúla ar fáil do theaghlaigh, agus mná mar phríomhthairbhithe aige.

Glacann páistí Palaistíneacha, atá ina gcónaí in Iarthar Iarúsailéim atá faoi fhorghabháil, páirt i gcluiche sacair a d'eagraigh UNICEF © UNICEF – SoP/ Ahed Izhiman/ 2023

Glacann páistí Palaistíneacha páirt i gclár UNICEF dírithe ar chumhdach cearta leanaí in Oirthear Iarúsailéim

© UNICEF – SoP/ Ahed Izhiman/ 2023

CÁS-STAIDÉAR:

AG FREAGAIRT DO RIACHTANAIS DHAONNÚLA IN GAZA

Sa bhliain 2021 chonacthas an géarú cogaíochta ba dháiríre idir faicsin Phalaistíneacha armtha agus fórsaí na Iosrael ó bhí 2014 ann. Bhí damáiste agus líon básanna suntasacha ann de bharr na coimhlinte, tháinig méadú ar an spleáchas ar chúnamh agus géaraíodh an bochtanas.

Agus í ag freagairt go mear do na riachtanais a d'eascair ón gcoimhlint, chuir Éire €1.5 milliún tacaíochta éigeandála ar fáil do dhaoine in Gaza. Tugadh €1 mhilliún do Ghníomhaireacht Faoisimh agus Oibreacha na Náisiún Aontaithe (UNRWA) chun bia, uisce agus earraí sláinteachais, agus seirbhísí sláinte agus síceasóisialta éigeandála a chur ar fáil do 50 duine a bhí ag glacadh dídine i scoileanna de chuid UNRWA. Fuair UNICEF €500,000 chun seirbhísí cosanta leanaí, leighis agus sláintíochta a chur ar fáil do na mílte páistí a raibh cabhair de dhíth go géar orthu. Bhí seachadadh seirbhísí éigeandála síceasóisialta chuig 15,000 páiste a bhí ag fulaingt tráma mar thoradh ar an gcogaíocht san áireamh leis seo.

I gcaitheamh an ghéaraithe chogaíochta, d'úsáid Éire a suíochán ar Chomhairle Slándála na NA chun stad leis an gcogaíocht a éileamh, ar mhaithe le cosaint sibhialtacht agus ar mhaithe le rochtain dhaonnúil ar Gaza.

CÁS-STAIDÉAR:

AG CUMHDACH CHEARTA AN LINBH IN OIRTHEAR IARÚSAILÉIM

Tá páistí Palaistíneacha a bhfuil cónaí orthu in Oirthear Iarúsailéim ag fás aníos faoi choinníollacha fíordheacra mar thoradh ar an gcoimhlint Iosraelach-Palaistíneach atá ar bun i láthair. Cruthaíonn cruatain shocheacnamaíocha atá ag dul in olcais, bochtanas, ardmhinicíocht fágála scoile (go háirithe ag leibhéal na hiar-bhunscoile), dífhostaíocht daoine óga agus daoine fásta, teannas leanúnach idir Palaistínigh agus fórsaí slándála Iosraelacha, foréigean lonnaitheoirí, agus bagairtí tithe baile a scartáil agus scartáil a déanadh i bhfírinne timthriall chun donais a chreimeann teacht anuar agus meicníochtaí déileála teaghlaigh agus a chuireann le drochmhisneach agus le foréigean. Tá UNICEF i mbun oibre le heagraíochtaí áitiúla in Oirthear Iarúsailéim chun meicníochtaí agus bearta cosanta leanaí a neartú agus spásanna sábháilte a chur ar fáil do pháistí le bheith ag súgradh, agus chun gníomhaíochtaí seach-churaclaim agus cláir forbartha luathóige a dhéanamh.

Cabhraíonn an tionscadal UNICEF le páistí a raibh teagmháil acu le fórsaí slándála an Iosrael, agus cuirtear tacaíocht agus ionadaíocht ar fáil do phaistí sula gceistítear iad agus i ndiaidh go n-athchuirtear iad.

Chomh maith le soláthar seirbhísí do pháistí atá i mbaol, oibríonn an tionscadal i dtreo córas tacaíochta fianaisebhunaithe a chur i bhfeidhm chun tacú le bailiú sonraí agus le monatóireacht ar shárú páistí in Oirthear Iarúsailéim. Leis seo áirítear fianaise ó pháistí maidir lena gcuid eispéireas mar aon le straitéis tacaíochta le dul i ngleic le drochúsáid páistí faoi choimeád agus le hábhair bhuartha maidir le cosaint leanaí in Oirthear Iarúsailéim a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm.

Siarra Leon:

DAONRA:
8.1 MILLIÚN

OLLIONCAM NÁISIÚNTA (OIN) IN AGHAIDH AN DUINE:
USD 510*

RANGÚ AR INNÉACS UM FHORBAIRT DHAONNA NA NA:
182

IONCHAS SAOIL:
55 BLIAIN

Ionad Cumhachtaithe Ban in Freetown, Siarra Leon

© Phil Behan/DFA

*Figiúirí i gceart ar an 13/07/2022

Forbhreathnú

Agus é mar chlár atá tiomanta chuig ceann de na hearnálacha is mó a mbíonn tionchar ag an athrú aeráide orthu, cinntíonn an clár um chothú agus slándáil an tsoláthair bia go ndéantar príomhshruthú ar ghníomhaíocht ar son na haeráide i ngach clár ar fud na tíre a fhaigheann maoiniú faoi shlándáil an tsoláthair bia. Tá cur chun cinn cur chuige atá íogair i dtaobh cothaithe agus aeráid-chliste maidir le dul i ngleic le heaspa cothaithe agus dian-neamhshlándáil bia, go hairithe i measc mná, cailíní sna déaga agus páistí faoi bhun cúig bliana d'aois, i gcroílár an chláir de réir mar a thugtar breac-chuountas air i straitéis cúig bliana na hAmbasáide. I dtreoir leis seo, tá na comhpháirtithe um chothú agus slándáil an tsoláthair bia tar éis a bheith ag cur roinnt tionscadal i bhfeidhm ina dtugtar aghaidh ar na dúshláin a eascraíonn ón aeráid a bhfuil athrú mear ag teacht uirthi. Cuireann Welthungerhilfe (WHH) agus Concern Worldwide ceann de na tionscadail seo, LANN+, i bhfeidhm. Giorrúchán é "LANN+" ar "Linking Agriculture, Nutrition and Natural Resources Management". Cuirtear coincheap na hagrafhoraoiseachta i láthair do spriocphobail sa tionscadal seo agus dírítear ar úsáid inbhuanaithe talún agus uisce mar bheart i dtaca le cur le teacht aniar tráth ina bhfuil bagairt an athraithe aeráide ag teacht chun cinn.

In ainneoin phaindéim COVID-19, sa bhliain 2021 léirigh obair rialachais na hÉireann i Siarra Leon dul chun cinn maidir le clárú agus beartas araon. Tá Éire tar éis tacú le hullmhacht an rialtais i gcomhair an olltoghcháin atá ar an sceideal le haghaidh 2023. I measc na tacaíochta seo tá meastóireacht a dhéanamh ar cé chomh hullamh agus atá comhlachtaí bainistithe toghchánacha chun toghcháin 2023 a reáchtáil i gcomhthéacs COVID-19, agus le tacaíocht a chur ar fáil don Údarás Náisiúnta um Chlárú Sibhialta (ÚNCS) i dtaca le bunú clár sibhialta cuimsitheach a chabhróidh le forbairt chlár na dtoghthóirí roimh thoghcháin 2023.

CÁS-STAIDÉAR:

GRÚPA TACAÍOCHTA I dTACA LE CEARTA NA MBAN I GCEANTAR KAMBIA, SIARRA LEON

Bunaíodh an Grúpa Ban Thaoiseacht Magbema le tacaíocht ó Action Aid sa bhliain 2004. D'éirigh an grúpa mífheidhmiúil agus plean inbhuanaitheachta a bheadh le cur i bhfeidhm de dhíth orthu nuair nár cuireadh tacaíocht Action Aid ar fáil a thuilleadh. Sa bhliain 2018, fuair an eagraíocht cothaithe síochána Search for Common Ground agus a gcomhpháirtithe, an Grúpa 50/50 agus an Budget Advocacy Network (BAN), maoiniú ó Chúnamh Éireann chun ról na mban sa chomhtháthú sóisialta agus sa fhreagracht laistigh de thimpeallacht iar-thoghcháin 2018 a chur chun cinn. Chuige seo, bunaíodh Grúpaí Dlúthpháirtíochta Pobail do Mhná (GDPM) i ngach ceantar oibríochta de chuid an tionscadail. Agus iad ag teacht ó chúlraí éagsúla, tá na mná sna GDPManna seo mar chuid de thionscnamh a bhaineann úsáid as cur chuige inscne chun comhtháthú sóisialta a mhéadú agus chun freagracht ar leibhéal áitiúil a chur chun cinn.

Sa bhliain 2021, i ndiaidh tionchar gníomhaíochtaí tionscadail a mhaoinigh Cúnamh Éireann (oiliúint maidir le tógáil inniúlachta, tacaíocht loighisticiúil etc.) chlaochlaigh an GDPM i dTaoiseacht Magbema, Ceantar Kambia a ngrúpa agus chláraíodar é mar Eagraíocht Pobalbhunaithe agus chuir siad Women's Rights Advocay Group (WRAG) mar ainm uirthi. Tá an eagraíocht seo tar éis a bheith ag cur mná chun gnímh agus tar éis a bheith ag tacú le cur i bhfeidhm an tionscadail sa Taoiseacht agus i gCeantar Kambia. Agus iad ar chuairt mhonatóireachta, d'inis comhordaitheoir WRAG do chomhfhoireann pearsanra ó Chúnamh Éireann agus Search for Common Ground mar gheall ar éachtaí a heagraíochta agus an tábhacht a bhain le tacaíocht agus le spreagadh Chúnamh Éireann:

> *Ar son bainistíocht Uile WRAG i Magbema Íochtarach i gCeantar Kambia, ta áthas orm a chur in iúl daoibh go bhfuil WRAG ina Eagraíocht Phobalbhunaithe chláraithe agus go bhfuil spás oifige nua fairsing aimsithe againn, a bhuí le tacaíocht Chúnamh Éireann. Mar Eagraíocht Pobalbhunaithe, bhí sé de chumas againn teagmháil a dhéanamh le níos mó ban i bpobail in aice láimhe. Tá bród orainn a chur in iúl daoibh gur bronnadh maoiniú ón Aontas Eorpach ar WRAG trí Eagraíocht Athshlánaithe agus Forbartha Cheantar Kambia (EAFCK) chun mná a chur chun gnímh, chun an rochtain atá ag feirmeoirí ban leochaileacha ar thalamh a neartú, agus chun a slite beatha i ndá thaoiseacht i gCeantar Cambia a fheabhsú. Ní hamháin go bhfuil an méid seo ag dlúthú na comhtháthaithe i measc na mban, ach tá sé ag cur feabhas ar a gcuid scileanna i dtaca le coimhlint a mhaolú agus cuireann sé rannpháirtíocht na mban sa rialachas ar leibhéal áitiúil chun cinn.*

Chuir Ms. Charm deireadh lena cuid cainte agus í ag gabháil buíochais le Cúnamh Éireann dá dtacaíocht agus spreag sí comhpháirtithe forbartha eile cuir chuige dá leithéid a chur i bhfeidhm i gceantair eile sa tír. Tá WRAG ar cheann de na hEagraíochtaí Pobalbhunaithe is treise i gCeantar Kambia anois agus cuireann siad ról na mban sna próisis forbartha chun cinn.

Scoláire i gCampún Naomh Iósaf, scoil a chuireann oideachas ar pháistí lagéisteachta i mBaile Makeni, Siarra Leon agus a mhúineann iad.

© Phil Behan/DFA

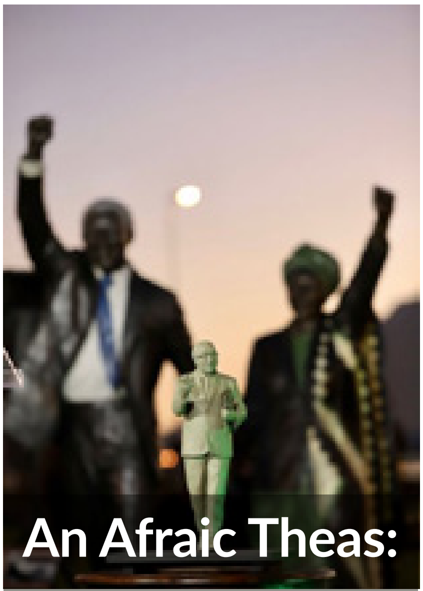

An Afraic Theas:

DAONRA:
60 MILLIÚN

OLLIONCAM NÁISIÚNTA (OIN) IN AGHAIDH AN DUINE:
USD 6,440*

RANGÚ AR INNÉACS UM FHORBAIRT DHAONNA NA NA:
114

IONCHAS SAOIL:
64.3 BLIAIN

An tSiombáib:

DAONRA:
15 MILLIÚN

OLLIONCAM NÁISIÚNTA (OIN) IN AGHAIDH AN DUINE:
USD $1,400*

RANGÚ AR INNÉACS UM FHORBAIRT DHAONNA NA NA:
150

IONCHAS SAOIL:
61.7 BLIAIN

Marthanóir fhoréigean ar bhonn inscne i dteannta a mic ag dídean sábháilte, áit a bhfuil tacaíocht á tabhairt dóibh éalú ón mí-úsáid. © DFA

Barr ar Chlé

Ceiliúradh Lá Fhéile Pádraig in Pretoria

© DFA

Barr ar Dheis

Ardaíonn Joyce Chisango pointe le linn caint sláinte ag clinic soghluaiste ag Cumann Masiyiwa Nite a bhunaigh ROOTS na hAfraice i gCúige Lárnach Mashonaland, an tSiombáib.

© UNAIDS/C.Matonhodze

Forbhreathnú

Agus iad tagtha chuig deireadh a straitéise misin le haghaidh 2017-2021, leag Ambasáid na hÉireann in Pretoria, an Afraic Theas, fócas ar leith ar straitéis misin nua a fhorbairt. Beidh méadú ar an bhfócas ar thacú le gníomh ar son na haeráide, lena n-áirítear an t-airgeadas a chuireann an Ambasáid i dtreo an réimse seo a mhéadú agus ár bhfócas ar thaidhleoireacht aeráide a mhéadú, mar chuid den straitéis nua. Mar aon leis sin, chuir an Ambasáid tús le comhpháirtíocht le hInstitiúid na Siombáibe chun comhrá i measc na dtrí phríomhpháirtí pholaitiúla a bhfuil ionadaíocht acu sa pharlaimint a éascú, agus chun tacú le mná agus daoine óga baint níos mó a bheith acu leis an bpolaitíocht. Trína comhpháirtíocht sa Chiste Forbartha Sláinte (CFS) cnuasmhaoinithe agus trí dheontas chuig CHAI na Siombáibe, lean Ambasáid na hÉireann in Pretoria ag tacú leis an bhfreagairt do COVID-19 sa bhliain 2021.

*Figiúirí i gceart ar an 13/07/2022

CÁS-STAIDÉAR:

AN tSLÍ INAR CHABHRAIGH EAGRAÍOCHT TACAÍOCHTA BAN LE MÁTHAIR ÓN AFRAIC THEAS Í FÉIN A CHUMHACHTÚ AGUS A BHEITH INA MÚINTEOIR

Máthair de thriúr is ea Florence Maoka, bean 36 bliain d'aois a bhfuil cónaí uirthi i gceantar Mandeya i gCeantar Mutasa. Tá Florence pósta isteach i dteaghlach traidisiúnta nach gcuireann luach le cumhachtú na mban. Ina ainneoin seo, d'éirigh le Florence í féin a rollú i gcoláiste múinteoirí áitiúil, agus d'íoc a fear céile as a cuid táillí teagaisc.

Chéimnigh Florence sa bhliain 2018, ach d'imir an teaghlach tionchar ar a fear céile gan ligean di fostaíocht a lorg, bíodh agus go raibh sí cáilithe chuige. Tugann Florence chun cuimhne ar bhealach cumhachtach an t-éadóchas a bhraith sí ag an am agus an imní a bhraith sí maidir leis an todhchaí:

> *Bhraith mé ar nós gur thit an saol as a chéile. Shíl mé go gcabhródh an dioplóma liom féin agus le mo theaghlach éalú ón mbochtanas a d'fhan linn bliain i ndiaidh bliana. Rinne mé iarracht plé a dhéanamh le m'fhear céile, ag iarradh réasúnaíocht an cháis a chur ina luí air, ach ní raibh aon fhiúntas leis. Rogha a bheadh ann idir dul chun oibre agus mo phósadh a thréigean.*

Tháinig réiteach trí idirghabháil de chuid Safe Space, eagraíocht neamhbhrabúis a bhainistíonn mná atá tiomanta spásanna sábháilte a chruthú le haghaidh mná agus baill den phobal LGBTI+ i spásanna poiblí, ina n-áiteanna baile agus ina n-aigne. Tríd an idirghabháil seo, d'fhoghlaim Florence faoin tslí a mbíonn roinnt gnásanna cultúrtha diúltacha ag cur bac ar fhorbairt ban agus ar réadú a gceart. Chuaigh Florence i mbun plé lena fear céile arís, agus d'iarr sí ar an bhfoireann áitiúil Safe Space comhairleoireacht lánúine a dhéanamh leo. I ndiaidh na seisiún comhairleoireachta, d'aontaigh fear céile Florence gur cheart di tosú ag lorg poist agus clárú mar mhúinteoir. Cuirfidh Florence tús lena céad phost mar mhúinteoir in Eanáir na bliana 2022.

Tá Florence lánchinnte nach mbeadh aon chuid de seo tar éis tarlú gan an chabhair a fuair sí ó Safe Space: "Murach an idirghabháil seo ní dóigh liom go n-aontódh m'fhear céile liomsa a bheith ag dul ag lorg poist".

CÁS-STAIDÉAR:

AN tSLÍ INAR FÉIDIR LE SCANNÁIN OIDEACHASÚLA AGUS MEÁIN EILE FEASACHT MAIDIR LE FORÉIGEAN AR BHONN INSCNE A SCAIPEADH

Thug Cásac Óige Líonra Ceannaireachta Ban na hAfraice/Mná na NA An tSiombáib cuireadh do Nadia Mutisi, mac léinn dlí 21 bliana, freastal ar thaispeáint scannáin bunaithe ar fhoréigean ar bhonn inscne. Thug an scannán léargais thábhachtacha do Nadia ar chás mhná na Siombáibe nuair a chonaic sí é. Bhraith sí go hairithe go raibh an clúdach a rinne an scannán ar chiorrú ball gnéis ban corraitheach. Thug Nadia faoi deara go gcuimhnítear ar chiorrú ball giniúna ban ar nós "rud a tharlaíonn in áiteanna eile ar domhan, seachas sa tSiombáib".

Ón scannán, d'fhoghlaim Nadia mar gheall ar an leithcheal a dtugann mná aghaidh air de dheasca ionchais chultúrtha agus shochaíocha. Agus í ina bean óg, bhraith sí nach raibh sí ina haonar agus go raibh a cuid mothúchán maidir le ciorrú ball giniúna ban agus foréigean in aghaidh ban ag go leor ban ar fud na Siombáibe, de bharr an mhéid a d'fhoghlaim sí. Nuair a chonaic sí an scannán, spreagadh í machnamh a dhéanamh ar na féidearthachtaí a bhain leis an scannánaíocht agus le foirmeacha ealaíne eile maidir le feasacht i dtaca le FBI agus saincheisteanna eile a dtugann mná aghaidh orthu sa lá atá inniu ann a scaipeadh: "Mar dhuine a bhfuil uaillmhian aici a bheith ina cheannaire domhanda agus ina dhuine a dhéanann athraithe, bhí mé ábalta ról na n-ealaíon maidir le comhfhiosacht shóisialta ghinearálta a athrú a thuiscint".

Leagann Nadia béim mhór ar an ngá le gníomhaíocht chlaochlaitheach a bheith mar thoradh ar fheasacht.

> *Má táimid chun fáil réidh le foréigean ar bhonn inscne go hiomlán agus domhan cothrom a chruthú, caithfimid, mar mhná óga, gníomhaíochtaí a ghlacadh chun dul i ngleic le FBI chomh maith tríd an eolas seo a roinnt le mná óga eile inár bpobail. Is féidir linn úsáid a bhaint as na meáin shóisialta chun an tuiscint ar shaincheisteanna FBI a mhéadú, agus gluaiseachtaí óige a chothú chun aghaidh a thabhairt ar dheireadh a chur le foréigean in aghaidh mná agus cailíní i ngach cás agus tacú leis sin, ionas gur féidir linn rannpháirtíocht chothrom agus fhiúntach a bheith againn i saincheisteanna rialachais, síochána agus slándála.*

An Tansáin:

DAONRA:
61.4 MILLIÚN

OLLIONCAM NÁISIÚNTA (OIN) IN AGHAIDH AN DUINE:
USD 1,140*

RANGÚ AR INNÉACS UM FHORBAIRT DHAONNA NA NA:
163

IONCHAS SAOIL:
65.8

*Figures correct as of 13/07/2022

Ar Chlé ar Fad
Tairbhí Slite Beatha de chuid TASAF PSSN
© DFA

Ar Chlé
Oibrí sláinte pobail sa Tansáin
© DFA

Ar Dheis
Clár Bia Domhanda, An Tionscadal Aeráide Cliste Talmhaíochta arna mhaoiniú ag Cúnamh Éireann
© DFA

Forbhreathnú

Tá Éire tar éis caidrimh thaidhleoireachta oifigiúla a choinneáil leis an Tansáin ó ceapadh Consal Oinigh ann sa bhliain 1968. Tá na naisc seo tar éis éirí níos láidre de réir a cheile a bhuí le tosú an chláir um chúnamh oifigiúil forbartha sa Tansáin sa bhliain 1975, le bunú Oifig Chomhoibrithe Forbartha sa bhliain 1979 agus, ar deireadh, oscailt Ambasáid na hÉireann sa Tansáin sa bhliain 2006. I gcaitheamh na tréimhse sin tá an caidreamh atá againn leis an Tansáin imithe ó neart go neart, agus anois oibrímid ar réimse leathan clár, agus sinn ag bainistiú buiséad bliantúil €22 milliún.

Trí thacaíocht an mhisin chuig clár Sláinte agus Cearta Gnéis agus Síolraithe an UNFPA in Kigoma (*Ujana Wangu Nguvu Yangu*), cumhachtaíodh déagóirí agus daoine óga, lena n-airítear máithreacha óga a rugadh a gcéad leanbh dóibh, leas a bhaint as a sláinte agus cearta gnéis agus síolraithe. Go hiomlán, cuireadh seirbhísí sláinte agus cearta síolraithe agus gnéasacha ar fáil do os cionn 27,000 déagóir agus duine óg in Kigoma. Chomh maith leis sin, cuireadh oiliúint ar 24 piaroideachasóir, agus cuireadh oiliúint ar fáil do 45 ceannaire pobail a chuir oideachas orthu maidir le riachtanais sláinte agus cearta gnéis agus síolraithe déagóirí agus tá siad níos ullmhaithe tacú le máithreacha óga a rugadh a gcéad leanbh dóibh dá bharr.

Sa Tansáin tugadh tacaíocht do 235,000 teifeach le cúnamh bia éigeandála trí chomhpháirtíocht an mhisin leis an gClár Domhanda Bia (CDB). Tá an cóimheas dáilte bia ag 68% den bhunriachtanas i measc na gcampaí teifeach go fóill. Mar sin féin, coinníodh an soláthar bia breise le haghaidh paistí a raibh an-easpa cothaithe orthu, agus le haghaidh mná a bhí ag iompar clainne agus ag lachtadh, agus le haghaidh páistí faoi bhun dhá bhliain d'aois ag 100%.

Leanadh le tacaíocht i gcomhair cearta an duine agus rochtain ar cheartas trí chomhpháirtíocht an mhisin le clár UNDP Cumhachtú Dlíthiúil agus Rochtain ar Cheartas sa Sainsibeár (LEAP). Oibríonn an clár seo leis Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí chun cásanna foréigin ar bhonn inscne a thabhairt chun cinn agus chun dul i ngleic leo. Cuireann an tacaíocht le haghaidh LEAP le clár athchóirithe earnáil dlí Shainsibeár, a ndearna ceannaireacht Shainsibeár, ceannaireacht a bhí dírithe ar leasuithe, a toghadh sa bhliain 2020, athnuachan a dhéanamh air.

CÁS-STAIDÉAR:

AN CLÁR UM THALMHAÍOCHT AERÁID-CHLISTE I RÉIGIÚN DODOMA NA TANSÁINE

Cuirtear an Clár um Thalmhaíocht Aeráid-Chliste (CTAC), a mhaoiníonn an Ambasáid, i bhfeidhm i sé cheantar de chuid réigiún Dodoma na Tansáine tríd an gClár Domhanda Bia (CDB) agus Farm Africa. Glacann CTAC cur chuige bunaithe ar chórais bhia chun comhionannas inscne agus cumhachtú ban, gníomhú ar son na haeráide, talmhaíocht atá íogair i dtaobh cothaithe agus feabhsú slite beatha a chur chun cinn i measc feirmeoirí sorgaim i réigiúin Mpwapwa, Kongwa, Gahi, Kondoa, Chamwino agus Chemba. Seoladh CTAC sa bhliain 2018 agus go dtí seo baineadh amach 21,000 feirmeoir leis (mná ab ea 43% díobh)

Is tosaíocht atá ag éirí níos tábhachtaí d'Éirinn atá i nglacadh le cur chuige bunaithe ar chórais bhia a chruthaíonn slite beatha inmharthana, a thacaíonn le sláinte agus cothú daonna, agus a chosnaíonn acmhainní daonna. Rinne CTAC iarracht freagairt do dhúshláin shonracha d'fheirmeoirí sorghaim in Dodoma tríd an rochtain ar shíolta ar ardchaighdeán a feabhsú, trí fhoraoisiú agus athchóiriú talún a chur chun cinn, trí gníomhaíochtaí a ghineann ioncam le haghaidh mná agus daoine óga a spreagadh, agus trí feirmeoirí a chur chun gnímh chun grúpaí margaíochta a bhunú. Bhí méadú ar infhaighteacht bia cothaitheach éagsúlaithe sna margaí, lena n-áirítear prátaí milse oráiste, torthaí, glasraí agus éineoil, mar thoradh air seo.

Sa bhliain 2021, shaothraigh Hilda Madeje ó shráidbhaile Azania trí acra sorgaim leasuithe agus bhuain sí 27 mála. Trí shorgam a dhíol le trádálaí réigiúnach, bhí sí ábalta táillí scoile a páiste a íoc, siopa beag a oscailt ina háitreabh, tús a chur le gairdín glasraí agus tosú ag coinneáil éanlaith chlóis. Ag tús an tséasúir, fuair Hilda síolta feabhsaithe ar chreidmheas ó cheann de na ceannaithe sa chlár faoi scéim feirmeoireachta conartha, agus saothróidh sí sé acra i séasúr 2022.

Déanfar meastóireacht foirmiúil ar CTAC sa bhliain 2022 chun doiciméadú córasach a dhéanamh ar fhianaise, ceachtanna agus tionchar an chláir. Cuirfidh sonraí ón meastóireacht bonn eolais faoi dhearadh, faoi chur i bhfeidhm agus faoi mhéadú CTAC amach anseo.

Uganda:

DAONRA:
47.1 MILLIÚN

OLLIONCAM NÁISIÚNTA (OIN) IN AGHAIDH AN DUINE:
USD 840*

RANGÚ AR INNÉACS UM FHORBAIRT DHAONNA NA NA:
159

IONCHAS SAOIL:
63.7 BLIAIN

Tugann an tAire Colm Brophy cuairt ar ionad vacsaínithe in Kampala, Uganda, chun féachaint ar vacsaíní COVID-19 a dheonaigh Éire á ndáileadh.

© DFA

Forbhreathnú

Ba é an seachadadh 335,000 vacsaín AstraZeneca a rinne Éire chuig Uganda i Meán Fómhair na bliana 2021 an chéad tabhartas a rinne Éire chuig tír chomhpháirtíochta san Afraic agus dhearbhaigh sé tiomantas na hÉireann aghaidh a thabhairt ar neamhionannas rochtana ar vacsaíní COVID-19, fad a bhí buanseasmhacht le hUganda ina dtroid in aghaidh COVID-19 á léiriú.

Sa bhliain 2021, lean Éire léi ag obair i gcomhpháirtíocht leis an Ríocht Aontaithe chun tacú le Clár Fairsingithe Coimirce Sóisialaí (FCS) Rialtas Uganda. Príomhghné den Chlár FCS ná na Deontais Chúnaimh Shóisialta le haghaidh Cumhachtaithe (DCSC), trína seachadtar deontas míosúil do sheanóirí chuig seandaoine. Ón mbliain 2016, chuir Éire €18 milliún ar fáil don chlár criticiúil deontais airgid thirim seo.

Agus breathnóireacht á déanamh ar phrótacail chosanta COVID-19 agus oiriúnú á dhéanamh dóibh, d'éirigh leis an gclár deontais a chur ar fáil do 368,537 faighteoir (151,722 fireann agus 216,815 baineann) i 146 ceantar in Uganda, lena n-áirítear 24,000 i bhfo-réigiún bocht Karamoja.

Rinne Ambasáid na hÉireann athnuachan ar a comhpháirtíocht le hIonad um Chearta an Duine Uganda chun tacú le hobair thábhachtach an ionaid i dtaca leis an spás sibhialta a fheabhsú. Chuir Cúnamh Éireann maoiniú ar fáil don ENR um chearta an duine DefendDefenders chun a chur ar a gcumas idirghabhálacha dírithe ar shlándáil agus cosaint cosantóirí chearta an duine (lena n-áirítear banchosantóirí cearta an duine agus iad siúd a oibríonn ar shaincheisteanna LGBTI+) a fheabhsú, le fócas ar leith ar Uganda Thuaidh agus Thoir Thuaidh.

*Figiúirí i gceart ar an 13/07/2022

CÁS-STAIDÉAR:

AN tSLÍ A bhFEABHSAÍONN OILIÚINT MAIDIR LE COSC FORÉIGEAN AR BHONN INSCNE SAOL TEAGHLAIGH TEIFEACH

Tá Daniel Elias Lokosa, teifeach 31 bliain d'aois de chuid na Súdáine Theas, ar dhuine den tuairim agus 250 fear a ghlac páirt i gcúrsa oiliúna i lonnaíocht Bidibidi Uganda maidir le cosc foréigean ar bhonn inscne agus foréigin ghnéis sa bhliain 2021. Le cabhair maoiniú ó Éirinn cuireann UNHCR an tionscadal seo um SGBV a chosc i bhfeidhm i lonnaíochtaí teifeach mar chuid de chlár níos leithne i dtaca le haghaidh a thabhairt ar chaidrimh chumhachta mhíchothroma agus tacú le comhionannas inscne i Uganda. I lonnaíochtaí teifeach, tiomáineann athruithe ar róil inscne a eascraíonn ó bheith ag maireachtáil go heasáitithe agus ó mhíchumas na bhfear soláthar dá dteaghlaigh foréigean teaghlaigh go mór.

Admhaíonn Daniel go raibh a theaghlach foréigneach, agus gurb eisean a bhí freagrach as seo. Dúirt sé go mbuaileadh a bhean, gur chuir sé toirmeasc uirthi freastal ar aon imeachtaí in ionaid ban agus go gcuireadh sé srianta ar an teagmháil a bhíodh aici le mná eile. Deir sé chomh maith go mbíodh sé "ag glacadh na gcinntí uile ar son [a] theaghlaigh. Nuair a ghlac Daniel páirt i ngrúpa gníomhaíochta d'fhir agus é ag fáil tacaíochta slí beatha trí Chumann Coigiltis agus Iasachtaí Sráidbhaile, bhí air freastal ar sheisiúin oiliúna maidir le comhionannas agus cur chun cinn timpeallacht gan foréigean. Deir Daniel gur tháinig feabhas ar an gcur chuige a bhí aige maidir leis an saol teaghlaigh de bharr na seisiún seo. "D'fhoghlaim mé an tábhacht a bhaineann le dul i gcomhairle le mo theaghlach maidir le cinntí a mbíonn tionchar acu orthu agus tá mé tiomanta teaghlach síochánta a chaomhnú anois."

Braitheann an cúrsa oiliúna ónar bhain Daniel agus a chlann tairbhe ar an múnla um Chumhachtú Eacnamaíoch agus Sóisialta (EA$E) chun dul i ngleic le fir agus mná agus chun comhghníomhaíochtaí agus comhchinnteoireacht maidir le nithe a mbíonn tionchar acu ar ioncam an teaghlaigh a éascú. Téitear i ngleic le fir mar chomhghuaillithe, rud a chabhraíonn dúshlán a chur roimh ghnásanna inscne, agus roimh chleachtais agus struchtúir a chruthaíonn agus a chuireann neamhionannas inscne chun cinn agus iad a chlaochlú. Ní hamháin gur athraigh Daniel a chur chuige féin i dtaca le hinscne ach tá sé ag cabhrú le hathrú dearfach a dhéanamh ina phobal: "Bainim úsáid as an eolas a d'fhoghlaim mé le linn seisiúin EA$E chun cabhrú le teaghlaigh eile tuiscint a bheith acu ar thábhacht freagrachtaí roinnte agus tábhacht na comhchinnteoireachta."

Céimithe de chuid an chláir scileanna gairme in Kaabong; tacaíonn Éire leis an tionscadal trí ENABEL

© DFA

Rannphairtí i gceardlann a d'eagraigh Tionscnamh Amani faoi Fhuinneog Freagartha Éigeandála COVID-19 WPHF in Uganda. Ba é maoiniú solúbtha, institiúideach an WPHF a chuir ar a gcumas a mbonneagar TF a neartú chun leanúint lena gcuid oibre tábhachtaí i dtaca le bac a chur ar phósadh páistí agus síocháin a chothú ina bpobail

© 2021 Tionscnamh Amani

An Chambóid:

DAONRA:
16.9 MILLIÚN

OLLIONCAM NÁISIÚNTA (OIN) IN AGHAIDH AN DUINE:
USD 1,550*

RANGÚ AR INNÉACS UM FHORBAIRT DHAONNA NA NA:
144

IONCHAS SAOIL:
70 BLIAIN

Daon-Phoblacht Dhaonlathach Laos:

DAONRA:
7.3 MILLIÚN

OLLIONCAM NÁISIÚNTA (OIN) IN AGHAIDH AN DUINE:
USD 2,520*

RANGÚ AR INNÉACS UM FHORBAIRT DHAONNA NA NA:
137

IONCHAS SAOIL:
68.2 BLIAIN

Maenmar:

DAONRA:
54.8 MILLIÚN

OLLIONCAM NÁISIÚNTA (OIN) IN AGHAIDH AN DUINE:
USD 1,140*

RANGÚ AR INNÉACS UM FHORBAIRT DHAONNA NA NA:
147

IONCHAS SAOIL:
67.3 BLIAIN

Vítneam:

DAONRA:
98.1 MILLIÚN

OLLIONCAM NÁISIÚNTA (OIN) IN AGHAIDH AN DUINE:
USD 3,560*

RANGÚ AR INNÉACS UM FHORBAIRT DHAONNA NA NA:
117

IONCHAS SAOIL:
75.4 BLIAIN

Ms Ho Thi Bun, sráidbhaile Da Chat, común Truong Son, ceantar Quang Ninh, cúige Quang Binh, Vítneam Láir

© DFA

*Figiúirí i gceart ar an 13/07/2022

Ms Ho Thi Ly, sráidbhaile Trung Son, común Truong Son, ceantar Quang Ninh, cúige Quang Binh, Vítneam Láir

© DFA

Forbhreathnú

De réir mar a bhíonn i roinnt dár gcláir forbartha, tá scóip réigiúnach ag Ambasáid na hÉireann in Hanáí, Vítneam, seachas í a bheith dírithe ar aon tír amháin. Sa bhliain 2021, in ainneoin éifeachtaí phaindéim COVID-19 agus éifeachtaí an athraithe aeráide a bhfuil méadú ag teacht orthu, lean Ambasáid na hÉireann in Hanáí uirthi ag cur tacaíocht fhairsing ar fáil go héifeachtach i réimse leathan clár ar fud réigiún na hÁise Thoir Theas.

Tá cur chun cinn fás eacnamaíoch níos ionchuimsithí agus níos inbhuanaithe agus cur chun cinn institiúidí atá níos cuntasaí agus níos trédhearcaí i Vítneam, sa Chambóid, i nDaon-Phoblacht Dhaonlathach Lao agus i Maenmar i measc phríomhspriocanna na hÉireann. Baineadh é seo amach trí thacaíocht ilearnála le haghaidh Chlár Comhaltaí na hÉireann, agus le haghaidh clár Malairtuithe Oideachais Iltaobhach Vítneam-Éire. Chomh maith leis sin, chomhoibrigh Teagasc, Coláiste na hOllscoile, Corcaigh, Roinn Eacnamaíochta Talmhaíochta Vítneam agus Ollscoil Náisiúnta Talmhaíochta Vítneam i dtaca le tionscadail éagsúla a dhírigh ar na príomhréimsí seo.

Mar aon leis sin, chuir Éire maoiniú ar fáil a dhírigh ar phobail mhionlaigh eitneacha Vítneam a chumasú a gcuid forbartha féin a thiomáint, le tacaíocht beartas níos cumasaithe agus níos fianaisebhunaithe. Chabhraigh Éire rioscaí timpeallachta, eacnamaíocha, sláinte agus sábháilteachta a bhain le pobail leochaileacha ar fud na dtrí thír sa réigiún a chur chun cinn.

GNÍOMHÚ AR SON AR hAERÁIDE I VÍTNEAM

I nDeireadh Fómhair na bliana 2020, buaileadh cúigí lárnacha Vítneam le sraith tíofún agus lagrach trópaiceach millteanach. Bhí tuilte dáiríre agus sciorraí talún ann, a mharaigh 346 duine, a d'easáitigh 1.5 milliún duine agus rinneadh dochar ollmhór do thalamh feirme, do thithe, d'infreastruchtúr agus do scoileanna, mar thoradh ar bháisteach dhuartanach, borraí stoirme agus gaotha láidre.

Bíodh agus gur gnáth-tharlú a bhíonn i gceist le tíofúin sa réigiún le linn an tséasúir monsúin, bhí na leibhéil tuilte agus na sciorraí talún a tharla ina dhiaidh ar na cinn ba mheasa a bhuail an tír le dhá scór bliain anuas. Tá méadú de réir a chéile ag teacht ar an gcomhdhearcadh i measc eolaithe gur bhfuil na tarluithe adhaimsire seo ag éirí níos dóchúla agus níos déine de bharr téamh domhanda. Agus de réir mar a théann an domhain, beidh na ceantair seo i Vítneam láir (ar nós cúige Quang Tri, áit a bhfuil Éire ag díriú uirthi) i lár an aonaigh sa todhchaí agus cúrsaí ag imeacht chun donais. Agus 70% den daonra ina gcónaí i gceantair cois cósta agus i ndeilteanna ar thalamh íseal, tá Vítneam an-leochaileach i dtaobh tuilte agus tá sí ar cheann de na tíortha is leochailí i dtaca le héifeachtaí an athraithe aeráide chomh maith.

D'fhreagair Éire go mear don ghéarchéim tuilte i Vítneam, agus sheachaid sí maoiniú chuig chomhpháirtithe a bhí aici cheana féin, rud a chumasaigh iad aghaidh a thabhairt ar riachtanais na bpobal a bhí thíos leis i ndiaidh na dtuilte trí phacaí éigeandála a chur ar fáil. Ansin d'oibrigh Éire le comhpháirtithe chun clár téarnaimh a fhorbairt a raibh deisiú scoileanna agus deisiú tithe agus tacú le hathshlánú slite beatha mar chuid de. Mar shampla, chinntigh an maoiniú a thug Éire do 16 scoil i gcomhair acmhainní agus trealamh go bhféadfadh mórchuid páistí filleadh ar an seomra ranga.

Leanann Éire ag oibriú leis na NA agus le comhpháirtithe forbartha eile chun pleanáil láidir teagmhais agus ullmhaithe a chinntiú le haghaidh séasúir cioclón atá le teacht. Beidh obair i dtaca le hoiriúnú aeráide agus laghdú rioscaí tubaistí ríthábhachtach sna blianta atá le teacht, go háirithe os rud é go rangaítear Vítneam i measc na gcúig thír is mó atá i mbaol ar fud an domhain.

An chéad ghné den chur chuige déthaobhach seo, a chuireann bearta oiriúnaithe aeráide agus laghdú rioscaí tubaistí le chéile, ná tacaíocht a sholáthar sna hiarrachtaí téarnaimh i ndiaidh tuilte a dhíríonn orthu siúd is mó atá thíos leo. An dara gné ná soláthar tacaíochta a chuirfidh ar chumas na n-údarás ábhartha tabhairt faoina gcuspóirí i dtaca le hathrú aeráide agus rioscaí tubaistí. Bhí an cur chuige déthaobhach seo éifeachtach agus bhí tionchar aige sa bhliain 2021.

Ar Chlé

Roinnt de na 61 stáisiún níocháin críochnaithe, ag cabhrú chun cosc a chur ar scaipeadh Covid agus ag dul chun tairbhe 30,000 páiste. © Build It International

Ar Bun ar Chlé

Ullmhaíonn Dorothy Munengo glasraí lena dtriomú agus le soláthar chuig Silva Food Solutions níos déanaí. © DFA

Ar Bun

Is céimní de chuid Build It í Harriet Mweenda, a chuir an oiliúint Brící agus Leagan Brící i gcrích inár nlonad Barr Feabhais. © Build It International

An tSaimbia:

DAONRA:

18.9 MILLIÚN

OLLIONCAM NÁISIÚNTA (OIN) IN AGHAIDH AN DUINE:

USD 1,040*

RANGÚ AR INNÉACS UM FHORBAIRT DHAONNA NA NA:

146

IONCHAS SAOIL:

64.1 BLIAIN

*Figiúirí i gceart ar an 13/07/2022

Forbhreathnú

Tacaíonn Éire leis an tionscadal UNDP Neartú Daonlathais sa tSaimbia, a dhírigh ar ullmhúcháin le haghaidh olltoghcháin 2021, agus ar leasuithe iar-thoghcháin. Bainistíonn UNDP an tionscadal seo trí Chiste Ciseáin le tacaíocht ó dheontóirí eile a bhfuil an dearcadh céanna acu: AE, An Fhrainc, An Ghearmáin, An tSualainn, UK-FCDO and USAID.

In ainneoin na ndúshláin nach raibh súil leo maidir le toghchán a reáchtáil i gcomhthéacs COVID-19, chuir an tionscadal comhpháirt cheannródaíoch um phleanáil le haghaidh na síochána i bhfeidhm, a raibh Córas Luathrabhaidh agus Freagartha Éigeandála (CLRFÉ) EDS mar acmhainn aige chun monatóireacht a dhéanamh ar bhaoil agus ar ráigeanna foréigin agus freagairt dóibh.

Comhphairtí de chuid Cúnamh Éireann is ea Musika a chuireann cúnamh teicniúil agus tacaíocht chatalaíoch airgeadais ar fáil d’agra-ghnólachtaí chun caidrimh chomhthairbheacha a chruthú idir feirmeoirí beaga agus agra-chomhlachtaí. Is é is aidhm leis seo ná an bonn soláthair i gcomhair próiseáil agus margaíocht bhianna chothaitheacha a neartú, agus an leibhéal a choinnítear lena n-ithe a mhéadú. Leagann na modhanna táirgthe a chuireann Musika chun cinn béim ar chuir chuige aeráid-chliste.

Trí chomhpháirtíocht an Aonaid Aeráide le Líonra Domhanda an Phlean Oiriúnaithe Náisiúnta (PON) (Laistigh den Institiúid Idirnáisiúnta um Fhorbairt Inbhuanaithe), d’éascaigh Ambasáid na hÉireann sa tSaimbia naisc idir PON agus Aireacht an Gheilleagair Ghlais agus na Timpeallachta ar mhaithe le forbairt agus cur i bhfeidhm PON a fheabhsú.

CÁS-STAIDÉAR:

AG CUR CEARTA NA mBAN CHUN TALÚN CHUN CINN AGUS COILLTE Á gCOSAINT CHOMH MAITH

Thug Éire tacaíocht do thionscadal a bhaineann le cearta na mban chun talún, in dhá cheantar sa tSaimbia, tionscadal a chuireann in aghaidh dífhoraoisithe chomh maith trí bheith ag tacú le fómhar táirgí cothaitheacha foraoise nach bhfuil adhmaid iontu amhail mil agus muisiriúin mar fhoinsí slite beatha ailtéarnacha. Chuir eagraíocht phobalbhunaithe darb ainm Save the Environment and People Agency (SEPA) sa tSaimbia an tionscadal seo i bhfeidhm.

Tá grúpa beachaireachta amháin i gceantar Nyakulenga na Saimbia ina chomharchumann cláraithe anois. Bunaíodh an grúpa beachaireachta seo i Márta na bliana 2020 le tacaíocht ó SEPA agus tá 30 ball ann go hiomlán, 25 bean agus cúigear fear.

Chuir SEPA oiliúint ar an bpobal maidir le teicneolaíochtaí beachaireachta nua-aimseartha trí mhná a thabhairt le chéile le baill foirne ón Roinn Foraoiseachta na Saimbia. Cuireadh trealamh beachaireachta nua-aimseartha, amhail coirceog barraí bairr agus éadaí agus trealamh cosanta beachairí, ar fáil don ghrúpa chomh maith. Cuireadh oiliúint maidir le bunscileanna coigiltis le haghaidh infheistíochta ar fáil chomh maith.

D'oscail an ghrúpa cuntas bainc le National Svings and Credit Bank (Nat Save) le haghaidh coigiltis ghnó. Ag deireadh an tionscadail, bhí ZMW 1,350 (€75) sábháilte ag an gcomharchumann agus tá sé de phlean acu anois tabhairt faoi tháirgeadh éineoil sa sráidbhaile. Tugann Mrs. Samukonga Matha, ball den ghrúpa seo, achoimre ar a raibh i gceist leis na hathruithe seo ina gcás féin agus i gcás a comhghleacaithe: "Tá solas an lae le feiceáil ag deireadh an aistir, de réir mar d'athraíomar chuig comharchumann cláraithe atá dírithe ar scileanna fiontraíochta a bhfuil bonn eolais fúthu".

CÁS-STAIDÉAR:

SLÍ BEATHA A SHAOTHRÚ TRÍ THEICNÍCÍ AERÁID-CHLISTE MAIDIR LE GLASRAÍ DÚCHASACHA A FHÁS

Tá Feirmeoirí, go háirithe mná, i bpobail Mabele agus Moono i gceantar Mumbwa, an tSaimbia láir, tar éis tosú ag baint tairbhe as glasraí dúchasacha triomaithe a sholáthar chuig Silva Food Solutions (SFS). Tá na feirmeoirí seo ag baint leas as an margadh ullamh atá cruthaithe ag an gcomhlacht trína chomhpháirtíocht le Musika, eagraíocht arna maoiniú ag Cúnamh Éireann. Cuirtear oiliúint shonrach ar na feirmeoirí cuir chuige aeráid-chliste agus na teicnící is éifeachtaí a úsáid i dtaca le hullmhú agus leasú glasraí dúchasacha.

Is soláthróir *kanunka* (duilleoga bidens pilosa), *chibwabwa* (duilleoga puimcín agus *nyangu* (duilleoga pis bó) í Munengo, máthar daichead bliain d'aois a bhfuil seachtar páistí aici. Íocadh ZMW 1,007 (USD 58) le Munengo, an t-ioncam is airde a thuill sí riamh ag aon am amháin ó ghlasraí dúchasacha a dhíol.

Le tacaíocht ó Musika, tá tástáil á déanamh ag SFS ar mhúnla dáilte bia chothaithigh in-phobail a bhfuil d'aidhm aige an méid cumaisc bianna cothaitheacha próiseáilte a itheann na daoine áitiúla a mhéadú. Dearadh an clár chun freastal ar rannpháirtíocht níos mó ban, toisc gur iad príomhtháirgeoirí agus príomhsholáthróirí glasraí chuig an gcomhlacht.

Iarscríbhinní

Iarscríbhinn a hAon 101
Cúnamh Oifigiúil Forbartha na hÉireann

Iarscríbhinn a Dó 102
Cúnamh Oifigiúil Forbartha (COF) na hÉireann mar %
den Olltáirgeacht Náisiúnta (OTN): 2000 - 2021

Iarscríbhinn a Trí 103
COF na hÉireann Imleabhair 2000-2021

Iarscríbhinn a Ceathair 104
Glan COF mar % den OIN (Ollioncam Náisiúnta):
Deontóirí DAC 2021 in Aibreán 2022

Iarscríbhinn a Cúig 105
COF Iomlán na hÉireann de réir Cainéal Seachadta

Iarscríbhinn a Sé 106
COF Déthaobhach de réir na hEarnála 2021

Iarscríbhinn a Seacht 107
COF Iomlán na hÉireann de réir Modhúlacht an Chúnaimh - 2021

Iarscríbhinn a hOcht 108
Na 30 Tír a Fuair an Méid is mó ó COF Déthaobhach na hÉireann 2021

Iarscríbhinn a Naoi 109
Maoiniú chuig Eagraíochtaí Iltaobhacha 2021

Iarscríbhinn a Deich 110
Maoiniú chuig Eagraíochtaí Iltaobhacha (Sonraithe ina €000te)

Iarscríbhinn a hAon Déag 116
Cúnamh Daonnúil de réir Cainéal Seachadta

Iarscríbhinn a Dó Dhéag 117
Eagraíochtaí de chuid na Sochaí Sibhialta a fuair
€20 míle nó níos mó, sa bhliain 2021 i €000te

Tá na figiúirí ceart tráth a foilsíodh an píosa seo. Tá iarscríbhinní airgeadais breise ar fáil ar shuíomh gréasáin Chúnamh Éireann www.irishaid.ie

Cúnamh Oifigiúil Forbartha (COF) na hÉireann

Cúnamh Oifigiúil Forbartha (COF) na hÉireann

	€ Milliúin 2021	*€ Milliúin 2020*
An Roinn Gnóthaí Eachtracha agus Trádála - Vóta 27	568.72	545.10
Ranna Rialtais Eile agus Ranníocaíochtaí chuig Buiséad Comhoibrithe Forbartha an AE	407.42	322.43
COF Iomlán	**976.14**	**867.53**
OTN	322,688.00	282,633.00
COF mar % den OTN	0.30%	0.31%
An Roinn Gnóthaí Eachtracha agus Trádála - Vóta 27 mar % den COF Iomlán	58%	63%
Ranna Rialtais Eile agus Ranníocaíochtaí chuig Buiséad Comhoibrithe Forbartha an AE mar % den COF Iomlán	42	37
Anailís Dhéthaobhach / Iltaobhach		
COF Déthaobhach		
An Roinn Gnóthaí Eachtracha agus Trádála - Vóta 27	442.26	417.20
Ranna Rialtais Eile agus Ranníocaíochtaí chuig Buiséad Comhoibrithe Forbartha an AE	74.46	40.88
COF Déthaobhach Iomlán	**516.73**	**458.08**
COF Iltaobhach		
An Roinn Gnóthaí Eachtracha agus Trádála - Vóta 27	126.45	127.90
Ranna Rialtais Eile agus Ranníocaíochtaí chuig Buiséad Comhoibrithe Forbartha an AE	332.96	281.55
COF Déthaobhach Iomlán	**459.41**	**409.45**
COF Iomlán	**976.14**	**867.53**
COF Déthaobhach mar % den COF Iomlán	**53%**	**53%**
COF Iltaobhach mar % den COF Iomlán	**47%**	**47%**

*Baintear úsáid as sainmhínithe an ECFE ar Chúnamh Déthaobhach agus Iltaobhach sna hiarscríbhinní seo

Cúnamh Oifigiúil Forbartha na hÉireann mar % den Olltáirgeacht Náisiúnta: 2000 - 2021

COF mar % den OTN

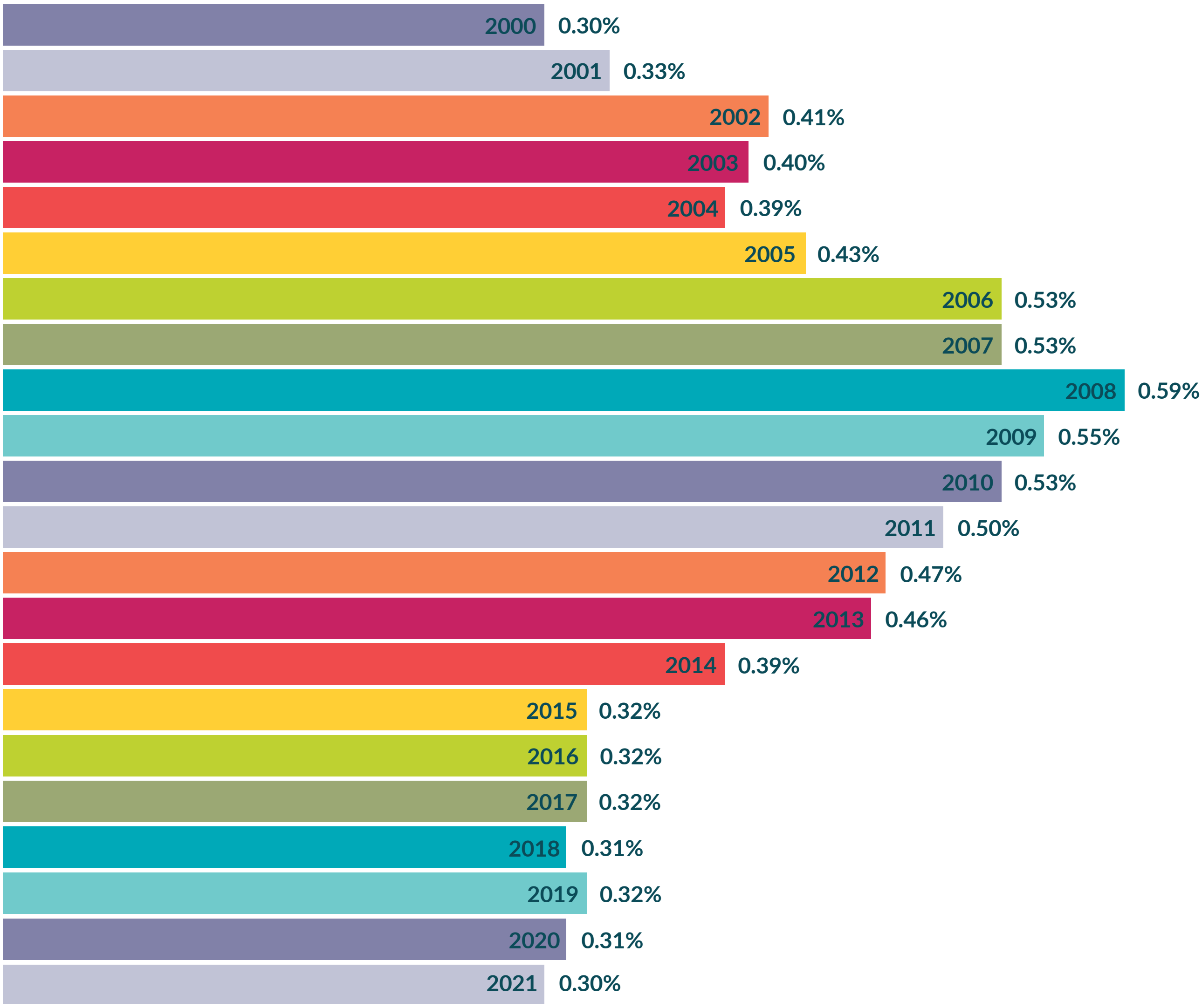

COF na hÉireann Imleabhair 2000-2021

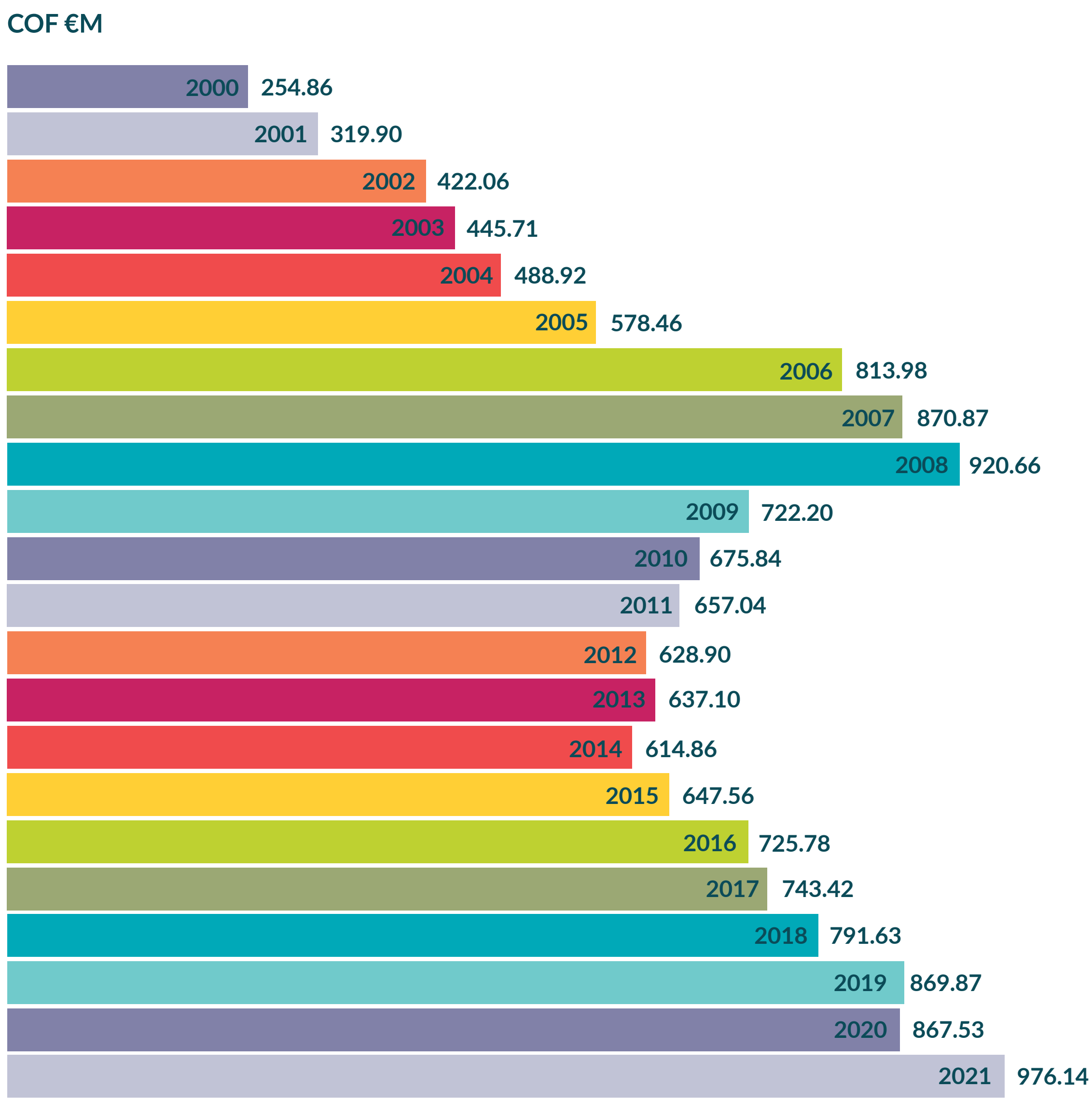

Glan COF mar % den OIN (Ollioncam Náisiúnta): Deontóirí DAC 2021 in Aibreán 2022

COF mar % den OIN (Ollioncam Náisiúnta)

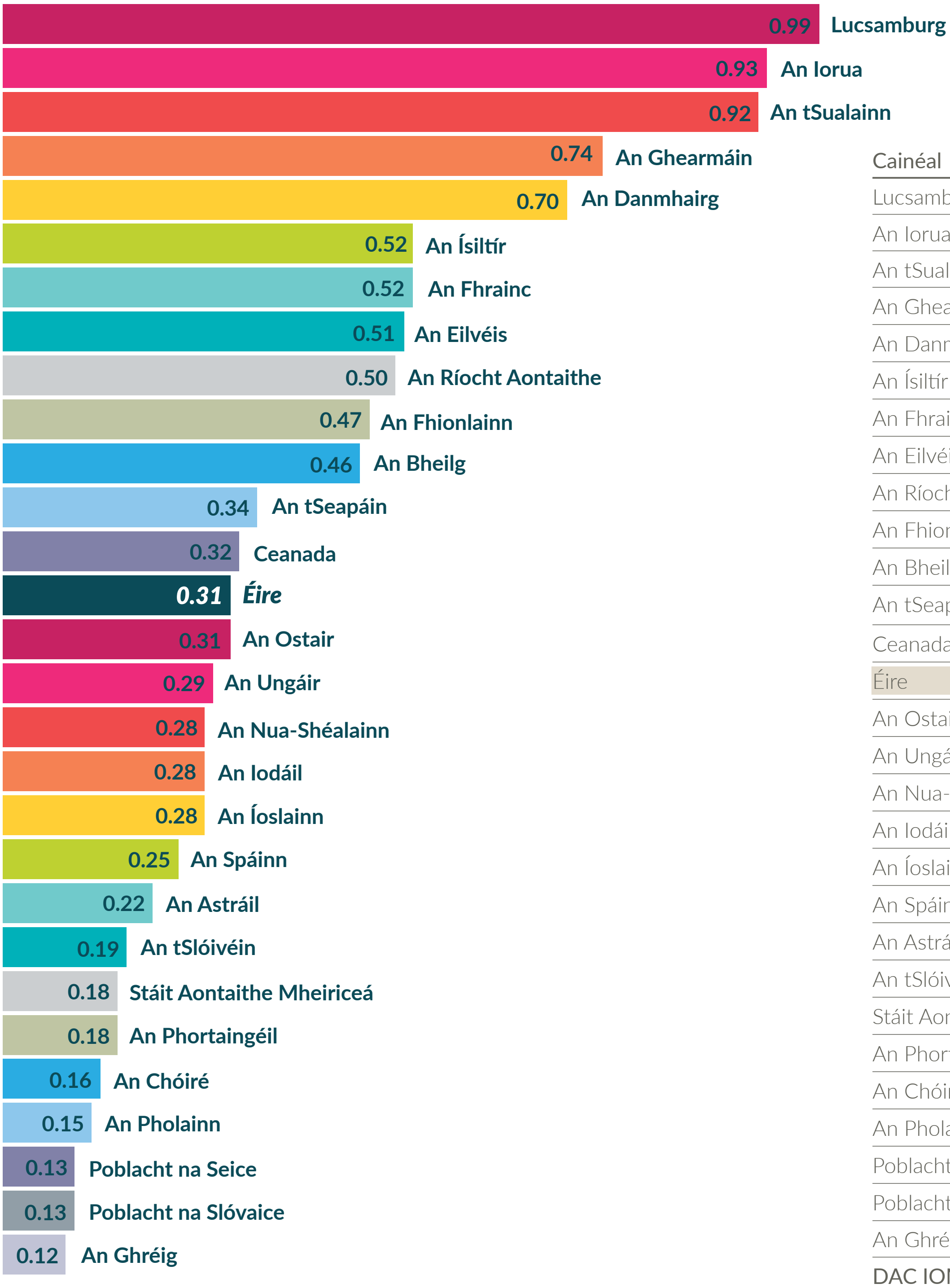

Cainéal	COF % OIN
Lucsamburg	0.99%
An Iorua	0.93%
An tSualainn	0.92%
An Ghearmáin	0.74%
An Danmhairg	0.70%
An Ísiltír	0.52%
An Fhrainc	0.52%
An Eilvéis	0.51%
An Ríocht Aontaithe	0.50%
An Fhionlainn	0.47%
An Bheilg	0.46%
An tSeapáin	0.34%
Ceanada	0.32%
Éire	0.31%
An Ostair	0.31%
An Ungáir	0.29%
An Nua-Shéalainn	0.28%
An Iodáil	0.28%
An Íoslainn	0.28%
An Spáinn	0.25%
An Astráil	0.22%
An tSlóivéin	0.19%
Stáit Aontaithe Mheiriceá	0.18%
An Phortaingéil	0.18%
An Chóiré	0.16%
An Pholainn	0.15%
Poblacht na Seice	0.13%
Poblacht na Slóvaice	0.13%
An Ghréig	0.12%
DAC IOMLÁN	0.33%

* Chun comparáid le figiúirí deontóirí eile a chumasú is ionann na figiúirí a úsáidtear anseo agus meastacháin ECFE DAC in Aibreán 2022. Bhí méadú ar fhíor OIC na hÉireann i gcomhair na bliana 2021 a chiallaigh go raibh titim sa chéatadán COF chuig 0.30%

OIN (Ollioncam Náisiúnta), DAC (Coiste Cúnaimh Forbartha na hEagraíochta um Chomhar agus Fhorbairt Eacnamaíochta, ECFE).

COF Iomlán na hÉireann de réir Cainéal Seachadta

Cainéal	€000te	Mar %
Eagraíochtaí Iltaobhacha	620,089	64%
Eagraíochtaí Neamhrialtasacha	203,066	21%
Cainéil Eile	119,887	12%
Córais Rialtais i dTíortha Comhpháirtíochta	28,770	3%
Comhoibriú Tarmligthe	4,329	<1%
Móriomlán	976,140	100%

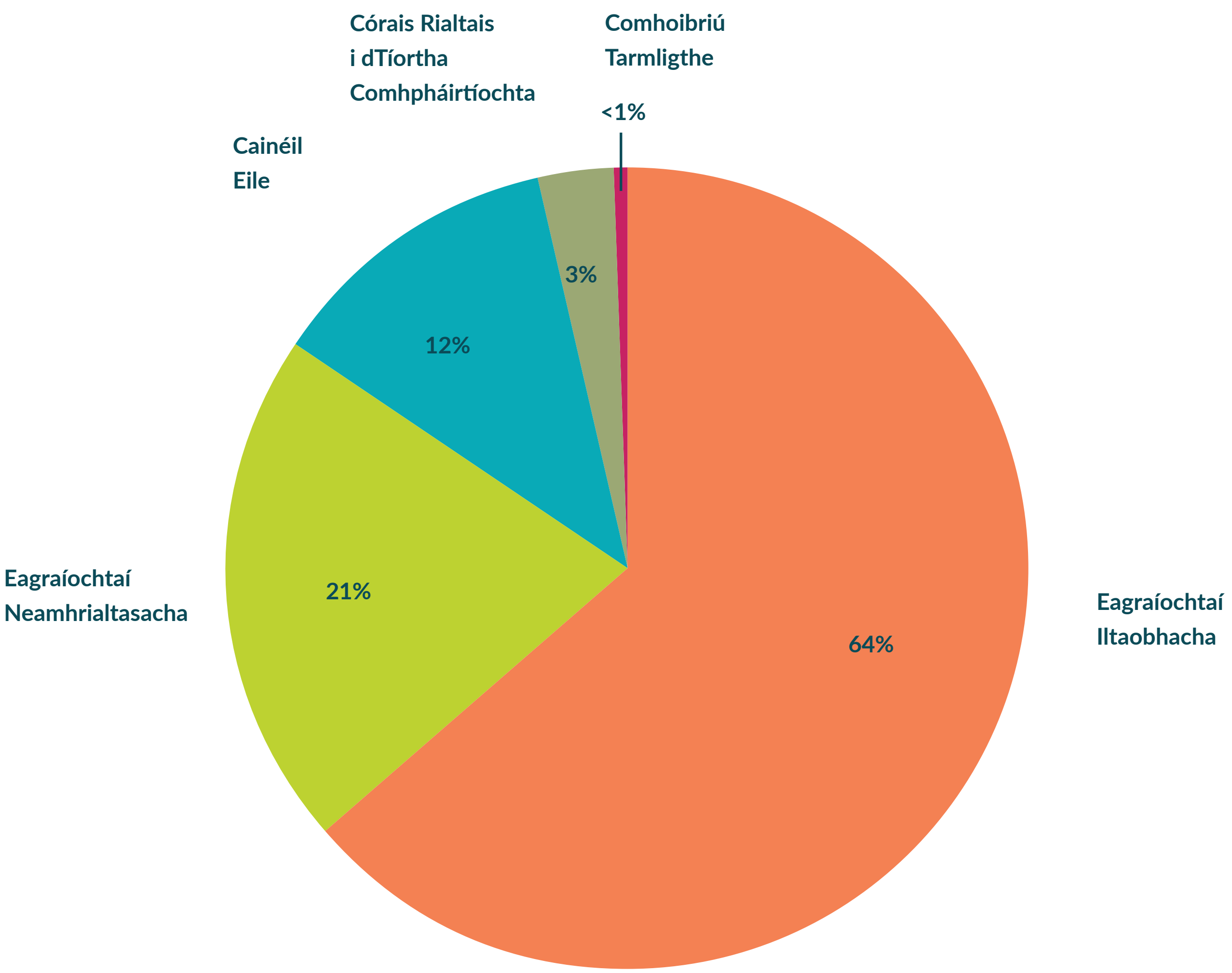

COF Déthaobhach de réir na hEarnála 2021

Earnáil	€000te	Mar %
Cúnamh Daonnúil	124,237	24%
Ilearnála	93,556	18%
Sláinte, VEID agus SEIF	70,882	14%
Cearta an Duine, Rialachas agus Comhionannas Inscne	65,637	13%
Bainistiú agus Riarachán Clár	48,946	9%
Oideachas	37,002	7%
Talmhaíocht	24,159	5%
Coimirce Shóisialach	17,011	3%
Bunchothú	12,394	2%
Cosaint Timpeallachta	11,299	2%
Cur chun cinn na Feasachta Forbartha	9,324	2%
Uisce agus Sláintíocht	2,282	0%
Móriomlán	516,729	100%

COF Déthaobhach de réir na hEarnála €000te

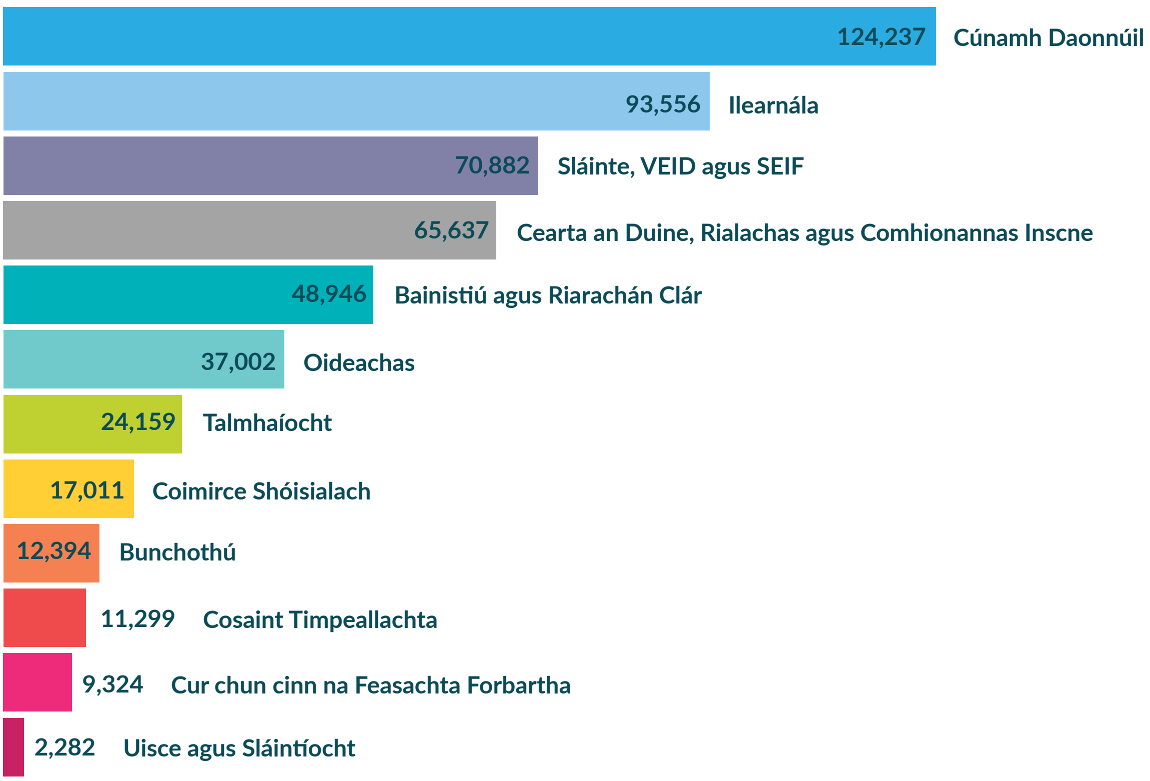

COF Iomlán na hÉireann de réir Mhodhúlacht an Chúnaimh - 2021

Modhúlacht an Chúnaimh	€000te	Mar %
Croíthacaíocht chuig Eagraíochtaí Iltaobhacha	459,412	47%
Idirghabhálacha Tionscadail	159,787	16%
Cistí Ciseáin agus Cnuaschistí	146,185	15%
Croíthacaíocht chuig ENRanna	112,697	12%
Modhúlachtaí Cúnaimh Eile	55,852	6%
Riarachán	42,207	4%
Móriomlán	976,140	100%

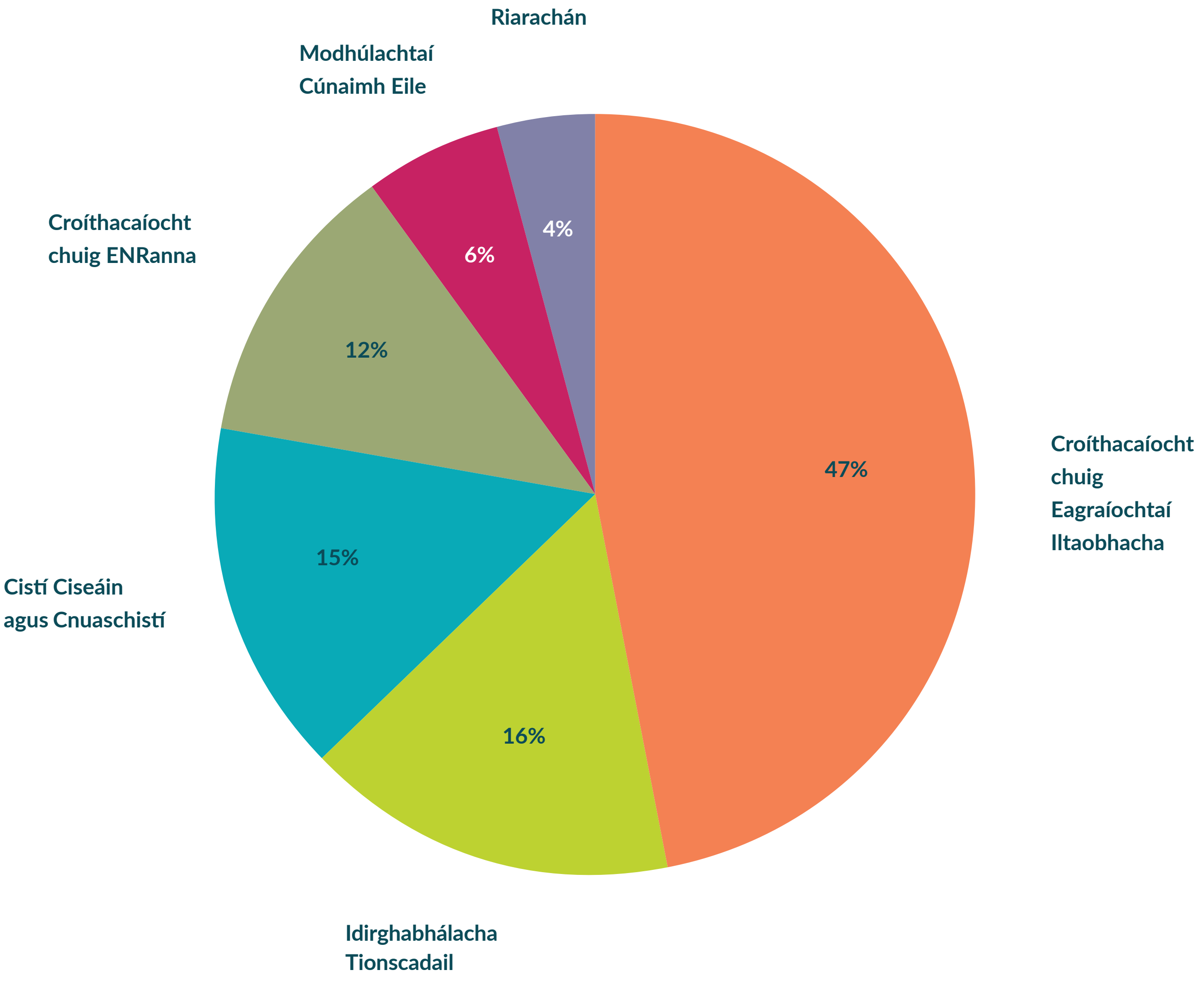

Na 30 Tír a Fuair an Méid is mó ó COF Déthaobhach na hÉireann 2021

Tír Faighte	€000te
An Aetóip	40,563
Mósaimbíc	27,113
An Tansáin	25,195
Uganda	24,412
An Mhaláiv	17,422
Siarra Leon	16,218
An Bruach Thiar agus Stráice Gaza	10,793
An tSúdáin Theas	9,752
An tSiombáib	9,113
An Chéinia	8,765
Poblacht Arabach na Siria	8,064
An tSomáil	7,214
Poblacht Dhaonlathach an Chongó	6,639
An Afganastáin	6,434
Éimin	6,400
An Libéir	5,879
An tSúdáin	5,407
Poblacht na hAfraice Láir	5,267
An tSaimbia	4,974
An Afraic Theas	4,812
An Liobáin	3,906
Vítneam	3,631
An Nígir	3,232
An Iordáin	2,982
An Tuirc	2,882
An Nigéir	2,511
Maenmar	2,423
An Cholóim	2,406

** Tabhair faoi deara le do thoil i gcás tíortha ina bhfuil géarchéimeanna daonnúla móra, d'fhéadfaí maoiniú a leithdháileadh ar thíortha comharsanacha nó ar bhonn nach bhfuil sonrach maidir leis an tír atá i gceist.

Maoiniú chuig Eagraíochtaí Iltaobhacha 2021

	€000te	Mar %
Institiúidí an Aontais Eorpaigh	264,966	43%
Ciste Gníomhaireachtaí nó Coimisiún na NA	227,824	37%
Institiúidí Iltaobhacha Eile	46,704	8%
Grúpa an Bhainc Dhomhanda	44,819	7%
Bainc Forbartha Réigiúnacha	34,037	5%
An Eagraíocht Dhomhanda Trádála	1,750	<1%
Móriomlán	620,100	100%

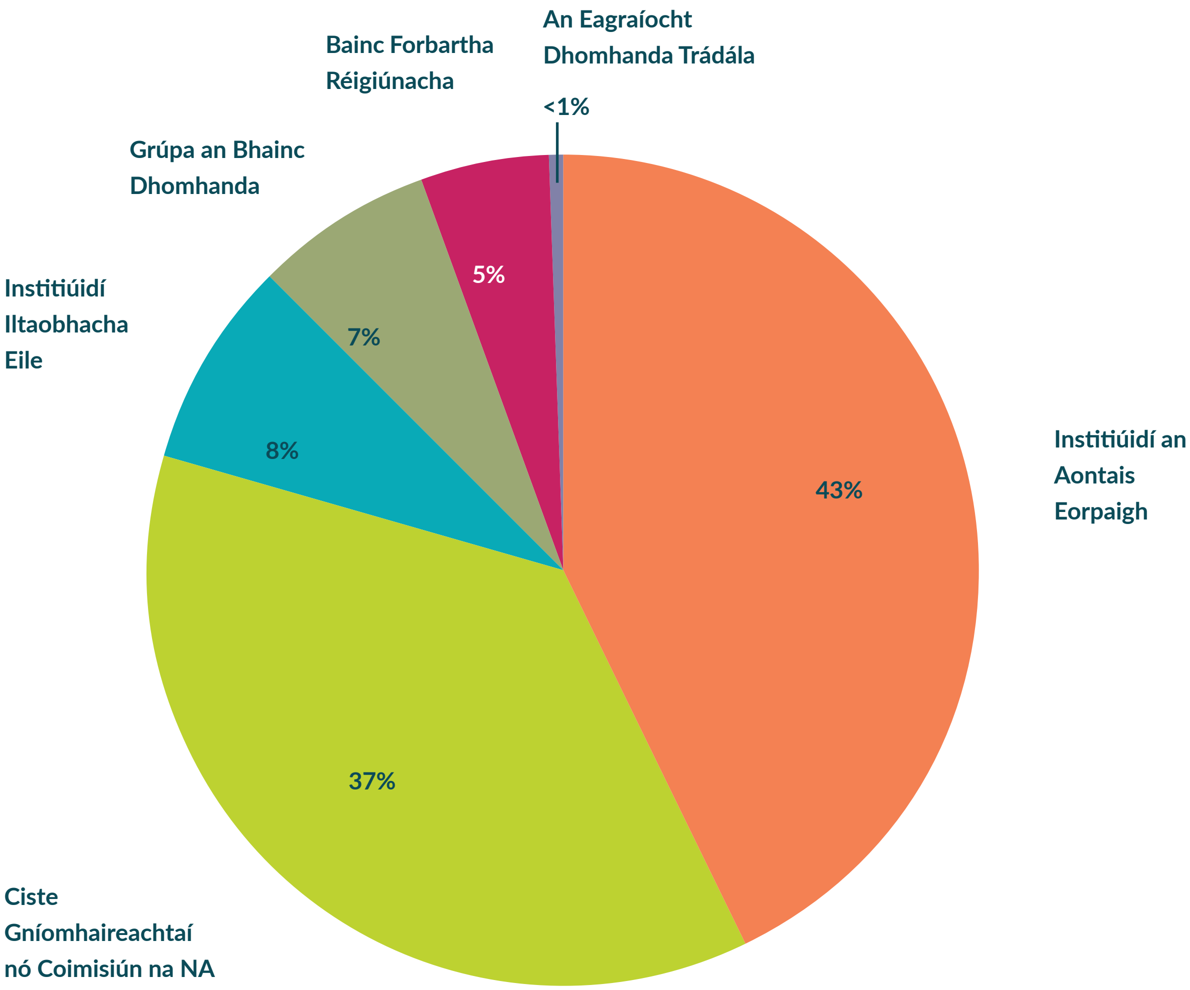

Maoiniú chuig Eagraíochtaí Iltaobhacha (Sonraithe ina €ooote)

	An Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara	An Roinn Airgeadais
Institiúidí an Aontais Eorpaigh		
Cosaint Shibhialta agus Oibríochtaí Daonnúla na hEorpa	-	-
An Coimisiún Eorpach	-	-
An Coimisiún Eorpach – Sciar an Bhuiséid le haghaidh Forbartha	-	-
An Coimisiún Eorpach Ionad Teifeach na Tuirce	-	-
An Banc Eorpach Infheistíochta	-	-
Ciste Iontaobhais an AE i gcomhair na Colóime	-	-
Iomlán Institiúidí an Aontais Eorpaigh	**-**	**-**
Institiúidí Iltaobhacha Eile		
Ciste Oiriúnaithe	-	5,000
Coimisiún Aontas na hAfraice	-	-
Comhairle na hEorpa	-	-
Comhghuaillíocht GAVI	-	-
Ardrúnaí OAS/An Coimisiún Idir-Mheiriceánach	-	-
Ciste Iontaobhais Ionad an Chomhshaoil Dhomhanda	-	1,430
Comhpháirtíocht Dhomhanda don Oideachas	-	-
Ciste Iontaobhais Íospartaigh na Cúirte Coiriúla Idirnáisiúnta	-	-
Oifig IGAD, An tSúdáin Theas	-	-
Painéal Idir-Rialtasach um Athrú Aeráide	-	200
An Ghníomhaireacht Idirnáisiúnta um Fhuinnimh In-athnuaite	-	40
Comhpháirtíocht Ranníocaíochtaí Cinntithe go Náisiúnta	-	500
Eagraíocht ECFE um Chomhar Eacnamaíoch & Deve	-	-
Eagraíocht ECSE um Shlándáil agus Chomhoibriú	-	-
An Ciste Domhanda um Dhul i ngleic le SEIF, Eitinn & Maláire	-	-
Iomlán na nInstitiúidí Iltaobhacha Eile	**-**	**7,170**
Bainc Forbartha Réigiúnacha		
Banc Forbartha na hAfraice	-	-
Ciste Forbartha na hAfraice	-	-
Banc Forbartha na hÁise	-	3,000
Ciste Forbartha na hÁise	-	-
Banc Infheistíochta Infreastruchtúir na hÁise	-	-
Banc Forbartha Chomhairle na hEorpa	-	-
An Banc Forbartha Réigiúnach	**-**	**3,000**

An Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide	An Roinn Gnóthaí Eachtracha	Sciar na hÉireann de Bhuiséad Comhoibrithe Forbartha an AE	Ranna Eile	Iomlán
				-
-	386	-	-	386
-	33,400	-	-	33,400
-	-	224,941	-	224,941
-	2,690	-	-	2,690
-	2,799	-	-	2,799
-	750	-	-	750
-	**40,025**	**224,941**	**-**	**264,966**
-	-	-	-	5,000
-	300	-	-	300
-	130	-	-	130
-	11,500	-	-	11,500
-	50	-	-	50
-	-	-	-	1,430
-	10,000	-	-	10,000
-	300	-	-	300
-	300	-	-	300
-	-	-	-	200
-	-	-	-	40
-	-	-	-	500
-	1,834	-	-	1,834
-	120	-	-	120
-	15,000	-	-	15,000
-	**39,534**	**-**	**-**	**46,704**
10,850	-	-	-	10,850
8,128	-	-	-	8,128
-	4,200	-	-	7,200
3,978	-	-	-	3,978
3,878	-	-	-	3,878
3	-	-	-	3
26,837	**4,200**	**-**	**-**	**34,037**

	An Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara	An Roinn Airgeadais
Ciste Gníomhaireachtaí nó Coimisiún na NA		
An Lárchiste um Fhreagairt Éigeandála (LCFE)	-	-
An Coinbhinsiún um Throid in aghaidh Fairsingiú Fásaigh	-	-
An Eagraíocht um Bia agus Thalmhaíocht	2,641	-
Ciste na hAeráide Glaise	-	4,000
An Ghníomhaireacht Idirnáisiúnta um Thaighde ar Ailse	-	-
An Ghníomhaireacht Idirnáisiúnta um Fhuinnimh Adamhach	-	458
An Ciste Idirnáisiúnta um Fhorbairt Talmhaíochta	-	2,000
An Eagraíocht Idirnáisiúnta Saothair	-	-
An Eagraíocht Idirnáisiúnta um Imirce	-	-
An Ciste Iltaobhach um Chur i bhfeidhm Phrótacal Montréal	-	794
Oifig Chomhordaitheoir Cónaithe na NA	-	-
Ionad um Thaighde Bheartais na NA	-	-
UNAIDS	-	-
Ciste Leanaí na Náisiún Aontaithe	-	-
Comhdháil um Thrádáil agus Forbairt na Náisiún Aontaithe	-	-
Roinn Oibríochtaí Síochána na Náisiún Aontaithe	-	-
Roinn Gnóthaí Polaitiúla agus Cothaithe Síochána na Náisiún Aontaithe	-	-
Roinn Gnóthaí Eacnamaíocha & Sóisialta na Náisiún Aontaithe	-	-
Clár Forbartha na Náisiún Aontaithe	-	-
Eagraíocht Oideachais, Eolaíochta agus Cultúrtha na Náisiún Aontaithe	-	-
Clár Timpeallachta na Náisiún Aontaithe	-	405
Creat-Choinbhinsiún na Náisiún Aontaithe maidir leis an Athrú Aeráide	-	74
Ciste Iontaobhais Ginearálta na Náisiún Aontaithe	-	-
Ardchoimisinéir na Náisiún Aontaithe um Chearta an Duine	-	-
Eagraíocht Forbartha Tionsclaíche na Náisiún Aontaithe	-	-
Oifig na Náisiún Aontaithe um Sheirbhísí Tionscadail	-	-
Oifig na Náisiún Aontaithe le haghaidh Iarthar na hAfraice agus an tSaiheil	-	-
Oifig na Náisiún Aontaithe um Chomhordú Gnóthaí Daonnúla	-	-
United Nations Institute for Disarmament Research		
United Nations Office for Project Services(UNOPS)		
United Nations Office for West Africa and the Sahel		
United Nations Office of Co-ordination of Humanitarian Affairs		

An Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide	An Roinn Gnóthaí Eachtracha	Sciar na hÉireann de Bhuiséad Comhoibrithe Forbartha an AE	Ranna Eile	Iomlán
-	11,000	-	-	11,000
-	27	-	-	27
-	-	-	-	2,641
-	-	-	-	4,000
-	-	-	318	318
-	160	-	-	618
-	4,500	-	-	6,500
-	1,250	-	821	2,071
-	2,138	-	-	2,138
-	-	-	-	794
-	300	-	-	300
-	40	-	-	40
-	3,400	-	-	3,400
-	34,379	-	-	34,379
-	200	-	-	200
-	1,803	-	-	1,803
-	350	-	-	350
-	174	-	-	174
-	11,895	-	-	11,895
-	500	-	1,076	1,576
-	250	-	150	805
-	200	-	-	274
-	5,594	-	-	5,594
-	2,406	-	-	2,406
-	424	-	-	424
-	1,875	-	-	1,875
-	116	-	-	116
-	28,800	-	-	28,800
	200			200
	1,813			1,813
	116			116
	28,800			28,800

	An Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara	An Roinn Airgeadais
Ciste Gníomhaireachtaí nó Coimisiún na NA (ar lean)		
Oifig Ard-Choimisinéir na Náisiún Aontaithe le haghaidh Dídeanaithe	-	-
Ciste na Náisiún Aontaithe um Chothú na Síochána	-	-
Ciste Pobail na Náisiún Aontaithe	-	-
Ciste Deonach na Náisiún Aontaithe le haghaidh Íospartaigh Céasta	-	-
Oibrithe Deonacha na Náisiún Aontaithe	-	-
Oifig Chiste Iontaobhais Ilpháirtnéara na Náisiún Aontaithe	-	-
UNRWA	-	-
Mná na NA	-	-
An Clár Domhanda Bia	25,000	-
Iomlán na Náisiún Aontaithe	**27,641**	**7,731**
Grúpa an Bhainc Dhomhanda		
An Banc Idirnáisiúnta um Atógáil agus Fhorbairt	-	-
An Cumann Forbartha Idirnáisiúnta	-	-
An Chorparáid Idirnáisiúnta Airgeadais	-	-
An Banc Domhanda	-	-
Iomlán Ghrúpa an Bhainc Dhomhanda	**-**	**-**
An Eagraíocht Dhomhanda Trádála		
An tIonad Idirnáisiúnta Trádála	-	-
An Eagraíocht Dhomhanda Trádála	-	-
Ionad Comhairle Dhlí na hEagraíochta Domhanda Trádála	-	-
Iomlán - An Eagraíocht Dhomhanda Trádála	**-**	**-**

An Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide	An Roinn Gnóthaí Eachtracha	Sciar na hÉireann de Bhuiséad Comhoibrithe Forbartha an AE	Ranna Eile	Iomlán
-	19,000	-	-	19,000
-	2,000	-	-	2,000
-	6,490	-	-	6,490
-	135	-	-	135
-	1,231	-	-	1,231
-	17,100	-	-	17,100
-	9,000	-	-	9,000
-	4,738	-	-	4,738
-	11,580	-	-	36,580
-	**188,854**	**-**	**3,597**	**227,823**
4,362	700	-	-	5,062
24,660	1,270	-	-	25,930
3,629	38	-	-	3,667
-	10,150	-	-	10,150
32,651	**12,158**	**-**	**-**	**44,809**
				-
-	1,000	-	-	1,000
-	400	-	-	400
-	350	-	-	350
-	**1,750**	**-**	**-**	**1,750**

Cúnamh Daonnúil de réir Cainéal Seachadta

Cainéal	€000te	Mar %
Gníomhaireachtaí na Náisiún Aontaithe	127,115	56%
An tAontas Eorpach	49,497	22%
Eagraíochtaí Neamhrialtasacha	31,618	14%
Cumann Idirnáisiúnta na Croise Deirge	18,455	8%
Eile	1,472	1%
Iomlán	228,157	100%

** Áiríonn maoiniú daonnúil chuig Gníomhaireachtaí na NA ranníocaíochtaí €40.9 milliún chuig cnuaschistí tír-bhunaithe. Leithdháiltear tuairim agus 70% den maoiniú seo chuig ENRanna.

** Áirítear costais a chuir comhpháirtithe iltaobhacha isteach leis an gcúnamh daonnúil anseo

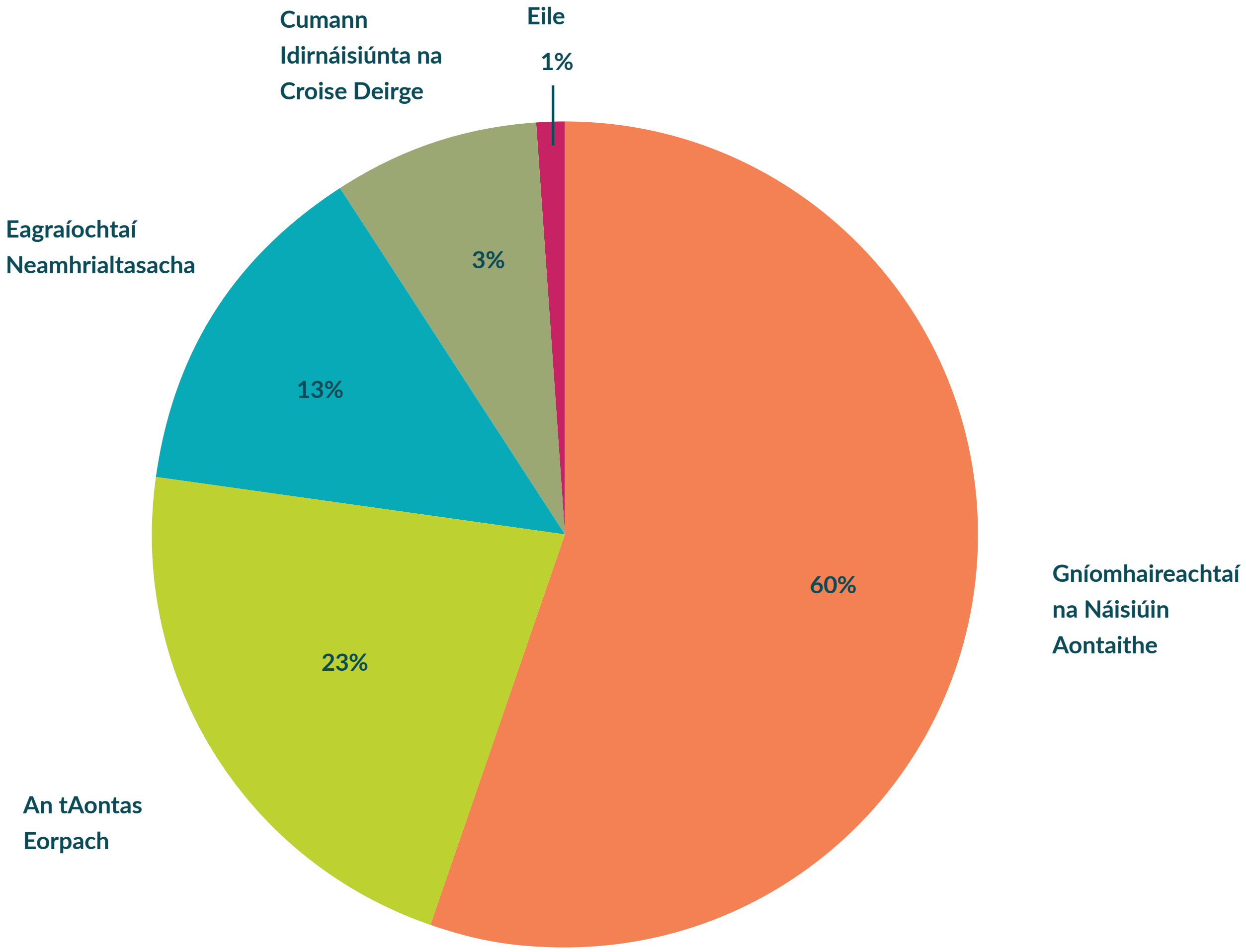

Eagraíochtaí de chuid na Sochaí Sibhialta a fuair €20 míle nó níos mó, sa bhliain 2021 i €000te

Ainm na hEagraíochta	€000te
80:20 Educating/Acting for a Better World	110
A Partnership With Africa	250
Action Against Hunger	1,421
Action Aid Éireann	798
Addameer Prison Support And Human Rights	81
AFKAR	33
Afri	48
African Centre for the Constructive Resolution of Disputes	200
Aidlink	380
Aidspan	100
AKIDWA	25
Al Haq, Law in the Service of Man	81
Al-Harah	33
Amref Health an Afraic	750
An Taisce - Scoileanna Glasa	120
Apheda Vítneam	65
Associação ALPS Resilience Mósaimbíc	415
Associacao Inst. Para Democracia Multipartidaria	200
Associacao Osuwela	50
Association for Inclusive Peace	100
Coláiste Breisoideachais Baile Formaid	30
BBC Media Action	250
Fondúireacht Benjamin William Mkapa	750
Bimkom Planners for Planning Rights	81
Brighter Communities Worldwide	320
Britain Nepal Medical Trust	25
Build It International	160
Iontaobhas Oideachais Camden	63
Care International	600
Ionad Carter	200
CDI Vítneam	120
CEMA Vítneam	150
Center for Civilians in Conflict	80
Centre for Global Education	61
Centre for Humanitarian Dialogue	150
Chatham House	29
Children in Crossfire	645
Cúnamh Críostúil Éireann	5,573

Ainm na hEagraíochta	€000te
Christian Blind Mission Éireann	381
Civil Commission for the Independence of Judiciary	33
Clinton Health Access Initiative	1,600
Iontaobhas Camden	63
Comet Me	75
Comhlámh	413
Comprehensive Community Based Rehabilitation	700
Concern Universal	952
Concern Worldwide	28,509
Conciliation Resources	1,009
Crisis Action Ltd	75
Crisis Management Initiative	125
CSDS Vítneam	180
Democratic Governance Facility	1,000
Democratic Progress Institute	100
Development Perspectives	240
Dóchas	445
Doctors with Africa Cuamm	800
DSAI - Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath	65
Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath	320
East and Horn of Africa HRD Project	163
ECO-UNESCO	110
Emergency Nutrition Network	450
Engineers Without Borders Éireann	45
Ionad na hEorpa um Bainistíocht Beartas Forbartha	320
Ionad na hEorpa um Thacaíocht Toghcháin	200
Institiúid Síochána na hEorpa	150
Family Health International - FHI 360	700
Federation of Women Associations of Turkey	20
Fields of Life	250
Ceartais Airgeadais Éireann	44
Focus 1000	164
Forum Against Harmful Practices	80
Forum of Federations	400
Forward Thinking	82
Friends of the Earth Éireann	44
Frontline AIDS	150
Frontline Defenders	540

Ainm na hEagraíochta	€000te
Fundação Carlos Morgado	50
Fundação MASC Mósaimbíc	500
Gaisce – Gradam an Uachtaráin	35
Ionad One World na Gaillimhe	35
Geneva Call	150
Geneva Centre for Security Sector Governance	200
Gisha-Legal Centre for Freedom of Movement	81
Global Action Plan CLG	30
Global Media Campaign to End FGM	56
GOAL	10,477
Iontaobhas Halo	2,530
Health Poverty Action	50
Heifer International	149
Helen Keller International	410
HelpAge International	767
Fondúireacht HIVOS	550
HL Education for Peace teo.	38
Fondúireacht Hope	120
An tIonad um Chearta an Duine	120
Human Rights Defender Network	150
Ifrah Foundation	30
Ilgaworld	250
Comhpháirtíocht Forbartha Inis Eoghain	65
Innovative Young Scientists, an Chéinia	100
Institute for Family Health	51
International Alert	150
Coiste Idirnáisiúnta na Croise Deirge	5,876
International Crisis Group	400
International Federation of Red Cross and Red Crescent	2,355
International Federation for Human Rights	220
International Fertiliser Development Centre	300
International Institute for Sustainable Development	1,073
International Rescue Committee	2,806
International Service for Human Rights	250
International Union for Conservation of Nature	400
International Youth Foundation	300
Interpeace	150
Comhair na hÉireann um Mic Léinn Idirnáisiúnta	4,900

Organisation Name	€000’s
Cumann Oideachais Forbartha na hÉireann	350
Líonra Sláinte Dhomhanda na hÉireann agus ESTHER Éireann	90
Fondúireacht Forbartha Idirnáisiúnta Chonradh na hÉireann de Chomhair Chreidmheasa	320
Rule of Law International na hÉireann	400
Isee Vítneam	35
Ionad Cúnaimh Dhlí agus Cearta an Duine Iarúsailéim	81
Ionad Cúnaimh Dhlí agus Cearta an Duine Iarúsailéim	81
Jesuit Centre for Theological Reflection	100
Justice Rapid Response Association	50
Israel Palestine Creative Regional Initiatives	48
Legal And Human Rights Centre	500
Misean Lobhra Thuaisceart Éireann	70
Seirbhísí Óige & Pobail Lourdes	60
Luwire Wildlife Conservancy	80
Fondúireacht Martin Ennals	50
Mercy Corps	86
Miftah	81
Minority Rights Group	200
Misean Cara	15,500
Moroto Diocese DKA Project	50
National Association of Women Organisation in Uganda	100
National Center for Socio Economic Information Vietnam	21
National Smallholder Farmers an Maláiv	1,800
Comhairle Náisiúnta Óg na hÉireann.	271
Negotiation Strategies Institute	57
Iontaobhas Lobhra Neipeal	90
Iontaobhas Leighis Nepal	25
Comhairle Teifeach na hIorua	300
Nurture Africa	300
Orbis Éireann	375
Oxfam Éireann	3,953
An tIonad Palaistíneach um Chearta an Duine	81
Parque Nacional Da Gorongosa	1,000
Plan International Éireann	4,092
Eagraíocht Pro Bono	20
Proudly Made in Africa	118
Purposeful	400
Tionscnamh Rainbo	506

Organisation Name	€000's
Raising Voices	250
RedR Australia	20
Renew Project Vítneam	250
Restless Development	130
RIC Vítneam	25
Saferworld	400
Ciste Save the Children	4,475
Scouting Ireland	44
Search for Common Ground	695
Self Help Africa	4,489
SEND Siarra Leon	450
SERVE in Solidarity Éireann	280
Sightsavers Éireann	1,849
Sight Savers Éireann	1,804
Social & Health Education Project	90
Social Change Assistance Trust	150
Sonke Gender Justice Network	200
South African Technological Network	100
Stichting Access To Nutrition Foundation	196
Straight Talk Foundation	745
Suas Educational Development	396
Susamati	48
Tanzania Cattle Livestock Systems Development	350
Teagasc	400
Tearfund International Éireann	361
Tearfund Éireann	361
Terrestrial Jerusalem	40
The African Centre for the Constructive Resolution of Disputes	200
The Britain Nepal Medical Trust	25
The Carter Centre Inc.	200
The Centre for Counselling Nutrition & Health Care	700
The Irish Girl Guides	40
The Minority Rights Group	200
The Power of Nutrition	500
TradeMark East Africa	1,450
Transparency International	350
Trócaire	22,693
Tumaini La Maisha	200

Ainm na hEagraíochta	€000te
Oibrithe Deonaithe Thar Sáile an Choláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath	50
Coláiste na hOllscoile, Corcaigh	74
UPR Info	100
Uzikwasa	250
Vita	535
War on Want	160
Welthungerhilfe - Siarra Leon	600
Women International Peace Centre	200
Women's Environment and Development Organization	240
Women's Initiatives for Gender Justice	80
World Vision Éireann	4,156
Yesh Din Volunteers for Human Rights	81
Young Scientist na Céinia	100
Obair d'Ógra Éireann, Tiobraid Árann	24
Open Community Schools na Saimbia	300
Institiúid na Siombáibe	130
ZOA na Libéire	172

Nótaí

Nótaí

Irish Aid

An Roinn Gnóthaí Eachtracha

Department of Foreign Affairs